

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

20'nci Toplantı

26 Kasım 2024 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

- 1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması
- 2.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bütçe görüşmelerindeki çalışma usulüne ve Bakanın sunuş konuşması sonrasında yaşanan tartışmaya ilişkin açıklaması
- 3.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin Bakanın sunuş konuşması sonrasında Başkanın söz vermemesi nedeniyle tartışma yaşandığıyla ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması
- 4.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, haklarında disiplin soruşturması açılan teğmenlerle ilgili açıklamayı ne zaman yapacağını Bakanın kendisinin takdir edeceğine ve görüşmelerdeki laf atmalara ilişkin açıklaması
- 5.- Oturum Başkanı Orhan Erdem'in, Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'in Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 6.- Oturum Başkanı Orhan Erdem'in, Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 7.- Oturum Başkanı Orhan Erdem'in, Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

- 1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkereleri
 - a) Millî Savunma Bakanlığı
 - b) Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı

IV.- AÇIKLAMALAR

- 1.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, Bakanın sunuş konuşması sonrasında Başkanın söz vermemesi nedeniyle tartışma yaşandığına, teğmenlerin mezuniyet törenindeki yeminlerine, haklarında açılan disiplin soruşturmalarına ve Bakandan toplantının başında bu konuyla ilgili bir açıklama beklediklerine ilişkin açıklaması
- 2.- Konya Milletvekili Orhan Erdem'in, Bakanın sunuş konuşması sonrasında yaşanan tartışmaya ilişkin açıklaması
- 3.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, teğmenler hakkında açılan disiplin soruşturmalarına, Bakanın bu konudaki açıklamayı başlangıçta yapmasının bütün günü rahatlatacağına ve Bakanın sunuş konuşması sonrasında yaşanan tartışmaya ilişkin açıklaması
- 4.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, bütçe görüşmelerine Plan ve Bütçe Komisyonuna üye olmayan milletvekillerinin de katıldığına, Bakandan haklarında disiplin soruşturması açılan teğmenlerle ilgili bir açıklama beklediklerine ve konuşmaların o açıklamaya göre gideceğine ilişkin açıklaması
- 5.- İstanbul Milletvekili Selim Temurci'nin, Bakanın sunuş konuşması sonrasında yaşanan tartışmaya ve teğmenler hakkında açılan disiplin soruşturmalarına ilişkin açıklaması
- 6.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in Milli Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 7.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in Milli Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 8.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in Milli Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 9.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Oturum Başkanı Orhan Erdem'in Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın Milli Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerindeki konuşmasıyla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

20'nci Toplantı
26 Kasım 2024 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.06'da açılarak beş oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muş,

Komisyonun bugünkü gündemine,

Komisyonun bütçe görüşmelerindeki çalışma usulüne ve Bakanın sunuş konuşması sonrasında yaşanan tartışmaya,

İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin Bakanın sunuş konuşması sonrasında Başkanın söz vermemesi nedeniyle tartışma yaşandığıyla ilgili ifadelerine,

Haklarında disiplin soruşturması açılan teğmenlerle ilgili açıklamayı ne zaman yapacağını Bakanın kendisinin takdir edeceğine ve görüşmelerdeki laf atmalara;

Oturum Başkanı Orhan Erdem,

Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'in Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine;

İlişkin açıklama yaptı.

2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Millî Savunma Bakanlığının,

Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığının,

Görüşmeleri yapılarak,

Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi ve 2023 yılı kesin hesabı kabul edildi.

İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli,

Bakanın sunuş konuşması sonrasında Başkanın söz vermemesi nedeniyle tartışma yaşandığına, teğmenlerin mezuniyet törenindeki yeminlerine, haklarında açılan disiplin soruşturmalarına ve Bakandan toplantının başında bu konuyla ilgili bir açıklama beklediklerine,

Bütçe görüşmelerine Plan ve Bütçe Komisyonuna üye olmayan milletvekillerinin de katıldığına, Bakandan haklarında disiplin soruşturması açılan teğmenlerle ilgili bir açıklama beklediklerine ve konuşmaların o açıklamaya göre gideceğine,

Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine;

Konya Milletvekili Orhan Erdem, Bakanın sunuş konuşması sonrasında yaşanan tartışmaya;

Samsun Milletvekili Erhan Usta, teğmenler hakkında açılan disiplin soruşturmalarına, Bakanın bu konudaki açıklamayı başlangıçta yapmasının bütün günü rahatlatacağına ve Bakanın sunuş konuşması sonrasında yaşanan tartışmaya;

İstanbul Milletvekili Selim Temurci, Bakanın sunuş konuşması sonrasında yaşanan tartışmaya ve teğmenler hakkında açılan disiplin soruşturmalarına;

Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç,

Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Oturum Başkanı Orhan Erdem'in Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerindeki konuşmasıyla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine;

İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, 2025 yılı bütçelerini görüşmeye devam etmek için 27 Kasım 2024 Çarşamba günü saat 10.00'da toplanmak üzere toplantıya 21.02'de son verildi.

26 Kasım 2024 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.06

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, Değerli Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 20'nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gündemimizde, Millî Savunma Bakanlığının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları ile Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığının Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Sayın Bakana söz vermeden önce, Komisyonumuzdaki bürokratların kendilerini tanıtılmalarını rica ediyorum Bakan Yardımcılarımızdan başlamak üzere.

Buyurun lütfen.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A.- Kanun Teklifleri

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkereleri (1)

a) Millî Savunma Bakanlığı

b) Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi de konuşmasını yapmak üzere Millî Savunma Bakanımız Sayın Yaşar Güler'e söz veriyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Mustafa Kemal'in askeri olmak suç mu Sayın Başkan?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değil arkadaşlar.

Buyurun Sayın Bakanım.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun sayın üyeleri, değerli basın mensupları; sizleri şahsım ve Bakanlığımız adına saygıyla selamlıyorum.

Bugün, sizlere, Bakanlığımızın 2025 yılı bütçe teklifi ile savunma ve güvenliğimize yönelik faaliyetlerimiz hakkında bilgi sunacak, memnuniyetle soru ve değerlendirmelerinizi alacağız. Şimdiden ilginiz ve desteğiniz için teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; savunma bütçemiz yalnızca bir mali kaynağı ifade etmemektedir. Bu bütçe, aynı zamanda ülkemizin bekasının en üst düzeyde korunması ve güvenli geleceğimizin de teminatıdır. Unutulmamalıdır ki bir asır önce asil milletimize esaret zinciri vurmak isteyenlere geçit vermeyen kahraman ordumuz, cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılına başladığımız bu tarihte dönemde bölgesinde ve dünyada seçkin ve saygın bir konumdadır. Öyle ki 1915'te Çanakkale'de tüm cihana karşı imkânlardan yoksun ama sarsılmaz bir imanla dimdik duran, vatan topraklarına etten ve kemikten kilit vuran şanlı ordumuz, bugün de en büyük özelliği olan fedakârlık, azim ve inancın yanı sıra sahip olduğu yüksek disiplin imkân ve kabiliyetleriyle asil milletimizin güvenine layık bir şekilde görevlerini sürdürmekte, ceddimizin mübarek ruhlarını şad etmektedir. Dolayısıyla, gazi ve muzaffer ordumuzun etkinlik ve caydırıcılığının daha da pekiştirilmesi, aynı şekilde artan görev ve sorumluluklarına bağlı olarak faaliyetlerini en iyi imkânlarla yapabilmesi hayati önemdedir, bizler de hazırladığımız bütçe teklifiyle Türk Silahlı Kuvvetlerimizin ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılamayı amaçlıyoruz.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun sayın üyeleri; günümüzdeki güvenlik ortamı hiç olmadığı kadar karmaşık ve belirsizdir. Uluslararası güç dengelerinin sarsıldığı, nüfuz mücadelelerinin ve jeopolitik gerginliklerin arttığı hassas bir dönemden geçmekteyiz. Etrafımızın âdeta ateşten çember olduğu bu süreçte, tüm tehditlerle etkin bir şekilde başa çıkabilmek için güçlü bir savunma yapısına ihtiyaç vardır. Bu doğrultuda, Bakanlığımız, devletimizin bekası, ülkemizin ve asil milletimizin güvenliği için çalışmalarını artan bir tempoyla, yüksek bir azim ve kararlılıkla sürdürmektedir. Kahraman Türk Silahlı Kuvvetlerimiz, sınır ötesinden başlayarak hudutlarımızın güvenliğinin sağlanması,

¹⁾ (1/278) ve (1/277) esas numaralı Kanun Teklifleri 22/10/2024 tarihli 3'üncü Toplantı Tutanağı'na ektidir.

tüm terör örgütleriyle etkin bir şekilde mücadele edilmesi, mavi, gök ve siber vatanımızdaki hak ve menfaatlerimizin korunması, uluslararası güvenlik, barış ve istikrarın desteklenmesi, geniş ölçekli tatbikatların icrasından yerli ve millî savunma sanayimizin geliştirilmesine kadar üstlendiği tüm vazifeleri büyük bir başarıyla yerine getirerek, İstiklal Harbi'mizden bu yana en kapsamlı ve en etkin faaliyetleri ifa etmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemizin sınırlarını korumak, yasa dışı geçişleri engellemek ve terörist faaliyetleri önlemek amacıyla hudutlarımızda en etkin ve kademeli tedbirler uygulanmaktadır. Ortaya çıkan tehdit durumu ve gelişmelere göre sınırlarımızdaki tedbirler gerek birlik takviyesi gerekse teknolojik olarak sürekli güncellenip geliştirilmekte ve böylelikle hudutlarımızdan kaçak geçişlere asla imkân tanınmamaktadır.

CAVİT ARI (Antalya) - Hudutta sorun yok!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Kalbur oldu, kalbur hudutlar.

CAVİT ARI (Antalya) - Hudutta sorun yok Sayın Bakanım, kapılar açık, kapılar!

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Yakın zamanda sınır hattına giden basın mensupları da alınan tedbirleri yerinde gözlemlemiş ve hudut güvenliğimizin ne kadar üst seviyede olduğunu objektif bir şekilde ifade etmişlerdir. Kimsenin şüphesi olmasın ki kahraman ordumuz bundan sonra da sınırlarımızla ilgili Bakanlık ve kamu kurumlarıyla koordineli olarak etkin ve caydırıcı tedbirler almaya devam edecektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; terör belası kırk yılı aşkın bir zamandır ülkemizi uğraştıran en önemli sorunlardan biridir. Bu sorunu tamamen yok etmek, ülkemizin ve asil milletimizin güvenliğini sağlamak için terörle mücadelemizde tarihî adımlar attık, atıyoruz. Geçmişte yürütülen sınırlı hedefli ve süreli operasyonların yerine bugün terör tehdidinin kaynağında yok edilmesi stratejisiyle sürekli ve kapsamlı operasyonlar geliştirerek, başta PKK/KCK, PYD/YPG, DEAŞ olmak üzere tüm terör örgütlerine büyük darbeler vuruyoruz. Azim ve kararlılıkla yürütülen operasyonlar kapsamında bu yılın başından itibaren 2.564 terörist etkisiz hâle getirilmiştir. Şehit ve gazilerimizin kahramanlığıyla ortaya konulan bu mücadele olmasaydı, terör örgütlerinin ülkemize ve milletimize yönelik saldırıları daha önceden olduğu gibi devam edecek ve mevcut istikrar ortamı sağlanamayacaktı. Bu arada, Suriye ve Irak harekât alanlarında görevli birliklerimize yönelik taciz ve saldırı girişimlerine de misliyle karşılık vermekte, gerekli tedbirleri de almaktayız. En son, kahraman Mehmetçik'in büyük özverisi ve gayretiyle artık Zap'ta da kilit kapanmıştır. Bölgedeki faaliyetlerimiz aynı tempo ve kararlılıkla devam ediyor ve edecektir. Şu hususu özellikle vurgulamak isterim ki tüm operasyonlarımızın planlaması ve icrasında masum sivillerin, dost unsurların, tarihî ve kültürel varlıklarıyla çevrenin zarar görmemesi için her türlü önlem alınmaktadır.

Terörle mücadelemizin daha etkin yürütülmesi kapsamında komşumuz Irak'la son dönemde büyük bir gelişim kaydeden ilişkilerimizi oldukça önemli görüyoruz. Bu çerçevede, terör örgütünün bölgedeki varlığının sonlandırılması için Irak'la imzaladığımız Güvenlik İşbirliği ve Terörle Mücadeleye Dair Mutabakat Zaptı'yla somut adımları da atmaya başladık. Aynı şekilde, Irak'ın kuzeyindeki bölgesel yönetimle de bölgenin huzura kavuşmasına yönelik yakın iş birliği içerisindeyiz.

Sonuç olarak, bir kez daha vurgulamak isterim ki terörle mücadelemiz eli kanlı teröristler bu coğrafyadan yok olup gidinceye kadar tavizsiz bir şekilde devam edecektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; asil milletimizin bağrından çıkan şanlı ordumuz, devletimizin bekasına, milletimizin huzur ve güvenliğine yönelik tehdit ve tehlikeleri bertaraf etmek için "Ölürsem şehit, kalırsam gazi." düsturuyla her türlü gayreti göstermektedir. Elbette ki Türk ordusunun en büyük ilham kaynağı aziz şehitlerimiz ve kahraman gazilerimizin fedakârlıklarıdır. Bu nedenle, aziz şehitlerimize ve kahraman gazilerimize daima minnettarız, ilelebet de minnettar kalacağız. Bu kapsamda, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın koordinatörlüğünde, devletimizin tüm kurumlarıyla yakın bir iş birliği içerisinde gazilerimiz ile şehit ve gazilerimizin değerli ailelerinin yanında olmaya devam edeceğiz. Bu vesileyle, gazilerimize, şehit ve gazilerimizin kıymetli ailelerine bir kez daha saygı ve şükranlarımı sunuyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; terörle mücadele ve hudut güvenliğimizin yanı sıra mavi ve gök vatanımızdaki hak ve menfaatlerimizi de en üst düzeyde koruyor, Ege ve Doğu Akdeniz'deki faaliyetlerimizi etkin bir şekilde sürdürüyoruz. Bu kapsamda, komşumuz Yunanistan'la uzun yıllardır süregelen sorunlarımızı çözmek için çaba gösteriyoruz. Türkiye bu konuda geçmişten bu yana barışçıl bir tutum sergilemekte, Ege Denizi'nin bir barış denizi olarak kalması için gayretlerini ve iyi niyetini ortaya koymaktadır. Son dönemde, Sayın Cumhurbaşkanımız ve Yunanistan Başbakanının liderliğinde iki ülke tarafından ortaya konulan karşılıklı çabalarla Ege Denizi'nde gerginlik ve tansiyon önemli derecede azaltılmıştır. Bu dönemin bir diğer somut gelişmesi de güven artırıcı önlemler toplantılarına tekrar başlanmış olmasıdır. Geçtiğimiz yıl kasım ayında Ankara'da gerçekleşen toplantıdan sonra, bu yıl 22 Nisanda Atina'da, 6 Kasım'da İstanbul'da iki toplantı daha gerçekleştirdik. Yapılan bu toplantılarda diyalog ortamının sürdürülmesi niyetini karşılıklı teyit ettik. Bununla birlikte, hak ve menfaatlerimize yönelebilecek her türlü tehdide karşı koyma ve mavi vatanımızdaki haklarımızı koruma kararlılığımızı da her fırsatta dile getiriyoruz. Aynı şekilde, millî meselemiz olan Kıbrıs da garanti ve ittifak anlaşmaları kapsamında bulunuyor, Kıbrıslı kardeşlerimizin meşru çıkarlarını her koşulda destekliyoruz. Kıbrıs Türklerine verdiğimiz bu desteği, bu yıl görkemli bir şekilde kutladığımız Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 50'nci yıl dönümüyle bir kez daha açıkça ortaya koyduk. Şu hususu özellikle ifade etmek isterim ki Kıbrıslı kardeşlerimizin kazanılmış hakları olan egemen eşitlikleri ve eşit uluslararası statülerinin teyidi bizim için olmazsa olmazdır. Bu konuda anlamlı bir ilerleme ancak bu gerçeğin kabulüyle mümkündür. Bu doğrultuda, tüm uluslararası camiayı sadece bir tarafın iddialarını desteklemeyi bırakıp konuya makul, mantıklı ve adil bir şekilde yaklaşmaya da davet ediyoruz.

Diğer yandan, Orta Doğu'da devam eden kriz ortamından istifade etmeye çalışan Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin "insani yardım" adı altında gerçekleştirdiği istikrara zarar veren faaliyetlerini ve adada yabancı ülkelerin artan hareketliliğini de yakından takip ediyoruz. Garanti ve ittifak anlaşmaları doğrultusunda, Kıbrıs Türklerinin güvenliğini sağlanmasına yönelik her türlü askerî ve siyasi tedbiri alarak, adanın huzuru, güvenliği ve refahı için elimizden geleni yapmayı sürdüreceğiz.

Sayın Başkan, Sayın Komisyon üyeleri; barışı destekleme ve koruma hareketlerine geldiğimizde, Türk Silahlı Kuvvetlerimiz NATO, Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı görevleri ile ikili ilişkiler kapsamında geniş bir coğrafyada görev ve sorumluluklarını yerine getirmektedir. Bugün Kafkaslardan Karadeniz'e, Orta Doğu'dan Afrika'ya, Balkanlardan Akdeniz'e kadar birçok coğrafyada barış ve istikrarın tesisine yönelik önemli inisiyatifler üstleniyoruz. Şanlı ve köklü tarihî mirasımızdan aldığımız sorumlulukla, stratejik bakış açımızın bir yansıması olan bu faaliyetlerimiz ülkemizin gücüne güç katmakta, aynı zamanda mazlum coğrafyaların da umudu olmaktadır.

Bu çerçevede, en başta can kardeşimiz Azerbaycan'ın daima yanında olduk, olmaya devam ediyoruz. Kafkasya'da bölgesel huzur ve istikrarın Azerbaycan-Ermenistan arasında imzalanacak kapsamlı bir barış anlaşmasıyla sağlanacağını tekrar vurgulamak istiyorum. Bu konuda iki ülkenin gösterdikleri çabayı ve son dönemde katettikleri ilerlemeyi memnuniyetle karşılıyoruz, bundan sonra da "tek millet, iki devlet" anlayışıyla daima can Azerbaycan'ın yanında olacağız.

Sayın Başkan sayın Komisyon üyeleri, Akdeniz'deki faaliyetlerimize de kararlılıkla devam ediyoruz. Bu çerçevede, asırları aşan kardeşlik ve dostluk bağlarımızın bulunduğu Libya'nın güvenlik, huzur ve istikrarı için de ikili antlaşmalar doğrultusunda Libya ordusuna eğitim ve danışmanlık veriyor, yardımlar sağlıyoruz. Son yıllarda Libya'da üstlendiğimiz inisiyatif ve tesis ettiğimiz Türk-Libya iş birliği sayesinde sahada sükûnet sağlanmış, siyasi sürecin önü açılmıştır. Bugün Libya'da siyasi çözüm, birleşme ve seçimlerden konuşulabiliyorsa bu Türkiye sayesinde. Hâlihazırda Libya'da tüm taraflarla olan diyalogumuzu ilkeli bir politika çerçevesinde sürdürüyor, toprak bütünlüğü ve ulusal birliğini sağlamış bir Libya için yoğun gayret gösteriyoruz.

İnisiyatif üstlendiğimiz coğrafyalardan biri de Aden Körfezi ve Somali'dir. Tarihî bağlarımızın olduğu Somali'de, Somali Silahlı Kuvvetlerinin teşkilat, eğitim öğretim, askerî altyapı ve lojistik sistemlerinin iyileştirilmesine ilişkin faaliyetlerimizi icra ediyoruz. Yakın zamanda ikili ilişkilerimizin daha da geliştirilmesi için önemli adımlar attık. Nitekim, 8 Şubat 2024 tarihinde imzaladığımız Savunma ve Ekonomik İşbirliği Çerçeve Anlaşmasıyla Somali'nin denizdeki doğal kaynaklarının ekonomiye kazandırılması, yasa dışı balıkçılık ve deniz haydutluğuyla mücadele ve Somali'nin deniz güvenliği kapasitesinin güçlendirilmesine yönelik katkılar sunacağız.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Bakanım, Ege'deki kara sularını koruyamıyoruz, siz "Somali" diyorsunuz. Yunan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Sarı, konuşmanızda dile getirirsiniz görüşlerinizi, lütfen.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Bu amaçla, geçtiğimiz günlerde Oruç Reis sismik araştırma gemimizi, donanma gemilerimizin -TCG Gökova, TCG Gediz, TCG Üsteğmen Arif Ekmekçi- refakat ve koruması altında Somali'ye uğurladık. İcra edilen bu faaliyetlerle ulaşmak istediğimiz en önemli hedef, kardeş Somali'ye toprak bütünlüğü ve ulusal birliğini güçlendirme gayretlerinde destek sağlayabilmektir.

Basra Körfezi'nde de Katar'la olan iş birliğimiz kapsamında askerî faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. Türk-Katar Birleşik Müşterek Kuvvet Komutanlığımız, Katar Silahlı Kuvvetlerinin savunma kabiliyetlerinin geliştirilmesini desteklemek, eğitim ve tatbikat icra etmek, terörizmle mücadeleyle uluslararası barışı destekleme harekâtına katkı sağlamak amacıyla faaliyetlerine devam etmektedir. Son olarak, Katar'da deniz ve hava unsur komutanlıklarımızı teşkil ederek bölgede yeni bir sorumluluk üstlendik. Böylece, birliklerimiz bölgesel deniz ve hava güvenliği için caydırıcı bir unsur olurken aynı zamanda dost Katar Deniz ve Hava Kuvvetlerinin imkân ve kapasitesini daha da geliştirecektir.

Yeri gelmişken gururla ifade etmek isterim ki şanlı tarihimizde muzaffer ordumuz nasıl ki 3 kıtada aynı anda pek çok görevi başarıyla icra edip zaferler kazanmışsa bugün de Türk ordusu Akdeniz'den Hint Okyanusu'na, Aden Körfezi'nden Basra Körfezi'ne kadar çeşitli coğrafyalarda varlık göstererek sancağımızı şerefle dalgalandırmakta, Türkiye'nin gücünü ve etkisini en iyi şekilde temsil etmektedir. Şu hususu da özellikle vurgulamam gerekirse, artık, müzakere, uluslararası müzakere masalarının ve güvenlik mimarisinin vazgeçilmez üyelerinden biri olan ülkemiz, çok sayıda kardeş, dost ülke için güvenilir bir kalkınma ortağı olarak kabul edilmektedir.

Bugün büyük güçlerin yıllarca sürdürdüğü baskı ve sömürü siyasetine karşı Türkiye'nin Afrika'dan Türkistan'a, Uzak Doğu Asya'dan Güney Amerika'ya kadar sunduğu alternatif iş birliği modeli, ülkemizin dünyadaki etkinliğini her geçen gün daha da artırmaktadır. Bu coğrafyalarda üstlenmiş olduğumuz aktif rolün önemini ve değerini anlayan başta İngiltere, İtalya, Almanya, Fransa olmak üzere Avrupalı müttefiklerimiz Türkiye'yle ortak inisiyatifler geliştirmek için girişimlerde bulunmaktadır. Sayın Cumhurbaşkanımızın da ifade ettikleri üzere, önümüzdeki dönemde Türkiye'yle birlikte hareket edenler kazançlı çıkacaktır.

Diğer taraftan NATO'daki faaliyetlerimizi de etkin bir şekilde sürdürüyor, ittifakın önde gelen ülkelerinden biri olarak NATO misyonlarına önemli katkılar sunuyoruz. Balkanlardaki en büyük NATO misyonu olan NATO Kosova Gücü'ne (KFOR) komuta etme sorumluluğunu bir yıl boyunca başarıyla yerine getirdik ve bu görevi 11 Ekimde İtalya'ya devrettik. Bununla birlikte, 18 Ekimde KFOR'un komutan yardımcılığını bir yıl süreyle devraldık. Ayrıca, NATO'nun savunma harcamalarında belirtildiği asgari yüzde 2 hedefinin üzerine de çıkmış bulunuyoruz.

Öte yandan Balkanlarda güvenlik ve istikrara katkı sunduğumuz ülkelere biri de dost ve kardeş Bosna Hersek'tir. Avrupa Birliği Barış Gücü Misyonu EUFOR'un barışı destekleme ve koruma görevlerimizi, bu misyonu en çok destek veren ülkelere biri olarak başarıyla sürdürüyoruz.

Çeşitli coğrafyalardaki bu görevlerin yanı sıra Bakanlığımız, ülkemizin uluslararası siyaseti, savunma politikaları ve millî menfaatleri kapsamında kardeş, dost ve müttefik ülkelere askerî çerçeve, eğitim iş birliği ve yardım anlaşmaları da imzalamaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Karadeniz'de ise Rusya ve Ukrayna arasındaki savaş nedeniyle hassasiyet devam etmektedir. Ukrayna'daki savaşın sonlandırılması için Türkiye olarak en başından itibaren ortaya koyduğumuz çok yönlü çabalarımızı aynı kararlılıkla sürdürüyoruz. Mevcut durumda barışı sağlamanın kolay olmayacağını farkındayız ancak bu süreçte ülkemizin çıkarlarını korumak ve muhtemel tehlikelerden uzak durmak için gerekli tedbirleri alıyoruz. Bu doğrultuda, Karadeniz'de gerginliği azaltan ve dengeyi tesis eden

Montrö Boğazlar Sözleşmesi'ni dikkatle, sorumlu, tarafsız ve tavizsiz bir biçimde uyguladık, uygulamaya devam ediyoruz. Aynı şekilde, NATO müttefiklerimiz Bulgaristan ve Romanya'yla birlikte tesis ettiğimiz Karadeniz Mayın Karşı Tedbir Görev Grubu'yla da Karadeniz'deki güvenliğe katkılar sağlıyoruz. Karadeniz'deki barış ve istikrarın yeniden inşası, başta kıyıdaş devletler olmak üzere tüm dünya açısından önem arz etmektedir. Bölgedeki son gelişmeler endişe verici olsa da temennimiz çatışmaların başka bir boyuta evrilmemesi, iki komşumuz arasında olan fakat dünyayı etkileyen bu savaşın bir an önce son bulmasıdır.

Sayın Başkan, sayın Komisyon üyeleri; malumunuz olduğu üzere, İsrail bir yılı aşkın süredir barbarlık seviyesine varan saldırılarını sürdürmekte, masum Filistinlilere devlet terörü uygulamaktadır. İsrail'in bu saldırganlığı ve uluslararası hukuku hiçe sayan tutumu tüm bölgeyi büyük bir tehlikenin içine sürüklemektedir. Türkiye, ilk andan itibaren İsrail'in saldırılarının derhâl durdurulması ve bölge geneline yayılmaması için uluslararası toplumu sorumluluk almaya davet etmiştir. Yapılan çağrılara kulak tıkayan İsrail'in saldırılarını şimdi de Lübnan'a yöneltmesi ve İran'la yaşadığı gerginlik, bu krizin tüm bölgeye yayılması endişemizi haklı çıkarmıştır.

Türkiye olarak bölgedeki gelişmeler çerçevesinde savunma ve güvenlik politikalarımızı çok yönlü bir şekilde tespit edip uyguluyor, icap eden tedbirleri de alıyoruz. Öte yandan, bu kaotik ortamdan istifadeyle Suriye harekât alanındaki düzensiz göç hareketlerine, Suriye'de ve Irak'ta demografiyi değiştirmeye, yapay ve uydu oluşumlar inşa etmeye yönelik hiçbir teşebbüse izin vermeyeceğimizin de bilinmesini isterim.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakan, Türkiye'nin demografik yapısı değişiyor.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Ayrıca, Gazze'ye ve Lübnan'a insani yardımlarımızı ulaştırmaktayız. Bu arada Lübnan'daki vatandaşlarımızın da güvenli bir şekilde tahliyesini gerçekleştirdik.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; şanlı ordumuzun üstlendiği tüm görevleri layıkıyla yerine getirmesi ve gücünü daima diri tutması için eğitim ve tatbikatlarımıza da aralıksız icra ediyoruz. Nitekim, geçen yıl Ekim ayından bu yana millî ve uluslararası ölçekte 174 tatbikat icra edilmiş olup yıl sonuna kadar da 3 tatbikatın gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Gururla ifade etmeliyim ki bugüne kadar büyük başarıyla icra ettiğimiz NATO ve uluslararası tatbikatlarda personelimizin sergilediği yüksek disiplin ile sahip olduğu eğitim seviyesi en üst düzeyde takdir görmüştür.

Sayın Başkan, sayın üyeler; tüm bu faaliyetlerimizin büyük bir başarıyla yerine getirilmesinde en önemli etken, büyük bir fedakârlık ve özveriyle görev yapan personelimizdir. Bu bağlamda, personelimizin niteliklerini artırmak için bir yandan eğitim faaliyetlerimizi aralıksız sürdürüyor, diğer yandan da Silahlı Kuvvetlerimizin ihtiyaçları doğrultusunda personel temini işlemlerini şeffaflık ve titizlik içinde ilgili mevzuata uygun olarak sürdürüyoruz. Bu çerçevede, Millî Savunma Üniversitemiz bünyesinde bulunan Harp Enstitüleri, Harp Okulları ve Astsubay Meslek Yüksek Okullarındaki eğitim öğretim görevlerini üstün bir gayretle ifa ediyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başarıları da disipline gönderiyorsunuz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Diğer yandan, FETÖ'yle kararlı mücadelemiz kapsamında, 15 Temmuz 2016 hain darbe girişiminden itibaren FETÖ'yle iltisaklı 23.879 şahıs Silahlı Kuvvetlerimizden ihraç edilmiştir, bundan sonra da adli makamlar ve devletimizin ilgili kurumlarından elde edilen bilgi ve belgeler çerçevesinde gerekli işlemler ivedilikle yapılacaktır.

Sayın Başkan, sayın Komisyon üyeleri; ülkemizin gurur kaynağı ve becamızın ayrılmaz bir parçası olan yerli ve millî savunma sanayimizde yaşanan gelişmelerle sözlerime devam etmek istiyorum. Türkiye, özellikle son yirmi yılda Sayın Cumhurbaşkanımızın stratejik vizyonu ve liderliğinde savunma sanayisinde büyük yatırımlar yapmış, hayata geçirdiği birbirinden kritik proje ve sistemlerle dünyada gıpta takip edilen müstesna bir konuma ulaşmıştır. Tasarımdan üretime kendi imkânlarımızla geliştirdiğimiz sistemleri kardeş, dost ve müttefik ülkelere de ihraç ederek ekonomimize önemli katkılar sağlıyoruz. Yerli, millî ve modern bir savunma sanayisine sahip olmanın ne kadar ehemmiyetli olduğu, bölgemizde ve dünyada yaşanan hassas gelişmelerin ortaya çıkardığı tehdit ve tehlikeler karşısında daha iyi anlaşılmaktadır. Bu nedenle, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin imkân ve kabiliyetlerini en yeni teknolojilerle geliştirmek için büyük bir şevk ve gayretle çalışıyoruz. Şüphesiz başarının bir varış değil bir yolculuk olduğunun bilinciyle, savunma sanayisinde ulaştığımız bu üstün seviyeyi en yukarılara taşımak yegâne hedefimizdir. Sadece son bir yılda kara, hava ve deniz platformlarında hizmete aldığımız proje ve sistemler bu konudaki kararlılığımızı açıkça ortaya koymaktadır. Nitekim, geçen hafta Bayraktar TB3'ün, millî gururumuz ve donanmamızın amiral gemisi TCG ANADOLU'dan ilk kalkış ve inişini başarıyla gerçekleştirmesi yerli ve millî savunma sanayisindeki adımlarımızın en son örneği olmuştur. Bakanlığımız bağlı askeri fabrikalarımız ve tersanelerimiz de savunma sanayisi ekosistemimizin ayrılmaz birer parçasıdır. İmkân ve kabiliyetini sürekli artıran bu tesislerimizde, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin envanterindeki silah, araç ve gereçlerin üretimi, modernizasyonu, bakım ve onarımı en iyi şekilde yapılmaktadır. Özellikle vurgulamak isterim ki ülkemizin savunma sanayisinde ulaştığı mümtaz seviyeyi ortaya koyan başta millî gemi, millî denizaltı olmak üzere pek çok projenin tersanelerimizde yürütülmesi, aynı şekilde fırtına obüslerimizin askeri fabrikalarımızda üretilmesi bizler için büyük bir gurur vesilesidir. Ayrıca, savunma ve güvenlik ihtiyaçlarımız doğrultusunda ağustos ayında Aksaz Tersanemizin açılışını gerçekleştirdik, Mersin Tersanemizi de hizmete aldık.

Savunma sanayimizin köklü kuruluşu olan Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketimiz de faaliyetlerini üstün bir başarıyla sürdürerek yerli ve millî savunma sanayimize güzide katkılar sunmaktadır. Nitekim, şirketimiz mühimmat üretimini geliştirmek üzere Kırıkkale'de yeni fabrikaların yatırım sürecine başlamış, ayrıca mevcut fabrikaların modernizasyonu ve kapasite artışına yönelik yatırımlara da hız vermiştir. Özellikle, dost ve müttefik ülkelerle savunma sanayi alanında yapılan iş birliği anlaşmalarında ASFAT vazgeçilmez bir paydaş konumundadır. Burada şu hususun da çok iyi anlaşılmasını isterim ki savunma sanayi ürünlerinin en büyük tedarikçisi olan Bakanlığımız, savunma ekosistemimize bütüncül bir anlayışla yaklaşmaktadır. Bu kapsamda, alt inisiyatiflerimiz MKE ve ASFAT'ın gelişimi için çaba gösterirken bu alanda faaliyet gösteren diğer firma ve kurumlarımızın da önlerini açmak için onlara her türlü desteği veriyoruz.

Sayın Başkan, sayın Komisyon üyeleri; Türk Silahlı Kuvvetlerimizin her türlü bina, tesis, yol, içme suyu ve bunun gibi ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik inşaat faaliyetlerimiz de yoğun bir şekilde devam etmektedir. Bakanlığımız, tüm bu faaliyetlerin yanı sıra yaşanan

afet ve acil durumlarda diğerk kamu kurum ve kuruluşlarından gelen talepler çerçevesinde arama kurtarma, ulaştırma, güvenlik, barınma ve işe desteği sağlamaktadır. Öte yandan, afet ve acil durum faaliyetlerinin tek elden ve daha etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla, Bakanlığımız bünyesinde 27 Ocak 2024 tarihinde Afet ve Acil Durum Yönetimi Daire Başkanlığı da teşkil edilmiştir.

Tüm faaliyetlerimizde olduğu gibi çevrenin korunmasında ve çevre kirliliğinin önlenmesinde de gerekli hassasiyeti gösteriyoruz. Türkiye Yüzyılı Hatıra Ormanı oluşturulması kapsamında 37 il ve 43 lokasyonda Mehmetçik Hatıra Ormanı kurulmuş olup bu faaliyetlerin önümüzdeki dönemde de 15 ilimizde daha yapılması planlanmıştır.

Aynı şekilde, uyguladığımız atık yönetimi çerçevesinde bu yılın ilk sekiz aylık döneminde 16.271 ton ekonomik değeri olan atıktan Bakanlığımıza yaklaşık 114 milyon TL kaynak aktarılmıştır.

Bakanlığımızın güzide birimlerinden biri olan Harita Genel Müdürlüğümüz, köklü mazisi, imkân ve kabiliyetleri ve modern altyapısıyla uluslararası alanda seçkin bir konumdadır. Bu kapsamda, şanlı ordumuzun başta terörle mücadele harekâtı olmak üzere görev aldığı bütün bölgelerdeki faaliyetlerinde ihtiyaç duyduğu her türlü harita ile coğrafi veriyi etkin ve hızlı bir şekilde karşılamakta, pek çok kamu kurum ve kuruluşuna da destek sağlamaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; “Muhaberesiz muharebe olmaz.” düsturuyla elektronik harp, siber güvenlik ve haberleşme teknolojilerimizi her geçen gün daha da güçlendirmekteyiz. Söz konusu teknolojilere yerli ve milli sahip olmak ülkemizin dışa bağımlılığını ortadan kaldırırken aynı zamanda güvenli bir savunma altyapısı için de vazgeçilmez ehemmiyettir. Bu nedenle, her türlü tehdit ve tehlikeye karşı siber vatanımızı korumak ve bu alanda üstünlüğümüzü tesis etmek için proaktif bir yaklaşımla çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Asker alma işlemlerimiz de etkin ve verimli şekilde yürütülmektedir. Bu işlemler artık çok rahat bir şekilde e-devlet üzerinden de yapılabilmektedir. Diğer yandan, 2019’da yürürlüğe giren Askeralma Kanunu’ndan bugüne kadar 3 milyon 288 bin 512 yükümlü faydalanmıştır.

Ayrıca, 22 Mayıs 2024 tarihinde 8510 sayılı Seferberlik ve Savaş Hâli Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelikle, topyekûn savunma konsepti kapsamında seferberlik planlamalarının etkin, modern, hızlı ve tüm kurumlarla iş birliği içerisinde yapılmasına devam edilecektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sağlık hizmetleri, askerî sağlık personelimiz ile Sağlık Bakanlığı personeli tarafından etkin ve kesintisiz şekilde sürdürülmektedir. Bakanlığımız ve Sağlık Bilimleri Üniversitesi arasında yapılan Askerî Öğrenci Yetiştirme Protokolü kapsamında, Bakanlığımız nam ve hesabına tıp, diş hekimliği ve eczacılık fakültelerinde 846, meslek yüksekokulunda 150 olmak üzere toplam 996 askerî öğrenci öğrenim görmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, buyurun lütfen.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ YAŞAR GÜLER - Teşekkürler.

Bunun yanı sıra Askerî Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzce ülkemizin kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer tehditlere karşı koruyucu kıyafet ve teçhizatının yerli ve milli olarak geliştirilmesi için yoğun bir gayret gösterilmektedir.

Sayın Başkan, Komisyonun sayın üyeleri; İç Denetim Birimi Başkanlığımızca tüm faaliyetlerimizin etkili, ekonomik, verimli ve mevzuata uygun bir şekilde gerçekleştirilmesine ilişkin denetim ve danışmanlık görevi de icra edilmektedir. Sayıştay Başkanlığı ise yaptığı denetimler sonucunda Meclisimize sunduğu Millî Savunma Bakanlığı 2023 Yılı Sayıştay Denetim Raporu’nda iki bulguya yer vermiştir. Söz konusu bulgulara yönelik gerekli tedbirler alınmakta, Sayıştay Başkanlığıyla koordineli bir şekilde çalışılmaktadır.

Sayın Başkan, Komisyonun sayın üyeleri; başta yakın coğrafyamız olmak üzere risk ve tehditlerin her zamankinden daha fazla hissedildiği bir süreçten geçiyoruz. Unutulmamalıdır ki Türkiye, tarih boyunca karşılaştığı türlü sınamaları aşmanın ötesinde zorlukları fırsatlara dönüştürebilmiş bir ülkedir. Elbette ki bu kritik süreci sahip olduğumuz imkân ve kabiliyetler, köklü devlet geleneğimiz ve emsalsiz bir özveriyle görev yapan donanımlı personelimizin üstün çabalarıyla en güçlü şekilde atlatacağız. Millî birlik ve beraberliğe her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyduğumuz bu kritik dönemde, ülkemizin ve asil milletimizin güvenliğini sağlamak için ordumuzun da etkin ve güçlü olması elzemdir.

Bu çerçevede, Bakanlığımıza tahsis edilecek bütçe hayati önemdedir. Dolayısıyla, 2025 yılı bütçe teklifimizle Bakanlığımıza ayrılacak kaynakların her türlü tasarruf tedbirleri gözetilerek en iyi şekilde kullanılması hedeflenmiştir. Bu anlayışla hazırlanan Bakanlığımızın 623 milyar 899 milyon 190 liralık 2025 yılı bütçe teklifi ile 2023 yılı kesin hesabı takdirlerinize sunulmuştur.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Millî Savunma Bakanlığı ve Türk Silahlı Kuvvetleri olarak “Türkiye Yüzyılı” hedeflerimiz doğrultusunda, ülkemizin savunması vatandaşlarımızın güvenlik ve huzuru için büyük bir sevk ve gayretle çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Bu vesileyle, Mete Han’dan Sultan Alparslan’a, Fatih Sultan Mehmet’ten Gazi Mustafa Kemal Atatürk’e ve bugüne kadarki tüm devlet büyüklerimizi ve komutanlarımızı saygıyla anıyorum. Aziz şehitlerimizi ve ebediyete irtihal eden kahraman gazilerimizi rahmet ve minnetle yâd ediyor; gazilerimize, şehit ve gazilerimizin kıymetli ailelerine saygı ve şükranlarımı sunuyorum.

Sözlerime son verirken şu anda dahi Irak’ın ve Suriye’nin kuzeyinde destansı bir mücadele ortaya koyarak teröristlere göz açtırmayan kahramanlarımıza, aynı şekilde denizde, havada görev yapan ve pek çok coğrafyada şanlı bayrağımızı gururla temsil eden tüm personelimize üstün başarılar diliyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ilginiz, sabrınız ve Bakanlığımız bütçesine vereceğiniz destek için sizlere şimdiden teşekkür ediyor, hepinizi şahsım ve Millî Savunma Bakanlığı mensupları adına saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Bakanım, açıklama yapacaktınız, bekliyoruz, teğmenlerimizle ilgili bir şey açıklamadınız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ YAŞAR GÜLER - Sizin soru sorma hakkınız yok mu, sorun sorunuz?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Nasıl cevap bu ya! Nasıl cevap bu! Nasıl cevap Sayın Bakan?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Seçilmiş milletvekiline nasıl cevap veriyorsun ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; bir saniye...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Ben Mustafa Kemal'in askeriyim sen diyebiliyor musun Sayın Bakanım?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, Sayın Sarı; bir saniye...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Hepiniz Mustafa Kemal'in askerisiniz ya, bu ordu Mustafa Kemal'in ordusu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Sarı...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Bu teğmenlere sahip çıkmak zorundasınız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, böyle bir usulümüz yok: Böyle bir usul yok değerli arkadaşlar, size de söz vereceğim.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teğmenlerle ilgili açıklamanız nerede?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...

Sayın Türeli, lütfen tedbir alır mısınız?

SERKAN SARI (Balıkesir) - Otuz beş dakikadır Bakan konuşuyor, bir cümle duymadık. BAŞKAN MEHMET MUŞ - Böyle bir şey yok.

Sayın Sarı...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ama Sayın Başkan...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Ordunun dereceye girmiş kadın teğmenlerine sahip çıkmak sizin boynunuzun borcu. Niçin sahip çıkmıyorsunuz?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bakan nasıl hitap ediyor! Böyle bir hitap var mı!

(Gürültüler)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Bir cümle söylemiyorsunuz. O teğmenler bu ordunun teğmenleri, hepimizin teğmeni ve hepimiz Mustafa Kemal'in askeriyiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, kusura bakmayın, böyle olmaz.

(Gürültüler)

SERKAN SARI (Balıkesir) - Türk milleti bununla gurur duyuyor. Siz duymuyor musunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Görüşmelere on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 10.45

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.11

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, 20'nci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bütçe görüşmelerindeki çalışma usulüne ve Bakanın sunuş konuşması sonrasında yaşanan tartışmaya ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bugün salı, cuma günü bütçe müzakerelerini bitireceğiz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - İnşallah!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kuralsızlığın olduğu yerde ne olur? Curcuna olur.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Anarşi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Karışıklık olur. Her şeyin bir usulü var.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ne demek istiyorsun Başkanım, bizi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Aygun, lütfen dinler misin. Yeter, yeter yani!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Yeterse buyurun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir şeyin bir kuralı vardır, bir kaidesi vardır, müzakere şeklinin nasıl yapılacağı belli. Burada hiç kimse ilkokul seviyesinde değil, milletvekili olmuş, belli bir eğitim seviyesinde; toplumun önünden sıyrılmış ve topluma liderlik, temsil görevi yapan insanlardan oluşuyoruz, kitlemiz bu.

Müzakerenin nasıl yapılacağı belli. Sayın Bakan sunumunu yapar, Komisyon üyesi sayın milletvekillerinden başlamak üzere müzakereler yapılır, en son soru-cevap işlemi yapılır ve görüşmeler tamamlanır. Bu süre içerisinde sürekli bir laf atma ikaz etmeme rağmen... Söz sıranız gelince görüşlerinizi ifade edersiniz; katılırsınız, katılmazsınız. Sorduğunuz sorulara cevap... Sayın Bakan "Sorulara cevap vereceğim." diyor, müzakerenin sonunda Sayın Bakan cevap otuz dakika hakkını kullanacak. "Vereceğim cevabımı." diyor, beklersiniz; cevap sizi tatmin eder, etmez, o sizin bileceğiniz iş. Ama değerli arkadaşlar, yüzümüz kızarıncaya kadar, kıpkırmızı olana kadar bağırıyoruz. Oradan da çekiyorlar bizi, tamam, amacımıza ulaştık, akşam televizyonlara çıkmış olduk, büyük iş başardık! Ben Komisyon Başkanı olarak hiçbir milletvekilinin diğer milletvekilinin hakkını ve hukukunu sabote etmesine izin vermeyeceğim değerli arkadaşlar, yeter! Özellikle Komisyon üyesi olmayan milletvekili arkadaşlarımız yapıyor bunu, geliyor, orada beş dakika, on dakika bağırıyor, bağırıyor, bağırıyor, sonra çekip gidiyor. Bu Komisyon bir aydır bu müzakereleri yürütüyor. Herkes kendisine yakışanı yapar değerli arkadaşlar, ya lütfen. İkaz ediyorum "Lütfen." diyorum, rica ediyorum. Bir şey olsa sözcünüz burada "Ben bir söz istiyorum." diyor, veriyorum sözü sözcünüze, bir şey ifade edecekse ediyor, geçiyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Söz vermediğiniz için böyle oluyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, lütfen...

Ama değerli arkadaşlar ben "Milletvekilinize müdahale edin." diyorum, size de söyledim, döndüm "Sayın Türel, lütfen ikaz edin." dedim ama yok. Değerli arkadaşlar, bize yakışan bir görüntü değil bu. Milletvekili vasfına, milletvekili sıfatına yakışan bir görüntü değil. Milletvekilliği çok önemli bir şey ya. Seçilerek gelip, burada yasama ve denetim faaliyetinde bulunuyoruz. Sorarsınız, yetkiyi alırsınız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, bunun herkes farkında. En azından bizim grubumuz farkında Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, farkında olmayanlar için bir daha söylüyorum, farkına varsınlar diye ikaz ediyorum. Dolayısıyla, lütfen, müzakereleri bu tip popüler işlere feda etmeyelim.

Sayın Türel, şunu okuyayım önce, sonra size söz vereyim.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A.- Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Millî Savunma Bakanlığı (Devam)

b) Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, gruplar adına konuşmalar şöyle olacaktır: Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Çanakkale Milletvekili Sayın Özgür Ceylan, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Hakkı Saruhan Oluç, İYİ Parti Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Uğur Poyraz ve Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin onar dakika, Saadet Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Nedim Yamalı ve Sayın Mustafa Kaya onar dakika, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya

Milletvekili Konur Alp Koçak yirmi dakika, Adalet ve Kalkınma Partisi adına İzmir Milletvekili Sayın Yaşar Kırkpınar yirmi dakika konuşacaktır. Sonra, Komisyon üyesi milletvekillerinin görüşlerine geçeceğiz.

Değerli arkadaşlar...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türelî, buyurun lütfen.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- *İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türelî'nin, Bakanın sunuş konuşması sonrasında Başkanın söz vermemesi nedeniyle tartışma yaşandığına, teğmenlerin mezuniyet törenindeki yeminlerine, haklarında açılan disiplin soruşturmalarına ve Bakandan toplantının başında bu konuyla ilgili bir açıklama beklediklerine ilişkin açıklaması*

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, söz istedim, söz verseydiniz bu şekilde bir tartışma olmazdı. Orada, böyle bir şey... Sayın Bakanın konuşması bittikten sonra düğmeye bastım. Siz, orada bana söz vermediniz, ondan sonra sonuç itibarıyla bir kargaşa oldu.

Şimdi, değerli milletvekilleri, şunu söylemek lazım: Bu genç teğmenlerimizin yeminleriyle ilgili olarak ihraç edilme niyetiyle Yüksek Disiplin Kuruluna verilmiş olmaları hepimizi çok üzmüştür ve bütün toplum da bunun üzerinde şu anda, herkes bunu merak ediyor. Şimdi, bir kere şunu söylemek lazım: Bakın, askerlik mesleğine gönül vermiş teğmenlerimiz Harp Okulu mezuniyet töreninin resmî kısmına katılmış ve yeminlerini icra etmişlerdir. Fakat sonrasında, o günün de heyecanıyla bir araya gelerek önceki dönemin metni olan cumhuriyete ve Mustafa Kemal Atatürk'e bağlılıklarını ifade eden metni okumuşlardır. Resmî tören bittikten sonraki aşamasıdır, bir kere bunu söyleyelim; birincisi bu.

İkincisi: Tabii ki "Mustafa Kemal'in askerleriyiz." ifadesinin Türkiye Cumhuriyeti'nde bir disiplin kovuşturmasına, soruşturmasına konu olmasını anlamak mümkün değil. Diğer taraftan, bir biçimde askerlik mesleğini -ben de asker çocuğu, asker torunuyum- hayatlarının bir döneminde icra edenler disipline, disiplin soruşturmasına konu olmuş olabilirler, herhâlde olmamış kişi sayısı azdır. Şimdi, bakın, burada, bu gençlerimiz, bu teğmenlerimiz, dönem 1'inci kadın subaylarımız ve onların komutanları hakkında açılan disiplin soruşturmasını son derece yanlış buluyoruz. Lütfen, bu disiplin soruşturmasına derhâl son verelim. Bu teğmenlerimizi, bu çocuklarımızı kucaklayalım. Bunlar bu memleketin evlatları, bunlar o kutsal askerlik mesleğini seçmiş ve hayatlarının bundan sonraki döneminde bunu icra edecek olan insanlar. Niye ya, ne yapıyoruz, kimleri cezalandırıyoruz bir disiplin soruşturmasıyla? Bu doğru değil. Bu konuda neden bir açıklama yapmıyorsunuz Sayın Bakan?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Niye en sonu bekleyelim? Burada konuşmalar var. Siz kısaca, bu konuyla ilgili olarak nedir, ne düşündüğünüzü anlatın. Arkadaşlarımız da bunu söylediler. Konuşmanızı yaptınız, dinledik, biraz daha uzatılabilir. Onun için de şimdi sizden bekliyoruz. Konuşmalar olacak, soru-cevap kısmında, en sonunda cevap vereceğinize şimdi verin.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Gün bitmedi canım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Daha sağlıklı yürür, müzakereler sağlıklı yürür.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Ya, bu konuşulan... Birçok arkadaş bunu konuşacak Sayın Bakan, ne var bunda? Şimdi, sizden bu konuda açıklama bekliyoruz. Açıklamanızı en sonunda yapacağımıza, şimdi yapın, ona göre konuşulsun. Belki de birçok arkadaşımız bu konuşmalarında sizden alacağı cevaba göre hareket edecek, belki de konuşma metnini buna göre değiştirecek yani doğrusu budur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türelî, teşekkür ediyorum.

Sayın Erdem...

2.- *Konya Milletvekili Orhan Erdem'in, Bakanın sunuş konuşması sonrasında yaşanan tartışmaya ilişkin açıklaması*

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Türelî fikirlerini söyledi CHP grubu adına. Keşke, bu bağırış, çağırış olmadan da bunları ifade edebilirdi.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - E, söz istedik, söz istedik...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye Sayın Erdem, bir saniye.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- *Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türelî'nin Bakanın sunuş konuşması sonrasında Başkanın söz vermemesi nedeniyle tartışma yaşandığıyla ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması*

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türelî, ben size, daha ekrana bile dönmeden arkadaşınız bağırmağa başladı.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Ben bastım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye, öyle değil.

Ben ne zaman istiyorsanız size söz verdim ve "Sayın Türelî" diye birkaç sefer olaya müdahale etmeniz için çağrıda da bulundum burada ama o kadar bağırıyor ki arkadaş benim sesim bile, mikrofonla konuşmama rağmen duyulmuyor. Yoksa "Bana söz vermedi, ondan böyle oldu." diye bir şey yok, onu kabul etmiyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Hayır, olsaydı ilk anda bu açıklamayı o zaman yapacaktık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türelî, arkadaşınızı sakinlik... Böyle kendi kendine...

İLHAMÎ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, bakın, Sayın Bakan gezerken ne dedi? "Bekleyin açıklayacağım, birazdan açıklayacağım." dedi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye Sayın Aygun...

Kendi kendine alevlendiriyor ortalığı. Yoksa ben size... Şimdi, söz verdim size, aradım, hatta talep ettim. Yani "Söz vermediniz de böyle bir iş oldu."yu kabul etmem.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Hayır, ilk anda verseydin bu konuşmayı o zaman yapacaktım. Neyse...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türelî, arkadaş daha Sayın Bakan konuşmasını bitirmeden başladı bu nümayişe ve ben size bu olaya müdahale etmeniz için çağrıda da bulundum "Sayın Türelî, lütfen müdahale edin." diye ama o kadar bağıyor ki arkadaş durduramıyoruz kimseyi.

Sayın Erdem, bir daha açıyorum, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- *Konya Milletvekili Orhan Erdem'in, Bakanın sunuş konuşması sonrasında yaşanan tartışmaya ilişkin açıklaması (Devam)*

ORHAN ERDEM (Konya) - Evet, yani Sayın Türelî'yi biliyoruz, burada her zaman çok medeni bir şekilde yürütürken birkaç arkadaş var ki her Komisyon görüşmesinde dışarıdan gelip buranın insicamını bozduğunu görüyoruz. Bu kabul edilir bir şey değil. Sayın Bakanın burada ilk anda açıklama yapması diye de bir usul yok. Burası basın toplantısı yapılacak veya basına mesaj verilecek bir yer değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, Türkiye'nin gündeminde askerler var, teğmenler var "Açıklama yapılmasın." diyorsunuz, olacak iş mi?

ORHAN ERDEM (Konya) - Biz, müzakerelerimizi yürütüyoruz, sonunda yapacaktır. Bu konuda bizim fikrimizi sorarsanız bir disiplinsizlik vardır, onun gereğini de ordu yapacaktır, bunun başka bir tarafa çekilmesi yanlıştır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Siz nereden biliyorsunuz disiplinsizlik olduğunu?

(Gürültüler)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir müsaade edin...

CAVİT ARI (Antalya) - Disiplin kurulu musunuz Orhan Bey, yargı organı mısınız?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sayın Bakana hakikaten soralım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye... Değerli arkadaşlar, bir saniye...

CAVİT ARI (Antalya) - Siz milletvekili olarak bu konuda hüküm ifade edecek beyanda bulunamazsınız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye Sayın Ari...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Fesli amirallere mi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sıranız gelince siz feslileri konuşun, siz başkasını konuşun; herkes sırası gelince söylesin ne isteyeceğini değerli arkadaşlar, lütfen ya!

Sayın Usta, buyurun.

3.- *Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, teğmenler hakkında açılan disiplin soruşturmalarına, Bakanın bu konudaki açıklamayı başlangıçta yapmasının bütün günü rahatlatacağına ve Bakanın sunuş konuşması sonrasında yaşanan tartışmaya ilişkin açıklaması*

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında söz isteyecektim ama şimdi Orhan Bey'den sonra... Tabii, teğmenlere ilişkin biz de İYİ Parti olarak düşüncelerimizi ifade edeceğiz. Yani "Mustafa Kemal'in askerleriyiz." diyen birisine Türk ordusu eğer soruşturma açıyorsa bu üzerinde düşünülmesi gereken bir şey, bunu konuşacağız. Ancak sayın...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Sizce bu mudur yani?

ERHAN USTA (Samsun) - Sözümlü kesme, sözümlü kesme kardeşim, sözümlü kesme.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye, bir saniye... Herkes bir söylesin, en son Sayın Bakan cevap verecek.

ERHAN USTA (Samsun) - Biz kimin, neden rahatsız olduğunu biliyoruz, sizin de neden rahatsız olduğunuzu biliyoruz.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Ana fikir bu değil yani.

ERHAN USTA (Samsun) - Bu Mustafa Kemal'le sizin ne sorunuz var biz anlayamadık arkadaş.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Alakası yok, alakası yok.

ERHAN USTA (Samsun) - Anlayamadık, bir kısım insanların Mustafa Kemal'le, bu ülkenin kurucusuyla olan sorununu anlayamadık. Bunları içeride konuşacağız.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Alakası yok. Çok ayıp! Çok ayıp!

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Sayın Başkan, aynı uyarıyı yapın lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir dinle kardeşim, bir dinle, bir dinle!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye değerli arkadaşlar, bir saniye...

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, bütün millet Sayın Bakandan bu konuyla ilgili bir beyanat bekliyor. Dolayısıyla, Sayın Bakanın kendi takdiri tabii, konuşmasının içeriğine karışacak hâlimiz yok ancak bunu başlangıçta yapmış olsa belki de bir sürü insan teskin olacak, rahatlayacak ve konuşmamızın içeriğini buna göre belirleyeceğiz.

Şimdi, siz burada birçok eleştiriye maruz kalacaksınız gün boyu, akşamleyin cevap vermeniz durumunda belki de gereksiz bir eleştiriye maruz kalacaksınız. Sizin açınızdan da bunun rasyonel olanı... Toplum bunu bekliyor arkadaşlar, toplumun bu konuda bir hassasiyeti var yani Türk milleti Mustafa Kemal'i seviyor.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Ya, ne alakası var!

ERHAN USTA (Samsun) - Evet, alakası var, bayağı bir alakası var, bayağı bir alakası var.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Onunla alakalı değil, disiplinle alakalı. Olay bununla alakalı değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tartışmaya girmeyelim. Bir saniye...

ERHAN USTA (Samsun) - Dolayısıyla bununla ilgili aslında Sayın Bakanın bir açıklama yapmış olması başlangıçta bütün günümüzü rahatlatır, işimizi kolaylaştırır.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Eğer seviyorsan "Mustafa Kemal'in askeriyim." de.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir de Sayın Başkan, tabii, burada bağırın çağırın bizim milletvekilimiz değildi. Bağırmanı çağırmanı doğru bulmayız ama birçok bakanlık bütçesinde bağırılıp çağırılabiliniyorsa bu Bakanlığın bütçesinde de bağırılıp çağırılabilir. Bu bağırma çağırma meselesini bu kadar böyle, hani üzerinde ansiklopedi yazacak duruma, bir hâle de getirmemek lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Söyle bakalım, Mustafa Kemal'in askeri misin, yoksa fesli Kadir'in mi?

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Onu yanındakilere söyle.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir müsaade edin.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir söyle, bir söyle; Mustafa Kemal'in askeri misin değil misin?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...

Değerli arkadaşlar, burada birbirimizin niyetini okumaya gerek yok, Atatürk'le alakalı da kimsenin bir sorunu yok. Herkes kendi oturduğu yerden...

ERHAN USTA (Samsun) - Keşke!

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- *Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, haklarında disiplin soruşturması açılan teğmenlerle ilgili açıklamayı ne zaman yapacağını Bakanın kendisinin takdir edeceğine ve görüşmelerdeki laf atmalara ilişkin açıklaması*

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, herkes kendi oturduğu yerden kendi görüşlerini ifade etsin. Sayın Bakan takdir eder şimdi, takdir eder konuşmanın sonunda cevap verir, o kendisinin takdir edeceği bir şeydir ama biz birbirimizin niyetini okuyacak durumda değiliz.

Bir ikincisi, şunu da söyleyeyim değerli arkadaşlar: Ben bunu diğer bütçelerde de söyledim, nezaketle ama artık iş katlanılmaz hâle geldi. Bir yere kadar tolere ediyorum yani laf atıyor, öbürü söylüyor, tamam, idare ediyoruz, uyarıyorum, kesiliyor ama arkadaş, avazım çıktığı kadar ben bağıracağım artık ya, buraya geldi. Ya, ben bunu diğer bütçelerde de söyledim, sanki bu bütçede ilk defa böyle bir tutum sergiliyorum veya ifadelerimi sertleştiriyorum diye bir şey yok. Diğerlerinde de ikaz etmeme rağmen bir yerde duruluyordu, bekleniliyordu ama bu artık olacak değil, bunu kabul edemem.

Sayın Türelî, bir daha dönmeyeceğim, bir tur daha, müzakerelere geçeceğim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Çok kısa bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- *İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türelî'nin, bütçe görüşmelerine Plan ve Bütçe Komisyonuna üye olmayan milletvekillerinin de katıldığına, Bakandan haklarında disiplin soruşturması açılan teğmenlerle ilgili bir açıklama beklediklerine ve konuşmaların o açıklamaya göre gideceğine ilişkin açıklaması*

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Tabii, Sayın Başkan, buraya gelen milletvekili arkadaşlarımızın içinde sadece Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri yok; geliyorlar, kendi düşüncelerini ifade ediyorlar. Biz kimsenin düşüncesine, içeriğine karışmıyoruz, öyle bir şeyimiz yok, öyle bir hakkımız da yok zaten ama her zaman bunun bir usul içinde, düzgün bir yapı içinde gitmesini biz de isteriz. Bu anlamda bizler de üzerimize düşeni yapıyoruz ve bir anlamda da...

Bakın, burada çok önemli bir sorun, Türkiye bununla yatıp kalkıyor. Yani bu teğmenlerimize reva görülen muamele toplumu ciddi anlamda yaraladı ve sonuçta ciddi bir kutuplaşma ortamı da yaratıyor; bunlara gerek yok, bu işi bitirelim. Yani çocuklarımız, gençlerimiz, bizim evlatlarımız bunlar; niçin yaptıkları ortada yani bir ceza...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ama bitmedi, disiplin süreci bir sonuçlasın, bir sabırlı olun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Bitireyim, bitireyim. Bir dakika, bir dakika... Bir dakika lütfen, sözümü kesme.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Yegin, bir saniye...

Bir toparlayın siz, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Bunu bu şekilde bitirelim.

Bir de Sayın Bakandan bir açıklama bekliyoruz. Biraz önce söyledim, tekrar söyleyeyim yani bu açıklamayı yapın ki bundan sonraki konuşmalar da ona göre gidecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN YEGİN (Ankara) - Belki disiplin süreci devam ettiği için açıklama yapmak istemedi.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Yahu, öyle söyler o zaman Bakan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye değerli arkadaşlar...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - O zaman der ki: Disiplin suçu...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, tamam... Sayın Türelî, lütfen... Sayın Yegin...

Toparlayın.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Ne var bunda yani niye itiraz ediyorsunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Yani bu konuşmanın seyri açısından...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ya, konuşmak zorunda mı?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Ya, bugün on iki saat konuşacağız; bırak, Bakan konuşsun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Laf atmak size serbest, bize yasak mı?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ya, bırak kardeşim, Sayın Bakan kendi söyledi "Birazdan açıklayacağım." dedi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Sayın Bakandan cevap bekliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Laf atmak bize yasak, sana serbest mi?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sataşma oradan bana.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye...

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan, bu arada bir niyet okuma falan da yok, siz biliyorsunuz...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yo, gayet niyet okudunuz Sayın Usta.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir soru soruyorum, Mustafa Kemal'in askeri misiniz, değil misiniz?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türelî, ben geneli konuşuyorum.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Temurci, siz mi talep ettiniz?

Buyurun.

5.- İstanbul Milletvekili Selim Temurci'nin, Bakanın sunuş konuşması sonrasında yaşanan tartışmaya ve teğmenler hakkında açılan disiplin soruşturmalarına ilişkin açıklaması

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Sayın Başkan, tabii, hoş olmayan bir şekilde başladık ama tabii, mecbur kalıyoruz bu tür girişlere.

Bu ülkede, bu milletin ekmeğiyle, duasıyla, peygamber ocağında yetişmiş ve diplomasını almış, başarılı olmuş gençlerimizden tek birinin bile haksız yere cezalandırılmasını elbette doğru bulmayız. Ancak, bu ülkenin demokrasi tarihi maalesef -üzülerek ifade ediyorum- bir darbeler tarihidir. "Genç subaylar rahatsız." cümlelerini unutamayız, 15 Temmuz'u hiç unutamayız, 1960'tan sonra yaşananları hiç unutamayız. Biz askerimize her daim dua ederiz ama sonuç itibarıyla asker içinde yaşanan bir mesele eğer "disiplin suçu" olarak algılanmışsa elbette onun detaylarını duymak isteriz. Ama burada, sürekli, bu ülkenin kurucu lideri "Mustafa Kemal Atatürk"ü biz daha fazla seviyoruz." yarışması içine girdiğimizde Mustafa Kemal'e de çok büyük bir haksızlık olur; Rabb'im mekânını cennet eylesin. Mustafa Kemal'in askerleriyiz, Türk milletinin askerleriz, bu ülkenin çocuklarıyız. Ülke, vatan sevgimizi, Mustafa Kemal sevgimizi birbirimizle yarıştırdığımız zaman bunu kutuplaşmanın bir aracı hâline getirmiş oluruz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bravo!

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Ben ümit ediyorum ki hele hele kızlarımızın, iyi yetişmiş askerlerimizin hiçbirini inşallah bir cezaya çarptırılmaz ve Türk ordusuna hizmet ederler ama hiçbir şey olmamış gibi, demokrasi geçmişimizi bilmeden de bu şeylere verilen tepkilere tepkisiz kalmanın da çok demokratik bir teamül olduğunu düşünmüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Evet, o nedenle 15 Temmuz öncesi uyarıştık.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Bu işin faturasını çocuklarımıza mı şey yapacağız Sayın Temurci?

CAVİT ARI (Antalya) - Çok uyarımıştık 15 Temmuz öncesi “FETÖ’ye teslim etmeyin askeriyeyi.” diye; 15 Temmuz o nedenle gerçekleşti.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A.- Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Millî Savunma Bakanlığı (Devam)

b) Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, müzakerelere geçiyorum.

Sayın Ceylan, buyurun.

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, çok kıymetli hazrın; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, burada, bütçesini görüşeceğimiz Millî Savunma Bakanlığı maalesef pek çok konuda çözüm bekleyen sorunları bünyesinde barındırmakta. Sayın Bakan, sürem yettiğince size bu sorunları aktarmak istiyorum.

Öncelikle, 15 Temmuz darbe girişimi bahanesiyle yapılan ve ordumuzun genetiğiyle oynayan değişiklikler var. Örneğin, Yüksek Askerî Şûra yapısında yapılan değişiklikler. Öncesinde 2 sivil ve 15 askerden oluşan Şûra, yapılan değişiklikle 8 sivil ve 4 askerden oluşur hâle geldi. Millî Eğitim Bakanı bile Şûra üyesi. Yüksek Askerî Şûranın değerlendirme yaptığı askerlerin mesleki yaşamı hakkında bilgi sahibi olmaması, terfi ve atama sisteminin siyasi müdahaleye açık hâle gelmesi TSK personelini parti teşkilatlarında, tarikat kapılarında istikbal aramaya zorlamaktadır. YAŞ emeklilik kararları TSK personeli üzerinde bir sopa gibi kullanılmaktadır. Kararlarda liyakat değil siyasi tercihlerin öne çıkmasıyla TSK’de toplu tasfiye süreçleri başlamış ve bekleme süresi dolmadan yapılan emeklilik işlemleri subaylar arasında erken emeklilik kararlarına, gelecek kaygısıyla siyasallaşmaya neden olmaktadır. 926 sayılı TSK Personel Kanunu ve Sicil Yönetmeliği’nde açık olarak belirtilmesine rağmen general, amiral terfilerinde kıta görevi, gemi hizmeti ve pilot zorunluluğu göz ardı edilmektedir. Verilen kararlarda liyakat ve kıta hizmetinin ikinci plana atılması savunmamızda zafiyet yaratacak bir durumdur. Defalarca söyledik, yine söylüyoruz: Bu verilen kararla orduya siyaset karıştırmayın, sonra bedelini hepimize ödetiyorsunuz.

Yine, niye inat ettiğimizi anlayamadığımız bir diğer sorun da askerî sağlık sistemi. Güçlü bir ordusu olup da askerî sağlık sistemi olmayan Türkiye’den başka bir ülke bulunmamaktadır. Bugüne kadar “TSK Sağlık Komutanlığı” olarak teşkilatlanan Gülhane Askerî Tıp Akademisi ve askerî hastanelerin ana görevi “Ülke insanını KBRN tehdidine karşı savunmak, hava, uzay, su altı hekimliği, yanık tedavisi, harp cerrahisi, protez, ortez gibi faaliyetleri yürütmek gerektiğinde sahra hastaneleri kurmak” olarak belirtilmiştir. Darbe teşebbüsü sonrası askerî hastaneleri kapatarak bütün bu konularda büyük zafiyet yaratmış bulunmaktasınız. Askerî sağlık personeli muharebede sağlık hizmeti yapmak üzere yetiştirilir ve bu yönüyle Sağlık Bakanlığı personelinin farklıdır. Asker hastanelerinin kapatılması askerî hekimliğin ve harp cerrahisi uzmanlığının yok olmasına, bu alanlara yönelik eğitim veren askerî sağlık eğitim sisteminin bilgi birikim ve tecrübesinin ortadan kalkmasına neden olmuştur. Bu durum, ateşli silah ve patlayıcı madde yaralanmalarından birliğinde herhangi bir sağlık sorunu olan askere kadar, askerlere sunulan sağlık hizmetinin askerlik yükümlülüğünü yerine getiren pratisyen hekimlere indirgenmesi sonucunu doğurmuştur. Tekrar tekrar uyarıyoruz: Askerî hastaneler derhâl yeniden açılmalıdır. Bu kararınızın sonucunda şehit sayımızın artması gibi çok acı bir durum söz konusu olabilecektir. Sizin iş bilmezliğinizin bedelini bu ülkenin evlatları canlarıyla ödememelidirler. Telaş ve korkuyla askerî liseleri ve astsubay hazırlama okullarını kapatarak ordumuza askerî sağlık eğitim sistemi konusunda da büyük zarar vermiş bulunmaktasınız. Askerî liseler 1845 yılında kurulmuş ve savaş dönemlerinde dahi kapatılmamış, yaklaşık yüz yetmiş yıllık tarihe sahip anıtsal okullar olmalarına rağmen, kapatılmalarıyla tarihsel bir değer ve ülkemizin en eski askerî liseleri olarak bir kültür ve gelenek de ortadan kalkmıştır. Askerî okulların kapatılması 10 Ağustos 1920 tarihli Sevr Antlaşması’nın 168’inci maddesiyle işgal güçleri tarafından Osmanlı Devleti’ne de dayatılmıştır. İşgalcilerin başaramadığını, maalesef, bugün AKP başarmış bulunmaktadır.

Askerlik yalnızca bir meslek değil, aynı zamanda bir yaşam biçimidir. Lise çağından itibaren alınan bu kültür ve gelenek, Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Kore Savaşı’ndan Kıbrıs Barış Harekâtı’na, terörle mücadelede sınır ötesi harekâtlara, doğal afet yardım faaliyetlerinden kamuoyundaki asker sevgisine kadar ordu-millet geleneği ve kazanmış olduğu başarılar yüzyıllardır süregelen askerî eğitim ve öğretim sistemiyle oluşturulan geleneğin bariz bir sonucudur. Sizler, bu okulları kapatarak harp okulları, harp akademileri ve astsubay meslek yüksek okullarını açtınız, Millî Savunma Üniversitesine ve onun başındaki sivil bir rektöre bağladınız, Genelkurmay Başkanlığı ve kuvvet komutanlıklarıyla bağı kopardınız. Bu durum, özellikle belirtilen komutanlıkların denetleme, yönlendirme ve ilgili kuvvet komutanlığının değişen harekât konseptlerinden doğan eğitim öğretim ihtiyaçları çerçevesinde müfredatları ve eğitim tekniklerini yeniden düzenleme imkânlarını ortadan kaldırmıştır yani ihtiyaç sahibi ile ihtiyacı karşılayan arasındaki organik bağ koparılmıştır. Genelkurmay Başkanlığının ve kuvvet komutanlıklarının harekât konsepti, eğitim gereklilikleri ve harbin geleceğine ilişkin geri besleme verme ve eğitim kurumlarından faydalanma imkânı kalmamış, eğitim uygulama geri besleme sistemi kesintiye uğramıştır. Askerî liseler yeniden açılmalı, TSK’yle organik bağı sağlanmalıdır.

Konu harp okulları iken yakın gelecekte yaşanan iki olayla ilgili bazı şeyler söylemek istiyorum. Hatırlayacaksınız, 10 Kasım 2023 tarihinde Tuzla Piyade Okulunda yakasına Atatürk fotoğrafı takmak istemeyen öğrenciler ile onları ikaz eden öğrenciler arasında yaşanan olay neticesinde açılan soruşturmada 3 teğmen Atatürk’ün hatırasına alenen hakaret suçuyla ordudan atılmışlardır. Sayın Bakan, Mustafa Kemal Atatürk bu ülkenin kurucusu, bu dünyanın takdir ettiği siyasetüstü büyük bir liderdir. “Peygamber ocağı” dediğimiz ordumuza, cumhuriyetimizin kurucusuna saygısızlık etme cüretini gösterebilecek bu öğrenciler nasıl girmiştir? Yakasına Atatürk resmi takmak

istemeyen teğmenlerin harp okulundan itibaren cemaat ve tarikat evlerine gittikleri “hubb-i fillah” ve “dostlar meclisi” adıyla “Whatsapp” grupları kurarak örgütsel tutum gösterdikleri, kendilerinden küçük Harbiyeli öğrencilere “ağabeylik” adı altında iletişim kurdukları, sosyal medya hesaplarında şeriat yanlısı paylaşımlarda bulduklarına dair devre arkadaşları tarafından harp okulu idaresine defalarca bilgi verilmesine rağmen bu öğrenciler neden görmezden gelinmiştir? Cemaat-tarikat yapılanması adı altında yeni FETÖ benzeri örgütlerin güçlenmesine seyirci mi kalınmaktadır? Diğer 4 teğmen de küfürlü konuşma ve askeri hizmete engel davranışta bulunma suçundan ordudan atılmıştır. Atatürk resmini takmayan ve üniforma giymesine rağmen tarikat mensubu gibi hareket eden teğmenler ile onları uyaran teğmenlerin aynı kategoriye konularak meslekten işiğinin kesilmesini nasıl içinize sindirebiliyorsunuz?

Yine, çok yeni yaşadığımız bir olay da Kara Harp Okulu Diploma Alma ve Sancak Devir-Teslim Töreni’nde, tören bittikten sonra teğmenlerin kendi aralarında toplanarak okudukları mezuniyet andı nedeniyle haklarında tahkikat başlatılmıştır. Sayın Bakan, teğmenlerin söylediği “Mustafa Kemal’in askerleriyiz.” ifadesi kimi, niye rahatsız etmektedir? Atatürk’ün kurduğu bu cumhuriyette teğmenlerin ne demesini bekliyorsunuz? “Trikopis’in askerleriyiz.” mi demeleri lazımdı? 1994 yılından beri okunan bu ant hangi gerçekleyle resmî programdan çıkarılmıştır? Yönergelerde veya münferit emirlerde mezuniyet andının yasaklandığına ilişkin bir hüküm var mıdır, bu konuda bir direktif verilmiş midir? Daha yeni bordo berelilerin yemin töreninde bu yemin resmî programda okunmuş ve alkışlanmıştır. Hâl böyleyken ne yapmanın peşindesiniz? Eğer amaç Atatürkçü subayları sindirmek, Atatürk sevgisini bu milletin gönlünden silmekse bunu kimse başaramaz, bilginiz olsun. Teğmenlerimizin sonuna kadar yanındayız.

Sayın Bakan, bütün bu sıcak meselelerin yanında, çok önemli birkaç konuyu da dile getirmek istiyorum. Yunanistan Lozan Antlaşması’ndan kaynaklanan sorumluluklarını yerine getirmemekte; Ege’de silahsız olması gereken adaları silahlandırmaya, 2 tarafa ait olmayan adaları ise sahiplenmeye devam etmektedir. Ayrıca yine Ege ve Akdeniz’de mavi vatan sınırları içerisindeki milli haklarımızı ihlal etmekte; MSB, Dışişleri Bakanlığı ve genel olarak hükümet aleyhimize olan bu duruma göz yummakta ya da düşük seviyede tepkilerle geçiştirmektedir. Benzer şekilde, Lozan Antlaşması gereğince gayriaskeri bölge olması gereken sınır bölgesi olan Dedeağaç’ta da teşkil edilen ABD deniz ve hava üslerine karşı sessizlik ve tepkisizlik devam etmektedir. Sahillerimize gelecek kadar cüretkârlaşan Yunanistan’la ilgili haklarımızı savunmak için ne yapmayı planlıyorsunuz? Adaların silahlandırılması ve sahiplenilmesiyle ilgili somut ne adım atılmıştır? Doğrusu merak ediyoruz.

Merak ettiğimiz bir konu da hava savunma sistemleri konusunda ne durumda olduğumuzdur. SİPER’de son durum nedir? F-35’lere ödediğimiz paranın akıbeti ne olmuştur? Eurofighter almaya çalıştığımız doğru mudur? Bu soruları cevaplamanızı bekliyoruz Sayın Bakan.

Yine çok önemli bir başlık da TSK personelinin özlük haklarında yaşanan sıkıntılar Sayın Bakanım. Kahraman ordumuzun mensubu her rütbeden askerlerimizin çok önemli sorunları bulunmaktadır. Görevdeki tüm subay, astsubay, uzman erbaş ve sözleşmeli erler ile sivil memur ve işçilerin özlük haklarının bütüncül bakış açısıyla iyileştirilmesi için adım atılmalıdır. Tam da bütçeyi konuşurken bunlara çözüm bulabiliriz. TSK’de görev yapan her rütbe ve statüdeki personelin kurumsal aidiyeti, aileleriyle birlikte görev etkinliğinin artırılması, Silahlı Kuvvetlerdeki emekleri sonrasında emekliliğe ayrılmış personel ile TSK saflarına katılma hayaliyle yaşayan gençlerin katılımının teşviki için gerekli mali ve özlük haklarına ilişkin tedbirler bir an önce alınmalıdır. Nasıl tedbirler mi? Örneğin, barınma sorununa çözüm üretilmelidir. Sürekli ve sıklıkla atama gören TSK personeli bir konut satın alamamakta, kendilerine tahsis edilen lojmanlarda veya lojmanların yetersiz olduğu yerlerde kirada kalmak zorundadır. Yükselen kira bedelleri ve konut fiyatları TSK personeli için barınma sorununun daha da büyümesine neden olmuştur. Kısa vadede bu sorunun çözümü için personele görev yaptığı şehrin özellikleri gözeticilerle uygun miktarda kira yardımı yapılmalıdır. Uzun vadede ise sadece doğu görevlerinde değil özellikle 3 büyük ilin içerisinde olduğu batı garnizonlarında da barınma sorununu ortadan kaldıracak şekilde özellikle bina kiralama yoluyla acil ihtiyaç giderilmeli; müteakiben yeteri kadar lojman, misafirhane inşa edilerek barınma sorunu kalıcı olarak çözümlenmelidir.

Emekli binbaşılarımız geçinememekte; sağlığı elverenler ek iş yapmaktalar. Emekli binbaşı maaşı emekli uzman çavuş maaşından daha düşük bir duruma gelmiştir. Bu garabet uygulamanın nedeni diğer üstsubaylara verilen görev makam tazminatının binbaşılara verilmemiş olmasıdır. Bunun çözümü için ne yapmayı planlıyorsunuz?

Konu özlük hakları olunca astsubaylarımıza değinmezsem mücadelelerine haksızlık yapmış olurum. Görevde olan astsubaylarımız da emekli olan astsubaylarımız da mutsuz ve umutsuz. Meşhur sloganınız var ya hani “Yaparsa AKP yapar.” diye; sonunda askere de sokakta eylem yaptırınız, verilen sözler tutulmadı. Astsubaylarımızın özlük hakkı ve ek göstergelerinin düzeltilmesi için bir şey yapmayı planlıyorsunuz?

Sayın Bakan, uzman erbaşların sözleşme feshi sonrası kamu kurumlarına yerleştirilmelerine ilişkin mevzuattan kaynaklı haklarının pratikte hiçbir karşılığı bulunmamakta. Uzman erbaşlara 657 ve 3269 sayılı Kanunlarla tanınan bu yeniden memurluğa atanma hakları özellikle kadro açılmaması ve gireceği sınıfın niteliklerine uymaması gerekçeleriyle uygulanmamakta, devlet memurluğuna geçiş için başvuruları sürekli reddedilmektedir. Uzman çavuşun kadro talebi artık karşılanmalıdır.

Yine, aynı sorun sözleşmeli erlerde de bulunmaktadır. 6191 sayılı Sözleşmeli Erbaş ve Er Kanunu gereğince bir sözleşmeli erbaş, er TSK’de en fazla yedi yıl görev yapabilmekte, bu süre sonunda sözleşmesi otomatik olarak feshedilmektedir. Bu evlatlarımız her türlü arazi ve hava şartlarında vazife ve ülke uğruna şehit ve gazi olmaktan çekinmeden görev yapmaktadırlar; yaptığı bu cefakâr görevin karşılığı, yedi yılın sonunda sözleşmeli er işsiz kalmaktadır. Fesih sonrası devlete atanma hakları bulunmasına rağmen atamalarının yapılmaması sorunu her geçen gün büyümekte, toplumsal bir yaraya dönüşme potansiyeli taşımaktadır. Bu gençlerin Silahlı Kuvvetlerde kazandıkları yetenekler ve ifa ettikleri görevlere de uygun olarak kamuda açılacak olan silahlı güvenlik görevlisi, arama kurtarma personeli, zabita memuru, orman muhafaza memuru, mahalle ve gece bekçisi, infaz koruma memuru, itfaiye eri, gümrük muhafaza memuru gibi uygun kadrolara öncelikli şekilde istihdam edilmeleri konusunda bir planlama ne zaman yapılacaktır?

25 Ekim 2023 tarihinde İzmir Tersanesi Komutanlığından 4, Gölcük Tersanesi Komutanlığından 6 ve Ankara 5’inci Ana Fabrika Müdürlüğünden de 4 olmak üzere toplam 14 kamu işçisinin ihbar ve kıdem tazminatları verilmeksizin keyfî bir şekilde iş akitleri

feshedilmiştir. İşçilerden dava açan 3'ü işe iade davalarını kazanmış olmalarına rağmen işe iadeleri yapılmamış, Bakanlık istinaf yoluna başvurmuştur. Sayın Bakanım, emeklerinden başka kaybedecek bir şeyleri olmayan bu insanlara yapılan reva mıdır?

Yine, başka bir mağduriyet olarak, 20 Şubat 2016 ila 31 Ağustos 2016 tarihlerinde altı ay süren kurslarını bitirerek astsubay çavuş olarak mezun olan personelden bahsedeceğim. 12'nci Dönem ASTTASAK kursiyerleri hiçbir ceza davasına muhatap olmadılar; idari izinde yeni görev yerlerine tayin olmayı beklerken 29 Ekim 2016'da 675 sayılı KHK'yle atamaları geriye dönük iptal edilmiştir, lehlerine AYM ve Danıştay kararları olmasına rağmen -ki bahse konu kararlardan birinin altında Sayın Bakan Yardımcısı Musa Heybet'in de imzası vardır- hak arayışları devam etmektedir. Bakanlık nezdinde bir komisyon kurularak 12'nci Dönem kursiyerlerinin sorunu çözülebilir. Bu konuda harekete geçmeyi düşünüyor musunuz?

Terörle mücadele sırasında yaralanıp gazi sayılmayan 23 bin vatan evladı hâlâ gazilik onurunu bekliyor. TSK Sağlık Yönetmeliği ve SGK mevzuatında yapılacak çok da zor olmayan düzenlemelerle bu sorun çözülebilir, bu konuda da sizden bir girişim bekliyoruz.

Sivil memurlar asker postasının olduğu her yerde varlar ancak TSK'nin sosyal tesislerinden faydalanamıyorlar, 926 sayılı Kanun'a istinaden verilen tazminatları alamıyorlar. TSK yan ödeme kararnamesinde üniformalı askerî personele yönelik iyileştirmeler yapılmış, kurumdaki sivil memurlar unutulmuştur. Yardımcı hizmetler sınıfında bulunan aççı, berber, terzi gibi hizmet erbablarının teknik hizmetler sınıfına alınması, eğitimleri uygun olanların da genel idari hizmetler içerisine yerleştirilmesi sağlanmalıdır.

Vatan için canlarını ve kanlarını feda eden şehit yakınları ve gazilerimizin özlük, sağlık, eğitim, istihdam, sosyal tesislerden faydalanma gibi birçok alanda bürokratik engellerden kaynaklanan sorunlarının çözülmesi gereklidir. Bu konuda partimiz 12-13 Haziran 2024 tarihlerinde İstanbul'da Şehit Aileleri ve Gaziler Çalıştayı düzenlemiş, tespit edilen sorunların giderilmesi için gereken kanun teklifleri Meclis Başkanlığına sunulmuştur. Bu sorunların çözümü için acilen bir irade ortaya konulmalıdır.

Gazilerimizin çok önemli bir sorunu da ortez, protez temininde yaşamakta. Mevzuatta "Sağlık kurulu raporuyla, ihtiyaç duydukları her türlü ortez, protez ve diğer iyileştirici araç ve gereçlerin bedelleri herhangi bir kısıtlama getirilmeksizin kurumca karşılanır." denmektedir ancak bu kapsamdaki kişiler için, SUT'ta yer alan fiyatlarla temin edilemeyen ortez, protez ve diğer iyileştirici araç ve gereçler ile SUT'ta yer almayan her türlü ortez, protez ve diğer iyileştirici araç ve gereçler, Gaziler Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Eğitim ve Araştırma Hastanesinde oluşturulan kurulca gazinin ihtiyacı olduğunun tespit edilmesi şartıyla karşılanabilmektedir. Yaralandıkları andan itibaren fiziki kayıpları ve engellerinin yanı sıra travma sonrası stres bozukluklarıyla da mücadele eden gazilerimizin işlemleri ülkenin 81 ilinden, Ankara'da tek bir hastanenin adres gösterilmesi nedeniyle, gerek randevu alma gerekse tedavi prosedürü uygulanması bakımından hem maddi hem de manevi olarak çok yıpratıcı bir hâl almış bulunmaktadır. "Bu konu, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını veya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını ilgilendiriyor." demek işin kolay yolu. Millî Savunma Bakanlığı olarak bu konuda bir inisiyatif almanız gerekmektedir. Yalnız bu konuda değil, pek çok konuda Millî Savunma Bakanı olarak daha fazla inisiyatif almanız gerekmektedir.

Sayın Bakan, sizleri uyarıyoruz: Ordumuzu bekleyen en büyük tehlike "cemaat, tarikat" kisvesi altında Atatürk ilke ve devrimlerine düşman kadrolaşmadır. Buna göz yumar ya da iş birliği gibi davranırsanız belki şu anda sorumluluktan sıyrılırsınız ama tarih önünde ve milletimizin vicdanında önünde sonunda yargılanırsınız.

Bütçenin hayırlı olmasını diliyorum. Saygılarımı sunuyorum.

MEHMET MUŞ (Samsun) - Sayın Ceylan, teşekkür ediyorum.

Sayın Oluç, buyurun lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, Sayın Bakan; hoş geldiniz.

Bugün yapacağımız konuşmalarda ve tartışmalarda esas olarak muhatabımız tabii ki siyasi irade; Türk Silahlı Kuvvetlerinin bu konuda bir siyasi muhatabımız olmadığını biliyoruz. Dolayısıyla dinleyecekleriniz de biraz o çerçevede ele alınması gereken konuşmalar olacak. Derdimiz siyasi iradenin kararlarıyla ilgili ve tabii ki bu siyasi iradenin kararları yanlış politikalara yol açtığı için, yanlış uygulamalara yol açtığı için kaçınılmaz olarak da Türk Silahlı Kuvvetleri bu yanlışlardan etkileniyor.

Şimdi, küresel siyasette çok ciddi bir tarihsel kırılma eşliğinde bulunuyoruz. Yani küresel siyaset açısından, gelişmeler açısından yakın tarihe bakacak olursak belki de en ciddi kırılma diyebiliriz. 2024'ün son günlerine girilirken aşağı yukarı öngörüldüğü gibi hem demokratik sistemler açısından hem de küresel istikrarsızlığı körükleyen çoklu çatışmalarla karşı karşıya kalınıyor. Birçok ülkede yeni yönetimler oluşuyor, seçimler var. Yeni yönetimlerle birlikte tabii ki yeni arayışlar ve yeni politikalar gündeme geliyor ve gelecek de. Bunların her birinin Türkiye'ye yönelik çok ciddi yansımalarının olduğu bir dönemden geçiyoruz. Orta Doğu'da hızlanan bir savaş ritmi var ve yerküreyi âdeta yerinden sallıyor bu savaş ritmi. "Üçüncü Dünya Savaşı başladı mı, başlamadı mı?" tartışmaları sürüyor. Sizin de bu konuda açıklamalarınız var ama âdeta savaşın aktif olarak yaşandığını söylemek de mümkün. Bu savaşlar sadece bölgesel dinamiklerle de sınırlı kalmıyor, geçmişte olduğu gibi büyük güçler arasındaki rekabeti, ittifakları ve küresel düzeni de doğrudan etkiliyor.

Geçenlerde CIA Direktörü ile İngiltere Dış İstihbarat Servisi (MI6) Başkanının Financial Times'da bir yazısı çıktı, ortak makaleleri çıktı, birlikte kaleme almışlar; diyorlar ki: "Dünya düzeni soğuk savaştan bu yana en büyük tehditle karşı karşıya." Şimdi, bu "en büyük tehdit" dedikleri genel görüntü, savaş ve etkileri elbette ki. Dünya düzeni içinde bir konumlandırma işlemi yapılmış. Eski NATO Genel Sekreteri Stoltenberg bu konuda dedi ki: "Güneyde Türkiye, kuzeyde Norveç ve Batı'da ABD olmadan Avrupa Kıtası'nın güvenliği imkânsızdır." Yani mesele Avrupa Kıtası'nın güvenliği aslında, Türkiye de bu konudaki aktörlerden bir tanesi olacak.

Şimdi, 2022'de başlayan Rusya-Ukrayna savaşı aktif olarak sürüyor. Bu savaş hem Avrupa güvenlik düzenini sarsmaya devam ediyor hem de küresel ekonomik dengeleri etkilemeye devam ediyor. Batılı ülkeler Ukrayna'yı askeri ve ekonomik açıdan destekliyor, biliyorsunuz. Rusya üzerinde yaptırımlar uygulanıyor ve enerji kaynakları Rusya'ya karşı âdeta silah olarak kullanılıyor. Son yapılan NATO toplantısı da bu açıdan oldukça kritikti aslında. Rusya neredeyse açık düşman olarak lanse edildi. Ukrayna'ya ise ciddi bir bütçe ek olarak ayrıldı. Şimdi,

bu Ukrayna üzerinde bir gerçeğin altını çizelim ki dengeler biraz daha net olarak anlaşılır olsun. Bu savaş ABD'nin özellikle Avrupa üzerinde zayıflayan politik hattını yeniden güçlendirme savaşı olarak da şekillenmeye başladı. NATO üzerinden Avrupa'ya en somut müdahalesi ABD'nin Ukrayna cephesi oldu aslında.

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Oluç, bir saniye...

Değerli milletvekilleri, salonumuzda bir uğultu var. Sayın Oluç konuşmasını yapıyor, dinlemekte zorlanıyoruz. Lütfen, buraya daha çok geliyor, belki olduğunuz yerden çok fark edemiyorsunuz. Bu uğultuyu keselim.

Değerli basın mensupları, değerli bürokratlar; herkes için geçerli bu.

Teşekkür ediyorum.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim.

Yaşanan aslında bir Rusya-Ukrayna savaşı olmaktan daha çok bir Rusya-NATO savaşı şeklinde cereyan ediyor. Çin de Rusya'ya destek veren bir ülke olarak hedefe konuyor ve Çin'in bu durumu karşısında yani "Sanki soğuk savaş yeniden dönüyor." "Yeni bir soğuk savaş yaratılmak isteniyor." gibi ifadelerin olduğunu biliyoruz Çin tarafının, oyunu gördüğünü anlatıyor aslında Çin. Burada bir parantez içinde bir şey belirtmek istiyorum, daha sonra tekrar döneceğim buraya: Türkiye'nin özellikle Rusya-Ukrayna arasındaki barış çabaları açısından elbette ki çok önemli, bunu herhangi bir şekilde küçümsemiyoruz ama bu barış çabalarının, bir ara bulucu olma çabalarının -daha önce de burada söyledim, Dışişleri Bakanına da bunu ifade ettim- aslında Lavrov'un yaptığı açıklamayla Rusya tarafında nasıl görüldüğü ortaya çıktı. Lavrov dedi ki geçenlerde: "Rusya'nın askerleri Ukrayna'da Türklerin verdiği silahlarla öldürülüyor. Dolayısıyla Türkiye'nin ara bulucu olması mümkün değil." İşte, yanlış politikarlardan bir tanesi bu da. Hani, bunu da şimdi söyledim, tekrar döneceğim bu barış meselesine. Şimdi, bu Çin meselesi gerçekten önemli yani geçtiğimiz yıl Çin'de bir açıklama yapılmıştı, hatırlarsınız belki, onlar da demişlerdi ki: "ABD tüm dünyada barışın önündeki en büyük tehdittir." Çin aslında bu oyunu gördüğünü ifade etmiş oluyor fakat bir şey daha söyledi Çin, bu açıdan da önemli. 75'inci yıl dönümünün kutlandığı ulusal gün vesilesiyle yaptıkları açıklamada Çin Büyükelçisi ABD'de dedi ki: "Bizim jeopolitik taht oyunlarıyla işimiz olmaz." Yani demiş oldu ki: "Biz ABD ile böyle bir dünya hegemonyası mücadelesi peşinde değiliz." Yani böylelikle Çin pozisyonunu netleştirirken bir kez daha şunu görmüş olduk ki iki kutuplu dünyaya doğru çekiliyoruz siyasal alanda; bir taraftan NATO, öbür tarafta Rusya, Çin, Kuzey Kore gibi. Bunlar, tabii, öbür tarafta dediğim bir blok olarak şekillenmiş değil elbette ama "diğer taraf" olarak ifade ediliyor. Yani ABD yeniden bir güç tanzimine gidiyor ve yani şöyle düşünelim: NATO'ya İsveç ve Finlandiya'nın katılmasından sonra bu güç tanzimi devam etti ve devam edecek gibi de görünüyor. Şimdi, bu mesele tabii ki sadece askerî alandaki bir mesele değil, çok büyük bir enerji koridoru savaşı, paylaşım savaşı Orta Doğu'da yaşanıyor. Yani Hindistan'dan Suudi Arabistan'a, İsrail'den Kıbrıs'a, Yunanistan'a kadar uzayan bir IMEC ticaret yolu var, Türkiye'nin dışlandığı bir konu. Neden dışlandı? Yine yanlış dış politikarlardan dolayı dışlandı, vurgulamış olayım. Onun karşısında geliştirilmeye çalışılan Irak üzerindeki ticaret yolu ise çok gerçekçi ve doğrusu güçlü bir alternatif olarak da kendini ortaya koymadı ama bu ayrı bir tartışma, şimdi bir kenara koyalım.

Dünyanın birçok bölgesinde bölgesel gerilimler, çatışmalar da yaşanıyor. Vaktimiz sınırlı olduğu için çok onun üzerinde durmak istemiyorum, esas olarak Orta Doğu üzerinde durmak istiyorum. Bu savaşın adı ne olursa olsun, üçüncü dünya savaşı mı, buna gidiş yolundaki bir savaş mı, ne olursa olsun, ağırlık merkezi Orta Doğu coğrafyası; bu, çok net olarak belli, görünüyor ve buradaki gelişmelerin hepsi küresel siyasette çok önemli bir yer tutuyor. Batı bu bölgeyi -genel olarak Batı'yı kastediyorum- "güvenlik" "enerji" ve "göç yolları" gibi kavramlar üzerinden esas olarak önemsiyor. Nedir manzara karşımızdaki, şu anda görünen? Suriye'de bitmeyen çatışmalar -Suriye politikasındaki yanlışlara biraz sonra değineceğim- İran'daki teyakkuz hâli, Irak'taki belirsizlik, hepsinin ortasında İsrail'in bir soykırım saldırısı Filistinlilere dönük olarak ve en son Lübnan.

Şimdi, güç dengelerindeki bu değişimler, yaşanan kaymalara baktığımız zaman aslında bir şeyi daha görüyoruz: Bu, biraz evvel sözünü ettiğim IMEC ticaret yolunda da bunun izlerini görüyoruz çok açık bir şekilde; siyasetin Orta Doğu'daki yeni güç alanları Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Bahreyn, Suudi Arabistan ve Kuveyt olmaya aday. Sadece enerji açısından değil, aynı zamanda diplomasi açısından sürdürdükleri faaliyetler etkili aktörler hâline geldiklerini bir taraftan da gösteriyor; onların hem İran hem de İsrail'le geliştirdikleri ilişkiler buna dair çok ciddi emareler taşıyor.

Şimdi, Sayın Bakan, şöyle bir durum var: Gazze Şeridi'nde yaşanan bir soykırım yani herhâlde şimdiye kadar ölmüş insan sayısı 45 bine yaklaştı -tam rakamı bilmiyorum ama çok yüksek- yüz binlerce insan yaralandı. Lübnan'a devam eden saldırılar... Orada da ölümler artıyor yani 2 bin ila 3 bin arasında bir ölümden söz ediliyor, yaralılar var, 1 milyondan fazla insan yerinden yurdundan edildi. Bu çekirdek güç İsrail gibi görünüyor bu savaşta fakat tabii ki biliyoruz ki ABD ve Avrupa desteği bunun arkasında. Yani orada da Ukrayna'ya karşı NATO'nun savaştığı gibi Orta Doğu'da da bu meselenin İsrail'in... Çekirdek güç dedim, mızrağın ucu da diyebiliriz. Böyle bir durum ve İsrail'in temel motivasyonlarından birinin de Hint-Avrupa enerji koridoru yolunu açmak olduğunu biliyoruz. Biliyorsunuz, o Netanyahu'nun Birleşmiş Milletlerdeki "nimet haritası" diye gösterdiği haritadaki yol işte bu enerji koridoru yolu, Hint-Avrupa IMEC'ten bahsediyorum.

Ne yapmak istiyor şu anda İsrail? Bir taraftan soykırımı sürdürürken Hizbullah'ın bitirilmesi hedefleniyor yani İran'ı vekil güçlerinden izole ederek güçsüzleştirme politikası bir taraftan sürdürülüyor, bunu görüyoruz. Düdü yanlı hatırlamıyorsam, Lübnan'da adı verilmeyen bir bakanın "Amerika ve İran Hizbullah'ı askerî bir partiden siyasi bir partiye dönüştürme konusunda anlaşılabilir." diye bir açıklaması oldu. ABD bu açıklamayı yalanlamadı "Bir anlaşmaya varmak üzereyiz, yakınız ama daha varılmadı. Fark azaldı, bazı adımların atılması gerekiyor." dedi yani Lübnan kısmında birtakım sonuçlar alınmaya başlandı gibi görünüyor.

Şimdi, bütün bu tabloyu niye anlatmaya çalıştım? Evet, çok önemli fakat bu tablodaki en önemli mesele şu Sayın Bakan: Bu gelişmeler karşısında askerî yöntemlerle yapılabilecek çok bir şey yok. Bu gelişmeler karşısında esas itibarıyla siyasetin ve diplomasinin rol oynaması gerekiyor. Bunun altını özellikle çiziyorum yani neden dersiniz, şimdi anlatmaya çalışacağım.

Bütün buraya kadar anlattıklarımın içinde dikkat ederseniz bir kelimeyi hiç kullanmadım; şimdi, bundan sonrasında o kelimeyi ve kavramı kullanacağım: Hiç Kürtlerden bahsetmedim Orta Doğu'da ama Kürtlerin Orta Doğu'da on milyonlarca insanı kapsadığını biliyoruz yani İran'daki Kürdistan eyaleti, Irak Kürdistanı Bölgesel Yönetimi, Kuzey ve Doğu Suriye, elbette ki Türkiye sınırları içinde de 20 milyondan fazla Kürt yaşıyor.

Şimdi, bu dönemde, bu kadar ağır sorunların yaşandığı, bütün dünyada küresel açıdan baktığımızda yeni düzenlemelerin yapıldığı, Orta Doğu'da bir enerji koridoru ve paylaşım savaşının aslında kapıda olduğu koşullarda Türkiye'nin siyasi olarak yapması gereken -tarihsel olarak da baktığımızda bu böyledir, tarihi siz de iyi biliyorsunuz bu konuda- çok açık: Aslında Orta Doğu'da bir Kürt-Türk ittifakının kurulması gerekiyor, net olarak bunun altını çizeyim. Ancak ve ancak Türkiye'nin Orta Doğu'da en güvenebileceği, birlikte hareket edebileceği ve bu gelişmeler karşısında güçlü bir pozisyon geliştirebileceği politika Türk-Kürt ittifakı üzerinden şekillenebilir; tarihsel olarak da böyledir, konjonktürel olarak da böyledir. Şimdi, peki, gerçekten bu konuda Türkiye bunun farkında mı, bizim farkında olduğumuz gibi? Ya da bunun olmamasının yaratacağı sorunların ve sonuçların farkında mı, bundan emin değiliz doğrusu. Ve şunu -niyetlerden bağımsız olarak bunu söylüyorum yani bütün parçalar için bunu söylüyorum- biliyoruz ama: Orta Doğu'daki dengeleri değiştirebilecek güç şu anda Kürtlerdir; Irak için de bu böyledir, Suriye için de böyledir, İran için de böyledir. Dolayısıyla, burada, bu ülkelerde yaşanacak gelişmeler karşısında Kürtlerin tavrı belirleyici olacaktır; Türkiye'nin bunu iyi değerlendirmesi gerekiyor, iyi görmesi gerekiyor ve Kürt meselesinin hem bölgesel olarak baktığımızda hem de Türkiye sınırları açısından baktığımızda çözülmesi açısından, Türkiye için, demokratik ve barışçı bir çözümle olması açısından önemli bir dönemde yaşadığımızı anlamamız gerekiyor.

Şimdi, Ankara önemli, bütün Kürt halkı açısından da Ankara önemli. Yani İran'da yaşayan, Irak'ta yaşayan ya da Suriye'de yaşayan Kürtler de gözlerini aslında Ankara'ya ve Türkiye'ye dikmişlerdir; tarihsel olarak da bunun önemi vardır, siyasi güçler dengesi açısından da bunun önemi vardır ama Ankara bunun farkında değil. Ankara, hâlâ geleneksel politikaların sürdürücüsü olarak Kürtlerin Orta Doğu'daki her türlü -hak kazanımları diyeyim en genel anlamıyla- hak kazanımlarının karşısında bir pozisyon geliştirme fikrinden ve politikalarından uzaklaşmış değil. Bu, ciddi bir sorun ve bu sorunun tabii ki tartışılması, konuşulması gerekiyor.

Tarihsel bir eşikteyiz, bu açıdan baktığımızda. Yeni dönemin henüz adı yok, adı konmamış vaziyette. Nasıl ve nereye doğru gideceği hakkında büyük belirsizlikler var, sizler de bunun farkındasınız. Herkes çeşitli senaryolar üzerinde çalışıyor, biz de herkes gibi politik olarak çeşitli senaryolar üzerinde çalışıyoruz ve bu eşğin merkezi Orta Doğu. Türkiye açısından da önemi bu. Ben daha evvel sizin adınızı vererek arkanızdan konuşmuştum burada, şimdi yüzünüze söyleyeyim: Siz bir demeç verdiniz, orada "İsrail, Türkiye'ye saldırabilir." diyorsunuz. Ben, bunun doğru olduğunu düşünmüyorum doğrusu, bunu söylemişim, "Katılmıyorum bu görüşe." diye. İsrail'in şu anda Orta Doğu'da çok büyük bir saldırganlığı olduğunu elbette ki farkındayız ama Türkiye'ye saldırması, fiilî olarak saldırması yani haddine de değil, öyle bir gücü de olmadığı kanaatindeyiz. Dolayısıyla, esas dikkatimizi vermemiz gereken şey, askerî meselelerden çok, siyasi ve diplomatik gelişmelerdir. Yani İMEC ticaret yoluna Türkiye'nin alınmamasını askerî yolla çözebilir misiniz? Çözemezsiniz. Başka örnekleri de vermek mümkün. O yüzden, mesele, enerji ve ticaret yolları arayışından yola çıkarak Orta Doğu'da yaşandığı için, yapılması gerekenin de esas olarak siyaset ve diplomasi olduğunu düşünüyoruz. Yoksa, Orta Doğu'da sınırların çekildiği hukuk değişmeye başladı. Bu, çok açık, görünüyor. Ve bunun sonunun nereye varacağı -dediğim gibi- henüz belli değil.

Şimdi, biraz evvel -zamanım da azaldı- dedim ki "Yanlış Suriye politikaları." Evet, yanlış Suriye politikaları nedeniyle bu iktidar "Şimdi nasıl döneceğiz buradan?" diye bir arayış içinde ama Suriye iç savaşına yanlış bir anlayışla, vekâlet savaşlarına boylu boyunca dalmış oldu. Ve bugün, o içine girilmiş olduğu süreçten nasıl çıkabileceğine dair elinde bir plan yok ve bu ciddi bir sorun olarak ortada duruyor, açıkça bunu söylemek gerekiyor. Dolayısıyla, bu Suriye savaşındaki yanlış politikalar olmasaydı eğer, o vekâlet savaşının parçası olunmasaydı eğer; "HTŞ" gibi, "El Nusra" gibi, "Ahrar-uş Şam" gibi, "El Kaide" artı çete örgütlerine lojistik ve manevi, maddi destekler verilmeseydi eğer bugün bu durumda olmazdı Suriye politikası ve çok başka bir yerde olurduk, başka şeyler konuşuluyor, tartışılıyor olurdu.

Şimdi, dolayısıyla yanlışın neresinden dönülse kârdır esas itibarıyla ve gerçekten bir barış diplomasisine ve saygınlık politikasına ihtiyaç var Orta Doğu'da. Bunu özellikle vurgulamak istiyorum. Barışın sesi size hep uzaktan hoş geliyor ama yakındaki sesi de güzeldir yani Rusya ile Ukrayna arasında barış sağlamak iyi bir fikir, kesinlikle itiraz edeceğimiz bir şey değil ama uzağımızda ya da Filipinler'de Moro'yla ilgili barışı sağlamak iyi bir adım ama uzağımızda; Suriye burnumuzun dibinde, burada barışın sağlanması ve diplomasinin, politikanın öne geçmesi gerçekten büyük önem taşıyor ve sesi emin olun her türlü askerî operasyondan, her türlü askerî yatırımdan, her türlü savaş operasyonundan çok daha kulağa hoş gelen bir sestir barışın sesi, burnumuzun dibinde. Şimdi, rahmetli Demirel'in bir sözünü hatırlıyorum, o demişti ki: "Barışmasını bilmeyen kavga etmemeli." Türkiye barışmasını bilmeyen bir pozisyondan çıkmalıdır artık Sayın Bakan. Bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Sayın Başkan, üç dakika... Bir dakika da kesinti olmuştu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam, öyle diyorsanız...

Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim.

Şimdi, hep konuştuk, konuşuyoruz sizler de biliyorsunuz, Orta Doğu'da 2 temel mesele var: Bir tanesi Filistin, bir tanesi de Kürt meselesi. Her ikisinde de ateşi ateşle söndürmenin mümkün olmadığını on yıllardır yaşadığımız bütün deneyimlerle gördük ve görmeye devam ediyoruz. Yani her acı yeni bir acıyı çağırıyor ve Orta Doğu halkları gerçekten bu acıyı hep birlikte yaşıyoruz dolayısıyla bu dönemin artık değişmesi gerekiyor. Böyle kritik bir eşikteyken, bütün dünya çalkalanırken Türkiye'nin burada bir barışçı hamlesine ihtiyaç olduğunu bir kez daha vurgulamış olayım.

İki dakika içinde de bir şeye değinmek istiyorum, Genel Kurulda bunu daha detaylı anlatma imkânım olur herhâlde. Bizim zaman

zaman “Rojava” da dediğimiz kuzey ve doğu Suriye’de yaşayan insanlardan bahsetmek istiyorum. Milyonlarca insan yaşıyor orada, en son nüfus sayımı yapılmadığı için tam rakamı şu anda ben bilemiyorum ama 2020’de 5 milyonun üzerinde insan yaşadığı görülmüştü, şimdi daha çoktur. Orada Kürtler var, Araplar var, Türkmenler var, Süryaniler var, Çerkezler var, Ezidiler var, Ermeniler var ve bu bölge halklarının çoklu olarak bir arada yaşadığı; bu kültürü, bu kimliklerini birlikte geliştirebildikleri bir toplum yapısı var burada ve burada bir yaşam var Sayın Bakan. Bunu daha detaylı konuşacağım dediğim gibi Genel Kurulda ama burada bir yaşam var yani hayvancılık var, tarım var, petrol var, okullar var, imar var, sağlık var, gıda üretimi var, gıda sanayisi var, tekstil alanında sanayi var, akademi var, üniversite kurulmuş vaziyette yani burada bir hayat sürüyor, sizler de bunun farkındasınız. Niye bunları söylüyorum? Orada bir yaşam var, orada insanlar var, çocuklar, kadınlar, yaşlılar, gençler, erkekler var. Bakın, samanlıkta bir iğne bulacağız diye bütün samanlığı ataşe vermek diye bir politika olamaz, bir uygulama olamaz. Böyle bir anlayıştan vazgeçilmesi ve uzak durulması gerekiyor. Özellikle şunu söyleyeyim: İhtiyaç duyulan hukuktur ve demokrasidir, ihtiyaç duyulan hukuktur ve demokrasidir, bunun altını özellikle çizmek istiyorum. Çatışmayla, savaşla, işgal girişimleriyle, düşman olmakla, vekâlet savaşlarıyla, mezhep çatışmalarıyla sorunların üstesinden gelinebileceği kanaatinde değiliz. Bu dış politikada yanlışlardan uzaklaşmak gerekir ve gerçekten gelecek açısından baktığımızda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Sayın Başkan, yarım dakika izin verir misiniz? Son cümlemi söyleyeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sözcülere veriyorum.

Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, gelecek açısından baktığımızda zaman zaman herkese -ben buradaki vekilleri de kastederek söylüyorum- öfke baldan tatlı geliyor ama öfkenin bal olmadığını anladığımızda -hadi ben kendimi de katayım işin içine- iş işten geçmiş oluyor. Böyle bir durumla karşı karşıya olmamamız gerekiyor. Türkiye, Orta Doğu açısından baktığımızda, demokrasisi, hukuku, ekonomisi, ticareti, kültürel yapısı ve çoğulculuğu, Türkiye’deki bütün farklılıkları kapsayan ve onların özgür ve eşit bir şekilde yaşaması üzerine kurulmuş olan anlayışla, demokrasiyle, hukukla model bir ülke olabilir; böyle bir güce sahiptir ama yeter ki Türk-Kürt ittifakının hem Orta Doğu’da hem Türkiye sınırları içinde kurulmasının Kürt meselesinin demokratik, barışçıl çözümünün gerçekleşmesinin adımları atılabilsin.

Teşekkür ediyorum dinlediğiniz için.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi değerli milletvekilleri, İYİ Parti Grubundan Sayın Uğur Poyraz’a söz vereceğim, sonrasında Sayın Adnan Şefik Çirkin’e söz vereceğim.

Sayın Poyraz, buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan ve kıymetli bürokratlar; bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum. Hepiniz hoş geldiniz.

2025 yılı Millî Savunma Bakanlığı bütçesinin gayrisafı yurt içi hasılaya oranı tahmini olarak yüzde 1,4 olduğunu görmekteyiz. Bu bütçe payıyla yerlilik ve millilik hedeflerine ulaşabilmek mümkün müdür? Genel bütçe içinde Millî Savunma Bakanlığı payının sistematik olarak düşüğünü de görmekteyiz. 2023 yılında yüzde 7’ye yakın olan pay, bugün için yüzde 4’ler düzeyine kadar gelmiştir. OECD ortalamasında 2,4 olan askerî harcamalarımızın gayrisafı yurt içi hasılamıza oranı yüzde 1,5 seviyesindedir; Yunanistan’da bile bu oran yüzde 2,4.

Bölgemizin ateşle imtihanı ortadayken, kuzeyimizde Ukrayna ve Rusya savaşı, Büyük Orta Doğu Projesi’nin başkan ve eş başkanlarının eseri olan lidersizleştirilmiş Orta Doğu’da terör devletçiklerinin kurulma çabası, terörlü mücadelelerimiz, Kıbrıs, Ege Adaları, Doğu Akdeniz derken şimdi bir de İsrail gözü bize dikti. Rusya’nın nükleer savaş tehdidi açıklamaları iktidarın günlük açıklamalarının olağanı hâline gelmişken, savunma ve askerî harcamalar yönünden bütçenin yeterli olup olmadığı hepimiz için büyük bir soru işareti hâline geliyor. Keza, eş zamanlı Türk Silahlı Kuvvetlerinde bir yemin töreni üzerinden başlatılan cadı avı da sözde sivil anayasa gündemi de teröristbaşı İmrâlı canisinin özne olduğu davet ve önermeler de başka soru işaretlerini tetikliyor. Yani kısacası ülkemiz bir ateş çemberinde ise bu iç politika gündemleri doğru mudur? Yoksa bu ateş çemberine ilişkin açıklamalar sarayda hazırlanan iktidar hesaplarına ilişkin midir? Yeri gelmişken, Sayın İçişleri Bakanımıza da sormuştum. İmrâlı canisi teröristbaşının Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında, büyük Türk milletinin seçtiği milletvekillerinin, yine büyük Türk milletine seslendiği millî iradenin tecellîğâhında terör örgütüne her ne sebeple olursa olsun çağrıda bulunmasına ilişkin sizin bir bilginiz, dahliniz, talebiniz olmuş mudur? Sayın Bakan, bunu da cevaplamanızı istirham ediyorum.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin envanterinde ordumuzun iskeletini oluşturan aktif muharebe tankı sayısı 2.200 civarında; bunun da büyük bir kısmı 80’lerden kalma M60 ve M48’lerden oluşmakta. Günümüz savaş alanında kullanımı uygun olan Leopard 2 A4’lerden ise sadece 340 tankımız bulunmaktadır. Mevcudu değerlendirme saikiyle eski model tankların modernizasyonu, gelişen savaş ve savunma teknolojisi hızının çok gerisinde kalmaktadır. Sınır ötesi operasyonunda kayıplar yaşamamız ve şehit vermemiz olasılığını arttırmaktadır. Mayıs 2024’te Savunma Sanayii Başkanı Sayın Haluk Görgün yerli ve millî tankımız ALTAY’da seri üretime geçildiği açıklamasına karşı, geçtiğimiz günlerde tank fabrikasının 2025’te biteceği haberi verildi. Bu kez başkaca bir erteleme söz konusu olacak mıdır? Bu sorunun cevabının bizden daha ziyade Sayın Haluk Görgün için önem arz ettiğini düşünüyorum. Ordumuz gerçekten 2025’te yeni ALTAY tankına kavuşabilecek midir?

İklim değişikliği sonucu yoğun göçmen akınının olacağına dair projeksiyonlar her gün önümüze dökülürken, bunlarla ilgili çözümlerin alınması gerekiyorken, yanlış politikalar neticesinde Türkiye bambaşka sebeplerle “ensar muhacir” düşüncesiyle en büyük göç dalgalarından birine muhatap oldu. Dünyada en fazla sığınmacı Türkiye’de, üstüne kaçak göçmenleri de eklediğimizde ülkenin gelecekteki demografik yapısının bozulacağını söylemek için kâhin olmaya gerek yok. Sınırlarımız kevgire dönmüş durumda, elini kolunu sallayan TikTok videosu

eke çeke, hoplaya zıplaya, gle oynaya ülkemize girebiliyor. Ekonomimiz üzerinde oluşturdukları yükün yanı sıra, sosyal dokumuza, demografik yapımıza ciddi tehlikeler yaratıyor. Bugün en büyük beka sorunu olarak hudutlarımızın hlini ortaya koyabiliriz. Açık kapı politikası gibi bir garabeti uygulayarak sınırlarını ardına kadar aan başka bir ülke de olmamıştır. Bu noktada zm içeride. Tüm kaçakların derhâl gönderilmesi, yasal yollarla ülkemizde bulunan sığınmacıların ise geri dönüş imkânlarının ivedilikle sağlanması. Ancak, bunlardan öte gelecekte daha büyük sığınmacı akınlarının olacağı ngrldğinden ‘‘Hudut namustur.’’ Őariyla hareket edilmesi Millî Savunma Bakanlığının ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin en önemli ve birinci vazifesi.

15 Temmuz hain darbe girişimi sonrasında ne yazık ki tüm kodlarımız bunların başında da ordu ve millet parolamız büyük oranda tahrip edildi. Bu hain darbeye yol açan sürecin iktidarı AK PARTİ mal bulmuş Mağribi olarak bu durumu kullandı. Askeri liseler, harp akademileri, askeri hastaneler hepsi kapatıldı. Ordumuzun temelini oluşturan, yetişmiş personel kaynağı olan askeri liselerin, harp akademilerinin kapatılması stratejik bir hata olarak bugün karşımızda. Askeri hastanelerin kapatılması da vahim bir hata. Bir ismi hatırlatacağım buradaki bütün hazıruna. Burak Tortumlu, hatırlıyor musunuz bu ismi? Şehit. Neden Şehit? Yaralı olarak hastaneye taşınamama rezaleti sebebiyle. Askeri hastaneler aynı zamanda ordunun operasyon gücünü artıran değerlerdir. Bu hatadan ne zaman dönülecek? Ne zaman askeri hastaneler açılacak? Ne zaman Türk ordusu Türk milletinin gönlünde hak ettiği yeri, Türk milletinin gönlünde olduğu gibi iktidar tarafından da hak ettiği değeri görecektir? Hak ettiği değer demişken, bu sene de gazilerimizin sorunlarına ilişkin bir arpa boyu yol alınmadı. Türkiye Büyük Millet Meclisinde de çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında da diğer tüm birimler için de söylüyorum; o yüzden bugün Millî Savunma Bakanlığı btcesinde Millî Savunma Bakanlığının da doğrudan bu konunun takipçisi ve mdahili olması gerekmektedir. Şehadet mertebesine erişmiş kahramanların bize emanetleri olan aileleri, kanını bu toprağa akıtmış gazilerimizin gnbeğn daha fazla yalnızlığa mahkûm edilişi...

Mevzuatta belirtilen Şartları sağlamadığı için gazi olarak kabul edilemeyen gazilerimiz var. Oysa biz bu vatan için dökülen her bir damla kanın kutsal olduğunu kabul eden, buna iman etmiş bir milletiz. O kanlarla toprağın vatan olduğuna, bu millet için, bu devlet için canını verenlerin, kanını dkenlere borcumuz olduğuna iman etmiş bir milletiz, bu borcun ödenemez olduğuna iman etmiş bir milletiz. Ne yazık ki iktidar bu imandan ve inançtan kaynaklı gereği yerine getirmekte ya yetersiz ya da kasten bunu yapmıyor. Bir kişinin gazi olup olmadığını mevzuattaki hesaplamalarla belirleyemeyiz. Bu konuda tüm gazilerimizi kapsayan bir yasal düzenleme yapılması acil ve ivedidir. Bununla ilgili herhangi bir çalışma mevcut mudur? nl bir ekonomistin meşhur bir sözü var: ‘‘İtibardan tasarruf olmaz.’’ Bir devletin itibarı Cumhurbaşkanlığı konvoyunun kaç araç olduğu değil, kaç uçağa sahip olduğu değil, Klliyeye'nin ne kadar büyük olduğuyla ilgili değil. İtibar nasıl olur biliyor musunuz? Bu lke için vücudunun bir parçasını vermiş insanlara en kaliteli yaşam standardını sağlamakla o ülkenin itibarı olur, bir protez için bin tane naz etmemekle o ülkede itibar olur. O gazilerin eksik uzuvlarını bire bir geri getiremeyeceğiz ama en ucuzunu, en kalitesizini, en kullanışsız aletleri de kendilerine hak göremeyiz. Bu ülkede elini, kolunu, bacağını kaybetmiş kaç kişi vardır ya? Koskoca Türkiye Cumhuriyeti devleti o insanların elini, kolunu yerine getiremeyecekse, onları en yüksek teknolojiye kavuşturmak mecburiyetinde değil midir? Bu hepimizin onlara, ailelerine, sevdiklerine karşı sorumluluğumuz değil midir?

Srem kısıtlı olduğu için bazı yerleri atlayarak devam edeceğim. Bu sürece ilişkin İYİ Parti Grubumuz adına Türkiye Büyük Millet Meclisinde üstümüze düşen her vazifeyi yerine getireceğimize parti grubumuz adına söz verebilirim. Biz buna varız, tüm partileri davet ediyoruz, Millî Savunma Bakanlığını da bu konuda nclkle ilgili tekrar davet ediyoruz.

Jandarma Genel Komutanlığı Atama Yönetmeliği'nde gaziler ve Şehit kardeşi, Şehit babası, Şehit annesi ve Şehit çocuğu istediği yere 2 defa atanma hakkı oluyor ‘‘Kendi isteğiyle atandığı hizmet yerlerinde süre sınırı yoktur.’’ deniliyor. Millî Savunma Bakanlığı Subay ve Astsubay Atama Yönetmeliğinde ve Kara Kuvvetleri Komutanlığı Subay ve Astsubay Atama yönergesinde ise gaziler ile Şehit eşleri istediği yere atanabiliyorken Şehit kardeşler ise sadece 1 defa atanma isteğinde bulunabilmekte fakat garnizon süresi kadar kalabilmektedir. Bu düzenlemeyle ilgili gazilerimiz ile Şehit yakınlarımız arasında bir ayırım çıkmasına sebebiyet oluyor. Bu konuya ilişkin çok ciddi başvurular var, sizlerde de vardır. Bununla ilgili gerekli değişiklikleri yaparak bu eşişsizliğin düzeltilmesi gerektiği hususunda talepleri size iletiyoruz.

Emekli astsubaylarımız da hayat kavgası vermeye devam ediyorlar; görev tazminatı alamadıklarından düşük emekli maaşları sebebiyle başka işlerde de çalışmak zorunda kalıyorlar. Subaylara verilen görev tazminatından astsubaylarımızın da faydalanmaması kabul edilemiyor. Açlık sınırına yakın emekli maaşıyla yaşamaya çalışan emekli astsubaylarımızla verilen sözlerin yerine getirilmemiş olması da büyük bir ayıp. Ağır Şartlar altında çalışmalarına karşılık almış oldukları maaş da bu çalışmanın karşılığı olarak kabul edilemez. Bu hususlarla ilgili olarak da ne gibi önlemler alma düşünülmektedir?

Saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum sabrınız için.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, az önce ben sehven bir hata yaptım ve gruplar adına konuşmalar yaptıktan sonra ara vereceğiz, takriben bir buk civarı ara veriyoruz. Saati ben bir diye algıladım, saat şu an on iki.

Hatay Milletvekili Sayın Şefik irkin, buyurun.

Süreniz on dakika.

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Hatay) - Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Başkanım, Sayın Komisyon yeleri, Sayın Bakanım, çok değerli komutanlarımız ve kıymetli bürokrasi mensuplarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Benden evvelki İYİ Parti adına konuşan Sayın Uğur Poyraz teknik konulara yeteri kadar değindiği için, ben, millî savunmayı ilgilendiren diğer hususlardan müsaadenizle başlamak istiyorum.

Güncel olarak ilk mesele, yaklaşık birkaç aydır teğmenlerimizin yeminiyle ilgili tartışmalar ve bunların geliştiği boyut. Şimdi, bilindiği üzere, teğmenlerimiz 30 Ağustos'ta yemin töreninden sonra bir ikinci program daha yapmışlar, arkasından Türkiye'de bu epey istismar edilmiş, tartışma konusu olmuş ve bazı kesimler tarafından da kötü niyetle kullanılmış. Bundan birkaç gün sonra AK PARTİ Sözcüsü Sayın Ömer Çelik olaya itidalli bir şekilde yaklaşmış ve gençlerimizin heyecanı kabilinden bir değerlendirmeyle konu hakkında fikrini söylemişti. Şimdi, bu yeminin çeşitli taraflar tarafından istismar edildiği açıktır; buna bir şey demiyoruz. Bir taraftan, Atatürk düşmanı ve Türk düşmanı, aslında Türk düşmanı bir çevre, diğer taraftan da bu yeminin sanki Sayın Cumhurbaşkanına karşı yapılmış havasını vermek isteyen çevreler, aslında hep birlikte Türk Silahlı Kuvvetlerini istismar etmiştir fakat bunun akabinde, Sayın Cumhurbaşkanımızın çok sert bir açıklaması ve arkasından da soruşturma safhası gelmiştir. Şimdi, biz, yeni yeni soruşturmanın 30 Ağustos'ta başladığını duyuyoruz. Bence bu konuda geç kalınmış bir açıklamadır. Eğer bu, vaktinde açıklansaydı Sayın Cumhurbaşkanının demecine bağlanmaz ve ordunun kendi içerisindeki bir problem gibi görülebilirdi. Şimdi, gelinen noktada sayı itibarıyla ihraç istemiyle disiplin kuruluna verilen teğmenlerimizin sonu ve bu disiplin kurulu sürecinin sonucu çok önemlidir. Toplum ikiye bölünmüştür. Dolayısıyla, Türk Silahlı Kuvvetlerinin morali açısından bu soruşturmanın sonucu son derece önemli ve kıymetlidir. Sayın Bakanım, tabii, biz soruşturmanın iç yüzünü bilmiyoruz, "Emre itaatsizlik." deniyor, bu konuda biraz Bakanlık kapalı duruyor, kamuoyunu yeteri kadar aydınlatmıyor. Elbette ki, Türk Silahlı Kuvvetleri gibi bir kurumda emre itaatsizliğin mutlaka bir cezası vardır ancak günümüz şartlarında ve bu tartışma ortamında bu cezanın ihraç olmaması toplumu bir miktar ferahlatacaktır. Aynı zamanda bir kesime bakarsanız, neredeyse "Teğmenlerin tamamını ihraç edin." diyorlar ve bu noktada disipline sevk edilen teğmen sayısı aslında umut da vericidir. Bunun Türk Silahlı Kuvvetlerine büyük zarar vermemesi açısından ama onların da ihracının söz konusu olmaması bence problemin sessiz ve Türk Silahlı Kuvvetlerine zarar vermeyecek bir açıyla, bir anlayışla halledilmesi açısından önemlidir.

Bunun yanı sıra, yine, millî savunmayı ilgilendiren diğer bir konuya da temas etmek istiyorum. Şimdi, günümüzde biraz evvelki kıymetli hatibin de ifade ettiği gibi yeni bir çözüm süreci ve bir Kürt-Türk ittifakı, Orta Doğu'da bir Kürt-Türk ittifakından söz ediliyor. Şimdi, bunun maliyetinin ne olduğu? Bu, iyi niyetle, bazen kötü niyetle, bazen baskıcı bir üslupla yapılan değerlendirmelerin sahipleri tarafından ne kadar düşünülüyor, doğrusu bunu bilmiyorum. Yani şöyle bir Orta Doğu'ya baktığımızda, geçmişe baktığımızda, bugün Suriye'de bize göre terör örgütü olan PKK-PYD var. Aynı zamanda Kuzey Irak'ta peşmerge yönetimi var ve Türkiye'nin Kuzey Irak'la ilişkileri gayet iyi ve gayet insani. Bunun yanı sıra bir terör örgütünü kucaklamaya almamızın istendiğinin tarafımız tarafından bilindiğinin bilinmesini arzu ederiz. Bu, Türkiye'yi sıkıntıya sokacak bir yaklaşımdır. Bir "Kürt-Türk ittifakı" deyiminden ziyade Türk milleti, Türk devleti yüzyıllardır Kürtlerle kucaklanmış bu noktada da sıkıntısı olmayan bir devlet ve bir millettir. Yani hatırlatmak isterim: Şimdiki Mesut Barzani'nin babası merhum Molla Mustafa Barzani "Keşke Türkiye'deki Kürtler kadar haklarımız olsa." demiştir.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Ne hakkımız var, Allah rızası için ya ne hakkımız var?

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Hatay) - Ne hakkımız yok? Söyleyin.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Eşit değiliz.

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Hatay) - Ne demek? Eşitlikten anladığımız ne?

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Hayatın hiçbir alanında eşit değiliz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Sakik, müdahale etmeyelim lütfen. Görüşleri bir referans veriyor, bir referans veriyor.

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Hatay) - Eşitlikten anladığımız nedir?

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Gözlerimizin içine bakarak...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Sakik, bir referans veriyor lütfen.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Nasıl eşit değilsiniz? Şu an Meclistesiniz Sayın Sakik. Hakan Fidan haklı, Turgut Özal Malatyalı.

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Hatay) - Sizin eşitlikten anladığımız nedir? Çıkmın, bunu açık açık söyleyin. Devlete ortak olmaz, devletin tek bir milleti olur, o milletin de çeşitli parçaları olur. Ben Türkmen olarak, siz de Kürt olarak bu parçalardan birisiniz; aksi takdirde birlik bozulur.

Gelelim Suriye Kürtlerine. Suriye Kürtlerinin -biz Hataylı olduğumuzdan dolayı biliyoruz, biraz daha yakınız, orada akrabalarımız var- vatandaşlığı dahi yoktu. Şimdi cumhuriyet içerisinde Bakan, Başbakan, Cumhurbaşkanı, ordu komutanı olabildiği bir ortamda Kürt kardeşlerimizin, Kürtlerin hangi eşitlikten bahsediyoruz; bunu da anlamak mümkün değildir. Şimdi, her şartta kendini eşit saymayan ve Kürt kökenli olup da eşitlik isteyenlere bir şeyi ifade etmek istiyorum: Biz bir devletiz ve bu da Lozan'da bitmiştir. Bunun haricindeki bir değerlendirme bu ülkeyi böler; bizi anlayın. Herkes ana dilini konuşabilir fakat ana dilde eğitim olmaz. Bu önce milleti, sonra devleti böler; bizi anlayın. Burada hep birlikte huzur içerisinde yaşadığımız bir devlet var. Bizim derdimiz bunu muhafaza edebilmek ama bunun karşılığında bize bir ateş topu -sanki büyük bir şeymiş ve Türkiye'yi çok güçlendirecek bir meseleymiş gibi- takdim ediliyor. Bizler bunu anlamayacak kadar aptal değiliz. Bu, 4 ülkenin sınırlarını ilgilendiriyor. Siz, Suriye'de bir terör unsurunu ve Suriye topraklarını parçalayan bir grubu himaye etmemizi istiyorsunuz. Siz, Irak Anayasası'nı ihlal etmemizi istiyorsunuz. Siz, İran Anayasası'nı ihlal etmemizi istiyorsunuz. Bunun tarafları var. Bunun tarafları sadece bu ülkeler de değil; Amerika, Rusya, bunlar da taraf. Türkiye bu ateş topunun içine giremez. O bakımdan Türkiye çok dikkatli olmak zorundadır. Bu çözüm süreçlerini biz daha evvel gördük ve en son çözüm süreci hendeğe yuvarlanmıştır. Dolayısıyla çok dikkatli konuşmak, çok dikkatli davranmak lazımdır.

Sayın Bakanım ve Sayın Başkanım, son olarak... Kaç dakikam kaldı, bilmiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir dakika ekleyeceğim Sayın Çirkin.

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Hatay) - Çok teşekkür ediyorum efendim.

Ben Hatay ilinin Milletvekiliyim. Hatay konumu itibarıyla millî savunmanın bana göre -takdir sizlerindir elbette- en önemli illerinden

biridir. Demografik yapısı bozulmuştur. Her toplantıda bunu -Komisyon üyelerimiz anlayışla karşılansınlar- tekrar etmek durumunda kalıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Çirkin, buyurun lütfen, bir dakika ekliyorum.

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Hatay) - Hatay bir devletken bir vilayet olmuştur. Hatay bir devletin bir devlete ilhakı bakımından dünyada tektir. Aynı zamanda bu ilhakın Batı tarafından da hâlâ kabul edildiği kanaatinde değiliz, Hatay'la uğraşmakta ve Hatay Batı'nın projeksiyonlarının ilgi alanına girmiştir. Şimdi, böyle bir ortamda depremden dolayı bozulan demografik yapının onarılması bir millî güvenlik meselesidir; bir deprem meselesi değildir, bir deprem yardımı, deprem konutları meselesi değildir ve Hatay, Millî Güvenlik Kurulu özel gündemine girmelidir. Bunun başka çaresi yoktur, pozitif ayrımcılığa ihtiyacı olan bir vilayettir.

Çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Çirkin.

Sayın Nedim Yamalı...

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Başkanım, bir satışma var...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok, yapmadı, yapmadı, yapmadı Sayın Sakik.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Nasıl yapmadı? O kadar çok ithamlar var ki...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Sakik, kendi görüşlerini ortaya koydu. Sayın Oluç bir değerlendirme yaptı.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Bizim de görüşlerimiz var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sizin de sıranız gelince vereceğim Sayın Sakik.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Bizim de uğradığımız haksızlıklar var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Sakik...

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Bu, Kurtuluş Savaşı'ndan bugüne kadar...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Sakik, şöyle yapalım mı? Ben size... Siz de kendi zaviyenizde bir değerlendirme yapın. Burada, bakın, ben Parlamentodaki tartışmaları faydalı bulurum, bununla alakalı bir eleştirim de olmaz ama Sayın Çirkin bir perspektif çizdi. Siz de dersiniz ki: "Ya, ama bizim açımızdan da biz olaya böyle bakıyoruz." o ayrı ama bir değerlendirme yaptı. Lütfen birbirimizin görüşlerine saygı duyalım.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Peki.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Yamalı, buyurun.

Süreniz on dakika.

MUSTAFA NEDİM YAMALI (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Millî Savunma Bakanlığımızın değerli bürokratları, kıymetli basın mensupları, katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bin yıldan beri bu toprakların savunulması için emek harcayan ve can veren Silahlı Kuvvetler mensuplarımızı da şükran, minnet ve rahmetle anıyorum.

Geçen ay TUSAŞ'a gerçekleştirilen hain terör saldırısında şehit olan kardeşlerimize bir kez daha Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum ve tekrar bütün milletimize başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, değerli Komisyon üyeleri; hem dünyada hem de ülkemizde giderek artan sorunlara, tehditlere, risklere ve güvenlik kaygılarına her gün maalesef bir yenisi ekleniyor. Bu tür dönemlerde ülke olarak her türlü gelişmeyi mutlaka çok yakından takip edip gereken tedbirleri almamız ve sürekli değişen yeni şartlara kendimizi hazırlamamız gerekiyor. İyi yetişmiş ve donanımlı, gerekli sayıda asker ve sivil personele, yüksek teknoloji araç gerece, motivasyonu yüksek bir orduya sahip olmak her zaman ülkemizin en büyük hedefleri arasında olmalıdır.

Değerli katılımcılar, ülkeler kendi menfaatleri doğrultusunda bir bölge için birbirleriyle stratejik ortaklık kurarken dünyanın başka bir yerinde de veya olayda da karşı karşıya gelebiliyorlar. Buna, Suriye'de NATO üyesi müttefikimiz Amerika Birleşik Devletleri'ni örnek verebiliriz. Amerika Birleşik Devletleri 1952 yılından bu yana müttefikimiz olmasına rağmen, Suriye'nin kuzeyinde paravan bir devlet kurmak için müttefiklik ahlakına aykırı olarak terör örgütüne silah, mühimmat ve eğitim desteği faaliyetleriyle sınırlarımızda maalesef bir tehdit oluşturmaktadır. Terör örgütlerine destek bazen Suriye'den, bazen Yunanistan'dan, bazen İtalya'dan, bazen Ermenistan'dan ve bazen de Rusya'dan gelmekte. Bundan anlaşılacağı gibi, örgüt hep aynı kalırken destekçileri zaman ve mekâna göre değişmektedir. Bu mücadeleler sürerken Suriye topraklarında yürütülen Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Operasyonları'nda hedeflenen stratejik amaçların önemli bir kısmına ulaşıldığını görüyoruz. Türkiye'nin sınır hattında üslenen terör örgütlerine yönelik olarak gerçekleştirdiği operasyonlarda savunma sanayimiz tarafından üretilen yeni silah ve teçhizatların kullanımına ağırlık vermesi ve bunlardan üst düzey bir verim alması, söz konusu başarının elde edilmesinde Türk savunma sanayisinde yaşanan gelişmelerin büyük bir katkısının olduğunu göstermektedir.

Beşinci nesil savaş uçaklarıyla ilgili birkaç hususa değinmek istiyorum. Ülkemizin F-35 savaş uçağı programından çıkarılması nedenlerine değinmeyeceğim ancak sonuçlarına bir analiz yapmak istiyorum. Haziran 2022'de Yunanistan Amerika Birleşik Devletleri'ne 20 adet F-35 satın almak için resmen başvurdu, ellerindeki F-16'ların da güncellenmesi için talepte bulundu. Atina yönetimi F-35'lerin 2027 veya 2028'de ülkeye ulaşmasını bekliyor. Elbette ki bu gerçekleşecek olursa Türkiye ve Yunanistan arasındaki dengelerin önemli ölçüde

bozulacağı gözüküyor. Türkiye ise 2021 sonundan bu yana F-16 modernizasyon kiti ve 40 adet yeni F-16 için yaptığı başvurunun sonucunu bekliyor. Türk Hava Kuvvetleri de bu programdan çıkarılmadan önce 100 adet F-35 almayı planlıyordu. 2018 yılında da millî muharip uçağımız KAAN'ın yapımına resmen başlandı. Şöyle gözüküyor: Eğer planlandığı gibi giderse beşinci nesil savaş uçaklarımızın Türk Hava Kuvvetlerindeki mevcut planının yerini alması 2040'ları buluyor; bu süre çok uzun. Tabii, bunun daha erkene alınması için gerekenlerin yapılması ve bütçe anlamında da gereken desteğin verilmesi gerekiyor. Bu arada, biz beşinci nesil uçağımızı yapmaya gayret ederken Amerika, İngiltere, Fransa ve Almanya ise altıncı nesil uçaklar için çalışmalara başlamış durumda. Bu açıdan, millî muharip uçak KAAN'a daha fazla yatırım yapip bir an önce bunun faaliyete geçmesini sağlamamız gerektiği gözüküyor.

Bir başka enteresan durumdan bahsetmek istiyorum. Amerika Birleşik Devletleri'nin Yunanistan'ın Dedeağaç bölgesinde birtakım faaliyetleri gözüküyor, mekanize ve zırhlı araçlardan oluşan bir kara gücü kuruluyor Yunanistan'da. Bu birliklerin orada konuşlanmasının gerçek amacı nedir? Atina'da bulunan Pire Limanı Çin'in ticaret devi COSCO'ya, Selanik Limanı ise Rus bir oligarka ait. Amerika'nın Yunanistan'daki faaliyetleri ile Çin ve Rusya'nın Yunanistan'daki liman faaliyetleri dikkatli takip edilmesi gereken konular. Bunları elbette ki Millî Savunma Bakanlığımız dikkatle takip ediyorlardır. Bu hususla ilgili Sayın Bakanımızdan bir bilgilendirme yapmasını talep ediyorum.

Değerli katılımcılar, bir ülkenin savunma gücü, böyle güçlü bir kurum, ulusal silahlı kuvvetlerine ve bu kuvveti destekleyen güçlü bir savunma sanayisinin yetişmiş insanlarına bağlı. Ben ülkemiz adına üzüntü verici bir konudan bahsetmek istiyorum; bu, beyin göçü, özellikle savunma sanayimizdeki beyin göçü. Sadece bir Hollanda firmasından bahsedeceğim, Advanced Semiconductor Materials Lithography. 2024 itibarıyla Türkiye'den 1.300 mühendis bu Hollanda firmasında çalışıyor; bunların 437'si Orta Doğu Teknik Üniversitesi mezunu, 170'i İstanbul Teknik Üniversitesi mezunu, 111'i Bilkent Üniversitesi mezunu, 87'si Hacettepe Üniversitesi mezunu, 81'i Yıldız Teknik Üniversitesi mezunu, 60'ı Boğaziçi Üniversitesi mezunu ve 46'sı Gazi Üniversitesi mezunu. Yani, Türkiye'deki en değerli üniversitelerimizden mezun olan kişiler maalesef Hollanda'daki bir savunma sanayi şirketine hizmet ediyorlar. Daha kötü, daha üzücü bir rakam söyleyeceğim. Bu mühendisler mezun olup mu oraya gitmişler? Hayır. Bunların 284'ü ASELSAN'ı bırakıp gitmiş, 179'u TUSAŞ'ı bırakıp gitmiş, 82'si ROKETSAN'dan oraya gitmiş, 80'i TÜBİTAK'tan oraya gitmiş ve 58'i özel bir firma olan Nurol Holdinge bağlı FNSS şirketine gitmiş. Türkiye'nin önde gelen savunma kuruluşlarında görev yaptıktan sonra bu Hollandalı firma için çalışmaya başlamış bizim bu insanlarımız. Maalesef, bu örnek de sadece 1 firmadaki rakamlar. Peki, bizim ülkemizin geleceği bu tecrübeli mühendis ve teknik personelimiz neden buraya gidiyor? Bu kişilerin hayalleri ve hedefleri neydi? Neden yurt dışına gidiyorlar? Bunlar mutlaka araştırılmalı. Demek ki bu değerli personellerimiz bir şeylerden rahatsız. Burada bilgi ve teknoloji transferi yapılıyor, aynı zamanda, bir güvenlik riski de burada elbette ki oluşuyor. Bu olayın sadece para ve maaş meselesi olmadığını da biliyoruz bir taraftan. Özellikle vakıf şirketlerindeki ehliyet ve liyakat sorunları, buradan meydana gelen problemler, kulaklarımıza gelen bazı mobbing iddiaları, tabii bunlar bu olayları arttıran problemler. Bu kıymetli insan kaynağımızın ülkemizde kalmaları için sosyal ve ekonomik ihtiyaçları mutlaka karşılanmalı, idari problemler mutlaka gecikmeden çözülmeli ve bu sorunlara mutlaka çözüm üretilmeli.

Değerli katılımcılar, 2025 bütçesinde Millî Savunma Bakanlığı için 624 milyar TL öngörülmüş. Tabii, bu ayrılan bütçe oranına ve iç ve dış şartlara bakıldığı zaman bu oranın biraz daha da yükseltilmesi gerektiği gözüküyor. Silahlı Kuvvetlerimizin ve Millî Savunma Bakanlığımızın ihtiyacı olan bütçe her zaman kendilerine mutlaka verilmeli ve takdim edilmeli.

Sonuç olarak, Millî Savunma Bakanlığımızın 2025 yılı bütçesinin kahraman ordumuza, milletimize, ülkemize hayırlı olmasını diliyorum. Vatan savunmasında hayatını kaybeden aziz şehitlerimizi rahmetle yad ediyor, kahraman gazilerimize minnetlerimi iletiyorum. Bütçe çalışmalarında başta Sayın Millî Savunma Bakanımıza, kıymetli bürokratlarına, değerli komutanlarımıza, savunma sanayisi kuruluşlarımıza, yöneticilerine ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerine, tüm katılımcılara ve özellikle Türk Silahlı Kuvvetlerimizin subay, astsubay, uzman erbaş, sivil memur, işçi ve savunma sanayisinde çalışan resmî ve özel sektör çalışanlarına da saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Yılmaz, teşekkür ederim.

Sayın Mustafa Kaya, buyurun.

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Komisyon üyeleri, Sayın Bakan, kıymetli hazırun; öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'nin savunma noktasında, güvenlik noktasında hangi kritik aşamalarda olduğuna dair kanaatlerimi belirtip birkaç tane değerlendirmeyle beraber sözlerimi tamamlayacağım.

En önemli güvenlik meselesinin başında Kıbrıs'ın geldiği kanaatindeyim. 2004 yılında Annan Planı'nda yürütülen sürecin yanlış olduğu, 2017'ye kadar Annan Planı çerçevesinde yürütülen bu değerlendirmeler neticesinde Türkiye'nin Kıbrıs'ta, özellikle Kuzey Kıbrıs'ta elini zayıflatan adımların atıldığı gerçeğiyle karşı karşıya kaldık. Türkiye o dönemde Avrupa Birliğine üyelik başvurusu çerçevesinde masadan kaçan taraf olmayacağımızı, "kazan-kazan" stratejisi uygulayacağımızı, "Çözümsüzlük çözüm değildir." mantığıyla hareket edeceğimizi ilan ederek Annan Planı'na "evet" dedi ve netice itibarıyla Türk tarafı yüzde 65 "evet" Rum tarafı yüzde 75 "hayır" dediği için Annan referandumu geçmedi. Sonrasında Avrupa Birliği tarafından yapılan hiçbir söz yerine getirilmedi; hibe yardımlar, Ercan Havaalanı'nın uluslararası uçuşlara açılması vesaire, bütün bunlar gerçekleşmedi ve neticesinde şöyle bir durumla karşı karşıya kaldık: Kıbrıs'ta iki devletli çözümü öne sürdüğümüzde, ısrarcı olduğumuzda bu sefer Batılı ülkeler özellikle şu ifadeyi kullanarak "Siz, Annan referandumuna 'evet' diyerek ayrı bir devlet olmak istemediğinizi ifade ettiniz." dediler. Şimdi, burada, bizim önce yapmamız gereken şey, Doğu Akdeniz'in özellikle son gelişmelerle beraber bu kadar önemli hâle geldiği bir ortamda, iki devletli çözüm noktasında hiçbir adım atmadan, bunu hiçbir müzakereye tabi tutmadan ısrarcı olmamızdır. 2017'den bu tarafa inişli çıkışlı yapılan değerlendirmeleri de görüyoruz ama son tahlilde, geçtiğimiz 15 Kasım günü -ben de Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz Bey'le beraber adadaydım- Sayın Yılmaz'ın konuşmasında buna önemle atıf vardı; bunu da buradan ifade etmek istiyorum, bunun sürekli hâle getirilmesi gerekir.

Diğer bir konu, Suriye, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en önemli güvenlik meselesidir. Niçin en önemli güvenlik meselesi? 911 kilometrelik bir sınırimız var ve bu sınırda maalesef, yaşadığımız güvenlik sorunları neticesiyle, sınır ihlalleri vesaire binbir türlü problemle karşı karşıya kaldık. Aslında, Suriye meselesi, Türkiye'yi Afganistanlaştırma çabasının bir sonucuydu ve şimdi, biz, Suriye'nin içerisinde "İdlib" denilen bir bölge var, İdlib bölgesinde 5 milyona yakın insan var, orada güvenlik güçlerimiz İdlib'in etrafında özellikle Rusya, Suriye ve İran tarafından yapılan o bölgenin temizlenme girişimine karşı oradan yeni bir göç dalgası oluşmasını diye bir çaba içerisine giriyor. Bunu anlıyorum ama aynı zamanda Amerika da oradaki mevcut statükonun korunması gerektiğine dair bir adım atıyor. Heyet Tahrir el-Şam daha önce Amerika'nın terör örgütü listesindeyken şimdi terör örgütü listesinden çıkarıldı ve orada farklı bir hesaplar içerisinde olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla, şimdi, bizim özellikle İdlib'de oluşan fiili durum neticesinde, İdlib'deki radikal unsurların oradaki varlığını da göz önünde bulundurarak Suriye meselesinde çözümü nasıl gerçekleştireceksek -bunu Suriye yönetimiyle görüşmek mi, farklı adımlar mı, neyse-muhakkak bunun bir an önce hayata geçirilmesi ve Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en önemli güvenlik sorunu olan Suriye meselesi üzerinden daha fazla köşeye sıkıştırılmak gibi bir yanlış içerisinde olmamız gerekir diye düşünüyorum.

Sayın Bakan, konuşmanızda Montrö Boğazlar Sözleşmesi'ne önemli bir atf yaptınız ama maalesef daha önce Meclis Başkanlığımızı yapmış bir ismin Montrö Boğazlar Sözleşmesi'ni tartışmaya açması hayati bir hataydı. İki tane sigortası var Türkiye Cumhuriyeti'nin; biri Kıbrıs'taki haklarımızdır, bir diğeri de Montrö Boğazlar Sözleşmesi'dir. Bugün, Montrö Boğazlar Sözleşmesi'ni olabildiğince ayakta tutmak hepimizin görevi olmalı. Karadeniz'i Akdeniz gibi farklı güçlerin bilek güreşine çevrildiği bir alana çevirirsek maalesef çok büyük riskleri almış oluruz. Sayın Cumhurbaşkanının 7 Temmuz 2023 tarihinde yaptığı bir konuşma var, o konuşma da "Ukrayna'nın NATO üyesi olması hakkıdır." mealinde bir açıklamaydı. Ben bu açıklamanın çok yanlış olduğunu ifade etmek istiyorum. Türkiye'nin bu zamana kadar Batı ülkeleriyle yürüttüğü çeşitli stratejik adımlar olabilir, birliktelikler vesaire olabilir ama Türkiye konumu itibarıyla, pozisyonu itibarıyla hem Rusya'yla hem Amerika'yla farklı boyutlarda ilişki geliştirmek durumunda olan bir ülkedir. Romanya'nın ve Bulgaristan'ın 2004'te NATO üyesi olmasının akabinde, şimdi bir de Gürcistan üzerinden, Ukrayna üzerinden NATO üyeliği tartışmalarını canlandırmak Türkiye'nin pozisyonuna çok büyük zararlar verir; bunu buradan bir kere daha ifade etmek istiyorum.

Amerika'nın Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Kesimi'yle yürüttüğü iş birliklerinin, tabii, özellikle 15 Temmuzdan sonra daha da ilerlediğini görüyoruz. Dedeoğaç'ın özellikle 15 Temmuzdan sonra daha da aktif hâle getirildiğini görüyoruz yani kozmik odaya girilmesinin ardından Dedeoğaç'a yapılan tahkimatın daha da arttığını görüyoruz. Dolayısıyla, şu anda İncirlik Üssü'nün fiili olarak kapatıldığını, resmî olarak açık olduğunu ve Amerika'nın İncirlik'in yerine Dedeoğaç'ı koyduğunu da görüyoruz. Şimdi, Dedeoğaç'la ilgili endişeler dile getirildi, Amerika'nın bunu Rusya'yı kuşatma çerçevesinde değerlendirdiğine dair kanaatlere şahit oluyoruz. Oysa bunun böyle olmadığını, bunun Türkiye'ye dönük adımlar olduğunu da görüyoruz.

Sayın Bakan, aynı zamanda Suriye'yle bu yakınlaşma çabalarının bir olumlu sonucu da şu olacaktır diye düşünüyorum: Malumunuz olduğu üzere, Suriye ile aramızda deniz yan hukuku anlaşmamız yok ve bu durumda böyle bir yakınlaşma sonucunda bizim Suriye'yle bir anlaşma ihtimalimiz doğarsa Akdeniz'de, Doğu Akdeniz'de hâlihazırda devam eden bu sorunlara farklı bir açıdan katkı sağlayabilir diye ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakan, zaman zaman -tabii, ben bunu asla niyetinizden şüphe etmeden söylüyorum ama kamuoyunun algısı açısından önemli olduğu kanaatindeyim- konuşmalarınızda İsrail-Hamas arasında süren bir çatışmayı dile getiriyorsunuz. Oysa bunu "İsrail-Filistin" diye ifade etmek sorunu daha iyi tarif eder kanaatindeyim. Konuşmalarınızın bazılarında "İsrail-Hamas" şeklinde değerlendirmeler oluyor. Ben bu noktada biraz daha hassas davranılsa iyi olur kanaatindeyim.

Biraz önce bir konuşmacı da ifade etti. Son yapılan G20 Zirvesi'nde IMEC Ticaret Yolu üzerinden Çin'in Bir Kuşak Bir Yol Projesi'ne alternatif bir şeyler oluşturulma gayreti var, Türkiye'nin baypas edilme çabaları var. Tam da bu noktada Gazze'nin, Hayfa'nın ne kadar önemli olduğunu yani Türkiye'nin oradaki savunmasının ne kadar önemli olduğunu da ifade etmek istiyorum. O ticaret yolunun merkezinde Hayfa var, o ticaret yolunun merkezinde Gazze var. Sizler de bunu takip ediyorsunuz.

Hızlı olarak geçeyim. Türkiye, İran, Pakistan ve Mısır arasında daha yakın, bölgesel iş birliği çabalarının artırılması gerektiği kanaatindeyim. Mümkünse bu 4 ülke arasında bir saldırmazlık anlaşması yapılmalıdır ve bu 4 ülkenin, 600 milyona yaklaşan nüfuslarıyla bölgedeki gelişmelere birlikte tepki verecek bir adım atmaları iyi olur kanaatindeyim.

Sayın Bakanım, bir de ben -şu anda yaklaşık bir ayı geçti- bir kanun teklifi verdim. Kanun teklifinde Almanya'daki çifte vatandaşlıkla alakalı sürecin daha da hızlandırılması adına bedelli askerlik miktarının düşürülmesi yönünde bir talebim oldu. Bunu niçin yaptım? Bunu herhangi bir maddi gerekçeyle ifade etmedim. Tamamen biraz önce Nedim Bey'in ifade ettiği beyin göçü meselesine farklı bir açıdan yaklaşmak ve oradaki vatandaşlarımızın, 4'üncü nesil olan insanlarımızın, gençlerimizin, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığıyla birlikte Alman vatandaşlığı ve aradaki köprü vazifesinin devam etmesi gerektiği kanaatindeyim. Tabii, Türkiye'deki algı... Bedelli askerlik miktarının aynı olması burada bazı endişelere, Türkiye'de işte karşıtlık vesaire böyle değerlendirmelere sebep olabilir. Bunun doğru bir şekilde çalışılması gerektiğini düşünüyorum. Orada şu anda, maalesef -aradan yedi sekiz ay geçti- 10 binler civarında bir başvuru var. Düşünün, orada 3,5 milyon insanımız var, 10 bin civarında başvuru var. Bu bedelli askerlik konusunun muhakkak Millî Savunma Bakanlığı tarafından değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Sayın Başkanım, bir dakika ilave olacak, değil mi?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Tabii.

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Peki, teşekkür ederim.

Diğer bir konu da bu askerî hastanelerin açılması konusunda özellikle ihtisas konusunun, muhakkak askerî hastanelerin yeniden değerlendirilmesi gerektiğine dair bir kanaatim var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Tabii, sizler bir sözleşme yaparak uzmanları istihdam ediyorsunuz ordumuzda ve onlarla o sözleşmenin neticesinde on yılın sonunda, hizmet süreleri tamamlandığında başka devlet kurumlarına geçebilme hakları olduğuna dair bir ifade kullanıyorsunuz. Bu talep çok olduğunda bunu yönetmek zor olabilir ama sağlık problemi olan, aile birlikteliği noktasında sorun yaşayanlar da varsa bu noktada bir inisiyatif kullanılması gerektiği, destek verilmesi gerektiği kanaatini paylaşıyorum.

Bir kere daha, Millî Savunma Bakanlığımıza yaptığı çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, gazilerimize sağlık, uzun ömür diliyorum.

Sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kaya, teşekkür ederim.

Şimdi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konur Alp Koçak.

Süreniz yirmi dakika.

Buyurun.

KONUR ALP KOÇAK (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; Millî Savunma Bakanlığının kıymetli mensupları, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi vesilesiyle millî savunma ve güvenlik konuları hakkındaki görüş ve kanaatlerimizi paylaşmak üzere Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Öncelikle Sayın Bakanım, sunumunuz ve verdiğiniz bilgiler için teşekkür ediyorum. Dile getirdiğiniz değerlendirmelerde, tespitlerde hemfikir olduğumuzu görmekten de büyük memnuniyet duyduğumuzu not ederek sözlerime başlamış olayım.

Değerli Komisyon üyeleri, soğuk savaşın bitiminde ortaya çıkan ABD güdümündeki tek kutuplu düzenden bahsetmek artık mümkün görünmemektedir. Dünyanın çok kutuplu ve bir o kadar da kaotik bir düzene doğru yol aldığı, alışagelmış olduğumuz küresel sistemin kökten sarsıldığı, uluslararası normların giderek örselendiği ve dolayısıyla belirsizliğin her geçen gün arttığı zorlu bir süreçten geçmekteyiz.

Çin ve Rusya başta olmak üzere ABD'ye siyasi, askerî ve ekonomik açıdan kafa tutabilen ülkelerin her geçen gün ABD egemenliğini sarsacak yeni adımlar attığı bu dönemde çatışma alanlarının genişlemesi, vekâlet savaşlarının daha yıkıcı ve yaygın hâle gelmesi, yeniden soğuk savaş söylemlerinin güçlenmesi ve bu yöndeki kaygının giderek artması esasen hiç de şaşırtıcı değildir. İkinci Trump döneminin işbaşı yapmasına sayılı günler kala Başkan Biden'ın Ukrayna'nın Rusya karşısında daha etkili silahlar kullanmasına onay vermesi ve Rusya'nın buna mukabil nükleer silah kullanabileceğini bir kez daha gündeme getirmesiyle tırmanan gerginlik, savaşın sona ereceğine, dünyanın huzurlu ve istikrarlı bir yer hâline geleceğine dair umutları söndürmeye yetmiştir.

Ukrayna savaşı neredeyse üç yıldır devam etmektedir. ABD ve Avrupa ülkeleri Ukrayna'yı Rusya'ya karşı askerî açıdan desteklemeyi savaşın sona erdirilmesine yönelik barışçıl diplomatik girişimlerde bulunmaya tercih etmektedir. Savaşın her iki tarafla da yapıcı diyalogu sürdürebilen ve tahıl anlaşması gibi somut adımlar atabilen tek ülkenin Türkiye olduğu da açıkça görülmektedir.

Diğer yandan, İsrail'in soykırım niteliği taşıyan saldırganlığı tüm dünyanın tepkisine sebep olsa da Netanyahu Hükümetinin tüm bölgeyi savaş ortamına çekmekten kaçınmayacağına dair algı giderek kuvvetlenmektedir. Uluslararası Ceza Mahkemesinin yürütülmekte olan soykırım suçlamasına dayalı soruşturma kapsamında İsrail Başbakanının ve eski Savunma Bakanı Galant hakkında tutuklama emri çıkarması geç ancak yerinde bir karar olmuştur, yine de bu önemli gelişmenin dahi İsrail'i durdurması pek muhtemel görünmemektedir. Irkçı zihniyeti ve hukuk tanımaz tavrıyla hareket eden İsrail'in ABD desteğiyle Orta Doğu'yu savaş alanına çevirmeye kalkıştığı, bu çerçevede PKK gibi emperyalist güçlere hizmet eden terör örgütlerini maşa olarak kullanmaktan çekinmeyeceği dikkatten kaçmamalıdır. Türkiye'nin millî savunma ve güvenlik politikalarının bu doğrultuda belirlenmekte olduğunu görmekten memnuniyet duyduğumuzu belirtmek istiyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, güncel gelişmeler ışığında ve mevcut siyasi, jeopolitik, diplomatik şartlar altında Türkiye'nin ateş çemberinin ortasında kaldığı ve Üçüncü Dünya Savaşı'nın her geçen gün daha fazla konuşulduğu dikkate alınırsa Türk Silahlı Kuvvetlerinin güçlü, etkin ve caydırıcı olması Türkiye için bir tercih meselesi değil, bir mecburiyettir. İnsanlarımızın can ve mal güvenliğini tehdit eden tüm terör unsurlarını kaynağında yok etme stratejisinin kararlılıkla ve etkin şekilde sürdürülmesinin kaçınılmaz olduğunu düşünüyor, bu senenin başından bu yana 2.560'tan fazla teröristin etkisiz hâle getirilmiş olmasının terörle mücadelenin hiçbir aksama veya taviz söz konusu olmadan devam ettiğinin somut göstergesi olduğuna inanıyoruz.

İnsanlığa karşı en aşağılık suçlardan biri olan ve Türkiye'ye siyasi, sosyal, ekonomik, kültürel ve insani açılardan çok ciddi zararlar veren terörün artık ülke gündeminden geri dönüşü olmayacak şekilde çıkarılması gerekmektedir. Hiçbir şart altında meşru, masum ve haklı görülmemesi gereken terörün hiçbir soruna çözüm olmayacağı, tam aksine terörün bizatihi bir sorun olduğunun ve kırk yıldır terörle hiçbir yere varılmadığının artık idrak edilmesi gerektiği açıktır. Terörün ve şiddetin olduğu yerde demokrasinin, hukukun, hak ve özgürlüklerin barınmayacağı, silah ile siyasetin asla bir araya gelmemesi gerektiği, teröre, teröriste veya terör örgütüne destek mahiyetindeki eylem ve söylemlerin ise demokratik haklar ve özgürlükler çerçevesinde değerlendirilemeyeceği bize göre tartışmasıdır. Şiddet ve terörden hiç kimsenin hiçbir şey kazanamayacağı ne kadar kesinse, terörsüz bir ülkede, demokratik bir hukuk devletinin çatısı altında yaşamaktan hiç kimsenin zararlı çıkmayacağı da o kadar kesindir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin kaynağı, amacı ve niteliği ne olursa olsun her türlü tehdit ve tehlikeyi bertaraf edecek, millî güvenliğimizi koruma ve bekamızı temin etme noktasında asla zafiyete düşmeyecek, kudretli bir ordu olduğundan şüphe etmiyoruz. Hayati önem arz eden ve telafisi olmayan bir vazifeyi üstlenen Bakanlığımızın maddî ve manevî tüm ihtiyaçlarının karşılanması gerektiğini, asker olsun, sivil olsun tüm çalışanlarına mümkün olan en yüksek malî ve sosyal imkânların sunulmasının yerinde olacağını düşünüyoruz. Bu çerçevede, Millî Savunma Bakanlığı bütçesinin 2024 yılı için öngörülen 440 milyar liralık bütçeye nazaran yüzde 40'luk bir artışla 624 milyar lira öngörülmüş olmasının makul olduğunu değerlendiriyoruz. Tamamen

millî imkânlarla sürdürülen KAAN, KIZILELMA ve HÜRJET gibi projelerin en kısa sürede tamamlanarak ordumuzun envanterine girmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bununla birlikte, ordumuzun ihtiyaçları doğrultusunda, acil ve öngörülemez durumlar karşısında herhangi bir sorun yaşanmamasını temin etmek üzere ABD'den F-16 Viper ve Avrupa ülkelerinden Eurofighter Typhoon uçaklarının tedarik edilmesinin faydalı olacağını düşünüyoruz, bu kapsamdaki çalışmaların ivedilikle sona erdirilmesini bekliyoruz. Eurofighter uçaklarının tedarik sürecinde söz sahibi olan Avrupa ülkelerinin Balkanlar, Karadeniz, Kafkasya ve Orta Doğu'nun ortasında yer alan Türkiye'nin Avrupa'nın güvenliği için de yoğun çaba sarf eden güçlü bir NATO müttefiki olduğu gerçeğini göz ardı etmeyecek kadar rasyonel davranabildiklerini görmek istiyoruz. Yurt dışından sağlanacak bu gibi tedariklerin millî teknoloji hamlemizi ve önemli bir seviyeye ulaşan millî savunma sanayimizi olumsuz yönde etkilemeyeceğinin temin edilmesi de önem arz etmektedir.

Günümüzde savunma ve havacılık alanlarında en hızlı gelişen ülkelerden biri olan Türkiye'nin savunma sanayisi açısından Batılı ülkelerin iştahını kabartan bir pazar olmaktan çıkması ve önemli bir üretim ve ihracat merkezi hâline gelmesi, hem ekonomik kazanımların elde edilmesi hem uluslararası arenada tam bağımsızlığın pekiştirilmesi hem de ülke güvenliğimizin temini noktasında kritik önem arz etmektedir. Temel amacı, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve güvenlik güçlerimizin ihtiyaçlarını azami ölçüde millî teknolojiler ve yerli imkânlarla karşılamak, teknoloji yoğun ihracatımızı artırmak ve savunma sanayisinde elde edilen becerilerin sivil sektöre yayılımını sağlamak olan savunma sanayisi sektörümüzün bu doğrultuda önemli adımlar attığı ve dolayısıyla TSK'nin imkân ve yeteneklerinin bu nispette güçlendiği inkâr edilemez bir gerçektir.

2022 yılında yaklaşık 4,4 milyar dolar olan savunma ve havacılık sanayisi ihracatımız 2023 yılında 5,5 milyar dolara ulaşmıştı. 2024 yılı sonunda 185 farklı ülkeye ihracat yapan sektörün yıllık ihracatının 6 milyar doların üzerine çıkması hedeflenmekteydi. Nitekim, 2024 yılının ilk on ayı itibarıyla ihracatımız 5 milyar 125 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam, 6 milyar dolar hedefine ulaşılacağına, son bir yıllık büyümenin yüzde 10 civarında olacağına işaret etmektedir.

Faal firma ve çalışan sayısının artışı, ciro ve ihracat rakamlarında elde edilen başarılar ve sektörel ürün çeşitliliği 90'lara kadar neredeyse tamamen yurt dışından tedarik edilen savunma ihtiyaçlarımızın artık büyük ölçüde millî ve yurt içi kaynaklardan temin edilmeye başladığını göstermektedir. Bize göre bu durum ülkemizin her bir ferdi tarafından gurur verici bir tablo olarak değerlendirilmeyi fazlasıyla hak etmektedir. Elde edilen başarılarla yetinilmemesi ve daha büyük hedeflere doğru emin adımlarla yola devam edilmesi gerektiğini vurgulamak istiyoruz. Proje aşamasında olan önemli teknoloji hamlelerine daha fazla insan kaynağı ve finansman sağlanması suretiyle millî güvenliğimiz için acil bir ihtiyaç olan katmanlı hava savunma sistemi, beşinci nesil savaş uçağı, orta ve uzun menzilli balistik füzeler gibi yüksek teknolojlü katma değeri yüksek millî projelerin bir an önce tamamlanarak envantere girmesi gerektiğini düşünüyoruz. 2024-2028 dönemini kapsayan On İkinci Kalkınma Planı'nda savunma sanayisi sektöründe çalışan sayısının 150 binin üzerine çıkması, sektörel cironun 26 milyar dolara, ihracatın ise 11 milyar dolara ulaşması yönündeki hedeflerin ulaşılabilir olduğuna inanıyoruz. Sektörde gelinecek noktanın hiç de önemsiz olmadığı, bilakis gurur verici nitelikte olduğu bize göre tartışmasız bir gerçektir. Daha bir hafta önce, millî savunma sanayimizin en önemli firmalarından olan Baykar tarafından üretilen Bayraktar TB3'ün TCG ANADOLU'dan ilk kalkış ve iniş testini başarıyla gerçekleştirmiş olmasının Türkiye'nin bu yüksek hedeflere erişeceğine dair umutlarımızı pekiştiren bir gelişme olduğunu değerlendiriyoruz. Ayrıca, bu güzel haberden bir gün sonra hem NATO üyesi hem de bir Avrupa Birliği üyesi olan Hırvatistan'a Bayraktar TB2'lerin ihraç edilmesini öngören bir anlaşmanın imzalanmış olmasından dolayı Baykarı bir kez daha kutluyorum. Dış tedarikin yüksek maliyeti, sözüm ona müttefiklerimizin dahi dönem dönem gündeme getirdiği ticaret kısıtlamaları, ülkemizin ileri teknolojiye sahip bu ürünleri ihraç etmesinin yaratacağı ekonomik kazanımlar ve bu sektörde gelişen teknik birikimin diğer sektörlerle sağlayacağı katkılar dikkate alındığında savunma sanayisindeki gelişmenin sürdürülebilir kılınması stratejik bir hedef olarak değerlendirilmelidir. Bu noktada ASFAT ve MKE gibi kurumlarla yakın bir ilişkisi bulunan ve bu sektördeki ürünlerin birincil kullanıcısı durumunda olan Millî Savunma Bakanlığının yönlendirici, teşvik edici ve denetleyici rolüne ihtiyaç duyulduğu bir gerçektir. TSK, İçişleri Bakanlığı ve Millî İstihbarat Teşkilatının ihtiyaç duyduğu savunma sanayisi ürünlerinin tedarikinde önemli bir işlevi olan Savunma Sanayii Destekleme Fonu'nun kaynaklarının artırılması, bu kaynağın yerli ve millî girişimcileri ve sektörde tutunmaya çalışan küçük ve orta boy işletmeleri destekler nitelikte kullanılması, hem üretim hem de ihracatımızda KOBİ'lerin payının artırılmasını sağlayacak teşviklerin ve tedbirlerin hayata geçirilmesi sürdürülebilirlik açısından önem taşımaktadır. Üretim kapasitesi, ciro ve ihracat rakamlarına bakıldığında İstanbul ve Ankara'nın yüzde 80 civarında bir pay aldığı görülmektedir. Bu durum, kritik savunma sanayisi tesislerinin dar bir alana sıkıştığına işaret etmektedir. Özellikle İstanbul'un deprem gibi afetlere maruz kalma ihtimali ve sınırlarımıza yakın bir konumda bulunması dikkate alındığında savunma sektörünün Anadolu'nun iç kesimlerine doğru kaydırılması hususu daha fazla önem kazanmaktadır. Savunma sanayisi tesislerinin farklı şehirlere taşınması sektörün güvenliği ve sürdürülebilirliği için faydalı olabilecektir. Kayseri, Bursa, Eskişehir ve seçim bölgem Konya sanayileşme düzeyleri dikkate alındığında bu manada öne çıkan şehirlerimiz olacaktır. Özellikle de bu sektörde geçen yıl 150 milyon dolarlık ihracat rakamına ulaşan seçim bölgem Konya'nın güçlü sanayi altyapısı, elverişli coğrafi konumu, gelişmiş lojistik imkânları ve savunma ekosistemindeki uzun geçmişiyle bu sektörde daha fazla ilgi ve yatırım hak eden bir şehir olduğu kanaatindeyim. Sektörün merkez üslerinden biri olmaya aday olan Konya'nın savunma sanayisi ihtisas OSB kurulması için çok uygun bir yer olduğunu düşünüyorum.

Sayın Bakanım, Bakanlığımızın üstlendiği görevi layıkıyla yerine getirmesinde üstün nitelik ve yetenekler taşıyan, devletimiz ve milletimize güçlü bir gönül bağ besleyen, çalıştığı kuruma sadakati sarsılmaz olan Bakanlık personelinin katkısının görmezden gelinemeyeceği açıktır. Onların büyük fedakârlıklar ve kahramanca bir mücadeleyle üstlendikleri bu kutsal görevi en iyi şekilde yerine getirdiklerine şahitlik ediyor, sizin şahsınızda her birine bu vesileyle teşekkürlerimizi sunuyoruz. Tüm TSK mensuplarının ve emeklilerinin, ayrıca şehit aileleri ile gazilerimizin mali ve sosyal haklarının iyileştirilebileceği kanaatindeyiz. Bu çerçevede, binbaşı ve astsubaylarımızın tazminat taleplerinin, sözleşmeli erbaş ve erler ile uzman erbaşların kadroya geçirilmesi beklentilerinin karşılanmasına yönelik bazı adımlar atılabileceği düşüncesindeyiz. Diğer taraftan, Bakanlığımızda çalışan sivil personelin de makul talep ve beklentileri olduğunu görüyoruz. Örneğin, 657 sayılı Kanun'da gerekli değişikliğin yapılması suretiyle savunma hizmetleri sınıfının ihdas edilmesi, lojman ve sosyal tesislerden yararlanma imkânının genişletilmesi, silah taşıma yetkisinin verilmesi, 666 sayılı KHK'yle sona erdirilen hizmet tazminatı

ödemesine yeniden başlanması gibi hususlarda Bakanlığımızın desteğiyle bazı düzenlemeler yapılabileceğini değerlendiriyoruz. Bunların yanı sıra, TSK personeli iken terörle mücadele esnasında yaralanan ancak maluliyet oranı yüzde 40'ın altında olduğu gerekçesiyle gazilik ünvanıyla şerefelenemeyen, sayıları yaklaşık 23 bin olan kahramanlarımızın bu konudaki beklentilerinin karşılanması için Bakanlığımızın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca yürütülmekte olan çalışmaya destek olmasını beklediğimizi de belirtmek istiyorum.

Konuşmamı böylelikle tamamlarken yeni bütçenizin hayırlara vesile olmasını diliyorum, üstün başarılarınızın artarak devam etmesini temenni ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Koçak, teşekkür ederim.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Yaşar Kırkpınar, buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, çok Saygıdeğer Bakanım, Kıymetli Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlar, basınımızın değerli mensupları; ben de hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bütçenizin her kuruşunun hayırlı ve bereketli olmasını temenni ediyorum. İnşallah paranız hiç bitmez.

Kıymetli hazırım, 1071'de Sultan Alparslan Anadolu'ya girerken beyaz elbisesiyle bedel ödeyerek Anadolu'yu yurt edinmişti, yine yüzlerce yıl sonra Fatih Sultan Mehmet İstanbul'u fethederken Ulubatlı Hasan aynı düşüncelerle şehadet şerbetini içmişti. Çanakkale'de Seyit Onbaşı 250 kiloluk son top mermisini omuzlarken bizler yüz binlerce şehit ve gaziyle bedel ödeyerek bu toprakları vatan ve yurt edindik. Sakarya'da, Dumlupınar'da ve tüm muharebelerde Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğindeki Kurtuluş Savaşı'nda yine binlerce şehit ve gazi vererek bizler bu coğrafyada yaşamın ağır bedellerini bir kere daha ödemiş olduk. Yine, son olarak, 15 Temmuzda hain FETÖ darbe girişimine karşı 251 şehidimiz ve binlerce gazimizle, 85 milyon milletimizle birlikte bu topraklarda yaşamın ağır bedelini bir kere daha ödemiş olduk.

Değerli milletvekilleri, tabii, bizler çok kadim, çok zor bir coğrafya da yaşıyoruz. Yaşamış olduğumuz bu coğrafyanın tarihi ve kültürel sorumluluklarını biliyoruz, taşıyoruz ve binlerce yıldan beri de bunun ağır bedellerini ödedik. Öyle gözüktüyor ki kıyamete kadar da ödemeye devam edeceğiz. Tabii, jeopolitik gelişmelerin hızlandığı, giderek derinleşen mevcut sorunlara yenilerinin eklendiği, artan risk, tehdit ve tehlikelere bağlı olarak güvenlik kaygılarının en üst seviyeye çıktığı bir dönemden de geçiyoruz. Ülkemiz hem jeopolitik hem jeostratejik açıdan gerçekten çok özel bir noktada bulunuyor. Enerjinin ve nüfusun yoğunluğu, hareketliliği ve bu alanda özellikle vekâlet ve ticaret savaşlarının çok yoğun görüldüğü bir noktadayız. Yakın çevremiz terörle, radikalleşmeyle, yasa dışı göçle, insani krizlerle ve çevre sorunları gibi çok ciddi sınamalarla çevrili. Türkiye, etrafındaki ateş çemberinin içinde bölgesel barış ve istikrarı tesis için amansız bir şekilde bütün kurumlarıyla mücadele veriyor. Önümüzde çok hassas bir dönem var, böylesine hassas bir süreçte biz de Türkiye olarak tüm gelişmeleri yakından takip etmeye, proaktif davranarak savunma ve güvenlikle ilgili her türlü tedbiri almaya ve bu yeni dönem şartlarına kendimizi hazırlamaya büyük bir gayret gösteriyoruz. Bu gelişmeler doğrultusunda Millî Savunma Bakanlığımız da bölgesel ve küresel güvenlik için yeni yaklaşım ve stratejilerle cumhuriyet tarihinin en yoğun ve en etkili faaliyetlerini icra ediyor.

Dolayısıyla, Türkiye'nin, özellikle bölgemizdeki ve dünyadaki gelişmeler çerçevesinde kendi toplumsal bütünlüğünü sağlaması ve ortak toplumsal değerler etrafında da bütünleşme mecburiyeti vardır. Karadeniz'de Rusya-Ukrayna arasındaki çatışmanın esasında Rusya ile Batı arasında topyekûn bir çatışma olduğunu, hemen güneyimizde devam eden gerilimleri, ta Yemen'e kadar olan bölgedeki çatışmaları ve en son Filistin-İsrail çatışmasıyla birlikte bu coğrafyanın yeniden bir ateş çemberi içerisine döndürülmesinin çabalarını iyi okumak gerekiyor. Bu coğrafyada güçlü bir şekilde ayakta durmaktan başka şansımız elbette yoktur. Siyasi görüşümüz ne olursa olsun, hangi öncelikleri Türkiye'nin geleceği için kendimizce öncelik olarak kabul ediyorsak edelim, sonuçta bu memlekette 86 milyon olarak bir ve beraber olacağız ve hep beraber ayaklarımızı sağlam bir şekilde yere basacağız. Temel meselelerimizde birleşerek, bütünleşerek, temel değerlerimiz etrafında topyekûn bir araya gelmek mecburiyetindeyiz. Bugün karşılaştığımız bölgesel çatışmaların maalesef üzülmeye ifade etmek isterim ki, her biriyle ilgili hepimizin zaten detaylı bilgileri var, bu meselelerin hiçbirinin sadece bölgesel çatışmalar olmadığını da altını bir kere daha çizmek istiyorum.

Burada Türkiye'nin uyanık olmak, güçlü olmak ve cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılına girdiğimiz bu süreçte bütün tehlikeleri bertaraf edebilecek tek kaynağımızın, tek umudumuzun 86 milyon yurttaşımız olduğu, hep beraber kenetlenmekten başka bir şansımızın olmadığını da belirtmek istiyorum. Böyle bir dünyada ister çatışma bölgesinin hemen yanında yer alsın, isterse çok uzakta, okyanuslarla çevrilmiş bir karada yaşasın, hiç kimse güvende değildir. Coğrafyasıyla ve demografisiyle dünyadaki tüm kökenleri, inançları, kültürleri, temsil yeteneğine sahip bir küresel yönetim mimarisini hep birlikte inşa etmeliyiz. Son yirmi iki yılda bölgesinde çeşitli coğrafyalarda istikrarı sağlayan ve güven veren bir ülke konumuna gelen bir ülkemiz var. Savunma ve güvenlikle ilgili hususların devletimizin ve milletimizin yani hepimizin bekası açısından vazgeçilmez olduğu, günlük tartışmaların dışında da tutulması gerektiğini buradan bir kere daha ifade etmek istiyorum.

Tüm dünya savunma sanayisine pay ayırırken Türkiye olarak tabii ki bu süreçte elimiz kolumuz bağlı bir vaziyette bunu izleyecek durumda değiliz. Bugün savunma sanayisini yüzde 80 millileştirerek aynı zamanda aslında yüzde 80 millileştirerek, yüzde 40 savunma sanayisine harcadığımız tutarı da düşürmüş durumdayız. Bunda da tabii ki yerli ve millî teknolojinin gelişmiş olmasının çok büyük bir önemi var.

Evet, değerli milletvekilleri, asırlık eksikliklerimizi yirmi iki yılda tamamlayarak ülkemizi savunma sanayisinde zirveye doğru taşıyoruz. 2002'de savunma sanayisi ihracatımız 248 milyon doları ancak bulurken biz bunu 5,6 milyar dolara çıkardık, sadece geçen yıl 185 ülkeye 230'dan fazla savunma ürünü ihraç ettik. Savunma ve havacılık ihracatımız bu yıl eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 32 oranında yükseldi. İlk dokuz aydaki ihracatımızda da geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 12,2'lik bir artış oldu, son on iki ayda

gerçekleşen ihracatımız ise yüzde 10,4'lük artışla 6 milyar 15 milyon dolara ulaşmış oldu.

Sadece 2024 yılı içerisinde savunma sanayisi şirketlerimiz yine 178 farklı ülkeye ürün ihraç ederek ciddi bir rekora da imza atmış olduk. Savunma sanayisinde kendi ihtiyacımızı karşılamamın ötesinde, İHA'lar, SİHA'lar, Akıncılar, kara araçları, deniz platformları başta olmak üzere 178 ülkeye savunma sanayisi ürünleri ihraç edebilen bir ülke konumuna şükürler olsun ki geldik.

Birileri özellikle, hassasiyetle üzerinde durduğumuz bu ve buna benzer konularda akla mantığa sığmayan fikirler beyan ederek Millî Savunma Bakanlığımıza ayrılan bütçenin savaş bütçesi olduğunu iddia etse de Sayın Cumhurbaşkanımızın ve bizlerin savaşa karşı duruşu ve bakış açısı bellidir. Rusya-Ukrayna ve en son yanı başımızda Filistin'de yaşanan olaylara bakışı ve duruşunu görüyoruz ülkemizin. İşte, bu yüzden böyle bir ifadeyi kesinlikle reddediyoruz. Savunma alanında güçlü ve bağımsız olmayan milletlerin istikballerine güvenle bakabilmeleri elbette mümkün değildir. Millî savunma ve güvenlik ihtiyaçlarımızın karşılanmasıyla uluslararası alanda caydırıcılık oluşturmada teknolojik bağımsızlık her zamankinden daha kritik bir hâle gelmiştir. Bu coğrafyada var olabilmek ve 86 milyon vatandaşımızın güvenliğini sağlayabilmek için Türk Silahlı Kuvvetlerinin üstün niteliklerinin korunması ve geliştirilmesi hayati bir önemi haizdir.

Toplumsal ihtiyaçların başında hiç kuşkusuz huzur ve güvenlik gelmektedir. Güvenliğin olmadığı bir yerde özgürlüklerden, demokrasiden ve insan haklarından söz etmek mümkün değildir. Şartlar ne olursa olsun, kim ne söylerse söylesin Türkiye beka mücadelesini kararlılıkla sürdürecektir, millî bütünlüğünü ve güvenliğini de bu kapsamda sağlayacaktır. Çok şükür bu irade, kararlılık ve güç devletimizde ve milletimiz de vardır.

Soğuk Savaş sonrasında değişen güvenlik yaklaşımlarıyla birlikte Türkiye'nin güvenliğine yönelik tehdit ve riskler de farklılık göstermektedir. Ülkemiz küresel çatışma ve istikrarsızlıkların yoğun olarak yaşandığı bir noktadadır ve bölgesel alanda artan güvenlik riskleri ve tehditleriyle de karşı karşıyadır. Sınırlarımızdaki terör tehdidinin yanı sıra, çatışma ve istikrarsızlık kaynaklı düzensiz göç riski, Doğu Akdeniz'de egemenlik haklarımızın ihlal girişimleri, çatışma potansiyeli taşıyan diğer bölgesel gelişmeler Türkiye'nin millî savunması, güvenliği için teyakkuz hâlinde olmasını özellikle gerekli kılmaktadır.

Türkiye, dünyadaki çatışmaların, siyasi krizlerin, çekişmelerin ve gerilimlerin en yoğun yaşandığı coğrafyanın tam da merkezinde yer alıyor. Böylesine kritik bir jeopolitikte ancak her alanda güçlü olabilirsek ayakta kalırız. Yıllarca ülkemizin hak ve hukukunun kolayca göz ardı edilebilmesinin gerisinde yeterli siyasi, ekonomik ve teknolojik güce sahip olmayışımız yatıyordu. Bugün, Doğu Akdeniz'den Ege'ye, Karadeniz'den Balkanlar, Kafkaslar ve Afrika'ya geniş bir coğrafyada kendi politikalarımızı eğer hayata geçirebiliyorsak sebebi yine siyasi, savunma, ekonomik ve teknolojik alanda geldiğimiz seviyedir.

Türk Silahlı Kuvvetlerimiz iki bin iki yüz otuz iki yılı aşan şanlı tarihiyle maziden atıye kurduğumuz köprünün sembollerinden birisidir. Burası, Sayın Bakanımızın da ifade ettiği gibi, Metehan'ın, Sultan Alparslan'ın, Fatih Sultan Han'ın, Gazi Mustafa Kemal'in aklının, cesaretinin, dehasının yaşadığı ve yaşatıldığı güzide bir ocaktır. Bu kahramanlar ocağı milletimizin göz bebeği, dost, kardeş, soydaş ülkeler için de bir umut meşalesidir.

Tarih boyunca Türk Silahlı Kuvvetleri sadece yurt savunmasında değil, dünyada barış ve istikrarın korunmasında da önemli roller üstlenmiştir. Türk Silahlı Kuvvetleri hem dünyanın en güçlü hem de en güvenilir orduları arasında yer almaktadır. Millî savunmadan savunma sanayisine, enerjiden tarıma, eğitimden sağlık sektörüne kadar Cumhurbaşkanımızın liderliğinde her alanda somut ve dinamik politikaları planlı ve programlı bir şekilde birer birer uygulamaya devam edeceğiz.

Türkiye, yeni küresel ve bölgesel arayışların güçlü siyasi ve ekonomik yapısıyla yükselen yıldızı konumundadır. Siyasi ve askeri olarak sahada etkinlik gösterdiğimiz alanı genişlettikçe önümüze çıkan fırsatların tehditlerden çok daha büyük olduğunu da görüyoruz. Girdiğimiz mücadeleden başarıyla çıktıkça bölgemizle birlikte tüm dünyaya umut aşıyor ve umut veriyoruz. Bu tablo elbette birilerini rahatsız ediyor, edecek de. Karşılarında geçmişte iki çift lafla veya birkaç küçük hamleyle sindirdikleri Türkiye'nin olmadığını gördükçe öfkeleri artıyor. Bu kapsamda, mücadelemez ve Bakanlığımızın mücadelesi en son terörist etkisiz hâle getirilinceye kadar gece gündüz, yaz kış, dağ bayır demeden yurt içinde ve sınır ötesinde kararlılıkla devam edecektir. Gücünü, asil milletimizin sevgisi, güveni ve duasından alan Türk Silahlı Kuvvetlerinin kahraman ve fedakâr evlatları, aynı zamanda yedi iklim, üç kıtaya barış, huzur, adalet ve istikrar götüren atalarımız gibi hem bölgemizde hem de dünyada barışa katkı sağlamaya devam edeceğiz.

Türk Silahlı Kuvvetleri binlerce yıllık şanlı tarihimizden süzülüp gelen millî, manevî ve mesleki değerleriyle akıl ve bilim ışığında, Anayasa çerçevesinde ve yasalar doğrultusunda milletimizin emrinde ve görevinin başındadır. Nitekim TSK yurt içinde, Suriye'nin ve Irak'ın kuzeyinde, Kıbrıs'ta, Azerbaycan'da Libya'da, Doğu Akdeniz'de, Ege'de ve daha birçok coğrafyada hem ülkemizin hem de dost ve kardeşlerimizin hakkını, hukukunu korumak, bölgesel ve küresel barışa ve istikrara katkı sağlamak için yoğun ve etkin bir şekilde mücadele etmektedir.

Türk Silahlı Kuvvetlerimiz, terörle mücadele ve hudut güvenliğiyle mavi ve gök vatanımızdaki hak ve menfaatlerimizin korunmasının yanı sıra, millî meselemiz olan Kıbrıs, "iki devlet tek millet" anlayışıyla bir ve beraber olduğumuz Azerbaycan, tarihî ve kültürel bağımız olan Balkanlar, beş yüz yıllık dostluk ve kardeşlik ilişkilerimiz olan Libya başta olmak üzere, birçok coğrafyada bölgesel ve küresel barışa ve istikrara katkı sağlamayı sürdürecektir.

Ülkemize kırk yıldır çok ağır insani ve ekonomik bedeller ödeten bölücü terör meselesini sınırlarımız içerisinde büyük ölçüde çözdük. Terör örgütünün sınırlarımız dışındaki varlığını da ortadan kaldırmak, emperyalistlerin bölge halkının başına musallat ettiği bu belayı ülkemiz için bir tehdit kaynağı olmaktan tamamen çıkartmak için mücadele veriyoruz. Bu çerçevede, son yıllarda elde ettiğimiz tarihî, siyasi ve askerî başarıları yeni kazanımlarla daha da ileriye taşımak için hazırlıklarımızı yapmaya devam ediyoruz. İçeride veya dışarıda son terörist de bertaraf edilene kadar mücadelelerimiz kararlılıkla devam edecek. Terör örgütünün siyaseti yönlendirmesine ve ülkemizin kutlu yürüyüşünü engellemesine asla müsaade etmeyeceğiz.

Cumhuriyetimiz, karşılaştığı tüm badireleri binlerce yıllık şanlı tarihinden aldığı ilham ve devlet tecrübesiyle birer birer aşmış, yaşadığı her zorluktan cumhuriyetimiz güçlenerek çıkmayı başarmıştır. Ülkemiz bir asır önce vatanımızı işgale girişen emperyalist güçler karşısında varlık yokluk mücadelesi verirken bugün Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde başta yerli ve millî savunma sanayisi olmak üzere her alanda elde ettiği başarılarla ve etkin, caydırıcı, saygın ordusuyla bölgesinde ve dünyada söz sahibi bir konuma gelmiştir.

Değerli milletvekilleri, bölgemizden dünyaya baktığımızda, 1945 ile 1990 arası soğuk savaş dönemlerini hep biliyoruz, hatırlıyoruz, iki kutuplu bir dünyadan bahsediyorum. Ardından 90'lı yılların başında Berlin Duvarı'nın yıkılmasıyla yeni bir dönemin başlangıcı olan ve iki kutuplu sistemin çöktüğünü, bunun yerine tek kutuplu sistemin devreye girdiğini de yine hep birlikte müşahade ettik. Elbette, bu sürecin sonsuza kadar süreceğini dünyada düşünenler vardı ama 2022'nin yaz aylarında tıpkı Berlin Duvarı'nın yıkıldığı gibi, insanlık tarihi bakımından fevkalade önemli bir gelişme oldu; Amerika apar topar Afganistan'dan ayrılış görüntülerini dünyaya servis etti. Orada uçağın, helikopterin sağından solundan dökülen garibanlar aslında çökmüş bir dünya düzeninin de görüntüleri idi. Bu dönemin birçok özelliği var fakat en başta gelen özelliği, bundan sonraki süreçte artık dünya çok kutuplu bir dünyanın hâkim olacağı bir seyre doğru ilerliyor. Yeni dönemde birden fazla güç merkezinin, birden fazla denklemin ortaya çıkacağı bir dünyaya doğru hep birlikte yürüyoruz.

Değerli arkadaşlar, bu dönemde en etkili olan, en büyük avantaja sahip olan ülkelerden biri de Türkiye'dir. Türkiye sadece politik konumu itibarıyla değil sahip olduğu potansiyeli ve önünde kendisini bekleyen imkân ve fırsatlarıyla yeni bir dünya düzeninde etkili olmaya da namzet bir ülkedir. Türkiye, bu fırsatı tüm bu gücüyle ve bütün imkânlarıyla da inşallah güçlü bir şekilde değerlendirecektir. Bu konumumuzu muhafaza etmek ve daha ileri seviyelere taşımak için Türkiye Yüzyılı hedeflerimiz doğrultusunda çalışmalarımız azim ve gayretle devam edecek. Bu kapsamda Millî Savunma Bakanlığımız asil milletimizin güvenliğini sağlamak ve cumhuriyetimizin ebedi kılınması için son bir asrın en kapsamlı ve en yoğun faaliyetlerini gerçekleştiriyor.

Bu vesileyle, terör örgütlerinin başında yer aldığı, düşmanlarımıza göz açtırmayan Türk Silahlı Kuvvetlerimizin her bir personeline başarılar diliyorum.

Vatanımızın müdafaası, milletimizin dirliği, ülkemizin bütünlüğü ve devletimizin bekası uğruna gözlerini kırpmadan canlarını feda eden tüm şehitlerimizi ve ebediyete irtihal eden gazilerimizi de rahmetle anıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Toparlayın buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Bu duygu ve düşüncelerle cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarını, aziz şehitlerimizi, ebediyete irtihal eden yine kahraman gazilerimizi, rahmet ve minnetle yâd ediyor, hayatta olan kahraman gazilerimize, şehit ve gazilerimizin değerli ailelerine saygı ve şükranlarımı sunuyor, Bakanlığımızın 2025 yılı bütçesinin hayırlı ve bereketli olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, öğle yemeği arası için üyeler alt lokantasında Sayın Bakanımızı, milletvekillerimizi, Bakan Yardımcılarımızı, kurum başkanlarımızı ve genel müdürlerimizi, tüm diğer bürokrat ve katılımcıları da yemeğe aynı yere davet ediyorum.

Görüşmelere 14.15'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.32

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 14.19

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, 20'nci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Şimdi Komisyon üyesi milletvekillerimizle devam edeceğiz.

İlk konuşmacımız Sayın Necmettin Erkan.

Sayın Erkan, buyurun lütfen.

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) - Sayın Komisyon Başkanım, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli basın mensupları; Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçe görüşmelerinin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Değerli milletvekilleri, yeni bir yıla yaklaşıyoruz, üzülerek söylüyorum ki 2025 pek çok jeopolitik riskle birlikte gelmektedir. İsrail'in Gazze katliamı, Rusya-Ukrayna savaşı, ABD ve Çin gerilim hattı ve İran konusundaki senaryolar, belirttiğim risklerden sadece birkaçıdır. Saydığım bu risklerin hepsi Türkiye'yi yakından ilgilendirmektedir. Şimdi soruyorum: İsrail'in Orta Doğu'daki yaktığı ateşin Türkiye'ye sıçramayacağını garantisini var mıdır? Suriye'de kurulacak olan sözde terör devletinin sınırlarımıza dayanamayacağını kim iddia edebilir? İran'da olası bir kaosta, oluşacak göç dalgasının önüne kim geçebilecek? Lütfen dikkat buyurunuz, tüm bunların işaret fişegini İsrail ateşlemiştir. Bu ülke, Gazze'de 416 gündür soykırım yapmakta ancak Türkiye'nin dışında kimse yüksek sesle, bu katliama itiraz etmemektedir. İsrail'in soykırımı, Irak'taki gelişmeler, Suriye'deki terör devleti hevesi, bölgesel düzeyde yeni istikrarsızlıklara, dahası yeni çatışmalara kapı aralamaktadır. Bu hesapların önündeki en büyük engel ise Türkiye'dir. Türkiye, bunun içindir ki jeopolitik gerçeklikler ışığında değişen tehdit ortamlarını iyi anlamalıdır. Savunma ve güvenlik konusunda her zamankinden daha güçlü olmalıdır. Bu, ancak askerî gücü ve savunma sanayisini en üst seviyede tutmakla mümkün olacaktır. Türkiye, bu seviyeyi yukarı çıkardıkça sadece kendi güvenliğini sağlayacak, bölgesindeki barış, istikrar ve güven ortamının da garantörü olacaktır. Bu hususun önemini Türkiye'nin geçmişini ve bugününi kıyaslayarak vaktinizi almadan, kısaca anlatmaya çalışacağım.

Değerli milletvekilleri, askerî anlamda güçlü olmak istiyorsanız savunma sanayisi dışı bağımlı olmamalıdır. Aksi hâlde, askerî anlamda etkinliğiniz ve caydırıcılığınız size izin verildiği ölçüdedir. Türkiye, özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası bu müşkül durumu pek çok kez yaşamıştır. Bunun en güzel örneği, Truman Doktrini'yle Türkiye'ye yapılan askerî yardımlardır. Cumhuriyet Dönemi'nde bir nebze gelişen Türk savunma sanayisi Marshall yardımları sonrası gerilemiştir. Türkiye, üretmek yerine satın alan, askerî anlamda bağımlı bir ülke hâline gelmiştir. Truman Doktrini çerçevesinde Amerikan askerî misyonu Türkiye'de görev yapmıştır. Bu misyon eliyle askerî anlamda pek çok husus, ABD ve İngiliz askerî altyapısına uygun hâle getirilmiştir. Bu süreç, bu anlamda Türkiye'yi zorunluluklar hâlinde, askerî anlamda ABD ve İngiliz teknolojisine muhtaç hâle getirmiştir. İşin en enteresan tarafı ise, Türkiye 1955 yılına kadar süren bu yardımların bedelini, aldığımız askerî teknolojide elli yıl boyunca ABD'ye fazlasıyla ödemiştir. Yine, Türkiye uzun yıllar İsrail'in askerî teknolojilerini kullanan en büyük müşterisi olmuştur. Çok değil, bundan yirmi yıl önce tanklarımız bile İsrail firmaları tarafından modernize edilmiştir.

Son olarak, İsraili firmaya ödenen 700 milyon dolara rağmen iş teslimi yapılmamıştır. Yine hatırlayınız lütfen, 90'lı yıllarda terörü bitirme umuduyla İsrail insansız hava aracı olan Heron'lar için anlaşma yapılmış, Heron'lar Türkiye'ye hiç teslim edilmemiş veya amacına ulaşamamıştır. Dahası, parasıyla ABD'den insansız hava aracı istenmesine rağmen verilmemiştir. Şükürler olsun ki yaşadığımız bu sorunlar, Türkiye'yi araştıran, geliştiren ve üreten bir ülke hâline getirmiştir. Bugün, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde hayata geçirilen Millî Teknoloji Hamlesi'yle savunma sanayisindeki yerlilik ve millilik oranımız yüzde 20'lerden yüzde 80'lere çıkmıştır. Bu oran, her geçen yıl biraz daha artmaktadır. Türkiye, dün, piyade tüfeğini dahi ithal ederken bugün, fırtına obüsleri ve çok namlulu roketatarlarla gücüne güç katmıştır. Bugün, insansız hava araçlarında tüm dünyaca bilinen ANKA, AKSUNGUR, İHA sistemlerimiz, Bayraktar TB2 SİHA'larımız ve Akıncı TİHA'larımız var. Kimsenin yapamaz dediği temel eğitim uçağımız HÜRKUŞ'umuz var, TCG ANADOLU'muz var, ALTAY tankımız, insansız hava uçağımız, KIZILELMA ve millî muharip uçağımız KAAN'ın ise Millî Savunma Bakanlığının envanterlerine girmesine sayılı günler kalmıştır. Türkiye'nin yirmi yılda gösterdiği bu başarı uluslararası pazarda büyük bir talep görmektedir. Savunma sanayisi ürünlerimize gösterilen bu ilgi Türkiye'nin hem teknolojik etkinliğini hem de güvenilirliğini ortaya koymuştur.

Değerli Komisyon üyeleri, Türkiye, AK PARTİ hükümetleri döneminde koyduğu perspektif, teşvik ettiği savunma sanayisi kümelenmeleri ve koyduğu iradeyle savunma sanayisinde çok daha güçlü bir ülke hâline gelmiştir. Geldiğimiz bu nokta da sadece ülkemizin güvenliğini sağlamak değil, bağımsız ve güçlü bir Türkiye vizyonunu gerçekleştirmek adına da son derece kıymetlidir. Elbette bu başarı, en başta yirmi iki yıldır bize güven duyan, desteğini esirgemeyen necip milletimize aittir.

Bu vesileyle, gazilerimize acil şifalar dilerken en sevgiliye komşu olmuş şehitlerimize bir kere daha Allah'tan rahmet diliyorum. Günümüz konjonktüründe, sınırlarımızda oynanan oyunlara karşı dostta güven, düşmana korku salmaya devam eden tüm Mehmetçiklere şükranlarımı sunuyorum. Mevla ordumuzu aziz kılsın. Millî Savunma Bakanlığımızın 2025 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Erkan.

Sayın Temurci, buyurun lütfen.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri, Sayın Bakanım, kıymetli bürokrat arkadaşlar, basınımızın kıymetli mensupları; ben de hepinizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Mehmetçik'imizin, askerimizin, savunmamızın bütçesini konuşuyoruz. Ben de bu vesileyle, hayatını bu vatan toprakları için kaybetmiş bütün şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyorum. Gazilerimize hayırlı, uzun ömürler diliyorum. Görevi başında olanlara da sağlık, sıhhat, hayırlı vazifeler diliyorum.

Sayın Bakanım, sabahdan beri yapmış olduğumuz konuşmalar, aslında Türkiye'nin nasıl bir tehditle karşı karşıya olduğunu tespit etmekte ve 28'inci Dönemin Üçüncü Yasama Yılı açılışında Sayın Cumhurbaşkanımız "vadedilmiş topraklar" vurgusu yaparak, Filistin ve Lübnan'dan sonra gözünü Türkiye'ye diken bir siyonist işgalci devletten bahsetmişti. Tabii, bütün bu süreç, özellikle milletimizde, milletvekillerimizde burada, Türkiye'nin savunmayla ilgili olarak çok daha güçlü bir bütçe oluşturacağına dair genel bir kanaat oluşturdu, doğrusu benim de düşüncem o yöndeydi. Önce bir tespitle başlayayım, bu sadece millî savunmamızın değil, ülkemizin bir meselesi. Olağanüstü, çok büyük bir kriz yaşadık. Arkadaşlarımız ifade ettiler, işte, bütçeniz elimizde, 623,9 milyar TL'lik bir bütçemiz var. Bu ülkenin bir sevdalısı olarak o bütçeye bakıp o bütçenin 3 katı kadar 2025 yılında faiz ödeyecek bir Türkiye Cumhuriyeti aslında hepimizin derdi olan bir meseleyi anlatıyor bize. İşte, Silahlı Kuvvetlerimizde, subaylarımızın, erlerimiz, erbaşlarımızın, çavuşlarımızın, korucularımızın bir sürü sıkıntılarından bahsedildi, bazı mali imkânlar verilse denildi. Biz aslında sadece emeklimize, çiftçimize, asgari ücretle çalışanlarımıza, memurlarımıza değil, savunmamıza da aslında daha fazla bütçe ayırabiliriz ama yapamıyoruz çünkü maalesef elimiz kolumuz bu hatalı ekonomik politikalarından dolayı bağlı. Şimdi, eğer böyle bir artış ki yeniden değerlemenin altında bir artış, yüzde 41'lik bir artış yapılmış. İki şey olabilir: Türk Silahlı Kuvvetlerimiz, ordumuz, şu anda, bu bütçeyle zaten kendi işlerini görecekler, zaten bir eksiği yoktur; ilk yorum bu olur. İkinci yorum da hep ifade ettiğimiz, iç bünyenin tahkimi için gelmekte olan bir tehdidi önceden görüp toplumsal algıyı canlandırmak için böyle bir açıklama yapılmıştır. Her zaman ifade ediyorum, iç bünyeyi tahkim etmek için daha güçlü bir demokrasi, daha güçlü bir hukuk devleti, daha güçlü bir ordu gerekiyor ve daha güçlü bir ekonomi gerekiyor. Bunun üzerinde de tabii çalışmamız gerekiyor.

Şimdi, dünyada ve özellikle bölgemizde, artan gerginliklere baktığımızda savunma politikalarımız ve dış politikamız artık iç içe girmiş durumda. Bugün dünyanın bildiği bir şeyi bizim de ifade etmemiz lazım: Türkiye'nin açıkça, bir hava savunma sistemine, güçlü bir hava savunma sistemine ihtiyacı var ve yine, herkesin bildiği, biz işte F-35 projesinden çıkartıldık, burada da üst düzey bir savaş uçağı arayışımız var. Şimdi, arkadaşlarımız da ifade ettiler, F-16'nın modernizasyonu ile ilgili olarak yürüttüğümüz bir buçuk iki yılı aşkın, belki daha önceden başlayan bir süreç. Yani tabii, şu bizi ilgilendiriyor, bu kadar rastlantısal bir şey olmaz. F-16'yla ilgili olarak onay vermeleri bile Meclisin İsveç'in NATO'ya üyeliğini onaylamasından sonra oldu. Ya, bu bizim için bence çok kritik bir mesele. Yani kötü komşu insanı mal sahibi yapar diyelim. İnşallah ABD'nin bu tavrı ve Batı'nın bu yaklaşımı Türkiye'ye karşı, Türkiye'nin millî savunma sanayisinde daha büyük adımlar atmasına vesile olur ve şunu da görmek lazım: Şu anda bir "Eurofighter" şeyimiz var. İşte, Almanya Başbakanı Scholz Türkiye'ye geldi geçtiğimiz hafta; Cumhurbaşkanımızla görüşmesi sonrası daha olumlu açıklamalar gelmeye başladı. Ben Eurofighter meselesine artık şöyle bakıyorum: Türkiye'nin bu üst düzey savaş uçağı konusunda sadece ABD'ye olan bağımlılığı, bu yaşamış olduğumuz meseleler gösterdi ki bizim başka partnerlere de ihtiyacımız var. Burada sadece altını çizmek istediğim şey: Yani Avrupa zaten göçmenlerin önemli bir bölümünü Türkiye'de... Elbette bize birtakım yardımları oldu ama bu işin sonunda "Eurofighter alacağız." diye Almanya'daki göçmenlerin bir bölümünün de tekrar Türkiye'ye transfer edilmesi meselesi siyasi bir tartışma olarak devam ediyor ve bu konuyla ilgili de tabii ki mutlaka açıklamanız olacaktır. Dolayısıyla ben bu Eurofighter meselesini... Biliyorsunuz, "Türkiye daha fazla ne zaman aklına gelir Batı'nın? diye sordüğümüzde Rusya tehdidi, şu anda Türkiye için bir kaldıraç olabilir, Avrupa Birliği ilişkilerinde de olabilir; burası özel bir yer, burada bunları ifade etmemiz gerekiyor. Ve önümüzdeki süreçte inşallah biz, NATO'yla olan ilişkilerimizi daha farklı bir seviyeye çıkarırız. Siz Genelkurmay Başkanlığımızı yaptınız yani NATO'yla ilişkiler konusunda çok fazla şey söylersiniz ama bizim bu ittifakın içine girebilmemiz için Mehmetçik'imizin Kore'de savaşmış olduğunu biliyoruz; dolayısıyla, üzerimizde çok önemli sorumluluklar var.

Şimdi, soğuk savaş rüzgârları esiyor, "Dünya iki kutuplu." diyoruz, oraya doğru bir yönelme var. Şu anda da Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Sayın Guterres'in yapmış olduğu Türkiye'yle ilgili açıklamalar var. Türkiye bu iki blok arasında Ukrayna'da takip etmiş olduğu yolu takip ederse önümüzdeki dönemde hem millî savunmamız için hem dış politikamız için gerçekten bizi çok farklı bir yere taşıyacaktır.

Konuşmanızda sanıyorum NATO'nun o kararına vurgu yaptınız, 2006'da aldığı bir karar vardı, işte "Ülkeler gayrisafi millî hasıllarının yüzde 2'sini ayırsınlar savunma sanayisine." diye. Tabii, şimdi, biz baktığımızda, bizim elimizdeki bütün datalar yıllar içerisinde... Hatta şöyle bir şey var: Yani 2016-2020 arasında yüzde 2,5'lere yaklaşmışız ama şu anda bizdeki datalar yüzde 1,5; siz yüzde 2 olduğunu söylediniz. Acaba yerli üretimle ilgili bir şey midir diye düşündüm, belki açıklama şeyiniz olur.

Tabii, bu dönemin savunma sanayimize, savunma stratejimize yönelik en pozitif gelişmesi -hepimizin üzerinde hemfikir olduğu- millî ve yerli üretim fikriyle savunma sanayisini bağımlılıktan kurtarma çalışmaları olmuştur. Yani bunu herkes kabul eder ama burada bir şeyin altını çizelim: Siz nadir bir Bakanlıksınız yani biz burada On İkinci Kalkınma Planı'mızı -şu anki- geçen yıl yaptık, genelde karşılaştırmaları yaparken "Uzun vadeli perspektifi olan bir Türkiye miyiz?" diye baktığımızda On Birinci Kalkınma Planı'nı ve On İkinci Kalkınma Planı'nı karşılaştırıyoruz. Şimdi, On Birinci Kalkınma Planı'nda olup da gerçekleşen ve hatta üstüne çıkan, On İkinci Kalkınma Planı'nda onun üzerinde çıkan neredeyse tek Bakanlıksınız yani yerlilikte "75" demişiz, yüzde 80'e çıkmışız; çalışan sayımızı 45 binden 2 katına çıkarmışız; ihracatımızı 2 milyar dolarlardan 6 milyar dolara çıkarmışız. Ben gerçekten bu konuda emeği olan herkese teşekkür ediyorum, Allah hepsinden razı olsun. Tabii, bu emeğin sonuçları da küresel endekslerde, en son Global Firepower'ın yapmış olduğu bir değerlendirmede ordumuzun dünyadaki 8'inci büyük güç olarak kayda geçmesi hakikaten bizim göğsümüzü kabartmıştır.

Terörle mücadeleyle ilgili bir şey söylemeden olmaz. Ben son on yıldır özellikle ordumuzun bir strateji değişikliğine gittiğini gözlemliyorum, raporlara bakıyorum yani iki şey oldu aslında diye düşünüyorum: Bir, terörle mücadelede bizim İHA'ların ve SİHA'ların bu

işin başarısında bence 1'e yazacağımız bir fonksiyon üstlendi. İkincisi, bu Mehmetçik'imizi, şanlı ordumuzu çok daha yakinen ilgilendiren bir şey. Biz artık gittiğimiz yerlerden geri dönen değiliz; orada karakollar kurduk, orada bazı işler yaptık. Dolayısıyla ben bu stratejinin aslında bir başarı getirdiğini görüyorum ama neredeyse bir yıl oldu, geçtiğimiz kış askerlerimiz pusuya düşürüldü. Bu vesileyle onları da tekrar rahmetle, minnetle analım. Yine kış geliyor Paşam. Acaba oralarda neler yapıldı? Yani aynı şeylerle karşılaşmayalım ve şu hakkı da teslim etmemiz gerekiyor: Biz terörü bitirme noktasına geldik. Bu iki strateji çok kıymetliydi -bu benim değerlendirmem- ama PKK'yı bitirme noktasına getiren bir ordu var, bir Mehmetçik var; Mehmetçik'in başarısı PKK'yı bitirme noktasına getirmişse biz burada farklı arayışlar içinde olamayız. Bu başarının ödülü mutlaka Mehmetçik'imize addedilmeli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Toparlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Yunanistan'la ilgili ve Suriye'yle ilgili çok şey söyleyebilirdim ama zamanım kısıtlı. Sadece Suriye'yle ilgili -katılırsınız katılmazsınız, bilmiyorum- şöyle bir kanaatim var: Kuzey Irak'ta şu anda Barzani, Talabani, oradaki Kürt yönetimiyle ilgili yürüttüğümüz çalışmalar başlangıçta nasıldı, şimdi nasıl görüyoruz?

Trump son seçiminde -yani bu seçim değil bir önceki seçimde- aslında ABD askerlerini buradan çekecekti. Şimdi, benzer bir süreç var ve Türkiye'nin de maalesef olağanüstü finansmana ihtiyacı var. Acaba diyorum, PYD/YPG'yle ilgili aynen Kuzey Irak'ta olduğu gibi Kuzey Suriye'de 50-60 bin kişilik bir ordu kuruldu; burada da Trump askerlerini çıkarırken "Türkiye, siz bunların hamisi olun, yarın da İsrail-İran'la bir mücadele olursa bu işe müdahil olmayın." diyerek başka bir yapı oluşuyorsa bunu da Türkiye'nin yavaş yavaş...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Bütçenizin, ülkemize, milletimize ve Savunma Bakanlığımıza hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Sami Çakır, buyurun.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarımız, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Bakanlığımızın değerli bürokratları, kıymetli basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesiyle 2023 yılı kesin hesapları ve Sayıştay raporlarını görüşüyoruz. Öncelikle, bütçenin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Sözlerimin hemen başında bu ülkenin vatan olması, vatan kalması için fedayısı can eyleyen tüm şehitlerimizi rahmetle yâd ediyor, gazilerimizi minnetle anıyorum.

Dünya sükûneti yaşadığını zannettiği en iyi zamanlarda bile hangi savaş, işgal, terör olaylarıyla karşılaşacağını kestirmekten aciz ve bu girişimleri önlemekte çaresiz yeni dönemleri yaşıyor ve daha farklı dönemlere de gebe; bölgemiz kaynayan kazan gibi. İsrail'in Gazze'de giriştiği katliam karşısında dünya sadece çaresiz kalmamış, ABD ve İngiltere başta olmak üzere birçok ülkenin İsrail üzerinden Orta Doğu hedeflerini gerçekleştirme hayallerinin peşinden koştuğuna şahit oluyoruz. Coğrafyamız uçak gemileri, savaş malzemeleri, savaş tamtamlarıyla bölgeyi kan gölüne çevirenlere destek amaçlı cirit atıkları mekânlara döndürülmüş vaziyette. Onun için "barış" diye haykırmanız gücünüz varsa kıymetli olacaktır. İsrarla "barış" dememiz devlet geleneğimiz ve insanlığa bakış açımızın bir tezahürüdür; onun için, savunma sanayisinin millileşmesi son derece önemlidir. Onun için, gözü açık uyacağımız bir coğrafyanın insanı olmanın zorluklarının bilincinde davranmak zorundayız.

Teknolojik imkânlar geliştikçe, genişledikçe silahlanmanın gizli açık bu kadar yaygınlaşmasına bağlı olarak emperyalist ülkelerin hegemonya arzusu ve hırsı tavan yapınca dünyanın neresinde nasıl bir süreç yaşanacağını kestirmek artık hiçbir zaman mümkün olmayacak. İttifaklar, paktlar göstermelik olarak dünya barışını önceliklediklerini söyleseler, iddia etseler de artık sağır sultanın bile duyacağı çatırtıların, dünyada her an yeni olayların yaşanacağını söylemek bugünün tablosunda gözükken gerçeği anlatmak olacaktır.

Özellikle içinde bulunduğumuz bölge üzerinde yoğunlaşan hareketlilik Irak'ın işgaliyle başlayan, daha önce Afganistan'da yaşanan işgal, sömürme, hâkimiyet mücadelesi, Amerika ve Rusya'nın Suriye üzerindeki emelleriyle ayyuka çıkmış, Amerika'nın Orta Doğu'yu dizayn etme hevesiyle Rusya'nın sıcak denizlere inme hayalinin gizli açık pazarlıklarla ve savaşın görünen görünmeyen yüzüyle bölgeyi kan denizine döndürmüş ve yaşanan kaosu hazırlayıcıları olmuşlardır. Arkasından, Rusya'nın Ukrayna'yı işgal girişimi dünyada savaş hareketliliğini tetiklemiş, Kırım'ın işgaline hiç ses çıkarmayan dünya, özellikle NATO üzerinden farklı sahiplenme sinyalleri vererek dünyada yeni cepheleşmenin provasını hazırlamış, Amerika'nın yönlendirmesiyle bugüne kadar NATO'ya üye olmamış Rusya'nın komşularını NATO'ya alarak aslında bir anlamda Rusya'nın boğazını sıkıya çalışmış olduğu söylenebilir. Ve bugün kuzeyimizde balistik füzelerin kullanılmaya başlandığı, nükleer silahların kullanılacağı tehdidi savaşın şeklini de seyrini de değiştirecek zemini hazırlıyor.

Ülkeler savaşıyor, insanlar ölüyor, yerinden yurdundan oluyor, üretilen yeni silahlar deniyor, miadını dolduracak silahlar mühimmat depolarından çıkarılıyor, yeniler üretiliyor. Velhasıl kısır bir döngü, emperyalist kafalar talimat veriyor, mazlum dünyanın hiçbir şey yapabilecek gücü yok.

Buraya kadar çizdiğim bu tablo aslında, dünyanın gelecekle ilgili karşılayacağı karanlık ve büyük savaşlara, çatışmalara hazırlıklı olmanın mecburiyetinin göz önünde tutulması gerektiğini de hatırlatmak amaçlıdır. Yaşadığımız bu ülke ve insanı, geçmişti itibarıyla savaşın, işgalin ve terörün çok sık yaşandığı, bağımsızlık ve hürriyet için verdiği mücadeleleriyle tarihî, destansı hikâyelerle doludur. Ülke olarak dünyanın içinden geçtiği bu süreçte ülkenin savunması, vatanın ve milletin korunması, kollanması için Bakanlığın üzerindeki yükün ağırlığını bilerek hareket ettiğini, etmesi gerektiğini burada tekrar zikretmek durumundayız. Zaman zaman "Silahlanmaya niçin yatırım yapıyor?" diye haksız, yanlış çıkışlara şahit oluyoruz; bunu hiçbir dönem haklılığı olacak bir yaklaşım olarak görmedik, göremeyeceğimiz

bir gerçek. Hele hele yakın tarihte ihtiyacımız olan silahı alamadığımızı, parasını verip alamadığımız savaş uçağımızı, hatta uçağımıza teker tedarikinde yolda kaldığımızı, savunma sistemlerinde ihmal edilmişimizi, İHA'larda karşılaşılan sorunları hatırlarsanız yapmanız gerekenin ne olduğunu birilerinin size anlatmasına gerek yok.

Türkiye'yi istasyon, payanda olarak görmek, kullanmak isteyenlerin kırk yıldır terör üzerinden bu ülkeye diz çöktürmeye çalıştığını söylersek sadece bir doğruyu ifade etmiş oluruz; özellikle kendi savunma sanayisine yapılan yatırımın gerekliliği ve amacı tam da bunu izah eder. Kimsenin toprağında gözümüzün olmaması bu topraklarda da birilerinin gözü olmadığı anlamına gelmemektedir. Aslında, yapılan tüm çalışmalar ve yatırımlar "Hazır ol cenge ister isen sulhusalah." ifadesinde mündemiç olan bir gerekliliktir.

NATO üyesi ülkelerin orduları, savunma bütçeleri, personel sayısı, teknolojik gelişmişlik, iş gücü gibi kriterlere göre Türkiye ilk sıralarda olmasına rağmen zaman zaman üye ülkelerin tutum ve davranışları alternatif arayışlara sizi mecbur etmiş, "Kötü komşu adamı mal sahibi yapar." kabilinden savunma sanayisinde parmakla gösterilir işleri başarmanızın önünü açmış oldu. NATO'nun beyin ölümünün gerçekleştiği konuşulurken Rusya'nın Ukrayna'yı işgal girişiminden sonra sanki yeniden toparlanma görüntüsü verse de buna rağmen güven bunalımı olmaya devam edecek, bu en çok da bizim için hâlâ yerli yerine oturmamış bir konu olarak duruyor. Bakanlık Türkiye Cumhuriyeti devletinin savunma politikalarını yürütürken barışta ve savaşta, kanununda ve mevzuatta belirlenen işleri yürütürken önceliğinin bu olduğunu bilerek hareket eden yaniyla başarıya ve ülkenin geleceğine hizmet etmiş olacaktır.

Bugün NATO'nun koçbaşı ülkelerinin Rusya'ya karşı Ukrayna üzerinden bölgedeki atraksiyonları gözden kaçırılmaması gereken risk içeriği anormal bir seviyede seyretmektedir. Doğrusu, bu ülkelerin NATO üzerinden hangi hesaplar yaptıkları gözden kaçırılmamalıdır. Türkiye son yıllarda sadece kendi ülkesinin savunmasına odaklanarak çakılı kalmamış, bölgede barış ve güvenliğe yönelik atılımlarıyla dikkat çekmiş, aynı zamanda, bir güç ve denge unsuru olmayı hedefleyen çalışmalarıyla özellikle Rusya-Ukrayna savaşı sırasındaki tutumuyla Birleşmiş Milletlerin takdir ve tebrikini hak etmiş, tahıl sıkıntısının giderilmesi noktasında azami gayretinin faydası dünyaca alkışlanmıştır.

Sayın Bakanımız, süreçlerle, yaşanmışlıklarla ilgili detaylara değindiği için ben bu konulara girmeyi düşünmüyorum, sadece bir örnek vererek gelişmelerin nasıl etkileyici olduğunu ne derece sevindirici olduğunu anlatması açısından paylaşmak istiyorum. Dört sene önce İçişleri Komisyonuyla muharip uçağın ilk hazırlık çalışmalarının yapıldığı tarihlerde hangara girmiştik. Orada bahsedilen üç sene sonra piste ineceği, havalanacağı, hatta görünmez olmasıyla ilgili çalışmalara devam edileceği bilgisinin bizi nasıl heyecanlandırdığımızı anlatamam ama bu yılbaşı bunların gerçekleşmeye başladığını görmek bu heyecanda haklı olduğumuzu göstermesi açısından son derece önemli. Çeşitlilik, gayret, emek; bunların hepsi takdire şayan ve fakat bunu tetikleyen, yoluna ve rayına koyan anlayış ve bakış açısı da dünden bugüne ayrıca takdir edilmesi, teşekkür edilmesi gereken en önemli hususlardan biridir.

Bütçe rakamlarının azlığı veya çokluğu, harcama kalitesi ve gerekliliği bütçe görüşmelerinin elbette ana konusudur ama bu bütçe rakamları ülkenin ve milletin bütünlüğü ve varlığını koruma ve kollamaya yönelikse rakamların tartışmaya açılmasını şahsen gereksiz bulurum. Zira, Bakanlık misyonunda açıkça ve net bir şekilde belirtildiği gibi, millî ve yerli silah sistemleriyle teçhiz edilmiş, küresel erişime sahip kara, deniz, hava, siber ve uzay alanlarında harekât icra edebilen, caydırıcı bir Silahlı Kuvvetler tesis etmek anlayışı bu yol haritasının belirleyicisidir. Küreselleşmenin getirdiği ve getireceği olası yüklerin, jeopolitik gerginliklerin, savaş çılgınlıklarının, İsrail'in bölgeyi atış atma deliliğinin bilincinde bir hareket tarzı ve kabiliyetiyle Bakanlığın omzundaki ağırlığın her geçen gün arttığını söylemek bir gerçeği dillendirmek olacaktır.

Özetlersek, Rusya-Ukrayna savaşının etkileri, dünyayı sarsan siyasi ve ekonomik istikrarsızlık, belirsizlik, bölgemizde özellikle Balkanlar, Kafkaslar, Akdeniz'de ve Kıbrıs'la ilgili görünen ve görünmeyenler, Orta Doğu bilinmezlikleri, Afrika hareketliliği bulunduğunuz yerde sağlam durmanız için gereken kararlılığa ve işleri yapmanıza zorluyor. Bu sadece Bakanlığınızın sorumluluğunda ve uhdesinde olmayıp bir milletin topyekûn var olma mücadelesinde niyet ve gayretiyle mütenasip bir gerekliliktir. Caydırıcılığımız sadece politik mülhazalarla gerçekleşme imkânını çoktan kaybetmiş, güç ve silah belirleyici hâle gelmişse bu bizim kabahatimiz olmamakla birlikte, tedbirsiz olmak, kalmak, yarın torunlarımıza veremeyeceğimiz hesabın kabahati olabilecektir. "Sathı müdafaa, ülkeyi savunacak her yerdir." anlayışıyla hareket etmeyi zorunlu hâle getirdiği an hesabımız ve çalışmanız bu yönde olmak mecburiyetindedir.

Bu duygu ve düşüncelerle 2025 bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyor, hazırunu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakanım, çok kıymetli bürokratlar, değerli basın mensupları; ben de hepimizi saygıyla selamlıyorum. Bakanlık bütçemizin ülkemiz için hayırlı sonuçlar doğurmasını gönülden temenni ediyorum.

Birkaç rakamla gideceğim; Millî Savunma Bakanlığının bütçesi 623 milyar 899 milyon yani yüzde 4,23; geçen yıl 440 milyarmış, yüzde 3,97'ymiş; buna baktığımız zaman 183 milyarlık bir artış var, aşağı yukarı yüzde 29'luk bir orana tekabül ediyor. Savunma sanayisine ayrılan bütçeyle ilgili birazdan detay bilgi vereceğim, o rakam biraz daha yüksek ama ben normal bütçenizden bahsediyorum şu anda. Geçen yıl, 2023 yılında başlangıç ödeneğimizin üzerinde bir harcama yapmışsınız; 56 milyarlık bir aşım olmuş, 182 iken 239 milyarlık bir harcama olmuş. Ulusal savunma ve güvenlik bütçemizin yüzde 98'ini oluşturuyor, şehit yakını ve gazilere çok az bir tutar ayrılmış Sayın Bakanım burada da yani 263 milyonluk bir rakam bu yıl için, gerçekten on binde 373'lük bir rakam çok düşük. Yine, ben geçen yıl size sormuştum, kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferler kaleminden bu derneğe de aktarım yaptığınızı ifade etmiştiniz, bu yıl da umarım devam ediyordur ama yine de diğer bakanlıklarla beraber de düşündüğümüzde gerçekten düşük bir bütçe ve vaktim kalırsa şehit yakınlarının ve gazilerin sorunlarına da değineceğim. Bu konuyla ilgili bir çalıştay yapmıştık, bayağı sıkıntıları var.

Şimdi, yine, burada baktığımız zaman yurt dışına yapılan transferler kalemi gördüm, 9 milyar 467 milyon, 2023'te de 4 milyar 55

milyonluk bir harcama yapılmış, 2024 Haziranı itibarıyla de 2 milyar 673 milyon. Bu yurt dışına yapılan transferin mahiyeti nedir? Yine, kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferleriniz devam ediyor, bu yıl 97 milyon 347 bin lira planlıyorsunuz. 2023'te 19 milyon 683 bin lira, 2024 Haziranda da 2 milyon 53 bin lira harcanmış. Bu konuyla ilgili de bilgi verirseniz memnun olacağız.

Şimdi, yine, tabii, yatırımlarla ilgili durumlar var, gayrimenkul sermaye üretim giderlerine ayırdığımız bir para var bu, sermaye giderleri, yatırımlar bünyesi içerisinde; sermaye üretim gideri, gayrimenkul sermaye üretim gideri olarak geçiyor. Bu konuyla ilgili ne planlandığını da bizlerle paylaşırmanız sevinirim.

Şimdi, gerçekten, 2025 yılına girerken küresel savaşın belirginlik kazanmasıyla tüm ülkeler millî güvenliğini ve sınırlarının kontrolünü en üst seviyeye çıkardı. Nükleer silah kullanılması hâlinde halkları için özel sığınaklar inşa ettiler, tarım ve hayvancılığı destekleyerek kendi üreticilerini kalkındırmaya gayret ettiler, muhtemel bir savaşta kıtlığı önlemek için ürünlerini depolayan ülkeler bile var. Enflasyonu kontrol altına alacak sürdürülebilir politikaları da uygulamaya devam ettiler; biz de buna gayret ediyoruz. Göçmen politikalarını yeniden düzenleyerek ciddi sınırlandırmalar getirdiler. Türkiye ise bu süreçte ne gibi aktif işlemler yaptı? Bakanlığınızı ilgilendiren kısımlarla alakalı bizimle bu konuyla ilgili bir paylaşım yaparsanız ben de mutlu olacağım.

Şimdi, bir taraftan ithalat bağımlılığı duruma geldik, Merkez Bankası rezervleri yetersiz her ne kadar "Yeterli." dense de. Bir yıldan kısa vadeli borç rakamımız bizim 230 milyar doların üzerinde, bununla karşılaştığımızda brüt rezervlerin ben hâlen yetersiz olduğunu söylüyorum.

İç ve dış politikadaki bazı dengesizlikler önümüzdeki süreçte de bizim tahmin edemeyeceğimiz birtakım sıkıntıları yaşamamıza sebep olabilir. Küresel ekonomik ve jeopolitik risklerin hiç olmadığı kadar yükselmesi endişelerimizi de daha da arttırmaktadır Sayın Bakanım. Sınırlarımızda ve bölgede yükselen tansiyonun bizi teğet geçmesi de mümkün değil. Yıllardır ABD ve Yunan kuvvetlerinin konuşlandığı, gelişmiş mühimmatlarla donatılarak bize çevirdiği Dedeoğaç örneği var.

Yine, Yunanistan'ın 1947 Paris Barış Antlaşması'nı çiğneyerek Antalya'nın Kaş ilçesine sadece 2 kilometre uzaklıkta bulunan Meis Adası'na asker ve silah yığılması ayrı bir örnek olarak gösterilebilir. Silahlandırılmamış statüde bulunan 23 adadan 16 tanesine yıllardır silah ve asker yığılmaya maalesef devam ediliyor. Yani Yunanistan'ın bu tavrını görmezden gelemez; buna çok daha radikal önlemler almamız -mutlaka siz de katılıyorsunuzdur- gerekiyor. Ege'nin güvende olmadığı bir Türkiye, imzalanan Atina Bildirgesi, mavi vatandan uzaklaşmalar, sebebi açıklanamayacak çekilmeyle Ege ve Doğu Akdeniz'deki hak ve menfaatlerimizden vazgeçmemeliyiz. Güney Kıbrıs Rum kesiminde konuşlanan ABD ve İngiltere askerî güçlerinin ve limanlarına yanaşan amfibi hücum gemilerinin son dönemde hızla artış göstermesi de hepimizin dikkatini çekiyor.

Yine, 15 Ağustos 2016 tarihinde, kanun hükmünde kararnameyle GATA ve askerî hastaneler kapatıldı, dünyada askerî hastanesi olmayan tek ülkeyiz, kapatılmamalıydı; bu durum da hepimiz için endişe verici. Askerî hastanelerin açılması talebimizi bir kez daha buradan tekrarlıyoruz. Ordusu güvende olmayan bir Türkiye'yi düşünemeyiz. "Yapılması gerekenin yapılmayıp yapılmaması gerekenin ısrarla yapılması ülkeyi daha da çıkmaza sürüklemeye girişimi değil de nedir?" diye ifade ediyorum.

Bunu söyledikten sonra Millî Savunma Bakanlığının bütçesinin yetersiz olduğunu bir kez daha vurguluyorum. Şimdi, burada, Savunma Sanayii Destekleme Fonu da dâhil, savunma sanayisine ayrılan pay 1 trilyon 166 milyar. Geçen yılla kıyasladığımızda gayrisafi yurt içi hasılaya göre -NATO kriteri var, biliyorsunuz Sayın Bakan, yüzde 2'nin tutturulmasını istiyor- yüzde 2'nin üstündeydi, bu sene yüzde 1,8 -bu OVP'deki dolar kuruyla hesapladığımız zaman- 27,75 milyar dolarlık bir rakam yapıyor. Dolayısıyla buradaki, savunma sanayisindeki bütçemizi artırmamız gerekiyor. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız Cevdet Yılmaz'ın da açıklaması var yani "Yeterli bütçeyi ayırdık." diyor ama bence yeterli değil çünkü geçen yılın da altına inmişiz bu durumda baktığımız zaman. Mutlaka buraya bütçeyi artırmamız gerekiyor. Tabii ki artırırken de dar gelirliden almadan, işçiden, emekliden, memurdan, esnaftan, çiftçiden almadan bu bütçe imkânları bu savunma sanayisine bu kaynakları aktarmak için uygun ve yeterli diye buradan ifade etmiş oluyorum.

Sayın Bakan, şimdi, önemli bir konuya değinmek istiyorum savunma sanayisiyle ilgili. Vaktim kalmaz diye soruyu şimdiden sormak istiyorum: Savunma sanayisi konularıyla alakalı olarak geçmiş bir dönemde, yakın zamanda Bakan Yardımcımız Celal Sami Tüfekçi ayrıldı, görevden alındı galiba; çok kısa süre görevde kaldı. Görevden alınma sebebi nedir acaba? Ben öz geçmişine bir baktım, başarılı bir öz geçmiş görünüyordu. Bilmediğimiz bir konu mu var?

Yine, Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumunun özelleştirilmesiyle ilgili konuşmalar oluyor yani bunu da netleştirirseniz sevinirim. Bu güzide kurumumuzun özelleştirilmemesi gerektiğine inanıyoruz. Öyle bir çalışma var mı, yok mu? "Yok." dediğiniz zaman da konu kapanmış olacaktır.

Yine, burada, çok kıymetli mühimmatların Ukrayna'ya satılmasında bazı Avrupa Birliği ülkelerinin kullanıldığı, örneğin Çekya'nın kullanıldığı söyleniyor, orada bir firma üzerinden bu satışların yapıldığı söyleniyor; bu, doğru mudur? Bu firma kimdir, yetkilisi kimdir?

Yine, Savunma Sanayii Başkanlığı konusunda kamu ihale alımlarında eskiden "K" formülü vardı, "K" formülüyle bir alım söz konusu oluyordu. Bu, devreden çıktı mı acaba; bu, uygulama devam ediyor mu? Eğer bu uygulama devreden çıktıysa kamu kaynaklarının israfiyla ilgili bir durum söz konusu mudur? Bunu da bizimle paylaşırmanız mutlu olurum.

Bir de Eurofighter'la ilgili gayretlerinizi ben geçen yıldan bu yana görüyorum Sayın Bakanım, geçen yıl da burada açıklama yapmıştınız, yoğun bir çaba var; Almanya, İngiltere, İspanya ve Fransa burada üretici firmalar. Bu üretici 4 ülkenin dışında bu uçakların yapımında hangi Amerikan firmaları var, var mı böyle bir firma, parça üretimlerini yapan bir Amerikan firması var mı? Dolayısıyla "Böyle bir üretim yapıyorlarsa burada da ABD'nin izni ayrıca gerekli mi?" diye bu sorularına sormuş olayım Sayın Bakan.

Askerî sağlıkla ilgili fikirlerimizi söylemiştim, savunma sanayisiyle ilgili.

Şehit ve gazi yakınlarıyla ilgili -özellikle bize de ifade ettiler- bazı konulara ben burada mutlaka değinmek istiyorum Sayın Bakanım, onu da açıklayacağım. Bununla ilgili bir çalıştay yapmıştık, çalıştayda da belli tespitlerimiz olmuştu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - Bir kere, vatan için canlarını ve kanlarını feda eden şehitlerimizi korumak, gazilerimize sahip çıkmak birinci derecede öncelikli görevimiz olarak söylüyorum. Şehitlerimizin anne ve babasının aldığı maaşlarının iyileştirilmesi talebi var. 2023 yılında memurlara verilen seyyanen zammın emsal maaş almayan şehit aileleri ve gazilere de tatbik edilmesini istiyorlar. 2013 yılında vazife malulü polis ve rütbeli gazilerin verilmeyen yüzde 25'lik iyileştirmelerinin kapsamının eşitlik ilkesine uygun olarak genişletilmesini istiyorlar. Muharip gazilerimizin vefatı hâlinde şeref aylıklarının engelli, dul, muhtaç çocuklarına intikalini istiyorlar. Terörle mücadelede erbaş, er, şehit aileleri ve gazilerin emsal maaş hakkının verilmesini istiyorlar. 18 Mart Şehitler Günü'nde şehit ailelerine ve 19 Eylül Gaziler Günü'nde gazilere 1 maaş ikramiye verilmesi talepleri var. Şehit ve gazi çocuklarının kamuda istihdamıyla ilgili kısıtla hakkın genişletilmesi, muharip gazilerimizin çocuklarına da istihdam hakkı verilmesi isteniyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - Şehit çocuklarımızın eğitim desteğinin artırılması talepleri var.

Ben size detaylı rapor olarak da takdim edeceğim Sayın Bakanım, talepleri de iletmış olayım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, teşekkür ediyorum ben de.

Sayın Güneş, buyurun lütfen.

Süreniz on dakika.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, çok değerli Bakanımız, milletvekillerimiz, Bakan Yardımcılarımız, Bakanlığımızın çok değerli çalışanları ve basın mensuplarımız; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum. Millî Savunma Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Türk Silahlı Kuvvetleri her zamankinden daha güçlü ve etkindir. Güçlü Türk ordusu sadece Türk milletimizin değil aynı zamanda dost ve kardeş ülkelerin de kendilerini güven ve huzur içinde hissetmelerini sağlamaktadır.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda bu millete önderlik etmiş, komutanlık yapmıştır. Bu aziz millet onu önderi olarak ve komutanı olarak bilmiş ve onun arkasında askerlik yapmıştır ve neticede ülkemiz düşmanlardan temizlemiş, ülkemiz kurtulmuştur. "Mustafa Kemal'in askerleriyiz." sözünün birilerinin tekelinde olmadığı gibi bir grubun ikbali ve çıkarları için kullanmasının da son derece yanlış olduğunu düşünmekteyim.

Tabii, bugün Antalya DEM Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç çok farklı bir konuşma yaptı. Ben bu konuşmadaki fikirlerin kendi fikirleri mi olduğunu, partisinin fikirleri mi olduğunu bilemiyorum tabii ki. Burada, tabii, ülkemiz kırk yıldan beri terörle mücadele etmektedir. Terör yüzünden binlerce sivil ve askeri kaybetmişiz ve dolayısıyla pek çok vatandaşımız hayatını yitirmiş, aynı zamanda çok büyük ekonomik külfetlere katlanmışız. Peki, soruyorum: "Biz bu terör olayını niçin yaşıyoruz? Niçin ülkemizde terör var?" diye düşündüğümüz zaman "Bunun haklı bir gerekçesi var mı?" diye bakmak lazım tabii ki ve neticede bizim ülkemizdeki herhangi bir vatandaş vali olduğunda bu kişiye "Sen hangi etnik kökenden geliyorsun, kimin oğlusun, kimin kardeşin?" diye soran var mı? Yok. Dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti'nde vatandaş olan her bir kişi vali olabiliyor, doktor olabiliyor, komutan olabiliyor, milletvekili olabiliyor, bakan olabiliyor, Cumhurbaşkanı olabiliyor ve dolayısıyla da herhangi bir ayrımcılık burada yoktur.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Ama Kürt olamıyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda da herhangi bir etnik kökeni diğer etnik kökenden ayıran herhangi bir yasal düzenleme de yoktur ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan tüm vatandaşlar eşit yurttaşlık haklarına sahiptir. Bugün Türkiye'de "Türklerin olup da Kürtlerin olamadığı herhangi bir makam var mıdır, gidemediği herhangi bir yer var mıdır, satın alamadığı herhangi bir mülk var mıdır?" diye baktığımız zaman burada hiçbir eşitsizliğin olmadığını görüyoruz.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Belediye Başkanlığı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Diğer taraftan, ülkemizde tam 22 tane farklı etnik köken var. Dolayısıyla da ülkemiz cumhuriyetin kurulmasıyla beraber üniter yapı ve ulus devletine geçmiş. Dolayısıyla da tüm vatandaşlarımız "Türk milleti" adı altında bir üst kimlikle tanımlanmıştır ama onun altındaki 22 etnik kökenden gelen vatandaşların hepsi aynı hakka ve hukuka sahiptir. Cumhuriyetin ilk kurulduğu yıllarda bazı antidemokratik uygulamalar olmuştur; bunu inkâr etmiyoruz. Bu antidemokratik uygulamalar sadece doğu illerinde değil batı illerinde de olmuştur. Örneğin, Şapka Kanunu yüzünden İskilipli Âtîf Hoca'nın asılması gibi pek çok olumsuz örnekler yaşanmış, aynı şekilde Batı illerinde de yerleşim yerlerinin isimleri değiştirilmiştir. Türkler ile Kürtler uzun yıllar kardeşçe yaşamışız ve birlikte mücadele etmişiz. Kız alıp kız vermişiz, birbirimize kenetlenmişiz ve kardeş olmuşuz.

Şimdi, AK PARTİ iktidarıyla beraber, daha önce problem olan resmî kurumlarda Kürtçe konuşmama, Kürtçe isim verememe, Kürtçe şarkı söyleyememe, yerleşim yerlerinin isminin değiştirilmesi gibi problemler ortadan kaldırıldığı gibi Kürtçe dil kursları açıldı.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - İnsanları Kürtçe şarkı söyledi diye gözaltına alıyorsunuz Sayın Güneş. Biraz gündemi takip edin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - TRT Kürdî kuruldu. Üniversitelerde Kürt dili edebiyatı bölümleri kuruldu, Kürtçe seçmeli ders hâline getirildi.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Seçmeli derse karşıyız biz, kendi ana dilimizi nasıl seçmeli yapıyorsunuz?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Kürtçe savunma hakkı verildi. Yerel yönetimlerde yerel dilde hizmet sunabilme imkânı getirildi.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - "Yerel hizmet." diyorsunuz üç dönemdir kayyum atıyorsunuz. Dersinizi iyi çalışın öyle gelin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Kürt kardeşlerimizin de Türk kardeşlerimizin olduğu gibi ve başka etnik kökenlerdeki kardeşlerimizin de olduğu gibi mutlaka problemleri vardır.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYIĞİT (Van) - Söylediğiniz her şey...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Herkes görüşlerini ifade edecek değerli arkadaşlar.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bugün Kürtlerimizin bazı... Kürt kardeşlerimizin bazı sorunları vardır ama bunu "Kürt sorunu" olarak ifade etmek son derece yanlıştır.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYIĞİT (Van) - "Kürtlerimiz..." Bilinçaltınız açığa çıkarıyor zaten.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Sayyığıt, lütfen insicamını bozmayın.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYIĞİT (Van) - "Kürtlerimiz..." ne demek Sayın Başkan?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya, insicamını bozuyorsunuz, adam ifade edemiyor kendini ya, görüyorum ben durumu.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bunu "Kürt sorunu" olarak ifade etmek Kürtleri problem olarak görmek demektir. Dolayısıyla Kürt kardeşlerimizin de mutlaka sorunları vardır. Bu sorunları çözmek hepimizin elindedir arkadaşlar.

Kürt kardeşlerimizin yaşadığı bazı mağduriyetleri fırsat bilerek Türkiye düşmanı bazı terör örgütleri PKK'yı kurdurarak Kürt kardeşlerimizin de milliyetçi duygularını kullanıp sanki Kürtlerin hakkını koruyormuş gibi yaparak Türkiye'ye zarar vermektedir.

Değerli milletvekilleri, bugün PKK olsun, YPG olsun, diğer terör örgütleri olsun; bunların arkasında kim var, ona bakmak lazım. Bunların arkasında Amerika vardır, İngiltere vardır, Avrupa Birliği ülkeleri vardır, emperyalist güçler vardır. Peki, bu ülkeler niçin bu terör örgütlerini desteklerler, Kürtleri çok sevdikleri için mi destekliyorlar? Hayır, özellikle Kürtlerin kahir ekseriyeti Müslüman olduğu için asla Kürtleri sevmezler ve desteklemezler. Bunlar sadece Türkiye düşmanı oldukları için, Türkiye aleyhine oldukları için onları desteklemektedirler. Dolayısıyla da bu pencereden olaylara bakmamız lazım. Şimdi, arkadaşlar, size şöyle bir örnek vereyim: Bundan aşağı yukarı 1980'li yıllarda işte Irak'ın Cumhurbaşkanı Saddam Hüseyin vardı. Amerika Birleşik Devletleri onu destekliyordu ve sonra İran'a saldırması için teşvik etti ve İran'a saldırdı. Savaş tam sekiz yıl sürdü, 1 milyon insan öldü, 2 milyon insan yaralandı ve pek çok ekonomik zayıyata sebep oldu. Arkasından yine Saddam Hüseyin'in Kuveyt'e girmesine vesile oldu ve Amerika Birleşik Devletleri "Kuveyt'e girdin." diye Irak'a girdi ve tarumar etti. Size bugün "Devlet kurduracağım." diyenler bu hayalleri kurduranlar sizlerle işi bittikten sonra diğer ülkelere ne yaptılarsa aynısını size yapacaklardır; bundan hiç kuşkunuz olmasın.

Değerli milletvekilleri, şimdi, ana dilde eğitim masum bir istek gibi görünebilir ama bu birliğimizi ve bütünlüğümüzü bozabilir. Diyelim ki Kürtlere verdiğimiz ana dilde eğitimi diğer 22 etnik kökendeki kardeşlerimize nasıl vereceğiz?

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYIĞİT (Van) - Dil nasıl birliği bozar?

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Verelim, nasıl veremiyoruz?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Dolayısıyla da diyelim ki Kızıltepe Kürt, Mardin merkez Arap; bunu nasıl sağlayacağız?

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYIĞİT (Van) - Herkes kendi dilinde eğitim alsın diyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, lütfen...

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Soru soruyoruz Sayın Başkan.

MEHMET MUŞ (Samsun) - Sormayın, siz de konuşmanızda dile getirin lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bunu sağlamamız mümkün değildir. Diğer taraftan, yine aynı şekilde, özerklik veya diyelim ki eyalet sistemi ülkemize uygun bir yapı değildir. Bugün Amerika Birleşik Devletleri'nde olan eyalet sistemi onlar önceden beri eyalet olduğu için eyalettir. Biz bir üniter yapı kurmuşuz ve dolayısıyla da bu yönde atacağımız tüm adımlar ülkemizin bölünmesine neden olacaktır arkadaşlar.

Şimdi, değerli kardeşlerimiz, tabii Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan bu sorunun çözülmesi için, insanlarımızın ölmemesi için, kardeşliğin yeniden tesis edilmesi için "çözüm süreci" adı altında bir süreç yürüttü ve burada tüm zorluklara rağmen, tüm tehlikelere rağmen bu adımları attı ama bu dönemde o günün HDP Partisi bu süreci iyi değerlendiremedi, tercihini Türkiye'den yana kullanmak yerine gitti PKK'dan yana kullandı ve kaybeden onlar oldu. Bu süreçten sonra Türkiye Cumhuriyeti istemedikten sonra herhangi bir hak elde etmeniz mümkün mü? Mümkün değil. Ben size şunu tavsiye ediyorum: Tüm sorunlarımızı Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında görüşebilmemiz lazım, bunları konuşabilmemiz lazım ve dolayısıyla da tüm sorunlarımızı buraya yatırmanız lazım ama sizden isteğim şudur: Bir ayağı dağda bir ayağı Türkiye Büyük Millet Meclisinde siyaset yapılmaz. Sizin tercihinizi yapmanız lazım, ya dağdasınız ya da Türkiye Büyük Millet Meclisindedinizdir.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYIĞİT (Van) - Nereye oynuyorsunuz gerçekten?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Dolayısıyla da aynı zamanda PKK'nın Türkiye'ye yönelik olan emellerini elinizin tersiyle itmeniz lazım. Demeniz lazım ki: Biz Türkiye'yle birlikteyiz, Türkiye partisi olacağız, Türkiye'yi bu dertten kurtaracağız ve diğer terör örgütlerinin etkisinden de kurtulacağız. O zaman bizim sizinle konuşabilmemiz lazım, tüm sorunlarımızı da çözebilmemiz lazım gerektiğini ben düşünüyorum.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYIĞİT (Van) - Biz zaten Türkiye partisiyiz de siz herhâlde takip edemiyorsunuz, başka işlerle yoğunsunuz ya Sayın Güneş.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Değerli milletvekilleri, burada samimiyet gerekli.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYIĞİT (Van) - Biz samimiyiz...

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Sizin cümlelerinizle konuşacaksak AK PARTİ'de olalım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yani sözleriniz farklı, aklınızın arkasından geçenlerin farklı olduğunu siz de biliyorsunuz, biz de biliyoruz arkadaşlar.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYIĞİT (Van) - Algı yaratmayın, ezberlenmiş cümlelerinizden de vazgeçin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Diğer taraftan, ülkemizin üniter yapısını koruyan, içten ve dıştan gelebilecek her türlü tehlikelere göğüs kuyan güvenlik güçlerimizin bu mücadelesinde kendilerine Cenab-ı Allah'tan muvaffakiyetler diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Güneş, bir dakika ekliyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bu uğurda şahadet şerbetini içmiş şehit kardeşlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum. Gazilerimize acil şifalar ve hayırlı ömürler diliyorum. Cenab-ı Allah ülkemizi her türlü beladan kazadan korusun, kardeşliğimizi daim eylesin diyorum. Bu duygu ve düşüncelerle 2025 yılı Millî Savunma Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Komisyon üyeleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi öncelikle saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle bir ilkemizi hatırlatmak isterim: Sayın Bakan, biz İYİ Parti olarak bütçede çok sıkı eleştiriler yapıyoruz -özellikle ekonomik konularda ve diğer konularda- ama netice itibarıyla da savunma ve güvenlikle ilgili kurumlarımızın bütçelerine olumlu oy kullanıyoruz. Esas itibarıyla bakıldığında siz bu parayı çok iyi kullandığımız için falan da değil askerimizin, polisimizin, güvenlik güçlerimizin her zaman destekçisi olduğumuzu, arkasında olduğumuzu ifade etmek için bu şekilde bir davranışımız var.

Şimdi, Bakanlığımızın bütçesi 623,9 milyar lira fakat tabii, askerî veya savunma hizmetlerine ayrılan toplam ödenek bunun üzerinde. Sizin Bakanlığımızın dışında da birtakım kuruluşlar var, bunlarla birlikte aslında baktığımız zaman, Türkiye'de savunmaya ayrılan ödeneğin, özellikle bu AK PARTİ'nin ilk dönemlerinde sıkı maliye politikası nedeniyle, millî gelire oran olarak epeyce bir gerilediğini ama son dönemde bir miktar artma eğiliminde olduğunu görüyoruz. Şimdi, askerî harcamaların millî gelir içerisindeki payı olarak bunu uluslararası mukayese yaptığımızda nasıldır diye bakıyoruz, işte, Avrupa Birliği ortalamasının çok az altındayız, dünya ortalamasının epeyce bir altındayız, OECD ortalamasının da altındayız. Ha, ben şunu söylemiyorum yani çok para harcanırsa çok iyi işler yapılır anlamına gelmez bu ancak, tabii iş yapmak için de paraya ihtiyaç vardır. Dolayısıyla, ödeneklerin veya askerî harcamalara ilişkin ayrılacak kaynağın bir miktar daha artırılmasına ilişkin bir alanın olduğunu söylemeye çalışıyorum. Millî Savunma Bakanlığı bütçesinin normal bütçe içerisindeki payı da zaten bu anlamda biraz daha geriliyor.

Şimdi, biliyorsunuz askerî güç sıralaması, Global Firepower Endeksi var, bu endekste 2006 sonrasında Türkiye'nin gerilediğini görüyoruz, özellikle işte, 6'ncı sıradan 13'üncü sıralara kadar gerilemiş. Son iki yılda endekste ki yerini bir miktar iyileştirerek 8'inci sırada yer aldı. Biraz daha mutlu ediyor bizi ancak yine de baktığımız zaman 2006'ya göre endekste ki yerimiz aşağı doğru gidiyor. Tabii, burada bunun alt endekslerine bakıp oralarda nerede alanımız varsa nerelerde kötüye -mesela burada ben bakıyorum, tabii, bu da çok ne anlama geliyor onu bilmiyorum ama havaalanı, kara yolu gibi alanlarda sıralamamız çok kötü, demek ki buralarda bir iyileştirme ihtiyacı var bu güç sıralamasında daha iyi bir yerde olabilmek için. Tabii, F-35, S-400 meseleleri var. Ben hani iktisatçı olduğum için işin kamu maliyesi yönüne biraz daha bakmak istiyorum. İşte, F-35 için 1,4 milyar dolar bir paramız gitti bir anlamda veya gidecek, gidiyor, ondan sonra 11 milyar dolar da orada bir ihracat potansiyelimiz vardı, oradan bir kayıp yaşayacağız. İşte, S-400'lere yaklaşık 2,5 milyar dolar dersek 15 milyar dolar civarında bu iki kalemden bir kaybımız oluyor. İşte o yüzden, paranın çok olması illa çok iyi kullanılıyor anlamına gelmez, hakikaten parayı daha verimli kullanma ihtiyacımızın olduğunu buradan ifade etmek istiyorum.

Şimdi, "Hudutlarımıza biz çok öne veriyoruz ve hudutlar çok sıkı kontrol altında." dediniz. Bizde tabii, "Hudut namustur." diyoruz ancak insanın aklına da şu geliyor Sayın Bakan: Hudutlarımız hakikaten eğer bu kadar kontrolümüzün altındaysa, bu kadar sığınmacı, kaçak, göçmen, Suriyelisi, Afgan'ı bu ülkeye nasıl girdi? Yani o zaman başka bir politik tercihin neticesi mi bazı şeyler, yoksa hudutların güvence altında olmamasından dolayı mı? Buna ilişkin bir açıklamanız olursa biz çok seviniriz.

Şimdi, tabii, sığınmacı meselesi derken bir de konuşmanızda "Irak ve Suriye'deki demografi değişikliğini dikkatle takip ediyoruz, buna izin vermeyiz." şeklinde bir cümle oldu, bu beni çok sevindirdi ama tabii bundan belki daha da önemlisi Anadolu demografisi değişiyor, Türkiye'nin demografisi değişiyor. Yani Suriye meselesi çok önemli bir mesele. Mesela, ben -belki çok iyi takip edemediğimden de olabilir- bunlarla ilgili sizin bir beyanatınızı duymadım. Tabii, şöyle bir şey var, siz asker kökenli bir insansınız, Genelkurmay Başkanlığımızı yaptınız, şerefli bir görev yaptınız. Artık bu nasıl oluyor bilmiyorum, askerden sivil geçince -mesela sivil bakanlar konuşuyor- siz orada biraz asker gibi mi davranıyorsunuz? Tabii, askerinin daha az konuşması normal olanıdır çünkü nihayetinde tabii olduğu bir sivil otorite var ama artık nihayetinde siz sivilsiniz ve Bakansınız. Dolayısıyla ülkede AK PARTİ'nin yaptığı -tabii, siz nihayetinde AK PARTİ üyesisiniz Bakan olunca belki de- birtakım meseleler bizi çok endişelendiriyor Sayın Bakan. Yani bu Suriye meselesi, bakın, ben bunu Dışişleri Bakanına sordum, İçişleri Bakanına sorun herhangi bir cevap alamadık. Nedir politikanız, ne olacak bu kadar insan? Ya, Anadolu Türksüzleşiyor. Ya, bundan daha büyük bir beka sorunu, bir risk bu ülke açısından ben görmüyorum işin doğrusu. Yani demografi açısından, asayiş açısından, başka meseleler açısından buna ilişkin Hükümetin bir politikasının olmaması bizi çok endişelendiriyor. Umarım sizlerin buna ilişkin en azından dışarıyla konuşmanız bile Hükümet içerisinde konuşurken politikalarınız vardır yani memleketin geleceği açısından bu işin kritik olduğunu değerlendiriyorum.

Bu askerî hastane meseleleri var. Mesela, burada rehabilitasyon merkezi de var, orası hastane değil askerî hastaneler burayla ilgili ciddi sıkıntılar var, mutlaka size de geliyordur. Bize göre bunların tekrar açılması lazım, bunların tekrar değerlendirilmesi gerekir. Tabii, 15

Temmuz gibi çok talihsiz bir şey yaşadık, hain bir darbe girişimi yaşadı. Belki o gün için o tedbirin alınması doğrudu ama tekrar bazı şeylere, yaptığımız meseleleri geriye doğru bakıp doğru mu yapıyoruz, yanlış mı yapıyoruz diye meseleye bakmak lazım Sayın Bakan, bu konuda milletimizin sizden beklentisi var işin doğrusu.

Bakanlığın yapısının gözden geçirilmesini de belki bu çerçevede değerlendirmek lazım. Ben, hakikaten bu işlerde otorite değilim, bu konuları bilmiyorum ama şöyle bir baktığınız zaman Sayın Genelkurmay Başkanlığı bir özel kalem gibi duruyor yani o güçlü koordinasyon, kuvvet komutanlıkları arasındaki güçlü koordinasyonu siz evet, eski Genelkurmay Başkanı olduğunuz için -Allah etmesin- bir ihtiyaç olması durumunda yapabilirsiniz ama bütün Milli Savunma Bakanlarının da asker kökenli olması gerekmiyor nihayetinde. Yani buraya o konuları hiç bilmeyen bir insan da gelebilir. O koordinasyon nasıl olacak? Dolayısıyla bu Genelkurmay meselesinin ve kuvvet komutanlıkları, Genelkurmay, MSB ilişkisinin, o idari yapının tekrar gözden geçirilmesinin hepimizin selameti açısından, ülkemizin selameti açısından çok uygun olacağını değerlendiriyorum.

Şimdi, bu şehit ve gazilerimiz arasında -tabii siyaset yapıyoruz, sahaya gidiyoruz, insanlar geliyor, bizi buluyor- hakikaten çok ciddi farklılıklar var. Bu farklılıkların da giderilmesi gerekir. Bu anlamda, mesela şehit ve gaziler için... Biliyorsunuz, 60 küsur tane bizim programımız var, bütçeyi programlara bölüyoruz, onlardan bir tanesi de şehit ve gazilere ilişkin program. Mesela, orada sizin ödeneğiniz çok düşük yani 263 milyon lira. Tabii, bu daha çok Aile Bakanlığı üzerinden alıyor, onu biliyorum veya sizin başka yaptığımız işler de buraları destekliyor. Ama bir program mantığıyla meseleye bakıyorsak buraya biraz daha o gözle bakıp böyle 263 milyon gibi -milyar bile değil- 0,3 milyarlık bir rakamın orada gözükmesi çok şık durmuyor Bakanlığınız açısından, meseleyi biraz ben öyle değerlendiriyorum.

Şimdi çok fazla vaktim yok. Bir de biliyorsunuz, adalar meselesi var Sayın Bakan. Burada bir hassasiyet var, onu tam bilebilmiş değilim işin doğrusu. Bazı şeyleri nasıl konuşmak lazım? Mesela, bizim geçen dönem İYİ Parti milletvekili bir büyükelçimiz vardı "Ya, bu konuya da çokta fazla girmek gerek, Türkiye'nin elini sıkıştırmamak açısından siyasi bir konu değil." diye... Ama hakikaten bu böyle olduğu için midir, nedir ama şimdi bakıyorsunuz Sayın Bakan, mesela, biliyorsunuz adalar peyderpey işgal ediliyor; işgal edildi, silahlandırılmaya başlandı. Oraya tümenler, birlikler getirildi, taburlar var -burada tek tek yazıyor önümde- kimisinde tabur var, kimisinde alay var, bilmem ne var filan. Birtakım beyanatlar da olmuş -şimdi onlara şuradaki notlarımda bakıyorum- mesela İsmet Yılmaz Bey Millî Savunma Bakanı, sizin selefinizken "Ege ada ve adacıkları hukuken Türkiye Cumhuriyeti egemenliğindedir. Bu adalar üzerindeki mevcut olan fiili Yunan uygulamaları hukuki statüyü değiştirmez." diyerek işgali bir anlamda doğrulamış. Sayın Erdoğan, adaların Lozan'da verildiğini ileri sürmüş, karıştırmış herhâlde o belli, neyse orayı geçiyorum. 2017'de Bekir Bozdağ, Erdoğan'ı eleştirenleri Yunanistan'la aynı şeyi söylemekle suçlamış. Başbakan Binali Yıldırım iktidarları döneminde Ege Adalarından tek bir çakıl taşının dahi gitmediğini iddia etmiş, böyle... Şimdi, ya hiç beyanat vermeyelim ya da vereceksek de birbiriyle tutarlı devletin bir politikası olsun. 2020'de Millî Savunma Bakanı Hulusi Akar "18 ada Yunanlı komşularımız tarafından anlaşmalara aykırı bir şekilde silahlandırılmış, asker konuşlandırılmış." itirafında bulunuyor. İki yıl sonunda ise yine Hulusi Akar Bey, Yunanistan'ın uluslararası anlaşmalara aykırı olarak 23 adadan 16'sını silahlandırdığını ifade ediyor. İşte, sonrası Sayın Cumhurbaşkanı biliyorsunuz "Bir gece ansızın geliriz." dedi 2022'nin Haziranında, iki yılı geçti yani bir gece ansızın bir yere gittiğimiz falan da yok. Dolayısıyla bu adalar meselesi nedir, bu işin esas iç yüzü nedir? Tabii, bu işin çok kritik olduğunu söylemeye gerek yok. Bu, silahlandırma meselesinin, işgal meselesinin önüne geçmek için neler yapılması gerekir, neler yapıyorsunuz? Onlarla ilgili bizi bilgilendirirseniz memnun olurum.

Son konu olarak da Sayın Bakan, bu güncel, sıcak mesele, bu genç teğmenlerimizin meselesi. Ben yemin metninin içeriğini daha çok önemsedim, hani bazen "Usul esastan önce gelir." de denilir, o da ayrı bir konu ama içeriğine bakıyorsun: "Ant içeriz ki laik, demokratik Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığına, ülkenin bölünmez bütünlüğüne, yüce Türk ulusunun namus ve şerefine, aziz vatanın bir karış toprağına uzanacak eller karşısında bizi bulacak ve kılıçlarımız daima keskin ve hazır olacaktır. Bizler Türk istikbalinin evlatlarıyız. Şerefimizle doğduk, şerefimizle yaşayacağız ve şerefimizle öleceğiz."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bu zaten resmî olarak da yapılmış daha önce resmî olarak içilen bir antmış, bu anda sonuna kadar belki bu salonda katılmayan insan da yok, katılıyoruz. Dolayısıyla bu genç kardeşlerimiz, bunlar bizim evlatlarımız, çocuklarımız; sizler yetiştirdiniz, sizler okuttunuz, sizler büyüttünüz, sizlerin disiplin altında yetişmiş bu çocuklara bence sahip çıkmak lazım. Yani siyasi tartışmaların bir konusu olmaktan bu mesele çıkartıp uhuletle suhuletle bu işi çözmek lazım. İşte birileri çıkıyor "Hepsini atın." falan diyor, bunlar çok yanlış şeyler olur. Bence bu, çok ciddi bir kırılma da yaşatır ve izleri de uzun yıllar sürecek birtakım sıkıntıların da neden olabilir. O yüzden, bu meseleyi biraz daha yumuşak bir şekilde geçirmek lazım. Evet, tamam, askerde disiplin esas ama 15 Temmuzda da şunu gördük bir taraftan da: Mesela, uzman çavuşlar, erler hatta, bana çok geldi onların aileleri, ben zaman MHP Grup Başkan Vekiliydim, başka hiç kimse konuşamıyordu, bizim çok şükür FETÖ'yle ilgili herhangi bir abdestimizde şüphemiz olmadığı için o dönem gelen herkesle görüştüm, doğruluğuna inandığım insanlarla filan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) - Baktık, müebbetle yargılanan uzman çavuş, er, askerî öğrenci var. Bu çocuklara ne denilmiş? "Emir sorgulanmaz." denmiş, o da sorgulamamış, bir yere git demişler gitmiş; silah sıklamamış. Sayın Bakan, bakın, tezkeresi gelmiş, silahımı teslim etmiş, orada 15 Temmuz, o ihanet yaşanmış, çocuklar içeriye alınmış. Şimdi, bir yanda da böyle bir şey var "Emri sorgulamayın." öbür tarafta da böyle de bir problem olmuş. Yani bence bu meseleleri kendi içerisinde çözmek lazım diye düşünürüm. Dolayısıyla çocuklarımızı, gençlerimizi üzmemelim, kırmayalım diyorum.

Tekrar bütçenizin hayırlı olmasını, bu vesileyle de bütün personelinize, bütün güvenlik camiamıza, gazilerimize -şehit olanlara rahmet diliyoruz- hayırlı, sağlıklı bir ömür diliyoruz, vazife başında olanlara da başarılar diliyorum. Bütçeniz hayırlı olsun.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırhoğlu, buyurun lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Teşekkür ederim.

Sayın Usta, biraz hızlı okudu, ben biraz yavaş yavaş okuyayım o metni, biraz daha sindire sindire okuyalım: “And içeriz ki, laik ve demokratik Türkiye Cumhuriyeti’nin, bağımsızlığına, ülkenin bölünmez bütünlüğüne, Yüce Türk Ulusu’nun namus ve şerefine, aziz vatanın bir karış toprağına uzanacak eller karşısında bizi bulacak ve kılıçlarımız daima keskin ve hazır olacaktır. Bizler Türk istikbalin evlatlarıyız. Şerefimizle doğduk, şerefimizle yaşayacağız, şerefimizle öleceğiz. Ne mutlu Türküm diyene.”

Şimdi, bu metin yönergeden çıkarılan yemin metni. Sayın Bakanım, bu metinde hangi ifade sizi rahatsız etti? “Laik demokratik Türkiye Cumhuriyeti” ifadesi mi yoksa “Ne mutlu Türküm diyene.” ifadesi mi? Bu metin neden kaldırıldı? Ve önemli bir soru: Kim tarafından kaldırıldı, bunun talimatını kim verdi? Şimdi, ben, şahsen, sizin, o metinden, o metindeki ifadelerden rahatsız olduğunuzu inanmıyorum, inanmam yani Genelkurmay Başkanlığı yapmış bir paşamızın bu metindeki ifadelerden rahatsız olacağına ben inanmam çünkü aynı metin 16 Ağustos 2024 tarihinde Özel Kuvvetler Komutanlığı kursu mezuniyet töreninde mezun olan personelimiz tarafından okunuyor ve o törende siz de varsınız, Genelkurmay Başkanımız da var; okunan metin sizin tarafınızdan alkışlanıyor. O zaman, şu soruyu soruyorum bir kere daha: Bu metnin sizin tarafınızdan mı kaldırıldı, Millî Savunma Bakanlığı tarafından mı kaldırıldı, yoksa, Millî Savunma Üniversitesi Rektörlüğü tarafından mı kaldırıldı? Kaldırıldıysa gerekçesi ne? Bence, bunun açıklanması lazım. Hangi gerekçeyle bu metin kaldırıldı?

Sayın Bakan, bir sorum daha var: Bu metni okumak yasak mıdır?

Yani, mesela, ben bu metni okudum; yasak mıdır bu, herhangi bir suç işlemiş miyimdir? Bu metin yasaklanmış bir metin midir yani Millî Savunma Bakanlığı tarafından bu metnin okunması yasaklanmış mıdır? Eğer yasaklanmış bir metin ise Özel Kuvvetler Komutanlığında bu nasıl okunabilir? Bu metni okumak yasak değilse -ki değildir- o zaman, ortada herhangi bir suç unsuru var mıdır? O zaman nedir suç unsurları; kılıç çatmak mı, yoksa “Mustafa Kemal’in askerleriyiz.” diye haykırmak mı?

Kılıç çatmanın çok eski bir gelenek olduğunu biliyoruz. Bizim ailemizde de askerler vardı, albaylar vardı ve evlilik merasimlerinde bile kılıç çatılır; siz de çatmışsınızdır büyük ihtimalle ve bundan sonra da devam edecek bu. Sebep bu da değildir. Geriye bir tek “Mustafa Kemal’in askerleriyiz.” demek kalıyor. Biraz evvel, sabahleyin söylediniz, “Olur mu öyle şey?” dediniz. Demek, gerekçeler, bunların hiçbir tanesi değil size göre ve benim anladığım kadarıyla, o zaman ortada herhangi bir suç yok. Ha, şu söyleniyor: “Millî Savunma Bakanlığı kaynakları.” O kaynaklar da kim, onu da bilmiyoruz. Yani, esasında, ben baktım; sizin resmî sitenizde herhangi bir açıklama yok ama gazetelere bakıyoruz, devamlı Millî Savunma kaynakları, Millî Savunma kaynakları... O kaynaklardan anladığımız kadarıyla, okuduğumuz kadarıyla, disiplin gerekçesiyle, emre itaatsizlik gerekçesiyle... Bu arkadaşlar, bu teğmenlerimiz, mezun olacak teğmenlerimiz 7 defa komutanlığa gitmiş, izin istemişler. Peki, ne için izin istediler? “Biz resmî törende bu yemin metnini okumak istiyoruz.” diye mi sizden izin istediler? Eğer öyle izin istedilerse, siz vermediyseniz ortada suç yok çünkü resmî törende böyle bir yemin etmediler. Eğer dediğiniz gibi, siz buna izin vermediyseniz, bu insanlar da, bu teğmenler de resmî törende sizin emrinize rağmen bu metni okumuş olsalardı o zaman disiplin suçundan bahsedebilirsiniz. Ha, yok, bunun için izin istemedilerse “Biz tören bitiminden sonra bu metni okumak istiyoruz.” diye izin isteyeceklerini zannetmiyorum çünkü gerek yok. Niye böyle bir izin istesinler ki? Yani, ben üniversiteden mezun oldum -burası da Millî Savunma Üniversitesi- resmî törenden sonra benim ne yapacağıma, arkadaşlarımla ne yapacağıma kim ne diyebilir?

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Kep atma gibi bir şey.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Kim ne diyebilir?

Bakın, bunun için izin istemelerine bile gerek yok. Velev ki izin istediler, bunun için sizden veyahut da Millî Savunma Üniversitesi Rektörlüğünden izin istediler; ya, niye buna izin verilmiyor? Çok basit bir soru soruyorum: Buna neden izin verilmiyor? Teğmenler resmî prosedürü yerine getirmişler, yeminlerini etmişler; herhangi bir sıkıntı, problem yok, daha sonra, böyle bir etkinlik yapmışlar.

Biz kaç gündür, inan olun, bunu tartışıyoruz. Yani, esasına bakılırsa, ben süreci başından beri takip ediyorum ve şuna eminim ki bu görüntülerde “Mustafa Kemal’in askerleri” söyleminden rahatsızlık duyan bir trol aklı var Sayın Bakanım, bir trol aklı var. Bu trol aklı ne yazık ki... İktidar içerisinde ilk başta, ilk günlerde bir çekişme oldu; iktidarın sözcülerine bakıyoruz biz, teğmenleri savunurken nedense bu trol aklı, bu görüntülerden askerî vesayet çıkaracak derecede paranoyak olan bu trol aklı iktidar cephesinde baskın geldi. Eğer bu olmasaydı yani bu troller bu işin içine girmemiş olsaydı, bizim bugün bunları tartışmayacağımızı düşünüyorum ben. Bir de size sabahleyin çok basit bir soru sorduk -bakın, bütün gün bu sorularla karşı karşıya geleceksiniz Sayın Bakanım- sabahleyin bize bir açıklama yapabiliydiniz -bilmiyorum, akşam yapacak mısınız, yapmayacak mısınız da- yani neden herhangi bir açıklama yapmıyorsunuz? Yani, ortada bir soruşturma var ve bunun selameti, esenliği için mi açıklama yapmıyorsunuz? Eğer böyleyse, o zaman “Başkomutanım.” diyen Cumhurbaşkanı daha şimdiden yargıyı verdi; bunun hakkında ne düşünüyorsunuz, onu sormak istiyorum size. Bir de şunu sormak istiyorum: Eğer yaptıkları emre itaatsizlikse emre itaatsizliğin şeyi ne yani direkt ihraç mıdır, onu sizden öğrenmek istiyorum.

Bir de burada, esasında sistemi ele almak lazım. Buradaki en büyük problemlerden bir tanesi, sistem. Sorun, askerî liselerin kapatılması. Biz sorunun harp okullarının, akademilerinin, meslek yüksekokullarının Genelkurmay ve Kuvvet Komutanlıklarının hiyerarşik yapısının dışına çıkarılıp doğrudan Millî Savunma Bakanlığına bağlı sivil bir rektör emrinde faaliyet gösteren bir üniversiteye bağlanmasından kaynaklandığını düşünüyoruz. Benim gördüğüm olay bu, siz ne düşünüyorsunuz, bilmiyorum.

Hâlihazırda ülkemizdeki akademik eğitim yapısı ortada. Çok ciddi şekilde siyasallaşmış bir üniversite yapısı var ne yazık ki, nepotizmin en fazla olduğu, adam kayırmacılığın en fazla olduğu bir üniversite yapısı var. Bu üniversitelerimizde liyakate dayalı olmayan, sadakate dayalı akademik kadrolaşma çabası göz önünde bulundurulduğunda, Millî Savunma Üniversitesinde yapısı itibarıyla siyasetin, siyasetin kesinlikle girmemesi gereken askerî okulları siyasetin içine çekecek bir ortam oluşturulmaktadır. Yani, bu sistem yapısı gereği, şu

anki kurgulanan Millî Savunma Üniversitesi yapısı gereği bundan kendini kurtaramaz.

Diğer yandan da dünyadaki tüm askerî okullarda okulların akademisyenleri ekseriyetle o okuldan mezun olanlardan oluşturulmakta. Millî Savunma Üniversitesi sonrası, okullardaki Harp Okulu mezunu akademisyen sayısında bir azalma olduğunu duymaktayız; doğru mudur, bu oran nedir; onu sormak istiyorum.

Bir de TUSAŞ saldırısından biraz bahsetmek istiyorum. Savunma Sanayii Güvenliği Yönergesi'ne göre Millî Savunma Bakanlığı bu tip tesislere yılda en az 1 defa haberli veyahut da habersiz denetim yapmak zorunda. Burada amaç, güvenlik önlemlerini test etmek, alınması gereken ilave önlemleri tespit etmek. TUSAŞ için de bu rutin gerçekleşmiş midir Yani her yıl bu rutin kontrolleri yapılmış mıdır? TUSAŞ'ın tesis güvenliği bakımından yeterlilik sağlamadığı bir denetleme bugüne kadar olmuş mudur? Tesise özel Güvenlik El Kitabı'na göre, savunma sanayisi şirketlerinden tesisin en az üç çember çevre güvenliğinin alınması istenmekte. TUSAŞ'ın bu biriminde, söz konusu o menfur saldırının olduğu birimde üç çember emniyeti alınmış mıdır?

Başka sorularımız var: Yıllara sâri olarak uzman erbaş ve sözleşmeli erbaşlardan kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilenlerin sayısı nedir? Bakın, bu çok önemli bir konu. Yani, bu insanlar hizmet veriyorlar, savaşıyorlar ve daha sonra işsiz kalıyorlar, kanunen hakları olmasına rağmen işsiz kalıyorlar. Bu konudaki oran nedir?

Başka bir sorumuz: Ayyıldız Karargâhı 29 Ekim 2023'te yani Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında tamamlanacaktı, hizmete girecekti ancak henüz daha açılmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Toparlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Bir dakika ek süre veriyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Neden hâlen daha açılmamıştır? Ne zaman tamamlanacaktır?

Ve başka bir soru: Bu karargâh tamamlandıktan sonra Ankara'daki Genelkurmay Başkanlığı, Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri Komutanlıkları karargâhları bu karargâh içerisinde toplanacak. Peki, bu eski binalar ve araziler ne olacaktır, bunlarla ilgili tasarrufunuz nedir?

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakırlioğlu, teşekkür ederim.

Sayın Mustafa Erdem ...

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Görüşmekte olduğumuz Millî Savunma Bakanlığı bütçesinin ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Hiç şüphesiz bu ülkede yaşayan herkes için çok önem taşıyan ordumuzun bütçesini görüşeceğiz. Biz ordumuzun her zaman güçlü ve iyi olmasını isteriz ama maalesef ki AKP iktidarı yıllarında ordumuz yıldan yıla yıpratıldı, siyasetin içine çekildi; son günlerde yaşanan, ihracı istenen teğmenler konusu da bunun en belirgin örneği. Sayın Bakanım, soruyorum size: Bu teğmenler "Atatürk'ün askeriyiz." demekten başka ne yapmış?

Değerli arkadaşlar, 30 Ağustos günü Kara Harp Okulu mezuniyet töreninin resmî kısmı sona erdikten ve devlet erkânı ayrıldıktan hemen sonra okul 1'incisi Ebru Eroğlu ve 400 civarı teğmen subay andı içiyor. Bu ant 2022 yılına kadar resmî törenlerde de okunan, hatta 16 Ağustos 2024 tarihinde Özel Kuvvetler Komutanlığında gerçekleştirilen resmî törende Sayın Bakanımın huzurunda okunan bir metin. Şimdi, bu metin ve "Atatürk'ün askeriyiz." sözü yüzünden bu teğmenler ihraç edilmek isteniyor. Neden? Çünkü disiplinsizlermiş. Resmî tören bittikten sonrası için bir emir var mı? Yok ama başka yerden, büyük yerden bir emir var; Sayın Cumhurbaşkanını 21'inci İmam Hatipliler Kurultayı'nda emri verdi, "Bu kılıçları kime çekiyorsunuz? Bunlar temizlenecek." dedi. Tekrar söylüyorum: Sebep ne? Subaylık yemini etmek "Atatürk'ün askeriyim." demek... Sayın Bakan, bu askerler kimin askeri? Siz kimin askerisiniz, Mustafa Kemal'in değil mi? Bir açıklama yapıyorsunuz "Disiplinsizlikten TSK'yi yıpratmaya çalışmaktadırlar."

Şimdi, bakalım değerli arkadaşlar: "Cübbeli Amiral" lakabıyla Tuğamiral Mehmet Sarı'yı hepiniz hatırlıyorsunuz değil mi? Makam arabasıyla tarikat evine giden, askerî üniforması üzerindeki sarık ve cübbeyle fotoğrafları olan amiral. Bu arkadaşına ne oldu Sayın Bakanım? Ordudan atıldı mı? Disipline gönderdiniz mi? Ben söyleyeyim: Hayır, tüm haklarıyla birlikte YAŞ kararıyla emekli edildi. 10 Kasım 2023'te Tuzla Piyade Okulunda düzenlenen törende yakalarına Atatürk fotoğrafı takmayan teğmenleri uyaran diğer teğmenlere ordudan ayrılma cezası verildi. Ya Atatürk fotoğrafı takmayı reddedenlerle ilgili hangi işlem yapıldı? Atatürk fotoğrafı takmayan teğmenlerin "hubbi fillah" adı altında grup kurduğu daha önce de üstlerine bildirilmiş, bir cemaat yapılanmasından söz edilmiş. Bu konuda soruşturma var mı? Öğrenmek istiyoruz Sayın Bakanım.

Sayın Bakan, yandaş basın talimatla hedef gösteriyor -burada- siz Atatürkçü teğmenleri bu yandaş basının gösterdiği hedefle cezalandırmak istiyorsunuz. FETÖ'nün bu orduya nasıl girdiğini, bu ülkeye ve ordumuza nasıl zarar verdiğini hepimiz biliyoruz. Bugün başka tarikatlar orduda örgütleniyor; Nur cemaati en çok adı geçen tarikatlardan, bazı başka tarikatların da orduda örgütlendiği konusunda iddialar var. Sayın Bakan, bunlara, cemaatçilere gereğini yapın, Atatürkçü subaylara değil. Ergenekon'da, Balyoz'da FETÖ kumpasıyla Atatürkçü subaylar tasfiye edilip cezaevine atılmasa, orduda kalsaydı 15 Temmuz yaşanmazdı. Unutmayın Sayın Bakan, 15 Temmuzda bu ülkeyi Atatürkçü subaylar kurtardı.

Bu, ülkemizin gururu genç subaylarla ilgili kararın 25 Kasım'da yani dün verileceği öne sürülüyordu, ileri bir tarihe ertelendi ama teğmenlerin Topçu Okulundaki tabur komutanını da görevden aldığınız yönünde haberler var. Bunlara sessiz kalmayacağız. Niyet olayı unutturmaksa, bu millet kahraman evlatlarını asla unutmaz Sayın Bakanım. Bizler sizin siyasi baskılara boyun eğmeden bu olayı genç

teğmenler lehine sonuçlandıracağımızdan emin olmak istiyoruz.

Değerli arkadaşlar, bir diğer önemli konu YAŞ. Burada özellikle bireysel olarak terfi, emeklilik kararları konusu çok tartışmalıdır. Mevcut YAŞ yapısında Millî Eğitim Bakanı, Hazine ve Maliye Bakanı gibi TSK'nin görev ve sorumluluklarına yönelik yeterli bilgi birikimi olmayan isimler var. Türk Silahlı Kuvvetlerinin geleceğine yön verecek bu toplantılarda askeri kanatta sadece Genelkurmay Başkanı ve 3 kuvvet komutanı var. Bu mevcut yapı değiştirmelidir Sayın Bakan. Bu yapı siyasetin etki ettiği bir hâl almıştır. YAŞ'ta general, amiral ve subayların terfi ve emeklilik kararları görüşülen en önemli konulardan biri. TSK'nin önümüzdeki yıllarda yönetim kadrosunda yer alacak üst düzey yöneticilerinin kimler olacağına karar verilirken alınan kararlarda siyasi saiklerin ön planda olduğu yönünde iddialar ve eleştiriler var. Değerlendirmeye alınan subayların performanslarının, liyakat ve ehliyetlerinin herhangi bir değerlendirme kriteri olarak ele alınmadığı belirtiliyor. Personelin siyasi tercihleri, sosyal medya paylaşımlarının da belirleyici olduğu yönünde ciddi iddialar var. Yine, 2024 yılı itibarıyla emekli edilen 806 albaydan 600'ünün isteği dışında sadece Atatürkçü olarak nitelendirildiği için emekli edildiği öne sürülüyor. Bu konularda bir soruşturma var mı Sayın Bakanım? Bunu da merak ediyoruz. Göz bebeğimiz ordumuzu asıl bu olayları yıpratıyor. 2002 yılında ordumuza güven yüzde 77-80 arasıydı geçen yirmi iki yılda yüzde 19-20 seviyelerine geriledi. Buradan artık ders çıkarmak zorundayız.

Sayın Bakan, 15 Temmuz sonrası birtakım düzenlemeler oldu; Genelkurmay Başkanlığının yetkileri tırpanlandı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıkları Millî Savunma Bakanlığına bağlandı, çıkarılan KHK'yle Genelkurmay Başkanının savaşta ve barışta komutanlıklara harbe hazırlanması için gerekli emirleri verme, planlama ve denetleme yetkisi elinden alındı. Asıl orduda disiplini bozan, emir komutayı aksatan bu uygulama değil midir Sayın Bakanım? Bugün siz o koltukta oturuyorsunuz, yarın bir başkası oturacak. Aynı zamanda siyasi bir partinin Genel Başkanı olan Cumhurbaşkanının atamasıyla Bakan olan bir kişiye kuvvet komutanlarının bağlanması doğru değildir. Bu, aynı zamanda olası bir savaş durumunda koordinasyon sorunu ve zafiyet yaratacaktır. Bu konudaki uyarılarımızı lütfen dikkate alın.

Yine, 15 Temmuz sonrası askerî hastanelerimiz kapatılmıştı. Bunu daha önce de söyledik Sayın Bakanım, güçlü bir ordu için askerî sağlık sisteminin önemini vurguladık. Askerî tıp başlı başına bir uzmanlık alanıdır, çatışmalarda yaralanan askerlerimize yapılacak cerrahi müdahale de çok zor ve uzmanlık gerektiren bir konudur. Cephede ağır yaralanan askerler için dakikaların bile önemi olduğu düşünüldüğünde yaralıya kimin, nasıl ve hangi koşullarda müdahale edeceğini, hasta naklinin nasıl yapılacağını en iyi asker doktor ve personel bilir. Bu nedenle, askerî hastanelerin yeniden açılması için acilen bir adım atılması gerektiğini buradan tekrar vurgulamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, Orta Doğu'da İsrail'in yürüttüğü kirli savaş var; Filistin ve Lübnan aylardır bombalar altında. Sayın Cumhurbaşkanı Meclis açılışında İsrail'in ülkemize saldırması gibi bir tehdidin olduğunu söyledi. Ardından, siz de İsrail'in Türkiye'ye saldırma ihtimali olduğunu belirterek Cumhurbaşkanının bir tehdit görmezse böyle bir uyarı yapmayacağını, üçüncü dünya savaşının her an çıkabileceğini söylediniz. Bunlar halkımızı endişeye sevk eden çok ciddi iddialar Sayın Bakanım. Sayın Erdoğan aynı zamanda iktidardaki partinin Genel Başkanı olarak siyaseten böyle söylemler yapabilir fakat siz bu ülkenin ordusunu temsil ediyorsunuz. O nedenle, bugün için endişelenmemizi gerektirecek somut bir tehdit var mı, yoksa sadece Cumhurbaşkanının korku siyasetini desteklemek üzere mi yaptınız bu açıklamayı? Bunu da bilmek istiyoruz.

Yine, değerli arkadaşlar, ülke olarak stratejik bir bölgedeyiz ve etrafımızda birçok tehdit mevcut. Peki, bunlara hazır mıyız? Biliyorsunuz, F-35 maceramız var, ABD'yle ortak F-35 üretim sürecine girdik; daha sonra savruk dış politikalar nedeniyle gittik Rus S-400 savunma sistemini satın aldık, bu nedenle F-35 programından çıkarıldık. Daha sonra ABD'den 20 milyar dolarlık 40 adet yeni savaş uçağı ve mevcut filonun yenilenmesi için de 79 adet F-16 modernizasyon kiti satın alma çabasına girdik, bunu da İsveç'i NATO üyeliğine onay verilmesi şartıyla kabul ettiler, sözleşme imzaladık. Sayın Bakanım, F-16'da hangi süreçteyiz? Bu kadar tehdit altındaki ülkemize 2 milyar dolar fazlaya mal olan S-400'ler aktif mi, savunma sistemine dâhil edildi mi? Bunu da bilmek istiyoruz.

Yine, askerlerimizin, hem üstsubaylarımızın hem astsubaylarımızın özlük haklarıyla ilgili düzenleme taleplerine kulak vererseniz ve destek olursanız seviniriz.

Sayın Bakanım, Atatürk'ün kurduğu Türkiye Cumhuriyeti devletinin bugün Millî Savunma Bakanısınız, eğer bugün, burada "Atatürk'ün askeriyim." diyemiyorsanız, "Atatürk'ün askeriyim." diyen subaylarımıza da ceza vermeyi düşünüyorsanız, unutmayın ki tarih boyunca toplumun vicdanının yargısına maruz kalacaksınız.

Son sözüm: Sayın Bakanım, hiçbir baba sözünü tutmayan evladını bir kerede evlatlıktan reddetmez; sizi iyi bir baba olmaya davet ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Erdem, teşekkür ederim.

Şimdi, Komisyon üyelerinden Ayyüce Türkes Taş, sonra, Gülcan Kaçmaz Sayyigit, Heval Bozdağ olarak devam edeceğiz. Bu arada, Tahsin Ocaklı, Cavit Arı, Sayın Veli Ağbaba, Rahmi Aşkın Türeli, İsmail Faruk Aksu olarak söz talepleri devam ediyor. Burada olmayan arkadaşların da uyarılmasını rica ederim.

Sayın Ayyüce Türkes Taş, buyurun.

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, kıymetli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar ve basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2025 bütçesinin hayırlı uğurlu ve bereketli olmasını temenni ediyorum.

Öncelikle, belirtmek isterim ki Türk Kara Kuvvetleri, Türk Deniz Kuvvetleri ve Türk Hava Kuvvetlerinden oluşan Türk Silahlı Kuvvetleri, Türkiye Cumhuriyeti devletinin varlığının en önemli sigortası ve vazgeçilmezidir. Açık kaynağa yansıyan bilgilere göre, 2024 yılında yaptığı yatırımların sonucunda, Türk Silahlı Kuvvetleri askerî güç sıralamasında 3 sıra yükselmiştir. NATO üyesi olan Türkiye, yaklaşık 355 bin aktif personeliyle nicelik açısından NATO'nun en büyük 2'nci ordusuna sahiptir, biz Türk vatandaşlarının da başının

taçdır. Bu güzel vatan topraklarında rahat yaşamamızın yegâne teminatı Türk Silahlı Kuvvetlerinin her mensubu da çok kıymetlidir. Başta Mehmetçik'imiz olmak üzere hepsine en derin saygı ve minnetlerimizi sunuyoruz; ordumuz var olsun. Bu vesileyle şerefli Türk Silahlı Kuvvetlerinin başarılı kurmay albaylarından olan babam Başbuğ Alparslan Türkeş'i de rahmet ve minnetle anıyorum.

TUSAŞ hain saldırısı sonucu hayatını kaybeden 5 şehidimizin ve 15 Ağustos 1984-15 Ağustos 2024 tarihleri arasında, geçen kırk yılda yani on dört bin altı yüz günde 6.387'si TSK mensubu, 1.512'si güvenlik korucusu, 587'si polis ve 6.416'sı sivil vatandaşımız olmak üzere toplam 14.902 şehidimizin ruhları şad olsun diyorum. Bugüne kadar rahat ve huzurlu yaşadığımız her gün için ortalama 1 şehit vermek suretiyle yürütmekte olduğumuz ve en son terörist etkisiz hâle getirilinceye kadar yürüteceğimiz teröristle mücadele harekâtı kapsamında bugüne kadar 73.020 teröristi etkisiz hâle getiren Türk Silahlı Kuvvetleri personeline de başarı diliyorum.

Atatürk'ün bize armağan ettiği Türkiye Cumhuriyeti devletinin bekası ve devamı için devletin güvenliğini en iyi, en güçlü şekilde sağlamanın tek yolunun güçlü ordu olduğunu çok iyi bilmekteyiz. Bu nedenle, biz Mecliste olduğumuz her zaman Millî Savunma Bakanlığının ve diğer güvenlik güçlerimizin bütçeleri konusunda çok hassas ve yapıcı bir tutum içerisinde olduk. Bu kapsamda, Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Millî İstihbarat Teşkilatı ve Savunma Sanayii Başkanlığı bütçelerine beş yıldır verdiğimiz destek 2025 yılı bütçesinde de devam edecektir.

Bilindiği üzere, Türkiye jeopolitiğindeki tehdit ve riskleriyle dünyada benzeri olmayan bir ülkedir. Bu coğrafya medeniyetler ve imparatorluklar çukurudur. Türk milleti burada bin yıl hayatta kalabilmeyi her dönem sahip olduğu güçlü ordusuyla başarmıştır. Bu ordu, en zayıf hâlindeyken Kurtuluş Savaşı gibi bir savaştan muzaffer çıkan bir ordudur. Bu cümle içinde ifade etmek isterim ki, Sayın Cumhurbaşkanının, Sayın Dışişleri Bakanının ve zatalinizin üçüncü dünya savaşı riski olduğuna ve hatta, İsrail'in saldırma ihtimali olduğuna dair yaptığınız açıklamalar beni şahsen üzüyor. İsrail'in Türkiye için ne kadar tehdit olabileceğini eminim siz benden çok daha iyi biliyorsunuz. O yüzden bu konunun detaylarına burada değinmek istemiyorum ama diyorum ki: Madem böyle bir tehdit ve saldırı ihtimali var, bu konuda neden ciddi adımlar atılıp önlemler alınmıyor? Gerçekten ciddi bir soru işareti.

Başta, Millî Savunma Bakanlığına tahsis edilmesi planlanan 623,9 milyar TL'lik bütçenin neden merkezî bütçeden aldığı pay hâlâ düşük ve hatta sistematik olarak düşmektedir? Neden hâlâ NATO'nun kriteri olan savunma bütçemizin gayrisafı yurt içi hasıla içindeki payı yüzde 2'nin çok altındadır? Bu risklerin çok yakın olduğunu dile getiren yetkili makamların özellikle savunma yatırımlarımızı artırması gerektiğini düşünüyorum. Ordumuzun gücünün günümüz riskleri hesap edilerek artırılması maksadıyla, Millî Savunma Bakanlığı bütçesinden modernizasyona ayrılan payın da artırılmasının elzem olduğunu buradan vurgulamak istiyorum.

Bu kapsamda, beşinci nesil teknolojik yeteneklere sahip olacak olan millî muharip uçağı KAAN, Kara Kuvvetleri Komutanlığımızın modern tank ihtiyacının karşılanması maksadıyla başlatılan Altay ana muharebe tankı, uzun, orta ve kısa menzildeki hedeflere karşı etkili bir hava savunma sisteminin azami oranda millî imkânlarla geliştirilmesini ve yurt içi kaynaklar kullanılarak üretilmesini amaçlayan SİPER gibi savunma sanayimizin stratejik projeleri, gecikmeye uğratılmadan merkezî yönetim bütçe ödeneğinin yanı sıra, Savunma Sanayii Destekleme Fonu imkânlarından istifadeyle, mutlak suretle planlandığı şekilde hayata geçirilmelidir. Modernizasyon projeleriyle eş güdümlü olarak Silahlı Kuvvetlerimizin harbe hazırlık durumunu negatif yönde etkilediğini düşündüğümüz problemleri de ivedilikle çözmek zorundayız.

Bilindiği üzere, 15 Temmuz hain darbe girişimi sonrası oluşan OHAL ortamında, uzun vadede etkileri bizce yeteri kadar düşünülmemiş bazı düzenlemeler yapılmıştır. Bu kapsamda, Gülhane Askerî Tıp Akademisi Hastanesi başta olmak üzere askerî hastaneler, TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi, askerî dispanserler, revirler ve benzeri sağlık hizmetleri, askerî sağlık sınıfına mensup hekim, hemşire, teknisyen ve benzeri personelin tamamı Sağlık Bakanlığına devredilmiştir. Bugün, sağlık hizmetleri ihtiyacı siviller tarafından sağlanan bir ordumuz bulunmaktadır maalesef yani Suriye'den gelip burada görev yapan doktorlara Suriye'de savaşırken yaralanmış evlatlarımızın hayatını teslim ediyoruz. En son sağlık skandalında gördük, bölücü terör örgütü propagandasından hüküm giymiş sözde doktorlar çatışmalarda yaralanmış askerlerimizi nasıl tedavi edecek? O konuda endişelerimiz büyük. Osmanlı zamanında kurulup günümüze kadar gelmiş GATA gibi köklü askerî sağlık kurumlarımız ivedilikle Millî Savunma Bakanlığı bünyesine geri alınmalıdır.

Yine, OHAL zamanı yapılan değişikliklerle yine, Osmanlı zamanında kurulan ve TSK'ye kurmay subay yetiştiren, Harp Akademileri Komutanlığı, harp okulları ile astsubay meslek yüksek okullarının kaynağını teşkil eden askerî liseler ve astsubay hazırlama okulları kapatılmış, söz konusu askerî eğitim ve öğretim kurumlarının yerine Millî Savunma Bakanlığına bağlı Millî Savunma Üniversitesi kurulmuştur. Buna ek olarak, Millî Savunma Üniversitesi Rektörü, rektör yardımcıları, genel müdürler, genel müdür yardımcıları ve daire başkanı gibi görevlere askerî olmayan personel atanmış ve kendilerine general rütbe karşılığı ünvanlar verilmiştir. Kimse kusura bakmasın ancak görüldüğü gibi, bu düzenlemeler ordunun sivil iradenin emrine girmesi ile ordunun sivilleştirilmesi gibi bir yanlış birbirine karıştırmış kapsamda düzenlemelerdir. Çok daha fazla örnek var ama bugün bütçe kapsamında olan konuların tartışmasına daha fazla ağırlık vermek için bunlara çok girmiyorum.

Son olarak, askerî personel kanununun artık yamalı bohçaya döndüğü ve ciddi problemlere sebep olduğu da gayet açıktır. Hatta, öyle ki yıllarca bu şanlı ordu içinde görev yapmış, gözünü budaktan esirgememiş bir sürü emekli TSK personeli aldığı çok düşük maaşlar yüzünden hayatlarını çok zor idame ettirmektedirler. Özellikle, emekli astsubaylar, binbaşılar mağduriyetlerini ciddi şekilde dile getirmektedir sırf kendi sınıfının içindeki dengesiz uygulamadan ötürü. Şehit aileleri ve gazilerimiz de aynı durumda, onlar da kendileri arasında çeşitli sınıflandırmalara tabi ve buna bir türlü anlam veremeyip bize şikâyetlerini devamlı dile getirmektedirler.

Sayın Bakanım, Bakanlığınızdan beklentimiz, ordumuzu zafiyete uğratacağına inandığımız bu ve benzeri alelacele alınmış kararları bir an önce Hükümetinizin gündemine almanızdır. Biz bu konuda İYİ Parti olarak her zaman yapıcı desteğimizi size vermeye hazırız. Faaliyetlerinizde de başarılar diliyoruz.

Çok teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Gülcan Kaçmaz Sayyigıt...

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Güneş burada değil ama bir sürü şey söyleyip gitti. Ben tutanaklara geçmesi açısından bazı şeyler ifade edeceğim. Zaten partisinden arkadaşlar da burada, kendisine iletirler bunları.

Şimdi, Sayın Güneş'in konuşmasında ifade ettiği her bir şeyi boşa çıkaracak tonlarca pratiği var AKP iktidarının bu yirmi iki yıllık süreç içerisinde ama halk artık bu sizin klasik, ezberlenmiş cümlelerinizden gerçekten vazgeçti. Sayın Güneş'e birkaç tavsiyem olacak benim, iletirseniz sevinirim. Şimdi bu sürecin ruhuna uygun cümleler artık oluşturmanız gerekiyor. Yirmi iki yıl boyunca hep aynı cümleleri ifade ettiniz ve gerçekten halk bundan fazlasıyla sıkıldı. Süreç bize farklı bir şeyi söylüyor, süreç bizi farklı bir şeye çağırıyor; o yüzden, cümlelerinizi buna uygun düzenlerseniz bence daha iyi olur.

Bir diğeri, biz bir Türkiye partisiyiz DEM PARTİ olarak ama Sayın Güneş belli ki takip etmiyor. Yine Sayın Güneş'e tavsiyemiz, DEM PARTİ'nin çalışmalarını ve tüzüğünü açıp okusun, takip etsin, bence yeni cümleler kurmada kendisine fazlasıyla ön açıcı olacaktır diye düşünüyorum.

Sayın Bakan, değerli misafirler, basın emekçileri ve salonda bulunan herkes; her birinizi saygıyla selamlıyorum ve iyi çalışmalar diliyorum.

Şimdi, Dışişleri Bakanlığını Millî Savunma Bakanlığının bir alt kolu olmakla eleştirmiştim ben geçen gün çünkü Bakanlıkların misyonlarının birbirine geçtiği, diplomasi ile güvenlik ayırımının kalktığı hibrit bir yapılanmayla karşı karşıyayız. AKP iktidarı geçmişte askerî vesayetten sürekli dert yakınırды ama son iki dönemdir Bakanlığın koltuğuna generaller oturuyor. Sayın Bakan, şu an siyasetçi kimliğiyle burada bulunuyorsunuz ama temennim odur ki eleştiri ve sorularımıza askerî bir bakış açısıyla değil gerçekten bir siyasetçi gözüyle yaklaşmanız.

Şimdi, cumhuriyetin ilk yüzyılı Kürt meselesinin çözümsüzlüğüyle bir kayıp yüzyıl olarak tarihe geçti. Cumhuriyet kurulmuş ama bunun demokratikleşmeyle kurumlaşmasına gerek duyulmadı bu süreç içerisinde. Tekçi ve mezhepçi bir kabulle homojen bir toplum inşa edildi, inşa edilmek istendi ama demokratik ulus anlayışı akla dahi getirilmedi yine bu süreçte; Anadolu ve Mezopotamya'nın çok kültürlü durumu da inkâr edildi. Şimdi, yanlış politikalar ve asimilasyon yöntemleri Dersim'in, Zilan'ın yaşanmasını beraberinde getirdi, büyük acılara sebep oldu, buna rağmen egemenlikçi yaklaşımla Kürt sorunu inkâr edildi, hâlen de devam ediliyor buna. Artık cumhuriyetin 100'üncü yılındayız Sayın Bakan, zaman tutamayacağımız bir hızla akıp gidiyor. Yeni savaşlar mı icat edeceğiz yoksa barışlar mı kuracağız, buna artık net bir şekilde karar vermemiz gerekiyor. Ülkede halkların artık "düşük yoğunluklu" denilerek yönetilen savaşlara tahammülü yok maalesef. Çünkü İmralı'da Sayın Öcalan üzerindeki tecridin, Kürt halkına ve siyasetçilerine yönelik tutuklamaların, sınır ötesinde Kürt yerleşim yerlerini bombalamanın ülkeye de halklara da yansması sadece daha fazla yoksulluk olarak karşımıza çıkmakta. İnsan, doğası gereği menfi şeylere sarılmadığı sürece savaşlara meyilli olmuyor ama ideolojik amaç ve ekonomik hedefler dünyaya büyük savaşlar getirdi. Bugün de otoriter tüm rejimlerde savaşlar için toplumsal rıza üretmek, işgallere meşruiyet kazandırmak hep var olagelmıştır çünkü onların elinde değişmez bir el kitabı vardır Sayın Bakan, bu el kitabında ayakta kalmak için bilginin kontrolü ve bir de düşman yaratması gerektiği yazılıdır. Buna rağmen hiçbir savaş sonsuz değildir, günün sonunda tek çarenin barış olduğu mutlaka anlaşılacaktır. Bugün ülkeyi yöneten AKP iktidarı da Orta Doğu'da bir yol kavşağında, Neosmanlıcı genişleme politikaları ülkeyi ciddi bir ekonomik ve politik çıkmaza sokmuş durumda maalesef. Sayın Cumhurbaşkanı Karabağ ve Libya'ya girdikleri gibi İsrail'e girmekten bahsetti. Yunan'la her gerilimde "Bir akşam ansızın gelebiliriz." dedi; Sisi'ye ayrı, Esad'a da ayrı bir atarlandı. Öyle bir savrulma yaşandı ki uluslararası ajans ve raporlara ciddi iddialar yansıdı. Bunlardan bir tanesi, 5 bin Suriyeli paralı askerinin Libya'ya gönderildiği, bunların maaşının da Türkiye tarafından ödendiği iddiasıydı. Yine, Suriye'de de binlerce radikal çete üyesinin maaşa bağlandığı bitmeyen tartışmalar arasında karşımıza çıkıyor. Bunların milyonlarca yurttaşta derin bir yoksulluk ve fakirleşme olarak yansıdığını hepimiz biliyoruz. Politik tercihlerin bedelini halklar çekerken günün sonunda "düşman" dediklerinizle bir araya gelenler yine sizlersiniz; tabii, Kürtler hariç.

Değerli hazırım, siyasi iktidar yıllardır Kürtlerin demokratik kazanımlarını kendi aklında bir tehdit olarak kodlamış durumda. Irak Kürtleri kendi kaderlerini tayin etmek istediklerinde karşılarında duran ülke Türkiye oldu. Suriye Kürtleri büyük bedeller ödeyerek güvenli bir bölge elde ettiler, orada yaşayan halklarla demokratik bir yönetim kurdular ama bugün dünyada burayı terörle ifade eden de yine AKP iktidarı olarak karşımıza çıkıyor. Çünkü Sisi'ye, Esad'a elini uzatan, son gelişmeler olmasaydı belki Netanyahu'ya da elini uzatacak olan iktidar, söz konusu Kürtler olunca uzattığı tek şey maalesef sopa oluyor. Bugün Rojava'nın yani kuzeydoğu Suriye'nin Türkiye için bir tehdit olabileceğini gösteren en ufak bir işaret yok Sayın Bakan ama devleti yönetenler dünya başkentlerinden operasyon için bir izin çıkarma gayreti içerisinde. Bunun Türkiye'de yaşayan milyonlarca insanda duygusal bir kırılma yarattığını bilmemeniz mümkün değil Sayın Bakan. Çünkü nasıl ki binlerce kilometre uzakta yaşayan bir halk sizlerin soydaşı oluyorsa hemen sınırın öte tarafında ve beri tarafında yaşayan halk da bizler açısından soydaştır, bizlerin kardeşidir. Rojava'da Kürt, Arap, Süryani, Çerkez, Türkmen, Ezidi, Ermeni milyonlarca insan yaşam sürüyor. Bunları yok sayıp "Altyapı ve üstyapı hedefimizdir." dersiniz İsrail'i eleştirdiğiniz zaman sizi tutarlı olmaya davet ederler. Suriye'de "Fırat Kalkanı" dediniz "Zeytin Dalı" dediniz "Barış Pınarı" dediniz ama kaosu daha da büyüttünüz, dünyanın "terörist" olarak tanımladığı gruplarla yan yana geldiniz. Herkese "terörist" diyorsunuz ama Afrin'den 300 bin insanın neden kaçtığını açıklayamazsınız çünkü yüz binlerce insanı "terör" kelimesiyle yan yana getirdiğinizde asla inandırıcı olmuyorsunuz. Rojava'nın (2) denilen pınarları var Sayın Bakan, kuraklıktan dolayı hayati bir önem taşıyor. Geçen gün BBC'de bununla ilgili bir video haber vardı. İklim krizinin Haseke'ye etkisinin yanında, oraya yapılan saldırıların suya erişimde yarattığı sorunları irdeleyen bir videoydu. Haseke'de kadınlar,

2() Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

çocuklar şu an temiz suya maalesef erişemiyor. Bunun sebebi, AKP'nin oraya yönelik politikaları çünkü Haseke'ye gelen su 65 kilometre uzakta bulunan Alluk kuyularından tedarik ediliyordu ama Serekani işgal edilince orada bulunan Alluk kuyularından gelen su da kesildi maalesef. Barış Pınarı böyle olmaz Sayın Bakan; binlerce çocuğu, kadını ve yaşlıyı susuz bırakarak olmaz. Şu an tek çare Alluk kuyularından suyun tekrar Haseke'ye akması. Yine, en az 900 bin kişiye elektrik sağlayan Sivediye Elektrik Santrali de yakın zaman önce vuruldu. Bunlar doğru şeyler değil, ülkeye de halklara da bir faydası yok bunların. Kürt sorununda güvenlikçi yaklaşımla varılacak bir menzil yok. Bugün dünyada bir savaş tehdidi varsa en büyük güvence ancak barıştır Sayın Bakan. Savunma ve güvenlik harcamaları rekor kırıyor, 47 milyar dolar düzeyinde karşımıza çıkıyor bu yıl bu. Coğrafi zorluk ve tehdit propagandası reel durumu maalesef izah etmiyor. Eğer öyle olsaydı Orta Doğu ve uluslararası camiada sıkça zikzaklar çizilmezdi, keskin U dönüşleri yapılmazdı. Bir taraftan S-400'lerle milyar dolarları heba etmek, diğer taraftan F-35'ler konusunda milyar dolarlardan olmak tutarlı bir dış politikanın eseri olamaz. Aslında karşı karşıya olduğumuz maliyetin kaynağı tamamıyla Kürt sorunudur çünkü ülkenin yumuşak karnı daima bu sorun olarak karşımıza çıkmıştır. Dünya başkentlerinde sadece Kürtlere karşı taviz koparmaya odaklanan bir diplomasinin kaybedeni tüm ülkedir. Döviz kuru fırladıysa, enflasyon ayyuka çıktıysa, faiz ödemeleri rekorlar kırıyor, açlık ve yoksulluk had safhadaysa bunun savaş politikalarından bağımsız olduğunu hiç kimse söyleyemez çünkü onurlu bir barışa şans verilerek sorunun demokratik bir zemine taşınmaması nedeniyle kırk yılda en az 3 trilyon dolar kaybedildi. Artık çatışma ve savaş aklıyla değil onurlu bir barış kararlılığıyla çocuklara ve gençlere bir gelecek sunmak zorundayız Sayın Bakan.

Son olarak, Kürtlerin yaşadığı kentlerde yaşanan bir olguya da dikkat çekmek istiyorum, biz buna "özel savaş" veya "psikolojik savaş" diyoruz. Gençlerin politik motivasyonlarını dağıtmak için her türlü kirli işe gözlerini yuman bazı klikler var. Özellikle kadının bedenini, kimliğini ve varlığını hedef alan ciddi politikalara şahit oluyoruz. Fuhşa zorlama ve uyuşturucunun yaygınlaştırılması başta olmak üzere birçok yöntem gayrinizami usullerle deniyor. Kendisini devletin yerine koyan, sırtını devlete dayayan veya nüfuzunu suistimal ederek özel savaş araçlarına başvuranlara karşı tedbir alınmıyor. Size sadece bir örnek vereceğim: Batman'da İpek Er'in intiharına sebep olan Uzman Çavuş Musa Orhan, kamuoyu baskısına rağmen serbest bırakıldı. Buna yönelik size onlarca örnek verebiliriz. Yine, Kürt gençleri politikayla ilgilenmesin de ne yaparlarsa yapsınlar, diyen bir akıl var. Öyle bir düzen kurulmuş ki siyasetle uğraşan, hakkını, hukukunu bilen gençler tehlikeli olarak görülüyor maalesef.

Sonuç olarak, onlarca yıldır aynı şeyi deneyip farklı bir sonuç beklemenin faydası olmadı, olmayacak. Hamasi nutuklarla, beka masallarıyla artık manipüle edilecek bir halk yok. Savaşa değil, barışa bütçe diyoruz, ekme ve adalet bütçesi çağrısında bulunuyoruz.

Teşekkür ederim.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARINI (Devam)

5.- Oturum Başkanı Orhan Erdem'in, Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'in Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklamaları

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Sayyigit, ordumuzun sınırimızın ötesinde yaptığı harekâtlar Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın meşru müdafaaya ilişkin 51'inci maddesi gereği, meşru savunma hakkına hâlel getiremez, ifadelerine binaen yapılmaktadır. Bunu ifade etmek isterim.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A.- Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Millî Savunma Bakanlığı (Devam)

b) Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı (Devam)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Heval Bozdağ, buyurun.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri, değerli basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, küresel askerî harcamalarda ciddi bir artış var, dünyada askerî harcamalar artıyor, bu birçok rapora da yansımış durumda. SIPRI'nin raporu var bu yönlü, Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü. 2023 yılında küresel askerî harcamaların 2 trilyon 443 milyar dolar olduğunu belirtiyor. Bu rakam bir önceki yıla göre yüzde 6,8 oranında artmış. Tabii, burada en büyük payı Amerika Birleşik Devletleri 916 milyar dolar, Çin 296 milyar dolar, Rusya 109 milyar dolar, Türkiye ise 15,8 milyar dolarlık harcamayla 2022'ye göre bir sıra yükselerek 2023'te dünya genelinde 22'nci sıraya yükselmiş durumda. Yani Türkiye'de de askerî harcamalarda özellikle son yirmi yılda giderek artan bir ivme görüyoruz. Şimdi, 2023 yılında toplam yüzde 37 oranında bir artış demek bu oran. Bu arada küresel askerî harcamaların toplam payının yüzde 55'ini ise NATO'ya bağlı üyeler oluşturuyor. Tüm bu harcamaların yüzde 55'i NATO üyelerine ait. Şimdi, SIPRI 1966'da kurulmuş bir örgüt; çatışma, silahlanma, silah kontrolü ve silahsızlanma gibi alanlarda rapor ve analizler düzenliyor. SIPRI diyor ki: Askerî harcamalardaki bu benzeri görülmemiş artışı barış ve güvenlik alanındaki küresel bozulmaya doğrudan bir yanıt olarak açığa çıkıyor bu durum ve ülkelerin giderek askerî güce öncelik verdiklerini, değişken jeopolitik ve güvenlik ortamında bir etki tepki sarmalına girdiklerini söylüyor. Daha çok korkular, daha çok güvenlik harcamaları. Aslında bütün dünya ülkelerinin silahlanmaya başladığını söyleyebiliriz. Savaş sanayisi yatırımları, askerî harcamalar olağanüstü boyutlara ulaşmış durumda. Aslında ülkeler bütün potansiyellerini neredeyse savaş sanayisine, savaş harcamalarına harcıyarak heba ediyorlar. Peki, bu askerî harcamalar kimin cebinden çıkıyor, kimlerin çıkarına hizmet ediyor diye aslında bir bakmak gerek. Emperyal devletlerin ve silah tüccarlarının buradan çıkar besledikleri, savaşlardan besledikleri, aynı zamanda savaşları da besledikleri açıkça görülüyor. Amerika Birleşik Devletleri ve Batı Avrupa ülkeleri 2014-2018 yılları arasında tüm dünyadaki silah ihracatının yüzde 68'ini gerçekleştirmişler, 2019 ve 2023 yılları arasında ise bu oran yüzde 72'ye kadar çıkmış. Türkiye, yirmi yıldır artan oranda savunma sanayisine yatırım yapıyor. SIPRI raporuna göre Türkiye, dünyanın en

büyük 11'inci silah ihracatçısı konumuna da yükselmiş durumda. Bugün, 11'inci silah ihracatçısı konumunda tüm dünyada Türkiye. En fazla da Birleşik Arap Emirlikleri'ne sonra Katar'a ve Pakistan'a silah satıyor ve yine, Sahra Altı Afrika'ya yüzde 6,3'le en çok silah satan 4'üncü ülke Türkiye. Savunma sanayisi şirketlerine devletin teşvikleri olduğunu da biliyoruz. Bu savunma sanayisi şirketleri de hızla büyüyorlar.

2025 yılı bütçesine baktığımız zaman, 2024 yılında 40 milyar dolar savunma ve güvenlik harcamalarının payıydı, 2025 yılında ise bu 7 milyar dolar daha artarak 47 milyar dolara çıkmış durumda. Şimdi, tüm genel bütçeye baktığımız zaman da bütçede 3 trilyon liralık bir vergi harcaması var, 1 trilyon 950 milyarlık bir faiz harcaması var. Güvenlik ve savaş harcamalarını da bir araya getirdiğimizde Sayın Bakan, mevcut bütçenin 14,7 yani üçte 1'inden fazlası, neredeyse yarısına yakını savaş ve güvenlik harcamaları, vergi harcamaları ve faiz harcamalarına gidiyor. Yani bu tüm ülkenin halklarının, toplumun, insanların cebinden çıkan vergiler neredeyse yarısı olarak bu kalemlere gitmek zorunda çünkü tercihimiz bu noktada. Faiz harcamaları sermayeyi besliyor biliyorsunuz, vergi harcamaları, sermayeden alınmayan vergiler ve savaş harcamaları, savaş baronlarını ve savaş ticaretini destekleyen bir konumda bugün ve savaş sanayisi hizmetine sunulmuş durumda. Peki, bu ülkenin halkları ne yiyip içecek? İstihdam nasıl artacak? Eğitime, sağlığa nereden bütçe bulacak diye sormak istiyoruz? Bu, bütçedeki tercihi gösteriyor. Halktan toplanan vergiler en geniş kesimin faydalanacağı, eğitim, sağlık, ulaşım, tarım gibi alanlara değil, istihdam yaratma kapasitesinde çok sınırlı olan bazı sermaye kesimlerinin kâr sağladığı alanlara ve askerî harcamalara, savaş sermayesine aktarılmış oluyor. Bu dönem, millî gelirden emeğin aldığı pay da düşmüş durumda. 2013'te yüzde 31,7 olan pay giderek azalıyor ve yüzde 29'lara kadar gerilemiş. Peki, bu kaynaklar başka bir şekilde kullanılmış olsaydı, ekonomide büyüme, istihdam, ücret artışı olarak geniş toplum kesimlerinin faydasına olmayacak mıydı diye sormak istiyoruz? Dünyada ne olursa olsun Türkiye'nin iç ve dış güvenliği barış temelli politikalarından geçmektedir. Coğrafyamızdaki siyasi istikrarsızlık ancak bölgede barışçıl politikaların hâkim kılınmasıyla son bulabilir. Kürt sorununda çatışma, savaş dışındaki tüm çözüm seçenekleri barış, demokrasi ve güvenliği sağlayacak olan bir seçenektir ve tercih edilmelidir. Bu, Türkiye halklarına borçlu olduğumuz, yapılabilir, mümkün ve en kolay seçenek olarak önümüzde durmaktadır.

Şimdi, Sayın Bakan, İnsan Hakları İzleme Örgütü var, Suriye'deki insan hakları ihlallerini raporlaştırıyorlar. Onlar en son olarak yine bir rapor yayınladılar. Birçok insan hakkı ihlali orada gerçekleşiyor biliyorsunuz. Gözaltına alınmalar, işkenceler, kaçırılma olayları, kaybedilmeler, tecavüzler, şiddet vakaları vesaire, bunların hepsi gidiyor ve Türkiye, kuzey Suriye topraklarında şu anda bulunmakta işgalci bir güç olarak. Şimdi, bu raporla ilgili sizin bir bilginiz var mı? Öncelikle onu sormak isterim. Bu rapor şunu diyor çünkü: Bu rapor hazırlanmadan önce buradaki yaşanan hak ihlalleriyle ilgili olarak sizin tarafınızdan da sizin görüşünüzü almak üzere bir mektup kaleme alınmış. Bilmiyorum bu mektuptan haberdar mısınız? Size ve Dışişleri Bakanlığına bu mektup iletilmiş. Bu rapor, Şubat 2024 yılında yayınlandı, kaleme alındığı tarih bundan önceki bir tarih ve bu yazının başvuru içeriğiyle ilgili bir bilginiz var mı yok mu? Öncelikle onu bilmek istiyoruz. Bu hak ihlallerinden bir bilginiz var mı yok mu, onu bilmek istiyoruz. Buna dair herhangi bir girişiminiz, herhangi bir orada işlenen suçlara dair yaptırımınız, herhangi bir başlattığınız soruşturma var mı yok mu, bunları bilmek istiyorum. Eğer bu raporla ilgili herhangi bir mektup elinize ulaşmadıysa bu mektubu size ben iletebilirim, bu mektup şu anda bende mevcut. Bu raporun son sayfasında 4-5 sayfa olarak bu mektup ilişkilendirilmiş durumda.

Sayın Bakan, bir diğer konu da Sağlık Bakanlığıyla yapılan bir protokol gereği yurt dışına, savaş bölgelerine, çatışma bölgelerine hekimlerin görevlendirilmesi meselesi; bu konudan hekimler çok muzdaripler. Birçoğu diyor ki: "Bir gece önceden WhatsApp'ımıza gelen mesajlarla görevlendiriliyoruz, harp cerrahisi ve harp sağlığı açısından hiçbir bilginiz, uzmanlık açısından profesyonelliğimiz olmadığı bir bölümle ilgili değerlendirilmek isteniyoruz savaş alanlarında." Türk Tabipleri Birliğinin de bununla ilgili birçok defa yeni başvuruları oldu. "Mesleğe yeni başlamış genç meslektaşlarımız eğitimini alamadıkları, zihnen hazır olmadıkları birimlerde ve yerlerde kurumsal olarak başka kurallara ve geleneklere tabi askerî personelle birlikte hizmet sunmak zorunda kalmaktadırlar. Herhangi bir ön eğitim almadan, talebi olup olmadığı gözetilmeden yapılan görevlendirmeler meslektaşlarımız kadar sağlık hizmeti sunacağı kişiler yönünden de risk oluşturmaktadır." diyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Bir dakika ek süre veriyorum.

Buyurun.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Oraya gidip o deneyimi yaşamış olan arkadaşlarımızın basına verdiği röportajlar var; çok zorlanıyorlar, mobbinge maruz kalıyorlar ehil olmadıkları için harp cerrahisi konusunda. Travmalı hastalar geliyor, göğüs travması, kafa travması vesaire. Pratisyen hekim çoğunluğu, daha yeni, ilk atama ve kimisi diyor ki: "Hayatımızda belki erişkin hastaya hiç bakmadık, çocuk acilde çalışıyorum fakat erişkin hastaya bakmak zorunda kaldım." gibi şikâyetleri var. Bu durumun düzeltilmesini istiyoruz, bu konuda bir adım atılmasını bekliyoruz.

Teşekkürler.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARINI (Devam)

6.- Oturum Başkanı Orhan Erdem'in, Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bozdağ, biraz önce ifade etmiştim: Hiçbir savaşın tarafı değiliz Türkiye olarak. Birleşmiş Milletler anlaşmasının meşru müdafaya ilişkin 51'inci maddesi gereğince meşru savunma hakkını gerektiği yerde Türkiye Cumhuriyeti kullanmaktadır.

Buyurun Sayın Oluç.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben biraz evvel burada yoktum. İsmail Bey benim yaptığım konuşmayla ilgili "Kendi görüşü mü partisinin görüşü mü?" diye sormuş; tutanaklara girsin diye cevap veriyorum, bir polemik olsun diye değil. Orhan Bey, siz, İsmail Bey'e söylersiniz, benim söylediğim her şey partimi bağlar; net. Benim söylediklerim partimi bağlar.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Oluç, tutanaklara geçti.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A.- Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Millî Savunma Bakanlığı (Devam)

b) Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı (Devam)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Şimdi, Sayın Veli Ağbaba, sonra Tahsin Ocaklı, sonra Cavit Arı olarak devam edeceğiz.

Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ben teşekkür ediyorum.

Tabii, güncel bir tartışmayla, güncel bir siyasetle ben de sözlerime başlamak istiyorum.

Geçtiğimiz aylarda Sayın Bahçeli "Öcalan DEM Grubuna gelsin, konuşsun, PKK'yı lağvetsin, umut hakkı tanınsın." dedi. Daha sonra bu, Sayın Cumhurbaşkanı ve AK PARTİ Genel Başkanı tarafından da teyit edildi, desteklendi. Bugün yeni bir aşamaya geçtik; yine Sayın Bahçeli, Öcalan ile DEM'in görüşmesinin sağlanması gerektiğini ifade etti.

Benim burada söylemek istediğim şey şu, bu tartışmaların dışında: Tabii, bu işin muhatabı, 40 bin şehidimizin en büyük muhatabı tabii ki Türk milletidir ama en çok da Türk Silahlı Kuvvetleridir. Tabii, Türk Silahlı Kuvvetlerini siyasete sokmamak gerekir, bunun da muhatabı Sayın Millî Savunma Bakanımızdır. Acaba bu konuda ne düşünüyor? Bu, Öcalan'ın umut hakkı konusunda ne düşünüyor? Öcalan'ın dışarı çıkması konusunda ne düşünüyor? Hakikaten bunları merak ediyoruz çünkü Türk Silahlı Kuvvetlerimiz on binlerce şehit vermiştir, on binlerce gazi var. Dolayısıyla bu konuda da en çok ne düşündüğünü merak ettiğimiz kurum Millî Savunma Bakanlığımızdır, onu ifade etmek istiyorum ve bunun merakla cevabını bekliyoruz.

Şimdi, Türk Silahlı Kuvvetlerini siyasi tartışmalar içine çekmek son derece yanlıştır. Türk Silahlı Kuvvetleri bir siyasi partinin değil tüm milletin ortak meselesidir ve Peygamber ocağıdır; ebedi Başkomutanımız Atatürk de Silahlı Kuvvetler de her zaman siyaset dışıdır. Şunu ifade etmek isteriz ki: Atatürk, ne Cumhuriyet Halk Partisinin ne bir siyasi partinin sadece bir simgesi olmaktan daha büyük bir şahsiyettir ve tarihe geçmiştir, onu ifade etmek istiyorum. Ancak bu, Türk Silahlı Kuvvetlerinin siyasete girmeme meselesi bizden çok, en çok da Türk Silahlı Kuvvetlerini yönetenlerin sorumluluğudur ve görevidir. Türk Silahlı Kuvvetlerini yönetenlerin görevi Türk Silahlı Kuvvetlerinin itibarını korumak, rejim karşıtı oluşumların TSK'ye sızmasını önlemektir. Maalesef tarihimize bakıldığında zaman çokça, sıkça bunun örneklerine rastlamak mümkündür. Bugün, geçmişte Türk Silahlı Kuvvetlerinde istifa müessesesinin çok şerefli bir şekilde gerçekleştiğini biliyoruz ve bunun ilk örneklerinden biri Mustafa Kemal Atatürk'ün 8 Haziran 1919'da saraya karşı istifasıdır.

Yine, burada birkaç şeyi daha hatırlatmak isterim: Türk Silahlı Kuvvetleri bir yapı tarafından AKP-FETÖ ortaklığıyla teslim alınmak istendiği zaman o dönemin Genelkurmay Başkanı Sayın Işık Koşaner 29 Temmuz 2011'de, görev süresi iki yıl kalmasına rağmen istifa etmiştir; Oramiral Nusret Güner istifa etmiştir, Koramiral Atilla Kezek istifa etmiştir. AKP iktidarı bu şerefli, Atatürkçü komutanların uyarılarını maalesef dikkate almamıştır ve TSK'ye, düşman kuvvetlerin topla tüfekle yapamadığını, AK PARTİ FETÖ ortaklığıyla yapmış ve Türk Silahlı Kuvvetleri büyük bir darbe almıştır; TSK'nin içine âdeta fitne sokulmuştur; kozmik odamız iktidarın ön açmasıyla düşmanın eline geçmiştir. İktidarın açık gizli Atatürkçü düşünce düşmanlığı o kadar büyümüştür ki ve maalesef FETÖ'nün orduya sızmasına izin verilmiştir.

2011-2015'te terfi eden generallerin büyük çoğunluğu FETÖ'de yetişenlerden atanmıştır ve o yetişenler Türkiye Büyük Millet Meclisini bombalamış, Boğaz Köprüsü'nü bombalamış, yüzlerce yurttaşımızın şehit olmasına sebep olmuştur. Aslında o döneme bakıldığında zaman âdeta bir tekrarı görmek mümkün. O dönemi hatırlayalım değerli arkadaşlar, medya, siyaset, akademisyen hep bir koroyla Türk Silahlı Kuvvetlerine saldırmakta, 2010 referandumunda zirveye çıkan işte "Askerî vesayetten kurtulacağız." laflarının çokça gündeme geldiği yalanlarla gidiyordu. Türk Silahlı Kuvvetlerinin cami bombalayacağı iddia edildi, hatırlayın. Bu ittifakın içinde herkes vardı; AK PARTİ vardı bu ittifak içerisinde, FETÖ vardı bu ittifakın içerisinde, liberaller vardı, tarikat vardı, cemaat vardı, herkes vardı ama ancak şunu söylemek lazım ki bu ittifakın önderi AK PARTİ ve FETÖ'ydü. Bugün de aynı şeyler devam ediyor. Aslında buradaki hedef Atatürk'tür; bakın, hedef laik, demokratik cumhuriyettir. Yoksa siz de biliyorsunuz ki bu 5 genç teğmen darbe yapamaz. Bakın, şu fotoğraf çok anlamlıdır değerli arkadaşlar, burada "Atatürk'e zerre muhabbet besleyen ne ölüme ne dirime gelsin." denmiştir ve buradaki resim, hakikaten tarihe geçecek bir fotoğraftır ve resimdir; bunu da tarihe not olsun diye söylemek istiyorum.

Darbe sonrası hatırlayıp unuttuğumuz bir Atatürk resmi var, bakın...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ne büyük delilmiş o resim, vay be!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Savunuyorsanız bu resmi savunun, savunacaksınız savunun.

Bakın, iktidar Atatürk'ü maalesef çok sıkıştığı zaman hatırlıyor; en son ne zaman hatırladı? 15 Temmuz darbe girişiminden sonra, asılmayan Atatürk bayrakları AK PARTİ Genel Merkezine çıkılarak AK PARTİ'nin duvarlarına asıldı. Değerli arkadaşlar, daha sonra bu

unutuldu. Bakın, Türk Silahlı Kuvvetlerinin temeli tabii ki disiplindir, disiplin sadece Atatürkçü subaylara uygulanmamalıdır.

Bakın, şu fotoğrafa bakın arkadaşlar, şu fotoğrafa bakın... Bu fotoğraftaki bir amiral, bu amirale hiçbir işlem yapılmamıştır. Makam arabasıyla -Türk Silahlı Kuvvetlerinin sağlamış olduğu makam aracıyla- tarikatine gidip gelmiştir ve hiçbir şey yapılmadan lütufen kendi isteğiyle emekli olmuştur. Şimdi, buna disiplin uygulamayanlar "Mustafa Kemal'in askerleriyiz." diyen genç teğmenlere gözdağı vermektedir. Hiç kuşkusuz Türk Silahlı Kuvvetlerinin her bireyi hepimizin göz bebeğidir ve siyasete girmemelidir. Tarikat, cemaat yapılanması Türk Silahlı Kuvvetlerinin düşmanıdır ve burada dikkat çekmek istiyoruz: Hiçbir zaman bir rütbeye gelmek için bir tarikat, bir cemaat yaklaşması olmamalıdır. Şimdi, bu teğmenler ne yapmıştır? Teğmenler resmî tören dışında yemin etmiştir ve bu ifade birçoğumuzun bildiği gibi -en çok da Sayın Bakan bilir- yüz yıl öncesine dayanır. Kurtuluş Savaşı'nda Türk süvarilerini gören köylüler "Kemal'in askerleri geldi." diye sevinç gözyaşları dökerler. Bugün, burada, ihraç edilmek istenen 5 teğmen, 3 komutan değildir; burada, ordumuzdan ihraç edilmek istenen kuruluş değerlerimizdir, laikliktir, cumhuriyettir, Atatürk'tür ve bu, derin yaralar açar ve bu yara onarılamaz; ben buradan söylüyorum: Derin yaralar açar ve bu yara onarılamaz. Şimdi, bütün anketlere de baktığımız zaman Mustafa Kemal Atatürk sevgisinin -"yirmi üç yıl" diyor da- yirmi üç yıl boyunca saldırıya rağmen, AK PARTİ'ye oy verenlerin de büyük çoğunluğu Atatürk sevgisinden vazgeçmemiştir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tabii, bu dönemde -yine, tarihe not düşülsün diye söylüyorum- Süleyman Şah Türbesi maalesef, bugün düşman ilan ettiğiniz PYD/YPG'yle iş birliği yaparak taşınmıştır. Yine, Tank Palet Fabrikası unutulmamalıdır; Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir unsuru olan Tank Palet Fabrikası maalesef, nereye satılmıştır? Katar'a satılmıştır.

Şimdi, bizim, bu dönemde hem ekonomimizi hem siyasetimizi çok etkileyen birkaç olayı da sizlerin dikkatine sunmak istiyorum. Türkiye'nin satın aldığı S-400 hava savunma sistemleri hâlâ konuşlandırılmış değildir. 2023'te yaptığımız açılımda Sayın Bakan, S-400'lerin bir kenarda bekletilmediğini, ihtiyaç hâlinde aktif hâle getirilebileceğini belirttiniz. Bunun yanı sıra, NATO üyesi olduğumuz için sahip olduğumuz askerî envanterler S-400 sistemiyle uyumlu değildir çünkü S-400 savunma sistemleri NATO müttefiklerinin envanterine karşı üretilmiştir. 29 Ekimden bu yana söylediğimizin tersine depolarda beklemektedir. Zararımız S-400'lerin sadece beklemesi ve oraya verilen yaklaşık 2,5 milyar dolarla sınırlı değildir. Bakın, bir F-35 projesi... Yani başımızdaki İsrail'i, Yunanistan'ı bu projeye girerken maalesef, S-400 alımından sonra F-35 projesinden çıkarıldık. Burada sadece Türk Silahlı Kuvvetleri zarar görmedi, F-35 için üretim yapan birçok Türk şirketi de maalesef, kapılarına kilit vurdular. Şimdi, bu ne olacak, nereye gidecek bu S-400 meselesi, hakikaten büyük merak konusu. Amerika'nın ve bizim müttefiki olduğumuz NATO'nun da kırmızı çizgisi olduğunu biliyoruz. Burada maalesef, öngörüsüz bir siyasetle karşı karşıyayız, "Ben dedim oldu." siyasetiyle karşı karşıyayız.

Ben sözlerime bir hatırlatmayı daha yaparak son vermek istiyorum: Türk Silahlı Kuvvetlerimiz Kurtuluş Savaşı'ndan sonra en büyük kaybı Rusya'nın saldırısında Suriye'de verdi. Bakın, tekrar söylüyorum: Türk Silahlı Kuvvetlerimiz Türk Kurtuluş Savaşı'ndan sonra en fazla kaybını Suriye'de verdi. Bununla ilgili Türk Silahlı Kuvvetlerinin Mehmetçiklerini katledenler ellerini kollarını sallayarak gezdi ve maalesef, bizim Cumhurbaşkanımız Rusya'da kapının önünde bekledi.

Bir başka şey, bu IŞİD canilerinin yakmış olduğu askerlerimiz var, bunların akıbeti ne oldu? Bunlara o ölüm emrini verenlerin Antep'te ikamet ettiği söyleniyor, gazeteciler ortaya çıkardı. Türk Silahlı Kuvvetlerimiz, sizler takip ediyor musunuz, bunu çok merak ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hemen bir teşekkür edip bitiriyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ben bütçemizin hayırlı olmasını diliyor, teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ağbaba, teşekkür ederiz.

Sayın Tahsin Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Komisyونumuzun üyelerini, Sayın Bakanı ve heyetini saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, tabii, bütçe görüşmelerinde, şöyle bir baktığımız zaman 2025 yılı içinde iç güvenlik savunma harcamaları için 913 milyar lira, Savunma Sanayii Destekleme Fonu için de 252 milyar lira yani toplamda 1 trilyon 166 milyar liralık bir bütçe planlaması yapıldığını görüyoruz. Şimdi, buradan 694,5 milyar liralık kısmının iç güvenlik maksatlarıyla kullanılacağı da anlaşılıyor. Tabii, 2025 yılı için bütçe artışının, yüzde 42 enflasyon oranına baktığımızdaki karşılığı bu bütçenin, sizin artışınızda yok demek yani yüzde 42 enflasyon oranına uygun bir bütçe artışınız olmamış. Hatta orta vadeli plana göre 2025 gayrisafi yurt içi hasıla hedefinin 1.465 milyar dolar olacağı öngörüsüyle savunma ve güvenlik ödeneğinin gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 1,8'ine denk gelmesi beklenmekteydi ama geçen yıl NATO tarafından da tavsiye edilen bu yüzde 2'lik NATO kriterlerine de Türk Silahlı Kuvvetleri veya Bakanlığımız olarak ödeneklerine uyamadığımız anlaşılıyor.

Sayın Bakan, bir de tabii, bizim, 15 Temmuzdan sonra ihtiyaç hâlidir diye ortaya konulan ve Yüksek Askerî Şûra Kanunu'nda yapılan değişikliklerle Türk Silahlı Kuvvetlerimizde bazı kararların alınmasında vatandaşlarımızın ciddi rahatsızlığı var. Ne oluyordu? Öncesinde 2 sivil ve 15 askerle Yüksek Askerî Şûra kararları gerçekleştiriyordu, bu FETÖ darbesinden sonra, FETÖ girişimi darbesinden sonra 8 sivil ve 4 askerle YAŞ kararları alınmaya başlandı yani askerlerin aslında, işin doğrusu, erişkin ve yetişkin subaylarımızın yeterince söz söyleme olanağı kalmadı. Özellikle YAŞ'ın yapısının değiştirilmesi TSK'yle ilgili konularda bilgi ve sorumluluk sahibi olmayan bazı bakanların YAŞ üyeliğinden çıkarılması hakkındaki sizin görüşünüzü çok merak ediyorum, bunu tavsiye eder misiniz iktidara mesela?

Sayın Bakan, askerî sağlık sisteminin kaldırılması bir sorundur. GATA ve askerî hastanelerin Sağlık Bakanlığına devri nedeniyle,

özellikle emir komuta ve teşkilat yapısında ciddi bir bozulma olmuştur. Sağlık personeli, özellikle işte, doktor, askerî hemşire ve diğer personel Sağlık Bakanlığına dâhil edilmiş ve askerî hastanelerin çalışması ortadan kalktıktan sonra silahlı personelin kendi gücünde, öz gücünde bir eksilme olduğu da ifade edilmektedir. Dolayısıyla bu anlamda, askerî hastanelerin yeniden açılmasıyla ilgili herhangi bir şeyiniz var mı? Ve operasyonel görevler icra eden birliklerin kış tertiplenmesine ilişkin özellikle tüm malzeme, barınma, teçhizat ve iaşe gibi ihtiyaçları eksiksiz karşılanabiliyor mu sizce? Yani bununla ilgili yeterince bütçeden pay alabiliyor musunuz?

Bir rahatsızlığımız da Anıtkabir’de düzenlenen, özellikle resmî törenlere katılımcı olarak gelenlerin slogan atarak, taşkınlık yaparak veya bir siyasi fayda sağlayarak belli kişilerce kontrol edilmiş insanlar tarafından orada bir siyasi malzeme hâline getirilen bir hâli var. Buna niye, niçin müsaade ediyorsunuz? Sanıyorum, bu, oradaki komutanlık da size bağlı, bununla ilgili herhangi bir eylem yapacak mısınız?

Tuzla Piyade Okul Komutanlığındaki kursiyer teğmenler arasında yaşanan tartışma sonrasında Atatürk resmini takmayan ve üniforma giymesine rağmen tarikat mensubu gibi hareket edenlerle bizim şimdiki teğmenlerin aynı kategoriye konularak meslekten ilişkisinin kesilmesi bizim canımızı yakıyor. Siz bunu nasıl doğru buluyorsunuz? Doğru buluyor musunuz? Bu olaylar sebebiyle ilişkisi kesilen teğmenlerimizin mevcutları nedir? Harp Okulu ve astsubay meslek yüksekokullarında öğrenciler arasında tarikat bağlılığı sebebiyle bir tartışma ve gerilim olduğu haberleri var, bunlar doğru mudur? Ordunun siyasete karışmaması, kışlada ve camide siyaset olmaması ilkelerine aykırı bu hareketlerde bulunanlara neden müsaade edilmektedir? TSK içerisinde başka isimler altında ancak 15 Temmuz darbe girişimine sebep olan FETÖ benzeri tarikat yapılarının güçlenmesine göz yumuluyor mu? Özellikle bununla ilgili yeni bir yapılanmanın olduğu konusunda vatandaşların ciddi bir iddiası var. Bu sorulara bir cevap vermenizi isterim.

Sonra, devam edeyim şimdi: Tabii, teğmenlerin ihracı konusu bugünün en çok gündemi. Bu, bir grup teğmenimizin yemin etmesi ve “Atatürk’ün askerleriyiz!” şeklindeki sloganları hakkında soruşturma açılması üzerine Ömer Çelik’in bir açıklaması oldu, “Onlar bu milletin evlatlarıdır.” demişti. Şimdi, Ömer Çelik mi hatalı? Onlar bu milletin evlatları da bugün ne oldu da şimdi TSK’dan ihraç edilme durumuna geldiler? Elbette resmî bir açıklama gelmemesine rağmen askerlerimiz adına, teğmenlerimiz adına büyük endişelerimiz var. Daha sonra da yandaş medyanın oradan kutuplaşmaya dönük malzeme çıkarma çabalarıyla Cumhurbaşkanı da aksi yönde açıklamalar yaptı Ömer Çelik’ten sonra. Sanki ordunun içerisinde darbe planlayanlar varmış gibi bir havaya sokuldu bu ve şimdi sizden evlatlarımıza, bu genç teğmenlerimize kıymanız bekleniyor, şanlı ordumuzun siyasete alet edilmesine izin vermeniz isteniyor. İktidarın beslemesi, bir kısmı bölücülükten hapis yatmış, kimisi tescilli FETÖ’nün tedrisatından geçmiş şimdilerde iktidar kuyruğuna yapışmış gazetecilerin hedef göstermesiyle hepimizin gururu Silahlı Kuvvetlerimizdeki bu gencecik vatan evlatlarına kıymamalıdır, umarım böyle sonuçlanmaz.

Sınır güvenliği meselesinde özellikle kitabınızın 3’üncü sayfasında yer alan “hudut güvenliği” şeklindeki hudut güvenliğine ilişkin açıklamalarımızda “Yasa dışı girişleri engellemek, terörist faaliyetleri önlemek amacıyla hudutlarımızda en etkili ve kademeli tedbirler uygulanmaktadır. Kaçak geçişlere de asla imkân verilmemektedir.” denmekte, bu ifadeler size ait. İçişleri Bakanının bize söylediği 3 milyondan fazla mülteci buraya nasıl girdi? Madem sınırlarımız bu kadar güvenli idi -bütün medya organlarında- bizim, hepimizin de tanık olduğu Afganlıların, Suriyelilerin ülkemize girişi nasıl gerçekleşti? Bunda Silahlı Kuvvetlerin değil de başka birilerinin mi sorumluluğu var?

CAVİT ARI (Antalya) - Sınır kapılarında sokuyorlar.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Evet.

Sayın Bakan, bununla ilgili ne olduğu, onu da açıklamanız gerekiyor. Yani kuş uçuşmasına izin verilmemesi gereken sınırlar nasıl oldu da herkesin elini kolunu sallayarak girebildiği bir duruma hâline geldi?

Yani muhtemelen sizin de canınızı yakmıştır, Suriye’deki görevi sırasında makam aracıyla insan kaçakçılığı yapan Tuğgeneral Bilal Çokay emekli edildi, daha sonra da Bakanlığınızca Yüksek Disiplin Kuruluna sevk edildi. Bu olay bir disiplin suçu mudur? Adli tatbikat yapılması gerekmiyor mu? Yani disiplin suçunun dışında bunun bir adli hâl olması gerekmiyor mu? İnsan kaçakçılığının TCK’ye göre cezalandırılması gereken bir suç olduğu gerçeği yok mu? Bir de bu olay sizin Genelkurmay Başkanlığınızda oluyor, insanın aklına gelmeyecek türden bir çürüme olmuş orada ve bu sistem çürümüş, ülke de âdeta yönetimsiz duruma düşmüştür. Bunun siyasi sorumluluğunu üstlenip bana sorarsanız siz de istifa etmeyi düşünmelisiniz ya da af talebinde bulunmayı teklif etmelisiniz.

S-400, NATO ve F-35 konuları da canımızı yakan başka bir şey tabii. “Rus uçağını düşürme emrini ben verdim.” diyen Sayın Cumhurbaşkanı “Hava sahamız yine ihlal edilirse vururuz.” diye sürtüşmeye bile girmişti. Ondan sonra Putin’in öfkesini dindirmek için, arayı düzeltmek için gittiniz 2,5 milyar dolar ödeyip kullanamayacağımız, çürümeye bırakılan S-400’ler satın alındı ve sonra ortak olduğumuz hâlde, parasını ödediğimiz F-35 projesinden de çıkarıldık, şimdi eski teknoloji “F-16’yı Amerika bize satsın.” diye onunla övünmeye çalışıyoruz; bunun izahatı yok. F-16 savunma sistemiyle Türk Silahlı Kuvvetlerinin yeterince güvende olacağını da düşünmüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Atatürk’ün çizdiği “Yurtta barış, dünyada barış.” şiarından ayrılmamak gerekiyor dış politikada savrulma yaşamamak için ve sağlıklı bir Silahlı Kuvvetlerimiz olabilmesi için. Mustafa Kemal’i rehber almamız gerekiyor, Mustafa Kemal’in rehberliğinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin geçmişte olduğu gibi gelecekte de planlamasının yapılması gerekiyor.

Bütçenin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, saygılarımı sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ocaklı, teşekkür ederim.

Sayın Cavit Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakan, geçtiğimiz yakın tarihte, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı olarak görev yapan bir kişi bu ülkede “Montrö sözleşmesinden tek taraflı olarak çıkılabilir, bu sözleşme feshedilebilir.” dedi ve yine aynı günlerde bu ülkede “cüppeli amiral” diye bir kişi gündeme düştü ve cüppeli bir amiralin tarikat bağlantıları olduğu ve tarikat faaliyetleri içerisinde olduğu kamuoyuyla paylaşıldı. İşte o günlerde emekli 104 amiral öncelikle “Montrö Sözleşmesi’nden tek taraflı çıkılabilir.” beyanına ve yine bu sarıklı, cüppeli

amirale tepkilerini ifade ettiler. İşte, bu amirallere karşı bir anda soruşturmalar açıldı ve dönemin Savunma Bakanı ağır sözler sarf etti ve yine İçişleri Bakanı “Efendim, işte bu bildiriye açıklayanların hedeflerini bulduk, araştırdık.” dedi. Şimdi, ben size soruyorum: Ne bulundu, ne araştırıldı öncelikle? Devam ediyorum: Rusya-Ukrayna savaşıyla bu Montrö Sözleşmesi’nin aslında ne kadar önemli olduğu ve ülkemizin boğazlar açısından ne kadar değerli olduğu ortaya çıktı. Türkiye boğazlarından geçişi düzenleyen bir sözleşme olmakla beraber, Türkiye’ye Marmara Denizi, İstanbul ve Çanakkale Boğazları’ndaki tam egemenlik haklarını geri kazandıran bir sözleşme olduğu tescillenmiş oldu. “Bu sözleşmeden çıkabiliriz.” diyenler de belki bu vesileyle utandı.

Sayın Bakan, bu amirallerle ilgili yürütülen soruşturmalar neticesinde öğrendiğimiz kadarıyla beraat ettiler, suçun yasal unsurları oluşmadığı gerekçesiyle beraat ettiler, istinaf mahkemesi de bu beraati onayladı. İşte o günlerde yaratılan bu sanal gündemle beraber neredeyse bu amiraller mahkûm edilmeye çalışıldı, suçlu ilan edilmeye çalışıldı. İşte şimdi bugüne geliyoruz Sayın Bakan. Bugünse ne oluyor, onu söyleyeyim: Bugün Silahlı Kuvvetlerde Harbiyeden teğmenlerimiz mezun oluyor; Deniz Harp Okulu, Kara Harp Okulu ve Hava Harp Okulunda tarihte ilk kez 3 genç kadın teğmen dönem 1’incisi oluyor. İşte aslında bu, Cumhuriyetin kadınlarımızı, gençlerimizi nereye getirdiğinin güzel bir örneğiydi. Ancak öyle ki maalesef bu ülkede hâlâ kadınların okumasına karşı çıkan ve yine Atatürk’e düşman, vatana düşman, millete düşman yapıların olduğunu da biliyoruz. İşte bu yapılar bu teğmenleri hazmedemedi ve bunlar teğmenlerin “Atatürk’ün askerleriyiz.” diye biten yeminlerinden bir suç yaratmaya çalıştılar. Şimdi, soruşturmalar açıldı ve kamuoyuna yansıyan birtakım haberler ve soruşturma sonrasında “Hepsini atalım.” diyenler; yok, bunlara “Darbeci” diyenler... Yani neymiş efendim, emre itaatsizlik yapmışlar, disiplinsizlik yapmışlar; aslında burada esas karın ağrısı “Mustafa Kemal’in askerleriyiz.” denmesiydi. Peki, soruyorum Sayın Bakan: Bu teğmenler “Mustafa Kemal’in askerleriyiz.” demeyecek de “Trikipis’in askerleriyiz.” mi diyecekler yoksa “Keşke Yunan kazansaydı.” mı diyeceklerdi? İşte geçtiğimiz dönemlerde bu anlayışı taşıyanları defalarca söyledik, “Bakın, bu ülkede Cumhuriyet düşmanı, Atatürk düşmanı, asker düşmanı, vatan düşmanı var.” dedik, dinletemedik çünkü ordunun içine de bunlar sızmıştı ve sonuçta da ne oldu? İşte 15 Temmuz bu ülke maalesef gördü, yaşadı. Bunda o darbe girişiminde bulunan FETÖ’cüler kadar buna zemin hazırlayanların da sorumlu olduğunu ifade etmek isterim.

Sayın Bakan, biz bu teğmenlere sahip çıkalım; bakın, bunlar gençler, bu gençlere hep birlikte sahip çıkmak zorundayız. Sayın Bakanım, ben avukatım, hukukçuyum aynı zamanda ve konuya biraz hukuki de yaklaşmak istiyorum. Burada bir disiplin işlemi var. Disiplin işleminde Askerî Disiplin Kanunu gereğince sırasıyla uyarma, kınama, hizmete kısmi süreli devam, aylıktan kesme, hizmet yerini terk etmeme, oda hapsi, Silahlı Kuvvetlerden ayırma cezaları var. Silahlı Kuvvetlerden ayırma cezasını gerektiren disiplinsizlikleri okuyorum Sayın Bakan: “Aşırı borçlanmak ve borçlarını ödememek, ahlaki zayıflık -maddede açıklanmış ne olduğu- hizmete engel davranışlarda bulunmak, devletin ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin itibarına zarar verecek nitelikte tutum ve davranışlarda veya ağır suç veya disiplinsizlik teşkil eden fiillerde bulunmak, gizli bilgileri açıklamak, ideolojik veya siyasi amaçlı faaliyetlere karışmak, uzun süreli firar, disiplinsizliği alışkanlık hâline getirmek, iffetsiz bir kimseyle evlenmek veya böyle bir kimseyle yaşamak, gayritabii mukarenette bulunmak.” Şimdi, bu maddelere baktığımızda, (d) bendine mi uydurmaya çalışıyorsunuz, merak ediyorum çünkü ancak olsa olsa buraya girer. Burada da “siyasi partilere girmek, ideolojik veya siyasi faaliyetlere karışmak, ideolojik veya siyasi amaçlarla disiplini bozucu tavır ve davranışlarda bulunmak” maddesine belki. Peki, soruyorum Sayın Bakan: Yakın tarihe kadar yine törenlerde okutulan yeminin okutulması, yakın tarihte törenlerde bu yeminin yapılan bir yemin olması ve sonuç itibarıyla da genç teğmenlerin “Mustafa Kemal’in askerleriyiz.” söylemi nasıl olur da ideolojik ve siyasi bir faaliyete karışmak olarak yorumlanabilir; ben size soruyorum. Sizi Bakan değil öncelikle paşa olarak, bu ülkede askerlik yapmış, generallik yapmış ve bu ilkelere sahip çıkmış birisi olarak değerlendiriyoruz ve sizin bu gençlere herkesten fazla sahip çıkmamız gerektiğini düşünüyoruz. O nedenle Sayın Bakan, bakın, yine Disiplin Kanunu’nda “takdir hakkı” diye bir madde daha var. Ben sizin bu takdir hakkınızın kullanılmasını... Ki bana göre, ortada ceza gerektirecek hiçbir durumun söz konusu olmadığını iddia ediyorum. Söylüyorum: Bu çocuklara kesinlikle en küçük bir ceza dahi verilmemeli. İşte, bir zamanlar neredeyse o amirallerin ülkeyi başına yıktınız, hepsi beraat etti. Yarın adil bir yargılamada bu çocuklar da aynı olacak. O nedenle Sayın Bakan “Disiplin cezası vermeye yetkilendirilmiş kişi veya kurullar disiplin cezası uygulamasıyla ilgili takdir haklarını ölçülü, adaletli ve hakkaniyetli bir şekilde kullanmalı.” maddesi var. Ben sizi bu gençler adına, bu teğmenler adına, cumhuriyetin yetiştirdiği bu genç kadın teğmenler adına ve bütün teğmenler adına ölçülü olmaya davet ediyorum, adaletli olmaya davet ediyorum, hakkaniyetli olmaya davet ediyorum. Yoksa, verilecek aleyhte her türlü ceza inanın sizi vicdanen rahatsız edecektir, toplum nezdinde vicdanen mahkûm edecektir. Sayın Bakan, sizi ölçülü olmaya, adaletli olmaya ve hakkaniyetli olmaya davet ediyorum.

Devamla, sizin sunumunuzdan bir cümleyle bitirmek istiyorum. Sunum kitapçığınızda Sayın Bakan, “Suriye ve Irak’ta demografik yapıyı değiştirmeye müsaade etmeyeceğiz.” cümleliz var; ne güzel!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Arı, bir dakika ek süre veriyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Keşke bunu Türkiye’de de uygulasanız da Türkiye’nin demografik yapısının değiştirilmeye dair gayretler içerisinde olduğunu, yurt dışından kaçak göçmenler şeklinde milyonlarca başta Suriyeli, Afganlı, artı çok sayıda yabancıların Türkiye’ye kasıtlı, bilinçli, planlı, projeli bir şekilde sokularak Türkiye’nin demografik yapısının değiştirilmeye çalışılmasına engel olabilseniz; asli göreviniz bu Sayın Bakan. Biraz önceki konuşmacı arkadaş “Sınırlardan bu kadar kişi mi geçti?” diye söyledi. Ben kendisine de söyledim biraz önce, hep söylüyorum: Bizim askerimiz, Mehmetçik’imiz sınırları koruyor canı pahasına. Sorun sınır boylarında değil, sorun sınır kapılarında, hep söylüyorum, geçenler kapıdan geçiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) - O Mehmetçik, yağmurda çamurda, karda kışta bir tane yabancı unsuru, teröristi, kimseyi oradan geçirmez.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sağ olun Sayın Arı, teşekkür ederiz.

CAVİT ARI (Antalya) - Kapılar açıldı, milyonlar içeriye girdi; buna müdahale edin Sayın Bakan. Bırakın Suriye’yi, bırakın Irak’ı da

gelin, birazcık Türkiye'yle uğraşın, Türkiye'deki demografik yapının değişmesini önleyin. Asli görevinizin bu olduğunu size hatırlatmak istiyorum.

Herkese teşekkür ediyorum, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Orhan Yegin, buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Salonda bulunan herkesi saygıyla selamlıyorum.

Yemin konusunda disiplinsizlik yapan askerlerle ilgili, öğrencilerle ilgili konu çokça konuşuldu. Bizim okuduklarımızdan, bizim anlatılanlardan -bizim sosyal medyadan, oradan buradan değil de- yetkili insanların ağızlarından dinlediklerimizden, duyduklarımızdan anladığımız şudur: Bu kardeşlerimiz 7 defa böyle bir ek tören yapmak istediklerini söylemelerine ve bunun uygun olmayacağı amirleri tarafından kendilerine tam 7 defa söylenmiş olmasına rağmen o kardeşlerimiz böyle bir görüntüye vesile olmuşlardır, o öğrencilerimiz, o askerlerimiz.

CAVİT ARI (Antalya) - Ne yapmışlar?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Dolayısıyla askerliğin temelinde de disiplin vardır. Mustafa Kemal Atatürk de askerdeki disiplinin ehemmiyetinin altını çizmiştir. Millî Savunma Bakanlığımız konuyu kendi iç mekanizmaları içerisinde tetkik etmektedir, soruşturma açılmıştır, incelenmektedir. Bırakalım, onlar kendi mecralarında, kendi usulleri, kendi hukukları, kendi disiplin yönetmelikleri gereği, bu meselenin esası neyse, hakikati neyse... Elbette onlar bizim çocuklarımız, elbette bizim çocuklarımız da hata yapabilir, elbette bizim çocuklarımız da hata yaptığı zaman o hatanın şiddetine, önemine, ehemmiyetine göre ya onlara bir müeyyide uygulanabilir yahut da farklı bir şey yapılabilir.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Ama evden kovmuyorsunuz değil mi?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bırakalım onlar karar versinler, onlar icra etsinler. Siz "'Mustafa Kemal'in askerleriyiz.' dediler diye bu çocuklara bunları yapıyorsunuz." diyerek işi siyasallaştırmaya, sulandırmaya, askerinize, ordunuza, millî muharip savunma ve caydırıcı gücünüzü yıpratmaya dönük her türlü cümlenin içerisine giriyorsunuz. Yapmayın, ayıp ediyorsunuz! Bu ordu sizin de hukukunuzu koruyan ordu. Bu ordu Laz'ıyla, Çerkez'iyile, Alevi'siyle, Sünni'siyle, Kürt'üyle, Terekeme'siyle, namaz kılınmasıyla kılınmayısıyla, kadeh tokuşturmasıyla, "Ben bu ülkenin vatandaşıyım." diyen herkesin ordusu, herkesin hukukunu gözeten bir ordu. Askerinize, ordunuza, kulluğunuza böyle ayıp ve çirkin laflar etmeyin lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) - Ya, ordunun hakkını hukukunu biz savunuyoruz ya! Çirkinliği yapan sizsiniz ya! Orduyu zayıflata zayıflata bu hâle getirdiniz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi, meselenin özü şu: Şimdi, geçenlerde burada Dışişleri Bakanlığı bütçesinde CHP'nin sözcüsü geldi şöyle bir ifade kullandı, dedi ki: "Bizim üyesi olduğumuz Batı devletleri ailesi var." dedi ve "Bugün karşı karşıya bulunduğumuz pek çok sorunun temeli, cumhuriyetimizin hangi gelişimin uzantısı olarak kurulduğunu, hangi cephenin uzantısı olarak kurulduğunu unutarak hatta onu yadsıyarak organik kimliğimizle kavga etmemiz de âdeta kişilik bölünmesi semptomlarını sergilememizden kaynaklanıyor." dedi. Arkadaşlar, Türkiye sizin istediğiniz o eski Türkiye değil. "Ben Batı'ya kancayı atarım, Batı beni nereye çekiyorsa oraya giderim, Batı devletler ailesinin menfaatleri neyi gerektiriyorsa ona hizmet ederim, kafam rahat, rahat ederim. Doğu'ya dönerim sırtımı, sınırında ne oluyormuş, üstümde tepemde ne oluyormuş umurumda olmaz. Benim arkamda Batı var. Oh, ben öyle rahat ederim." Böyle bir dünya yok arkadaşlar. Türkiye, bugün yeri geldiğinde Batı'yla herhangi bir devletle müttefik olan ama yeri geldiğinde başka bir konuda da onunla karşı karşıya gelebilme cesaretini kendi millî menfaatleri doğrultusunda gösterebilen, özgüveni olan bir ülkedir. Bu özgüveni birçok şeyden almaktadır. Bu özgüveni istikrarlı yönetiminden, iktidarından almaktadır, Cumhuriyet İttifakı'ndan almaktadır.

VELİ AĞBABA (Malatya) - İstikrarlı dış politikadan almaktadır.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Millet in yirmi küsur yıldır arkasında durduğu tezlerin ve politikaların arkasında durmasından almaktadır. Bunu, yetiştirdiği gençlerinin başardığı teknolojiyen, başardığı bilimden almaktadır. Bunu ordusunun o kuvvetli gücünden almaktadır. Bunu, milletin tamamından, milletin kardeşliğinden, birliğinden, bütünlüğünden almaktadır. Gelip burada ikide bir "bölünme, ayrışma" Yok "Sisi olunca, bilmem, Esat olunca elini uzatan iktidar, Kürtler olunca silah uzatıyor." Bu safsataları, bu abuk subuk cümleleri, bu milletin içerisine nifak sokma girişimlerini artık bir kenara bırakın, Batı'nın payandası bir devlet olma özlemini bir kenara bırakın. Özgüven duyuyun ya ülkenizle. Neleri başardı bu ülke yirmi senede?

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Batırdınız Orhan Bey.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bölgeyi ne hâle getirmeye çalıştılar; delikanlı gibi durdu hepsinin karşısında.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Asırlardır durdu.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bütün planları bozdu.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Cumhuriyet tarihinin en büyük borcunu getirdiniz ya!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Evet, her şeyi tam ve mükemmel istediği noktaya getiremedi çünkü burada tek muktedir olan o değildi.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Arkadaşlar, Orhan Bey'in sözünü kesmeyin, Orhan Bey doğru söylüyor. Sisi'ye meydan okudu, Sisi'nin karşısında aslan gibi duruyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Burada Amerika'yla, burada Fransa'yla, burada Rusya'yla, burada Avrupa'nın güçlü ülkeleriyle mücadele etti Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Suudi Prensini karşısında aslan gibi duruyor; önce "katil" dedi, sonra havaalanında davul zurnayla karşıladı.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ağbaba, kardeşim, bak, Hükûmete muhalif olmak başka bir şey.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ağbaba, lütfen.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Siz Hükûmetinize muhalifsiniz, muhalif de kalmalısınız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Herzog'la el sıkıştı. Bravo! Kutluyoruz! İstikrarlı dış politika.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Hükûmetinize, Tayyip Erdoğan'a, Cumhuriyet İttifakı'na muhalif de kalmanızı anlıyoruz ama ona muhalefet edeceğiz diye ordunuza düşmanca konuşuyorsunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sisi ne oldu, Sisi?

CAVİT ARI (Antalya) - Orduya düşman olan sizsiniz ya.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Orduyu sizden korumaya çalışıyorsunuz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ona muhalefet edeceğiz diye orduya "Kimyasal silah kullandı." diyen Fincancıların arkasında duruyorsunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - İşine bak, işine!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ona muhalefet edeceğiz diye "Ordu, çukur eylemlerinde geldi, kimyasal silah kullandı, komşusu olan Kürtleri katletti." diye ordusuna hakaret eden, haince cümleler kullananların arkasında durup onları cesaretlendiriyorsunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sen kimin arkasında duruyorsun? Fesli, fesli... "Keşke Yunan kazansaydı." diyenin yanında duruyorsun.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yahu, ne durumda olduğunuzun farkında olun. Sayın Ağbaba, bak ben seni milletini, memleketini seven bir insan olarak bilirim ama kurduğunuz cümleler hep milletinize memleketinize düşmanlık eden adamların yüreğini soğutuyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tabii, tabii! Bir cümlemizi söylesene.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Allah'ımızı severseniz bırakın bu işleri

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Sayın Başkanım, biz bu konuşmayı daha önce dinledik, 3'üncü tekrar.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Arkadaşlar, şimdi, bakın, Anadolu ve Mezopotamya'nın çok kültürlü yapısı yok sayıldı. Tekçi yaklaşımla, tek mezhepçi yaklaşımla siyaset yapıldı. Kardeşim, bizim tek cümle kurduğumuz şey şurasıdır, deriz ki: "Bölmeyin devleti, milleti." "Tek devlet" deriz, "tek bayrak" deriz, "tek devlet, tek millet" deriz. Bizim "tek" ifadesini kullandığımız, ürettiğimiz tek kavramsallaştırma ve yaptığımız çatı budur. Onun dışında, Alevisi'ni Sünni'sini, eteği kısa olanını uzun olanını, burnu hizmalı olanını, kulağı küpeli küpesiz olanı... Ya, biz kimseyi ayırmamışız ya!

AYYÜCE TÜRKŞ TAŞ (Adana) - Hiçbir zaman ayrılmadı ya! Cumhuriyet kurulduğundan beri ayrılmadı.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Biz bu ülkenin her yerine, her kesimine, her ferdine hizmet götürmeye ve bu ülkede herkesin bu devleti kendi devleti olarak görmesine, sığınacağı devleti olarak görmesine, kendisine sahip çıkacak devleti olarak görmesine, ordusuna da okuluna da hastanesine de üniversitesine de giderken ne yaşam tarzından ne etnik kökeninden ne mezhebinden hiçbir ayırım görmeden gidebilmesine hizmet etmiş bir siyasetiz biz ya!

HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - En fazla ötekileştiren sizsiniz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Siz bölücü cümleler kurup bizi bölücü olmakla suçluyorsunuz, çok büyük ayıp ediyorsunuz.

Bir de külhanbeyli gibi durmadan diyorumuz ki: "Bir gece ansızın gelebiliriz." Biz o ifadeyi kime kullanıyoruz? Sınırımızın ötesinden buraya havan topları atanlara, Kilis'te, Reyhanlı'da insanlarımızın canına kastedenlere kullanıyoruz.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Suriye'den her gece geliyor, siz bir gece ansızın.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Biz, bölgede sınırlarda ameliyat yapmak isteyenlere bunu kullanıyoruz. Biz, Irak'ın haritalarını bölmeye çalışanlara, Suriye'de örgütler üzerinden devletçikler kurmaya çalışanlara, biz DEAŞ olup devlet kurmaya çalışanlara, YPG-DSG olup orada "Devlet kuracağız." demek isteyenlere, bu ülkeye düşmanlık edenlere diyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kiminle iş birliği yapıyorsunuz?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ve bunu külhanbeylilik olsun diye demiyoruz, bunu onları uyarmak için diyoruz, yapmayın diye söylüyoruz, bak, yaparsanız biz de üstünüze gelmek zorunda kalırız diye söylüyoruz, uslu dursunlar diye söylüyoruz. "Yapmayın, bir gece ansızın gelebiliriz." diyoruz.

HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - Siz demediniz mi "Sınırın ötesinden bomba atarız." Şimdi de inkâr ediyorsunuz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ve yaptıkları zaman da bir daha uyarıyoruz: "Bak, bir gece ansızın gelebiliriz." diyoruz. Amerika oradan "Yapamazsın, yaparsan sana savaş açarım." diyor. Avrupa Birliği "Yaparsan ambargo uygularım." diyor, "Bir gece ansızın gelebiliriz." diyoruz. Onların cümlelerine kanıp devam edenlere de diyoruz ki "Kardeşim, biz gücümüzü kullanmaya muktedir bir devletiz." diyoruz. Ve evet, bir gece ansızın gidiyoruz. Fırat Kalkanı oluyoruz, Bariş Pınarı oluyoruz, gidiyoruz. Ya, niye rahatsızlık duyuyorsunuz bundan?

VELİ AĞBABA (Malatya) - 33 askerimizi şehit edenlere karşı ne yaptın? Gittin kapısında durdun.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Siz kime hizmet etmek için konuşuyorsunuz burada?

VELİ AĞBABA (Malatya) - 33 askerimizi şehit edenlere karşı ne yaptın? Söylesene.

CAVİT ARI (Antalya) - Kapısında esas duruşta bekledi.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bırakın bu işleri. Kardeşim, Hükûmete düşmanlık edeceğiz diye devletinize düşmanlık etmekten vazgeçin.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hadi oradan! Böyle bir şey olur mu ya?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ağbaba...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Hükûmeti kötüleyeceğiz diye Kara Kuvvetlerinizi, Hava Kuvvetlerinizi, Deniz Kuvvetlerinizi, ordunuzu kötülemekten vazgeçin ya! Bir duracağınız yeri bilin, bir nerede duracağınızı bilin ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir gün Mursi'nin, bir gün Sisi'nin karşısında hazır olda durmuyoruz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Böyle abuk subuk işler yapmayın arkadaşlar. Şimdi...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Esat'la görüşmek için kedi gibi yalvarmıyoruz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Barışmayı bilmeyen kavgaya girmemeli, Türkiye barışmayı biliyor. Bizi böyle yumuşak bir üslupla DEAŞ ve El-Kaide artıklarıyla birlikte hareket etmekle itham ettiler. Bu bölgede DEAŞ'la da El Kaide'yle de...

VELİ AĞBABA (Malatya) - El Nusra'yla da.

ORHAN YEGİN (Ankara) - ...onun artıklarıyla da DSG'siyle de bilmem nesiyle de her türlü kirli, münafık yapılarıyla da mücadele etmiş bir ülke varsa o da Türkiye'dir; mücadele etmiş bir asker varsa o da Türkiye'nin askeridir, Türk askeridir. Kimse bize yumuşak cümlelerin altında "DEAŞ'la iş birliği yapın." demesin arkadaşlar.

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Sizin değil ama hepimizin o asker.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi, arkadaşlar, bakın geldiğim noktanın özetini şöyle yapayım...

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Asker yakanlar...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bak şöyle özetleyeyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Askerimizi yakanlar, o "ordumuz" dediğiniz ordunun mensuplarını yakanlar Hatay'da kendilerine kümes kurmadılar mı?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Orhan Bey, bir dakika söz veriyorum, tamamlayın.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Siz sadece bizimle uğraşıyorsunuz, bizse her şeyle uğraşıyoruz, her şeyle. Siz, her şeyi bize saldırmak için bir malzemeye dönüştürüyorsunuz bizse sizin de olan bizim de olan, hepimizin olanı korumaya, muhafaza etmeye ve geliştirmeye, sizin bozmaktan çekinmediğiniz huzurumuzu, ortak olan neyimiz varsa hepsini; demokrasimizi, kardeşliğimizi, bayrağımızı, sınırlarımızı korumaya, bölünmez bütünlüğümüzü tahkim etmeye çalışıyoruz. Siz, Tayyip Erdoğan'a, AK PARTİ'ye, Cumhuriyet İttifakı'na saldırmak için sınırlarımıza da okullarımıza da sınır ötesi operasyonlarımıza da TCG ANADOLU'muza da uluslararası hukuktan dolayı kaynaklanan haklarımıza da Mavi Vatanımıza da millî menfaatlerimiz için elimizi uzattığımızda da bizimle yakınlaşana da herkese, her şeye karşı duruyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN YEGİN (Ankara) - Başkanım, çok bölündü sözüm, bir dakika vermenizi rica ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen, Orhan Bey, bitirin çünkü usul böyle.

ORHAN YEGİN (Ankara) - İHA...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Salla bakalım, salla bol keseden Orhan Yegin, salla bakalım, buldun boş meydanı salla.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Başkanım, çok kısa...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Bir selam.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Selamlama.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen hemen selamlayın, devam etmeyin.

ORHAN YEGİN (Ankara) - İHA'larımıza da, tankımıza da her şeye, herkese saldırıyorsunuz.

CAVİT ARI (Antalya) - Tank palet ne oldu, tank palet?

ORHAN YEGİN (Ankara) - "Geline dokunacağız." diyordunuz. Bak, millet nasip etmedi, siz gelemediniz, aynı yerde, aynı sayılarla oturuyorsunuz. Yapmayın bunu! Bu siyasetten vazgeçin arkadaşlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Haddini bil, haddini! Son seçimin 1'inci partisiyiz biz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi, geçen gün demiştik ki Ağbaba...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Orhan Bey, selamlayalım.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bitiriyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Haddini bil! Son seçimin 1'inci partisiyiz biz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - ...bildiğiniz doğru değil, niyetiniz hoş değil, üslubunuz nezih değil, hükmünüz de adil değil. Bu bilgi, niyet, üslup ve hükümle kimlerin ekmeğine yağ sürüyorsunuz farkında değilsiniz demiştik ve eklemiştik, nasuh bir kalple tövbe ederseniz umulur ki Allah da millet de affeder. Bugün değiştiriyorum, diyorum ki tövbe etmeniz yetmez, nasuh bir kalple tövbe edip tövbenize sadık kalabilerseniz umulur ki Allah da millet de sizleri affeder.

Hadi selamete.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Allah bilir, Allah adına ahkâm kesme, Allah bilir kimi affedeceğini.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Biraz sen tövbe et. Bak, haddini Türkiye'nin 1'nci partisinin vekiline fazla sallatmam sana.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Sayın Başkan, sataşma var.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ağbaba, şimdi, sözcünüz zaten söz alacak.

Heval Bey, usul gereği biliyorsunuz, Sayın Saruhan Bey geldiğinde söz hakkınızı veririz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Rahmi Aşkın Türeli, buyurun.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ahmet Türk'ü överek Öcalan'ı çağırarak kime destek veriyorsunuz?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ya, Sayın Türkeş sen yapma.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ama öyle.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bir de sen çıkma.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bak, haftaya o parmak salladığın grubu hatırlatırım sana.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen, arkadaşlar, lütfen.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Adil olacaksın, Allah adaletten yana, adil olacaksın.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Size de muhterem babanıza da saygım...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Mecbur, mecbur... Kimse Öcalan'ı çağırılmaz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Türeli'ye söz veriyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, Sayın Yegin çok sataşmada bulundu, sallıyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ya, ne sataşması? Neyi yalan söyledim?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sanki Sisi'nin karşısında selam duran kendi partisi değil.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Türeli söz alacak, o hepsini cevaplar.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sanki veliaht prens "katil" deyip kapısında karşılayan kendisi değil.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ağbaba, Sayın Türeli...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sanki Esat'ın kapısında yatan kendisi değil.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Kardeşim, uluslararası ilişkilerde ebedi düşmanlık da olmaz, ebedi dostluk da olmaz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - 33 askerimizi öldüren Rusların karşısında selam duran kendisi değil sanki.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Uluslararası ilişkilerde ebedi düşmanlık da olmaz, ebedi dostluk da olmaz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hadi canım, hadi!

CAVİT ARI (Antalya) - Siz yapınca dostluk, düşmanlık öyle mi!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Menfaatler vardır, karşılıklı çıkarlar vardır, anladın mı?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hangi çıkarın var? Mursi, Mursi, Mursi!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Biz on üç yıl "Gandi Kemal, Gandhi Kemal" dediğimiz adamın üstüne bütün olumsuzlukları yıkıp "Hadi Kemal, hadi Kemal" demedik.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Senin Davutoğlu'na "Hocam, hocam" deyip alkışlamaktan ellerin şişti. Davutoğlu'na "hocam, hocam" deyip peşinde koşuyordunuz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Türeli, sürenizi yeniden başlatıyorum.

Sayın Ağbaba, Sayın Orhan Yegin Bey...

Sayın Yegin, Sayın Ağbaba, lütfen.

Sayın Türeli, tekrar başlatıyorum.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Siz Fetullah Gülen'i terörist yaptınız.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Evet.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - E, tamam ama alkışladınız.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Terörist oldu, biz de terörist muamelesi yaptık.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Bütün her yere atadınız, orduyu teslim ettiniz, sonra da "terörist" diye ilan ettiniz, adil olacaksınız.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Hanımefendi..

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bak, yakında yine görüşmelere başlıyorsunuz Öcalan'la akıllı ol.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Arkadaşlar, karşılıklı konuşmayı bırakalım lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Öcalan'la yine masayı kurdunuz, masayı kurdunuz Öcalan'la, haydi bakalım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ağbaba... Sayın Ağbaba, sözcünüz cevap verir.

Buyurun Sayın Türeli.

(AK PARTİ ve CHP, İYİ Parti milletvekilleri arasında karşılıklı laf atmalar)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Orhan Bey, kaç seferdir söz veriyorum. Başlatıyorum. Lütfen...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sayın Başkanım, Ağbaba sataşp duruyor, rahat durmuyor ki...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sataşmadım sen konuşurken. Sen sataşmadın mı?

(AK PARTİ ve CHP milletvekilleri arasında karşılıklı laf atmalar)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Evet... Sayın Başkan...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, tekrar mı başlatsak süreyi acaba? Dört saniyesi geçti.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - 5 kere başlattım, tekrar başlatayım.

Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Beş dakika gitti mi yani?

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkin Türelî'nin, Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Şimdi, tabii, ben Sayın Yegin'in konuşmasının yarısında geldim, neler söyledi bir kısmını duydum, bir kısmını duymadım yani ne yaptığını. Ama sonrasında ben de bakarım tutanaklardan, söylememiz gereken bir şey varsa söyleriz ama öncelikle şunu söylemek isterim: Vatani sevmek kimsenin tekelinde değil; herkes bu ülkenin geleceği için, bu ülkenin refah içinde mutlu olması için, bu ülkenin doğru politikaları uygulaması için çalışıyor. Bu yüzden, "Biz daha çok severiz, biz bunu yaparız." gibi şeyleri bir kere bırakın; bir. İki; siz iktidarsınız, iktidar partisisiniz -Hükûmet de burada ama parti olarak da bunu sahipleniyorsunuz- biz sizi eleştireceğiz, yanlış yaptıklarınızı söyleyeceğiz, bunları da kabulleneceksiniz. Öyle "Biz geldik, istediğimizi yaptık, şunu yap..." Öyle bir şey yok. Reel politikla ilgili bir şey yakaladım yani zaman... Tabii, "Ebedî dostluk, ebedî düşmanlık yoktur." deniyor ama aynı zamanda dış politika bir tutarlılık işidir. Dış politikada yaptığımız bir iş...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ya, eylem olunca askere hakaret ediyorsunuz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Kim askere... Kimse etmiyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şehitlerimiz oluyor, "Sayı o kadar değil bu kadar." diyorsunuz. Her zaman...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Herkes fikrini söyleyecek. Olur mu canım? Herkes fikrini söyleyecek. Bir kere...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Yegin, lütfen, karşılıklı tekrar başlatmayalım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Onun dışında da "Ebedî dostluk, düşmanlık yoktur." diyorsunuz ama...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Senin Grup Başkan Vekilinin...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Bir dakika...

...dış politika tutarlılık gerektirir. Dış politikada yaptığınız bir şey yarın öbür gün önünüze gelir, küt diye konulur. O yüzden, biraz tarih bilenler bilirler ki dış politika tutarlılık gerektirir. Yani öyle "Biz yaptık, şeye göre değişiyor." Reel politik dediğiniz şey başkadır, onun anlamı oturup da o dış politika içindeki tutarlılığa aykırı bir şey değil.

Ben konuşmamla ilgili birkaç husus belirlemiştim ama işte, bir kısmı gitti herhâlde bunun.

Bu savunma perspektifiyle ilgili... Şimdi, Sayın Bakan, sizden önce Dışişleri Bakanı geldi. Dışişleri Bakanının da söylediği şeylerden biri, hatta "Belirsizlik çağında kararlı ve güçlü Türk dış politikası." diyordu. Siz de gene aynı belirsizliklere işaret ettiniz. Bu belirsizliği nasıl okuyorsunuz? Yani bunun çok fazla burada bir tartışmasını görmedik. Yani sonuç itibarıyla belli birtakım noktaları saymışsınız madde madde "İşte, bu konularda, biz bu hususlarda bağlıyız, burada devam ediyoruz politikalara." diye. Çünkü hegemonik güç ilişkileri değişiyor, sorun alanları artıyor, vekâlet savaşları var, Orta Doğu'nun yeniden yapılandırıldığı bir süreç, Rusya-Ukrayna savaşı, Asya-Pasifik bölgesi, Çin. Yani dünyada o kadar şey bir dönüşüm var ki bu hem dış politikada ve tabii, millî savunma, bunlar birbirlerini... Savunma politikası ve dış politika, güvenlik politikaları birbirini destekliyor. Bunlara ilişkin görüşlerinizi öğrenmek isterim.

Türkiye'nin, tabii, ulusal çıkarları açısından Akdeniz, Ege, mavi vatan bunlar önemli. Buralarda geçmişten beri hep birtakım problem alanları var; kara suları, kıta sahanlığı konusu. Münhasır ekonomik bölge olayı önemli. Mesela, orada Libya'yla bir anlaşma vardı. Sonra ne oldu? Mısır, diğer ülkeler, ne yapıyoruz bu alanda? Yani Kıbrıs'ın bununla olan bağlantısı nedir? Bu alanda, konularda uluslararası platformlarda ne gibi gelişmeler var, ne yapıyoruz? Yani bunlar var olan birtakım sorun alanları. Bunlara ilişkin bir aşama kaydediyor muyuz, siz tabii ki Dışişleri Bakanlığıyla birlikte, bunu öğrenmek isterim. Yani ulusal... Özellikle bu Akdeniz, Ege, tabii, Karadeniz de aynı şekilde Montrö konusuyla önemli. Ama Montrö konusu geldiği zaman da gündeme, Montrö'nün -biliyorsunuz- işte, Kanal İstanbul yapılmasıyla ilgili gündeme geldiği zaman önce bu konuyla ilgili emekli amirallere dava açıldığını gördük, arkasından -biliyorsunuz- büyükelçiler açıklamalar yaptı. Yani şimdi Montrö'ye sahip çıkıyorsunuz ama Montrö'yle ilgili ağızını açanın da bir dava tehdidiyle, sopa tehdidiyle sindirilmeye çalışıldığını gördük. Yani bunların tartışılması gerekiyor. Bu ülkenin bunları tartışacak yetişmiş kadroları var, bunları tartışacağız hiç kompleksiz her biçimde; iktidarıyla muhalefetiyle, meslek alanlarıyla bunların hepsinin tartışılmasına ihtiyaç var çünkü bunlar ulusal çıkarlarımız.

Bu kurumsal yapı açısından birkaç şey söylemek isterim. Yani Millî Savunma Bakanlığını konuşuyoruz ama Savunma Sanayii Başkanlığı buraya bağlı değil, Cumhurbaşkanına bağlı. Yani bu da aslında nasıl? Buradaki koordinasyonu nasıl yapıyorsunuz? Bu Savunma Sanayii Fonu konusu çok ilginçtir. Geçtiğimiz günlerde -yaklaşık bir ay oldu- Plan ve Bütçe Komisyonuna bir kanun teklifi geldi, sonra

bizim de ciddi itirazlarımız oldu, onlar geri çekildi o kanun teklifi. Mesela, orada -biz ona “vergi” dedik aslında- “Savunma Sanayii Fonu’na katılım payı” adı altında bir şey getirilmişti. Noterde yapılan bütün işlemlerden, tapuda yapılan işlemlerden, işte “Kredi kartı 100 bin lirayı geçerse bir maktu ücret...” gibi bir kısım şeyler vardı. Nedir bu savunma sanayisinin durumu? Tamam, Cumhurbaşkanlığı bütçesinde de bunu soracağız ama burada ne oluyor? Yani bu katılım payı nereden çıktı? Bütçede bir problem mi var? Bunları herhâlde konuşuyorsunuzdur Sayın Bakan. Yani sonuçta burada bir sürü kurum var. Yani burada da siz de bir bölüm açmışsınız bu savunma konusuna.

Bu savunma sistemleri konusu... Bu S-400 füze sistemleri alımının ülkemize maliyeti 2,5 milyar dolardı. Ne oldu bu? Geçen sene de bunu konuştuk. Ne oldu? Yani ben sordum, bu soruları da sordum, direkt olarak bu sorularla ilgili cevap gelmemiş sizden. Yedi gün içinde cevap göndereceksiniz ama bunlara ilişkin cevap almadım. F-16 uçakları konusu o zaman F-16 uçaklarının en son modeli F-16 Block 70’ten 40 adet satın alınması, bir de 79 adet F-16 uçaklarının modernizasyon kitinin satın alınmasıydı. Geçtiğimiz günlerde Dışişleri Bakanı burada bütçe sunuşunda aynen şu cümleyi kullandı: “F-16 tedarik talebimizi sözleşmeyle sonuçlandırdık.” Hatta sorduğumuz zaman “Teknik detaylar Millî Savunma Bakanında.” dedi. Bu konudaki teknik detayları bizimle paylaşırsanız...Nedir? Ne yaptık? F-35, bu beşinci nesil savaş uçağı konusu... Türkiye burada sadece tedarikçi değil aynı zamanda üretici olacaktı ama Türkiye Rusya’dan S-400 satın alınması üzerine F-35 projesinden çıkarılmıştı. Bu konuda gelişme ne? Bir de buraya ödenmiş para da var 1,4 milyar dolar, hatırladığım kadarıyla. Bu alçak irtifa, orta irtifa ve yüksek irtifa hava savunma sistemleri... Baktığım zaman, sanki bu füze sistemlerinde Türkiye biraz geride gibi gözüküyor. Ben öyle bir okuma yapıyorum. Yani burada SİPER var, başka şeyler konuşuluyor ama bu alanda ne yapıyorsunuz? Gerçekten bu alanda bir boşluk mu var? Onları öğrenmek isterim.

Tabii, en sonunda, gene, bu Harp Okulu mezuniyet törenindeki teğmenlerimizin bu törenin resmî bölümünde yeminlerini icra ettikten sonra alternatif bir yemin icra etmeleri söz konusuydu. Sabahleyin de biraz önce konuştuk. Yani ben burada şunu merak ediyorum açıkçası; bu metin çeviri metin değil yani kendilerinin uydurduğu bir metin değil, bu metin yıllarca Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullandığı ve mezuniyet törenlerinde teğmenlerimiz tarafından okunan bir metin ve söz konusu metne baktığım zaman, Anayasa’da yer alan cumhuriyetin niteliklerine ve Atatürk ilke ve devrimlerine bağlılık içeren bir metin, çok açık ve net; şimdi, burada sormak istiyorum: Bu metin neden değişti bir yıl önce? Teğmenlerimiz bu soruyu soramaz belki “Neden değişti?” diye size ama biz milletvekilleri olarak soruyoruz: Bu metin neden değişti? Bu değişikliği nasıl yorumlamalıyız? Eğer Türk Silahlı Kuvvetleri bu metni yıllarca harp okullarının mezuniyet törenlerinde okuttuysa Sayın Bakan, genç teğmenlerimizin resmî tören sonrasında bu metni okumalarını eleştirmek ve bu konuda bir disiplin soruşturması açmanın da doğru olduğunu düşünmüyorum. Tabii ki Türk Silahlı Kuvvetlerinde disiplin önemli, elbette ona bir itirazımız yok. Ancak bu konuyu sadece bir disiplin sorunu olarak ele almak ve bu çerçevede bir karara varmak konuyu bence özünden de uzaklaştırmaktır. Bu disiplin soruşturmasına son verelim diyoruz, genç teğmenlerimizi kucaklayalım. Mesleğe yeni başlayan ve gelecekte bu mesleği icra etmek için buna gönüllü olarak girmiş, hayatlarını buna adanmış olan insanlar. Yarın öbür gün Türkiye’nin içinde bir biçimde bunları göreve davet edecek bir şey olsa canlarını, kanlarını ortaya koyacak kişiler bu genç teğmenlerimiz. Bu anlamda, bu konudaki bu disiplin soruşturmasının açıkçası doğru olduğunu düşünmüyoruz. Bunları, genç teğmenlerimizi kucaklayalım diyoruz.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Oluç, buyurun lütfen.

8.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, Ankara Milletvekili Orhan Yegin’in Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok kısa, kayıtlara geçsin diye bir şey söylemek istiyorum. Ben dışarıdayken yine hep arkamdan konuşuyor arkadaşlar. Bu sefer Orhan Bey, siz değil; o yine dışarı çıktı. Birçok şey söylemiş ama burası tabii, Genel Kuruldaki işleyiş burada olmadığı için yani böyle bir polemizi burada sürdürmemiz çok uygun değil. Siz de zaten bunu çok uygun bulmuyorsunuz. Ben o konuda söylenenlere tutanakten bakıp Genel Kurulda Orhan Bey’e gereken cevapları veririm. Biraz Muhammet Akbaşoğlu tarzı bir şey yapayım. Orhan Bey’in söylediği hiçbir şeye katılmıyoruz diyerek tutanaklara geçmiş olsun. Cevabını Genel Kurulda ben veririm kendisine.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Görüşmelere 17.20’ye kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.11

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.21

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 20'nci Birleşimin Dördüncü Oturumu açıyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A.- Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Millî Savunma Bakanlığı (Devam)

b) Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın İsmail Faruk Aksu'yla devam edeceğiz.

Sayın Aksu, buyurun.

Süreniz on dakika.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın başında, Türk Silahlı Kuvvetleri mensubu şehitlerimize Allah'tan rahmet, gazilerimize de şifa ve sağlıklı ömür diliyorum. Cenab-ı Allah'tan, şu an vatan savunmasında ve terörle mücadelede görevi başında bulunan kahraman Mehmetçik'imizin yâr ve yardımcısı olmasını niyaz ediyorum.

Şimdi, gün içerisinde bazı konuşmalarda "rejim" "ayrımcılık" "eşitlik" "eşitsizlik" vesaire gibi birtakım şeyler söylendi. Ben, Anayasa'nın birkaç maddesini hatırlatmak istiyorum: "Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir." "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir."

3'üncü maddesi: "Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir.

Bayrağı, şekli kanununda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır.

Millî marşı 'İstiklal Marşı'dır.

Başkenti Ankara'dır."

10'uncu maddesi: "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir."

Ve diyoruz ki: Hep birlikte Türkiye'yiz, herkes eşittir Türkiye'dir. Bir sorunumuz varsa -ki vardır- onun adı da "terör sorunu"dur, "bölücülük sorunu"dur. Cumhuriyet tarihimizde hiç kimseye ayrımcılık yapılmamıştır, şu anda da yapılmamaktadır. Millî birlikle, inşallah, terörün kökünü kazıyacağız; ekonomik, sosyal her türlü meselemizin de üstesinden gelerek küresel güç Türkiye'yi, lider ülke Türkiye'yi, inşallah, hep beraber inşa edeceğiz.

Silahlı Kuvvetlerimiz göz bebeğimiz, aziz milletimizin ifadesiyle "Peygamber ocağı"dır diyoruz. "Ordumuz Türk birliğinin, Türk kudret ve kabiliyetinin, Türk vatanseverliğinin çelikleşmiş bir ifadesidir." diyen Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü bu vesileyle rahmet ve saygıyla anıyorum.

Türk Silahlı Kuvvetleri, hudutların korunmasında, terörle mücadelede ve millî hak ve çıkarlarımızın savunulmasında tevdi edilen her görevi büyük bir azim ve kararlılıkla yerine getirerek devletimizin ve milletimizin kudretini ve şefkatini her zaman ve her yerde hissettirmektedir. Bununla gurur duyuyor, övünüyoruz.

Savunma, millî güvenliğe yönelik her türlü tehdit ve tehlikenin etkisiz hâle getirilmesini ifade etmektedir. Bakanlığınız, bu doğrultuda, millî savunmamızın, millî güvenliğimizin ve toplumsal ihtiyaçların önünde gelen, vatandaşlarımızın huzur ve güvenliğinin teminatı olan kurumlarımızın başında gelmektedir. Başta bölgemizdekiler olmak üzere dünyada çatışmaların tirmandığı bir süreç, savunma ve güvenliğinin daha fazla önem kazandığı ve öne çıktığı bir durumu ortaya çıkarmaktadır. Türkiye de coğrafi konumu ve jeostratejik önemi gereği bölgesel ve küresel ölçekte artan güvenlik riskleri ve tehditleriyle yüz yüze bulunmaktadır. Böylesi bir dönemde, ülkemizin birliği ve bütünlüğünü hedef alan terör örgütleriyle mücadele, sınırlarımızın güvenliğini ileriden sağlama ve terörü kaynağında yok etme konsepti doğrultusunda, Türk Silahlı Kuvvetleri öncülüğünde başarılı bir şekilde sürdürülmektedir. Bilindiği gibi, binlerce kilometre öteden bölgemize müdahil olan güçler, terör unsurları eliyle bölgedeki istikrarsızlığı kışkırtarak ülkemize yönelik tehditleri artırmaktadır. Türkiye, terör tehdidinin önüne geçmek ve güney sınırlarımızda terör koridoru oluşturma girişimini bertaraf etmek amacıyla, Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin 51'inci maddesinden kaynaklanan meşru müdafaa hakkı kapsamında, güvenliğini tehdit eden terör örgütlerini etkisiz hâle getirmek ve sınır

güvenliğimizi sağlamak için sınır ötesi harekâtlar icra etmektedir. Türkiye'nin uluslararası hukuktan kaynaklı meşru müdafaa hakkı çerçevesinde yaptığı terör mücadelesine "savaş" veya "işgalci" yakıştırmaları yapmak devletimize, Türk Silahlı Kuvvetlerine atılmış bir iftira, büyük bir bühtan, aynı zamanda da terörün dilidir. Terör bir insanlık suçudur, en temel insan hakkı olan yaşama hakkına saldırdır; insan haklarına zerre kadar inanan, demokrasiyi savunan herkesin, insanlığın ortak düşmanı olan teröre ve terör örgütlerine yönelik amasız fakatsız, ortak bir karşı tavır alma zorunluluğu vardır. Terörsüz Türkiye huzurlu, müreffeh Türkiye'dir. Terörü ve şiddeti meşru gören hastalıklı anlayışın, sadece Türk milletinin huzur ve istikrarını ya da Türkiye Cumhuriyeti'nin bekasını değil insanlığı, insani değerleri, insan hak ve hürriyetlerini ve demokratik hukuk düzenini de tehdit ettiği açıktır. Bu nedenle, tabii ki Türk Silahlı Kuvvetlerimiz egemenlik haklarımıza yönelik tehdidi bertaraf edecek, Türk milletinden aldığı destekle başta PKK, FETÖ ve DEAŞ olmak üzere tüm terör örgütlerine karşı mücadelesini kararlılıkla sürdürecektir. Cumhuriyetimizin yeni yüzyılında, terörü besleyen unsurları da kaldırarak millî birlikle Türkiye, terör belasından, inşallah, bütünüyle kurtulacaktır. Bize göre, devletimizin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü tehdit eden, etnik ve dinî tahriklerle teröre zemin hazırlamayı ve terörü meşrulaştırmayı amaçlayan hiçbir düşünce ya da söylemin demokratik hak olarak değerlendirilmesi mümkün değildir, evrensel normlar da böylesi bir anlayışı desteklememektedir. Çok şükür, bugün, hem terörle hem de terörü besleyen unsurlarla yapılan etkili mücadele sonucu ülkemizin her yerinde huzur ve güven iklimi hâkim olmuş, ekonomik ve sosyal hayat canlanmıştır.

Yurt içinde ve sınır ötesinde icra edilen operasyonların başarıyla sonuçlanmasında, sahip olduğumuz yerli ve millî teknolojiler ile güçlü bir savunma sanayisi kapasitesine sahip olmamızın önemli rolü bulunmaktadır. Savunma sanayisi, Türkiye'nin son yıllarda âdeta destan yazdığı sektörler arasındadır. Karşı karşıya kaldığımız jeopolitik güvenlik meseleleri ile iç ve dış kaynaklı terör tehditleri, savunma ve güvenlik birimlerimizin ihtiyaçlarının süratle ve etkin şekilde karşılanmasını, savunma sanayimizin süreklilik içinde geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle, savunma sanayisine ve Bakanlığımıza ayrılan bütçenin aynı zamanda güvenli geleceğimizin teminatı olduğunu da değerlendiriyoruz.

Sayın Bakan, sayın milletvekilleri; Silahlı Kuvvetlerimizin gücünün ve başarısının altındaki temel motivasyon, yetişmiş insan gücü ve teknoloji kapasitesiyle birlikte, bize göre, Türk devletinin ve Türk milletinin bekasını her şeyin üstünde tutan anlayış "Ölürsem şehit, kalırsam gazi." düsturudur. Bu nedenle, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kahraman mensuplarının, emeklilerinin, şehit yakını ve gazilerimizin hayatlarını kolaylaştıracak adımların atılmasını; uygun çalışma şartlarına, yeterli mali ve sosyal haklara kavuşturulmasını; hak ettikleri değeri her daim onlara gösterebilecek mekanizmaların oluşturulmasının gerekli olduğuna inanıyoruz. Bugüne kadar mensuplara yapılan iyileştirmelere ek olarak, şehit çocuklarımızın tamamına istihdam hakkı verilmesi, kamudaki sözleşmeliler gibi uzman erbaşların da kadroya geçirilmesi, terörle mücadelede yaralanmalarına rağmen malul sayılmayanların gazi sayılmaları, ayrıca, yedi yıl görev yaptıktan sonra ayrılan uzman erbaşların kamuda istihdamına bir planlama kapsamında tedricî olarak çözüm üretilmesi gibi mağduriyetlerin giderilmesi sağlanmalıdır. Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin, sivil memurlar dâhil çalışma şartları, mali ve sosyal haklarıyla ilgili taleplerinin öncülüğünüzde değerlendirilerek, varsa eksikliklerinin giderilmesi yerinde olacaktır.

Özellikle 15 Temmuz hain darbe girişimi Türk Silahlı Kuvvetlerine subay ve astsubay yetiştirmenin kritik önemini göstermiştir. Millî Savunma Üniversitesi caydırıcı savunma gücünün oluşturulması, geliştirilmesi ve sürdürülmesi için nitelikli insan gücü yetiştirmek amacıyla önemli bir sorumluluk ifa etmektedir. Temel görevi, demokrasiye bağlı, millî iradeye saygılı, fedakâr bir anlayışla ve görev bilincine sahip, her şartta "Önce Türk devleti ve Türk milleti." diyebilecek gençleri Türk milletine hizmet aşkıyla yetiştirmektir. Bu bilinç doğrultusunda, güçlü akademik kadrosuyla, çağdaş gelişmeleri yakından takip eden, millî hassasiyetlere sahip bir müfredatla, bilimsel esaslara göre subay ve astsubay yetiştirmek için gayret göstermekte olan üniversiteye başarılar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, binlerce yıllık şanlı tarihimizden süzülüp gelen, millî, manevi ve mesleki değerlerden oluşan kurallarla yönetilen Türk Silahlı Kuvvetlerinin bu gelenek ve güce uygun idamesi söz konusu kuralların muhafazasıyla mümkün olabilecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Buna uygun davranmak ve saygı duymak da mensuplarla birlikte herkesin görevi ve sorumluluğu olmalıdır. Bu nedenle, köklü bir geçmişe ve büyük bir tecrübeye sahip Türk ordusunun saygınlığının günlük tartışma konularıyla iç ve dış kamuoyunda yıpratılmasına fırsat verilmemelidir. Enerjimizi, Silahlı Kuvvetlerimizin muharip yapısının, insan gücü ve teknoloji kapasitesinin daha da güçlendirilmesi, modernizasyonda süreklilik sağlanması yoluyla bölgesel ve küresel anlamda caydırıcılık kabiliyetinin artırılması için katkı vererek harcamamızın daha doğru olacağını düşünüyoruz.

Bu düşüncelerle, Bakanlığınız ve kurum bütçelerinin hayırlı olmasını diliyor, her zaman Mehmetçik'imizle birlikte olduğumuzu ifade ederek hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Orhan Erdem...

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Başkanım, çok değerli Bakanım, değerli milletvekillerim, Bakan Yardımcıları, bürokratlar, basın mensupları; ben de tüm heyeti saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bütçeniz hayırlı olsun.

Ben fırsat buldukça 2002 öncesi bütçelerini okumaya çalışıyorum; vakit olmuyor ama dünden bu yana da 1990, 1998 ve 2000 yılları Millî Savunma Bakanlığı bütçelerini okudum; Safa Giray, İsmet Sezgin, Sabahattin Çakmakoglu'nun bütçe sunumlarına baktım. Bu, şöyle bir imkân veriyor: Türkiye'nin geldiği noktayı, ufkunun ne kadar ilerlediğini, kendi ayakları üstünde, bir ordusunun gereçlerini yapabilmek imkânlarının oluştuğunu gösteriyor. Örneğin, Safa Giray Bakanımız diyor ki: "Komşular ile Silahlı Kuvvetlerimiz arasında silah sayısı ve kalitesi açısından çok eksikimiz var." Ve bu ifadelerden sonra da kaynak hep yurt dışından aranıyor. Bu tutanaklarda gördüğüm bir şey de

yerli üretimin çok olmayışı; ülkelerin adları geçiyor ve oralarda açılan ihalelerin ne zaman sonuçlanacağına dönük söylemleri okuyoruz.

Şimdi, o günlerden bugüne ordu hepimizin; o günün Bakanları da elinden geleni yapmaya çalışmıştır. Dışişlerinde de söyledim; artık Türkiye'nin ufku, yöneticilerin bu noktadaki adımlarının farklılığı, yeni bir vizyon ve bu "Türkiye Yüzyılı" dediğimiz dönemi doğurmaktadır. Siz bütçe konuşmanızda "Millî Savunma Bakanlığı bütçesi sadece mali kaynak ifade etmemekte, ülkenin bekasının korunmasının, güvenliğinin bütçesidir." diye ifade ettiniz. Aynen de öyle. Bugün sıradan bir bakanlığı değil -hepsi çok kıymetlidir ama- Millî Savunma Bakanlığımızın bu ateş çemberi tehditlere karşı ne kadar önemli olduğunu görmekteyiz.

Bu ordumuzun gücü tabii ki başta Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Bosna Hersek, Türk devletlerinde de yeni heyecanlar oluşturuyor. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki yeni duruşumuz; egemen, iki devletli, bağımsız bir Kıbrıs Türk Cumhuriyeti artık güçlü bir söylem hâline geldi. Yine, Türkiye'nin Azerbaycan'la olan ilişkileri sayesinde Karabağ'da büyük bir zafer elde edildi. Sayın Aliyev'e -biraz önce buradaydı- Şamil Ayrım, Dostluk Grubu Başkanıyla beraber gittiğimizde ziyaretimizdeki şu sözlerini hiç unutmadım: "Karabağ zaferinin sahibi Türkiye'dir; ne zaman ki sıkıntıya girdik, benim kardeşim Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan 'Başka bir ülkenin müdahalesi olur ise Türk uçakları kalkmak üzere emir bekliyor.' ifadesinden sonra biz bu savaşı kazandık." dedi. Gerçekten, Türkiye'nin duruşu, gücü bu noktada, dost, kardeş ve gönül coğrafyamızdaki ülkelere de bir umut olmaktadır. Ordumuzun geldiği noktada -tutanakları okudum dedim ya, çok dar bir çerçevede sınır çizilmekteydi- bugün kitapçığa baktığımızda, birçok ülkede Türk Silahlı Kuvvetlerinin konuşlandığını, kiminde üssü olarak kiminde NATO gücü olarak bulunduğunu görüyoruz; Libya, Somali, Katar, Bosna Hersek, Ukrayna. İsrail'e karşı Filistin'de gereken katkıyı vermekte ve NATO'da Türk askerinin icap ettiği noktada bulunduğunu görüyoruz.

Son olarak, tabii, bugün çokça "Mustafa Kemal'in askerleriyiz." konusu gündeme geldi. Bu söylem daha çok 2010'lu yıllarda bir slogan ve farklı bir noktaya çekildi. Bu teğmenlerimizin bu hareketinin masumiyeti açısından tartışma açmak istemiyorum ama gelinen noktada, "sosyal istihbarat ve algı yönetimi" diye bir şey var, yeni nesil operasyonlar da böyle başlıyor. Bu tür operasyonlarla hasım-hısım tarafları belirleme adına hiç de iyi niyetli olmayan işler yapılıyor, bunu bilmemiz lazım. Şimdi, askerî yapıda bir disiplin var ve buna uymadan, öncesinde provalar yaparak ve sonrasında bunu medyaya, sosyal medyaya vermek bir disiplinsizliktir ve bunun arkasında farklı şeyler vardır. Ben, Türk Silahlı Kuvvetleri bu noktada, kendi İç Hizmet Kanunu ve disiplin yönetmelikleri gereği takibini yapacaktır diye düşünüyorum. Biz, burada, ne ceza vermesi gerektiğinden hiç ceza verilmemesine kadar birçok şeyi konuştuk; güçlü ordumuz ne gerekiyorsa yapacaktır. Gelinen noktada, Mustafa Kemal Atatürk artık bir şeylerin ardına sığımlıcağı isim olmaktan öte, "Beni övme sözlerini bırakın; gelecek için neler yapacağız, onları söyleyin." ifadesinin işte şimdi de yer bulduğunu görüyoruz. Allah'a şükür, biz, İHA'sıyla, SİHA'sıyla, mühimmatlarıyla, füzeleriyle, HÜRKUŞ'uyla, HÜRJET'iyile, GÖKBEY'iyile, KAAAN'ıyla, TCG ANADOLU'suyla, yerli uydularıyla, zırhlı araçlarıyla, kendi tankını yapma noktasındaki son hamleleriyle gelecek için neler yapmamız gerektiğini, yaptığımızı göstermekteyiz ve bu anlayışla da devam edeceğiz.

Cumhuriyetin 100'üncü yılında 100 gemiyle nasıl boğazdan geçtik, aynı şekilde, Kuzey Kıbrıs'ın 50'nci yılında 50 gemiyle bu heyecanı onlara da yaşattık. Türk Cumhuriyeti'nin ordusu 1970'li yıllarda Yunan-Rum baskılarına savaş erteleyerek, "Gemimiz yok, biraz daha vakit..." diyerek beklerken bugün 100 gemiyle "dosta güven, düşmana da korku" mesajını vermektedir.

Sayın Bakanım, bütçeniz hayırlı uğurlu olsun. Tüm ekibinizle Allah yardımcınız olsun.

Allah askerimizin ayağına taş değirmesin. Bugüne kadar, görev yaparken kaybettiğimiz tüm şehitlerimizi rahmetle anıyorum. Gazilerimize Allah güç versin.

Bütçeniz tekrar hayırlı olsun diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, böylece, Komisyon üyesi milletvekillerinin söz taleplerini karşıladık.

Şimdi, Komisyon üyesi olmayan sayın milletvekillerinin söz taleplerini karşılayacağız. Toplamda 32 milletvekili konuşacak; bu milletvekillerinin söz talepleri karşılandıktan sonra on beş dakika soru-cevap yapılacak, sonra Sayın Bakana söz vereceğim.

Değerli milletvekilleri, ilk olarak, grubu olmayan partilerden başlayacağız; DEVA Partisi, sonra Emek Partisi.

Listeyi okuyorum değerli arkadaşlar; lütfen, sayın milletvekilleri buna göre burada olsunlar, geçtikten sonra bir daha geri dönmeyeceğiz. "Ben kaçırdım, ben yoktum." demesinler.

İlk sırada Sayın Uğur Bayraktutan var, Sayın İlhami Özcan Aygun, Sayın Tamer Osmanağaoğlu, Sayın Mahmut Dindar, Sayın Yasin Öztürk, Sayın Ömer Fethi Gürer, Sayın Metin İlhan, Sayın Ali Gökçek, Sayın Orhan Sümer, Sayın Halil Öztürk, Sayın Şamil Ayrım, Sayın Hüseyin Olan, Sayın Onur Düşünmez, Sayın Kürşad Zorlu, Sayın Mehmet Mustafa Gürban, Sayın İzzet Akbulut, Sayın Barış Bektaş, Sayın Mahmut Tanal, Sayın Seyit Torun, Sayın Aşkın Genç, Sayın Dilan Kunt Ayan, Sayın Selçuk Türkoğlu, Sayın Hasan Öztürkmen, Sayın Serkan Sarı, Sayın Talih Özcan, Sayın Mehmet Tahtasız, Sayın Utku Çakırözler, Sayın Mehmet Akalın, Sayın Eylem Ertuğ Ertuğrul.

Değerli arkadaşlar, konuşma süresi beş dakikadır, uzatma kesinlikle olmayacak; lütfen, bu süre içerisinde konuşmanızı planlayın.

İlk olarak, Sayın Sadullah Ergin.

Sayın Ergin, buyurun lütfen.

SADULLAH ERGİN (Ankara) - Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan, değerli katılımcılar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçe teklifi üzerinde Demokrasi ve Atılım Partisinin görüşlerini sizlerle paylaşacağım.

Sözlerimin başında, bu bütçenin Türkiye'nin savunma kapasitesini artırmasını ve milletimizin huzuruna katkı sağlamasını temenni

ediyorum.

Bütçe görüşmelerinde, ilk olarak, bütçe büyüklüklerinin mukayese edilmesi âdettendir. 2022, 2023 ve 2024 yılları ile 2025 yılı bütçesindeki artış oranları yüksek olarak nitelenebilecek olsa da aynı yıllarda enflasyon oranlarının yüzde 60-65 oranlarında gerçekleşmesi savunma bütçelerindeki artışın enflasyon farkı nedeniyle etkisini önemli ölçüde kaybettiğini göstermektedir.

Kıymetli katılımcılar, dünya çapındaki gelişmeler ve coğrafyamızda cereyan eden savaş ve çatışmalar göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye'nin savunma kapasitesinin yükseltilmesi hayati önemdedir. DEVA Partisi olarak, Türk Silahlı Kuvvetlerinin dostu güven veren, düşmanysa caydıracak bir noktada olmasının zaruri olduğuna inanıyoruz; Türk Silahlı Kuvvetlerinin bu seviyeye gelmesi için gerekli olan yatırımların, satın almaların ve genel olarak savunma kapasitesini arttıracak tasarrufların desteklenmesi gerektiğini düşünüyoruz ancak bahsettiğimiz harcamaların kamu kaynaklarının isabetli kullanımı ve her türlü şüpheden uzak, adil rekabet ortamının sağlayacağı uygun fiyatlamalarla yapılmasının çok önemli olduğunun altını çiziyoruz. Askerî bilgilerin mahremiyetinin önemli olduğunu belirtmekle beraber, kaynakların etkin kullanıldığının, israftan kaçınıldığının ve suistimal olup olmadığının denetiminin yapılarak sonuçlarının kamuoyuyla paylaşılmasının vatandaşlarımıza karşı sorumluluğumuzun bir gereği olduğuna inanıyoruz. Özellikle S-400'lerin satın alınması ve bununla bağlantılı olarak F-35 programından çıkarılmamız gibi geçmişte yaşanmış hadiselerle baktığımızda, bu konularda alınacak kararların, her türlü duygusal reaksiyonun dışında, Türkiye'nin yararı gözetilerek, ilgili kurumların görüşleri alınarak, iyi işiştare süreçlerinden süzülerek alınması gereğini özellikle vurguluyoruz. Bu noktada, dış politikada ani ve fevri kararların alınmasının ülke savunmamızın kırılganlaşmasına neden olduğunu görmek gerekiyor. Dış politika ve buna bağlı savunma refleksleri hissiyatla değil akılla, diplomasi yoluyla ve Türkiye'nin ihtiyaçları ve çıkarları gözetilerek yapılmalıdır diyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin içinde bulunduğu coğrafyanın zorluklarını ve güvenlik tehditlerini biliyoruz. Komşu ülkelerdeki siyasi istikrarsızlık ve terör örgütlerinin faaliyetleri de Türkiye için güçlü bir savunma sistemine sahip olmanın önemini artırmaktadır. Terörle mücadelede hiçbir noktada aceze düşülmemelidir, bunun için gerekli tüm adımlar tereddütsüz atılmalıdır.

Değerli katılımcılar, güçlü savunma sadece yüksek bütçeyle değil aynı zamanda doğru stratejilerle mümkündür, savunma sanayimizin de doğru stratejilerle ilerlemesi ve rekabet gücünün artırılması önem arz etmektedir. Bu çerçevede, savunma sanayimizin dışa bağımlılığını azaltma ve yerli projelerin artırılması çalışmalarının da önemli olduğunu ifade etmeliyiz.

Kıymetli katılımcılar, şunu belirtmek gerekir ki asker sayısı, teknik kapasite, hava gücü, deniz muharebe araçlarının sayısı ve niteliği, Kara Kuvvetlerinin manevra kapasitesi, istihbarat birimlerimizin kabiliyeti, lojistik ve istihkâm birliklerinin kapasitesi, taarruz ve savunma silahlarının gücü gibi unsurlar savunma gücümüzün askerî altyapısını oluşturan kavramlardır ancak "millî savunma" kavramı bundan çok daha geniştir ve millî savunmada askerî gücün yanında şu hususlar da çok önemlidir: Öncelikle, ekonomimizin güçlü olması, tabiri caizse, ülkemizin dizlerinde derman olması millî savunmamız için hayati önem taşımaktadır. Şüphesiz, ekonomik olarak güçlü olmamız savunma kapasitemizin sürdürülebilirliği ve operasyonel etkinliği açısından temel bir gerekliliktir. Bilindiği üzere, ekonomik parametreler açısından ne yazık ki iyi bir durumda olmadığımız ortadadır; bu nedenle, Türkiye'nin millî savunmasının orta ve uzun vadede güçlenmesi için ekonomimizin güçlü, dayanıklı ve sürdürülebilir bir büyümeyi içerecek şekilde geliştirilmesi şarttır. Bunun yanı sıra Türkiye'nin diplomatik gücü, dış politikadaki başarısı, uluslararası alanda dostlarını artırıp düşmanlarını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ekmen, buyurun lütfen.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Bakanım, değerli misafirler; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Yüce Meclisimize hoş geldiniz.

Bu yılki bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

İnsan kaynağı, kurumsal yönetimi, teknik donanımıyla güçlü bir TSK'nin demokratik denetim ve gözetime tabi bir şekilde caydırıcı ve etkin bir güç olmasının partimizin de temel hedeflerinden olduğunu vurgulamak istiyorum. Gerek kendi ülke tecrübemiz gerekse de dünya örneklerine baktığımızda, profesyonel orduya bir an önce geçişin bir zaruret olduğunu ve ülkemizin savunma kapasitesini artıracaklarını düşündüğümüzü ifade etmek istiyorum. Profesyonel orduya geçişin, sadece savunma kapasitesi açısından değil zorunlu askerlik ile bedelli askerlik arasındaki farkın ortadan kaldırılması, vicdanları ve adalet ve hakkaniyet duygularını zedeleyen bu durumun da sonlandırılması açısından önemli olduğunu düşünüyorum. Zaten muvazzaf askerlerimiz, bunun yanında uzman er ve erbaşlarımız profesyonel orduya geçiş noktasında önemli bir aşama kaydetmişlerdir. Bakanlığımızın da bu konudaki yaklaşımları hususunda Meclisimizin bilgilendirilmesini rica ederim.

Sayın Bakanım, ben iki ay kadar önce, gençlerden gelen yüksek bir taleple "kışlasız bedelli askerlik" olarak tanımlanabilecek, bedelli askerlik yapacak gençlerin kışla hizmetinden muaf tutulmasına ilişkin bir kanun teklifi vermiştim. Bu teklifi verdikten sonra Millî Savunma Komisyonu Başkanımız Sayın Hulusi Akar'la nitelikli bir görüşme yaptığımızda meseleye mesafeli yaklaştıklarını gördüm. Sizin de yakın tarihte bir televizyon programında bunun gündeminizde olmadığını ve özellikle Rusya-Ukrayna savaşı sonrasındaki gelişmeler nedeniyle de yakın dönemde gündemde olamayacağına dair bir beyanatınız oldu. Ancak bu konunun bir kere daha tezekkür edilmesi, gençlerimizin taleplerinin bir kere daha gündeminize konulması amacıyla birtakım hususlara dikkat çekmeye çalışacağım.

Sayın Bakanım, takdir edersiniz ki bir aylık bir eğitim süresi ne savunma ne de savaşıma kapasitesi açısından gençlerimize kayda değer bir yetenek kazandırmamaktadır. Bu bir aylık sürenin ise gençlerimize ciddi bir maliyeti bulunmaktadır. Özellikle ileri yaşta olanların kurulu iş güçlerini terk etmeleri iş hayatlarında ve aile hayatlarında ciddi bir soruna sebebiyet vermektedir.

Sayın Bakanım, gençlerimiz kendilerinin tam bir işe atılma safhasında ya da işlerini oturttuğu bir dönemde profesyonel hayatlarındaki bu kesintinin sonlandırılması yönünde talep sahibiler ve bu taleplerinin aslında bir adalet de tekbül ettiğini düşünüyorlar, bir adalet

arayışına da tekabül ettiğini düşünüyorlar. Sizin de çok iyi bildiğiniz gibi, yurt dışındaki vatandaşlarımız dövizle askerlik yapmaları hâlinde bu hizmetten muafken yurt içerisindeki vatandaşlarımız zorunlu olarak bu hizmeti yürütmektedirler. Bu da bir eşitsizlik ve çifte standart oluşturduğu yönünde gençlerimizde ciddi bir eleştiri konusu olmaktadır.

Sayın Bakanım, aslında yakın zamana baktığımızda, geçmişte Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'nin, sizden önceki Millî Savunma Bakanlarımızdan Sayın Nurettin Canikli'nin ordu olarak kışlasız, bedelli askerliğe geçiş noktasında belirli bir hazırlığa sahip olduğumuza dair beyanatları olmuştur. Bu önceki beyanatlar da doğrusu gençlerin beklentisini artıran bir durumdur.

Sayın Bakanım, profesyonel askerliğe geçişin öncesinde zorunlu askerlik ile bedelli askerliğin vatandaşlarımız arasında bir ayrımcılığa tekabül ettiğini ifade etmiştim. Ancak bu hâliyle de gençlerimizin ileri sürdükleri gerekçelerin bir kez daha değerlendirilerek özellikle ve özellikle bu bir aylık süre içerisinde elde edilen kazanımların ne savunma ne de hücum kapasitesi açısından nitelikli bir duruma karşılık gelmediği ve bir ay boyunca devletin bunlara yapmış olduğu masrafların aynı zamanda ekonomik kriz içerisinde bütçe içinde ciddi bir yük oluşturduğu gerçeğinden hareketle bugün bunun cevabını veremseniz bile bürokratlarınızla birlikte bu hususu tekrar değerlendirmenizi rica eder, saygılar sunarız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bayhan...

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Sayın Bakan, bütçe sunumunuzdaki tespitler ve politikalarınız hem Türkiye hem de bölge halklarının çıkarlarıyla taban tabana çelişiyor. Böyle olunca da kendi içerisinde birçok tutarsızlık içeriyor ama bir çelişki var ki bu bütün çelişkilerinizi belirliyor. Sürekli barış ve ulusal güvenlikten bahsediyorsunuz ama şu 4 şey varken bu iş olmaz. Bir, silahlanma yarışı, milyarlarca dolarlık savaş ve silahlanma bütçeleri; iki, büyüyen silah, askerî sanayinin yarattığı büyük zenginlik, Bayraktar gibi kapitalistleri dolar milyarlar listesine yükselten özel silah sanayisi politikalarınız; üç, barış savunucusu değil bir savaş örgütü olduğunu defalarca ispat etmiş olan NATO'ya üyeliğiniz ve onun etkin bir ortağı olmakla övünmeniz; dört, Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın 51'inci maddesine dayanarak sınır güvenliğinin sınır ötesinden başlaması anlayışının egemen hâle gelmesi, sonra da bitmek bilmez sınır ötesi operasyonlardaki ısrarınız. İşte, bütün bunlar varken ve rotanızı belirlerken barış ve ulusal güvenliği tesis etmeniz halkı aldatan bir hayal olmaktan öteye geçmez, geçemez Sayın Bakan.

Yine, sunumunuzda İsrail devletini sadece kendi özel siyonist amaçları peşinde koşuyormuş gibi değerlendiriyorsunuz. Bunun böyle olmadığı tartışmasız. ABD İsrail siyonizminin hedeflerini garanti edip desteklemekle kalmıyor, onu bölgede kendi amaçlarının bir aracı olarak da yönlendirip kullanıyor. Ama siz ABD emperyalizmine karşı tek bir cümle etmiyorsunuz sunumunuzda. Yıllarca ABD atına binip Orta Doğu'da Osmanlı kılıcı salladınız, sonra attan düştünüz, şimdi belli ki yeniden aynı duruma gelmek için ABD'nin siyonist İsrail'le ittifakını görmezden geliyorsunuz.

Gelelim genç teğmenlerin cezalandırılması konusuna. Bu cumhuriyet Anadolu'nun başta Türk ve Kürt olmak üzere, farklı milliyetlerden mülksüz, çulsuz, çariksız, yoksul emekçilerinin savaşıyla kuruldu. O zamanlar emperyalist işgale karşı halkın direnişine, Kurtuluş Savaşı'na önderlik eden askerler "Biz halkın askeriyiz, milletin askeriyiz." diyorlardı. Bunun üzerinden çok sular aktı, sermaye ve kapitalizm güçlendikçe işler değişti, her şey metalaştı, mal, mülk, servet belirleyici oldu ve artık bütün halkımız tarafından görülüyor ki sermaye egemenliğinin ordusunda disiplin olmuyor, siyasi mücadele tepe üstü duruyor ve iktidarınızı koruma hesapları her şeyi belirliyor. Buradan başta genç teğmenler, askerî okul öğrencileri ve imam-hatiplerde okuyan gençler olmak üzere, bütün Türkiye gençliğine seslenmek istiyorum: Kılıç ve Kur'an arasına sıkışmayın gençler; sömürülen ve ezilen halk kitlelerinin askeri olun; Türk ve Kürt bütün Anadolu halklarının barış ve kardeşlik mücadelesinde eşit haklarla bir arada yaşamasının askeri olun; antiemperyalist, bağımsız, demokratik ve sosyalist bir geleceğin savunucuları olun. İşte o zaman size hangi haksızlık yapılsa yapılsın halkınıza ve ülkenize gönül rahatlığıyla hizmet edebilirsiniz.

Sayın Bakan, bütçenizin savunma ve güvenlik anlayışının özü büyük sermayenin, kapitalist sömürü düzeninin ve onun egemenlerinin çıkarlarını korumaya dayanıyor. Bunun en somut göstergelerinden biri de bütçe sunumunuzda silah sanayisinde çalışan on binlerce işçinin adının tek bir kelime bile geçmemesidir, onların çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesine, bu konudaki taleplerinin karşılanmasına ilişkin tek bir cümle bile yer almamasıdır. Şimdi, size onların acil çözüm bekleyen haklarını hatırlatacağım:

1) Askerî iş kolunda işçilerin saat ücretleri son yirmi yılda yüzde 35 geriye gitmiş durumda. Mevcut koşullar dikkate alındığında ücretlerinin yirmi yıl önceki satın alma düzeyine gelmesi için yüzde 105 zam almaları gerekiyor. Yeni toplu sözleşme döneminde bu konuda adım atacak mısınız?

2) HAVELSAN, ROKETSAN, TAI işçileriyle aynı işi yapmalarına rağmen eşit işe eşit ücret uygulamıyorsunuz, bu durumu düzeltecek misiniz?

3) Fabrikalarda uzman çavuş çalıştırmak için yazı göndermişsiniz, bunun yaratacağı sıkıntıları görüp bundan vazgeçecek misiniz?

4) Vergi dilimlerinin yarattığı mağduriyet çok büyük, işçiler yoksulluk sınırının altındaki ücretlerden vergi alınmamasını ve ilk vergi diliminin yüzde 15'le sınırlanmasını istiyor. Bunun için Hükümetiniz üzerine düşeni yapacak mıdır?

Barışa dayalı bir ulusal güvenlik politikası mümkündür Sayın Bakan. Bunun için işe silahlanma yarışından vazgeçerek başlamalısınız. Silah tekelleriyle değil, halklarla el ele verin. Halkların paylaşamayacağı şey yoktur Sayın Bakan. Barışçıl bir politikanın dayanağı halkların çıkarlarına bağlılıktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Uğur Bayraktutan, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

30 Ağustosta Kara Harp Okulu diploma töreninde resmî tören bittikten sonra kılıçlarını çekerek “Mustafa Kemal’in askerleriyiz.” diyen teğmenlere Millî Savunma Bakanlığı Cumhurbaşkanının talimatıyla disiplin soruşturması açtı. Teğmenler ordunun itibarını, saygınlığını zedelemekle suçlanıyorlar.

Sayın Bakan, yıl 1998’i hatırlıyor musunuz? Birkaç dakika dinlerseniz... 1998 yılının ilk aylarında alelacele Türk Silahlı Kuvvetleri içinde geleceğin komuta yapısını şekillendirecek stratejik bir adım atıldı, aynen bugün Atatürk’ün askerleri teğmenlerimizin hayatlarının karartıldığı gibi. Terfi sırası yaklaşan albayların kıta komutanlığı tayinlerinin arifesinde kıdem sıralarını kökten değiştiren kural değişikliğine gidildi. Kıdem sıralamaları binbaşı, yarbay ve albay rütbelerinde aldıkları sicil, ceza ve ödüller dikkate alınarak yayınlanırken kıdem sıraları üstteğmenliğe çekildi, aynı yıl alay komutanlığı tayinleri de yeni sicil ortalamalarıyla yapıldı. Doğal olarak sürpriz isimler öne çıkarken yine büyük umutlar besleyen bazı başarılı, temayüz etmiş albaylardan da sukutuhayale uğrayanlar oldu. İşte o albaylardan birisi de korkarım ki bugün karşımızda oturan sizsiniz. Çünkü Sayın Bakan, gerçekten Genelkurmay Başkanlığı karargâhında çok sevilen bir subaydınız ve üstelik Şemdinli’deki Tabur Komutanlığı sırasında da PKK terör örgütüne karşı üstün başarılar gösterdiniz ama generalliğe giden yolda çok önemli bir gösterge olan alay komutanlığı tayinlerinde beklentilerin hilafına, maalesef, alay komutanlığına göre, ikinci kategori sayılan Barış İçin Ortaklık Eğitim Merkezi Komutanlığına atadınız. Çünkü kurmay subay olarak binbaşı, yarbay ve albay rütbelerinde çok parlak sicilleriniz olsa da değiştirilen oyun kuralı gereği üstteğmen ve yüzbaşı sicilleri de dâhil edilince bir nebze geriye düşmüştünüz büyük olasılıkla.

Sayın Bakan, sizler de çok iyi biliyorsunuz ki bu alelacele değişikliğin arkasında FETÖ izleri olduğu sonraki yıllarda ortaya çıktı, çünkü FETÖ’nün altın devresi 1994 Kara Harp Okulu mezunları üstteğmen rütbesinde ilk sicillerini 1999 yılında alacaklardı. Cehennemin taşları o günlerde döşenmeye başlanmıştı. Daha uzatmayayım ama “İyi, güzel de bunun bugünkü gündemimizde ve teğmenlerle ne ilgisi var?” diyebilirsiniz.

Sayın Bakan, teğmenlikten binbaşılığa kadar sicil ortalamanız büyük bir olasılıkla binbaşı, albay rütbeleri arasındaki sicil ortalamanız kadar parlak olmadığı için... Çünkü parlak olsaydı gönlünüzden geçen terfi olasılığı daha yüksek bir alay komutanlığı görevine atanabilirdiniz ama atanmadınız. Nedeni son anda gelen sicil ortalaması kural değişikliğiydi. Sonuç olarak, korktuğunuz başınıza geldi, atandığınız BİO Merkezî Komutanlığı görevine... YAŞ’a 2000 yılında girdiniz ve maalesef 2000 yılı YAŞ kararlarında terfi edemediniz. Sonra Genelkurmay Harekât Başkanlığında Tatbikatlar Şubesine atanarak 2001’de bir yıl geç terfi ettiniz ama hak yine yerini buldu, Genelkurmay Başkanlığına kadar yükseldiniz. Bugün de karşımızda Millî Savunma Bakanı olarak bulunuyorsunuz çünkü şanlı ordumuzun binlerce yıllık tecrübelerine dayanan kuralları işledi ama böylesine çarpıcı tecrübelerle rağmen Atatürk’ün askeri olmaktan öte hiçbir suçu olmayan, beş yıl boyunca arkadaşları arasında temayüz ederek sıyrılan geleceğin Genelkurmay Başkanlarını bir kalemde siliyorsunuz. Yapmayın, hepimizin gençliğinde hataları olabilir ancak genç rütbelerdeki ufak tefek yaramazlıkların bedeli bir ömür boyu adanmışlık yemini etmiş idealler olamaz, olmamalıdır. Bu bedelin meslekten men edilmek boyutlarında olması öncelikle vicdansızlık değil midir? Sayın Bakan, bizim bilmediğimiz de sizin bildiğiniz emre itaatsizliğin dışında bu teğmenlerin atılmasıyla alakalı ne vardır? Bir daha soruyorum: Bizim bilmediğimizi zannettiğimiz de sizin bildiğiniz başka bir gerekçe var mıdır? Başka bir gerekçe var mıdır, bunu soruyorum.

Ordunun saygınlığı teğmenlerin aynı okuldan mezun oldukları ebedî Başkomutan Gazi Mustafa Kemal Atatürk’e bağlılık göstermeleriyle zedelenmez. Peki, ordunun saygınlığı nasıl zedelenir? Atatürkçü generalleri, amiralleri ve subayları ordudan çıkarıp yerlerine FETÖ’cülerini alarak 15 Temmuz girişimine ortam hazırlanmasıyla olur. Genelkurmay Başkanını terör örgütü lideri olmakla suçlayarak, Montrö Sözleşmesi’ne sahip çıkan emekli amiralleri suçlayarak, hayatlarını Türk Silahlı Kuvvetlerine hizmetle geçirmiş, birçok sağlık sorunuyla karşı karşıya olan ileri yaştaki generalleri uzun süre cezaevinde tutarak, özel kuvvetlerin kozmik odasına FETÖ’cü savcıyı sokarak zedelenir ordunun saygınlığı. Çok önemli ve gizli harekât planlarını ortaya dökerek, FETÖ’nün kurguladığı Atatürkçü askerlerin yargılandığı Ergenekon, Balyoz gibi düzmece davalarla, “Türkiye bağırsaklarını temizliyor.” diyerek ya da donanımlı ve en iyi şekilde yetişmiş gencecik subayları casusluk ve fuhuşla ilişkilendirerek ordunun saygınlığı zedelenir. General ve amiral haklarını sivilere vererek, askerî mahkemeleri, askerî hastaneleri kapatarak ordunun saygınlığı zedelenir.

Bizim ordumuz Mustafa Kemal’in ordusudur, bizim askerlerimiz Mustafa Kemal’in askerleridir, bunu asla tartışmayacağız. Bu ordu, Atatürk’ün gösterdiği çağdaş uygarlık yolunda sonsuza kadar laik cumhuriyetin yılmaz savunucusudur. Bu ordu, asla ve asla “Keşke Yunan galip gelseydi.” diyen fesli Kadir’e sempati besleyenlerin ordusu değildir diyorum, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Aygün...

Buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Başkanım.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde geçtiğimiz günlerde Türkiye’nin de ekipman ve doktor desteğiyle beraber bir askerî hastane açıldı, kutluyorum Sayın Bakan ama sorum şu: Türkiye’deki 32 askerî hastaneyi kapatırken bu ne yaman çelişki diye sorarım sizlere. Askerî hastaneler savaş yaralılarıyla uzmanlaşmış bir kadroya sahip olup zorlu koşullarda çalışmaya yetkin doktorlardan oluşurken bunları sivilleştirirseniz büyük bir hataydı. Ülkedeki askerî hastanelerimizi yeniden açmanız çağrısında bulunuyorum. İnşallah en kısa zamanda açarsınız diyorum.

Yine, burada teğmenlere yönelik ordudan ihraç talepli süreç açısından sizleri kınıyorum. Kadın teğmenlerimizin Mustafa Kemal’in askeri olmasından niye rahatsızlık duyduğunuz merak ediyorum. “Atatürk’le sorunuz nedir?” diye soruyorum. Teğmenler resmî törenin ardından aralarında kılıç çatarak “Mustafa Kemal’in askerleriyiz.” diyor. Gencecik teğmenlerin, özellikle 1’incilikle bitiren Ebru Eroğlu’nun severek giydiği üniformalar Cumhurbaşkanının kutuplaştırma siyasetine feda edilemez Sayın Bakan. Yine Binbaşının yanında

diyorum.

Teğmenlerin komutanı S.İ. görevden alındı, disiplinde harika bir savunma yaptı, siz de biliyorsunuz. Ne demiş? “Buradan haykırıyorum.” diyor Sayın General, “Teğmenlerden önce de Mustafa Kemal ve silah arkadaşlarının askeriydim, tüm Millî Mücadele şehitlerinin askeriyim. Bu vatani kurtaran ve bize emanet edenlerin izinde olmanın bunlara sebep olacağını bilmiyordum. Bilseydim yine yapardım, çizgimden bir an olsun sapmayacağım.” diyor Binbaşı S.İ. buradan yürekten kutluyorum. Bizim böyle cesur askerlerimiz olduğu için ben gurur duyuyorum Sayın Bakan. Buradan Millî Savunma Bakanına sesleniyorum. Sayın Bakan, genç teğmenler, Binbaşı S.İ. ve bizler Mustafa Kemal’in askeriyiz. Siz kimin askerisiniz, merak ediyorum. Bir ölür, bin diriliriz Sayın Bakan. Bu orduda Mustafa Kemal’in askerlerini bitiremezsiniz. Mesele disiplinsizlik değil, alenen Mustafa Kemal’in askeri olmalarından duyulan hazımsızlıktır Sayın Bakan. Geçen yıl da 10 Kasım törenlerinde Tuzla Piyade Okulunda teğmenlerin cumhuriyetimizin kurucusu Atatürk’ün fotoğrafını takmayı reddetmesiyle başlayan disiplin süreci vardı hatırlarsınız. Bu aslında tarikat kadrolaşmasının nişanesiydi. Atatürk resmini takmayan teğmenlerin “Hubb-i fillah” adlı bir WhatsApp grubu kurduklarını da sizler biliyorsunuz. Yine disiplin soruşturması yapıldı, ne hikmetse Atatürk rozeti takmayanlar değil, takmayan teğmenlere tepki gösteren 4 teğmeni ordudan attınız Sayın Bakan. Benim anladığım, Atatürkçü teğmenler disiplin soruşturmalarıyla adım adım TSK’den ihraç edilirken hubb-i fillah gibi tarikatçı teğmenlerin önünün açılmasıdır ama bu tarikatlara güvenerek yanlış yapıyorsunuz Sayın Bakan. Daha önce devleti FETÖ’ye teslim ederek, ordunun kripto odasını teslim ederek nasıl büyük bir gaflet içine düştüyseniz aynı gaflet içine düşüyorsunuz. Eski Genelkurmay Başkanının yaverleri FETÖ’den çıkmıştı, siz de yaverlerinizi iyi takibe alın, bakmışsınız zirveye çıkardığınız kadrolar sizi alaşağı etmiş.

Atatürk’ün dediği gibi, bu güzel ülkem “Şeyhler, dervişler, müritler, mensuplar memleketi olamaz.” diyor. Ne kadar çabalarsanız çabalayın Atatürkçü teğmenlerin nefesini kesemeyeceksiniz çünkü Başkomutan Mustafa Kemal Atatürk teğmenimizin kalbinde, zihninde, nefesinde yaşamaktadır.

Daha önceki Bakana da sordum, size de soruyorum: ASELSAN ve TAI’ye atanan yöneticiler Hayra Davet Vakfından oluşmuştu ama kaybeden ülkemiz oluyor. Sizin bu yapılanmalarınız yüzünden ufku açık, gelişime açık mühendislerimiz ASELSAN’dan ve TAI’den kaçıyor. ASELSAN ve TAI’yi kuran başta Bülent Ecevit olmak üzere Necmettin Erbakan’ı yâd ediyorum. İyi ki 1974-75’te ASELSAN ve TAI kurulmuş, şimdi savunmanın belkemiği o fabrikalar sayesinde siz de gururlanmaya çalışıyorsunuz ama bir defa da teşekkür etmiyorsunuz, şükretmiyorsunuz.

Dünya değişiyor. Bakınız Sayın Bakan, Türk askeri gazi oluyor ama protez takmıyorsunuz, yüzdelik oranlarla uğraşıyorsunuz. Ondan sonra, ÖSO mensuplarını ise ölünce şehit sayıyorsunuz, inanılmaz kaynaklar veriyorsunuz, yetmiyor, ev dahi verdiğiniz söyleniyor. Uzman çavuşlar hâlen üvey evlat muamelesi görüyor. Hani uzman çavuşlara devlette KPSS olmaksızın kadro verilecekti? Yine dağ fare doğurdu!

Geçtiğimiz hafta Kahramanmaraş’taydım Sayın Bakan. Haberiniz yok, Cumhurbaşkanı 3 Ekim 2003’te Resmî Gazete’de 32328 sayılı bir Kararname yayımlıyor, diyor ki: “Dulkadiroğlu ve Pazarcık ilçelerinde organize sanayi bölgeleri ilan ediyorum.” ama siz sonradan uyanmışsınız, şerh düşmüşsünüz. Uyan da balığa gidelim Sayın Bakan. Teğmenlerle uğraşacağınıza, Atatürkçü subaylarla uğraşacağınıza kendi arazinize sahip çıkın, elek gibi olmuş sınırlarımıza sahip çıkın, uzman çavuşlarımıza sahip çıkın, namusumuz gibi olması gereken ülkemizin güvenliğine sahip çıkın. Elini sallayan başıboş ülkemize giriyor. Kapılar artık kalbura dönmüş ama siz kalkmışsınız burada gencecik teğmenlerimize...

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. İnşallah akliselim davranır, genç teğmenleri ordudan atmazsınız Sayın Bakan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tamer Osmanağaoğlu...

Buyurun lütfen.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, kahraman Türk ordusunun kıymetli temsilcileri; hepinizi saygı ve muhabbetlerimle selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi devlet idaresiyle millet iradesinin bulunduğu noktadır. Yüz yıl evvel Türk milletinin kaderini de kederini de bu Meclis sırtlanmıştır. Özgürlük mücadelesinin öncülüğünü bu Meclis yürütmüştür. Anadolu’yu işgal eden istilacıların belini bu Meclis kırmıştır. Hür ve müstakil Türk devletini bu Meclis inşa etmiştir. İstiklal Harbi’nin istikametini bu Meclisin aldığı kararlar tayin etmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi hem millî iradenin tecelligâhı hem de Millî Mücadele’nin karargâhı olmuştur. Bu Meclis, Sakarya’da, Dumlupınar’da destan yazarken Mehmetçik’in arkasında Büyük Taarruz’un büyük kumandanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün yanında durmuştur. O çetin günler atlatılırken şanlı Türk askeriyle bu Meclis silah arkadaşlığı, cephe yoldaşlığı, kader ortaklığı yürütmüştür. Aşırılıkçılarımız kabul olmuş, duamız, ebedî sevdamız olan Türkiye Cumhuriyeti bu birlik ve beraberliğin en açık delilidir. Türk devleti Mehmetçik’in süngüsü, milletin dirayeti ve Meclisimizin kararlılığı üzerinde yükselmiştir. Bugün Millî Savunma Bakanlığıyla alakalı incelemeler ve değerlendirmelerde bulunurken bu hassasiyetin göz önünde bulundurulması elzemdir. Geçmişin kutlu hatıralarına hâle getirmemek, milletin bize emanet ettiği Mehmetçik’imize sahip çıkmak, Türk ordusunun ardında dimdik durmak boynumuzun borcudur. Türk ordusu sınırlarının ötesinde aktif bir terörle mücadele sürdürürken ihanetin ateşini gerektiğinde kanıyla söndüren, gerektiğinde emperyalistlerin beslemelerini kendi kanında boğan devasa bir kuvvettir.

Sayın Bakanım, önümüzdeki tablo oldukça nettir. Türkiye Cumhuriyeti ve Orta Doğu, tarihinin en çalkantılı ve zorlu süreçlerinden birini yaşamaktadır. Bölgedeki son gelişmelere baktığımızda İsrail’in Filistin’e yönelik saldırılarıyla başlayan olaylar zinciri Lübnan’a sıçramış ve nihayet İran’ı hedef alır duruma gelmiştir. İsrail’in en büyük müttefiki olan ABD İran’ı içerden karıştırarak zayıflatma stratejisini uygulamaktadır. Peki, bu planın temel aktörleri kimler olacaktır? En etkili araç bölgedeki ayrılıkçı Kürtçü terör örgütleridir. Bu çerçevede ortaya çıkan tablo maalesef oldukça açıktır. İran içerisinde İsrail tarafından desteklenen ve harekete geçmeye hazırlanan bir bölücü yapı bulunmaktadır. Irak’ın kuzeyinde Talabani’nin himayesinde ABD askerleri PKK’ya insansız hava aracı ve helikopter kullanımı konusunda

eğitim vermektedir. Suriye'nin kuzeyinde ise yabancı devletler bölücü örgütlere yoğun şekilde destek sağlamaktadır. Bu üç ayaklı yapının nihai hedefi hayalini kurdukları dört parçalı kürdistanı birleştirmektir. Bu hedef için geriye yalnızca bir eksik parça kalmıştır, o da Türkiye'dir. Bu tehdit hem bu kadar açık hem de bu kadar yakındır. Bu noktada yapılması gereken Türk ordusunun ardında var gücümüzle durmak ve iç cephe tahkimatı yoğunlaştırıp kardeşlik hukukumuzu korumaktır. Açıkça ifade etmem gerekirse liderimiz Sayın Devlet Bahçeli Bey'in son günlerde vurguladığı bin yıllık kardeşlik meselesi de bu tehlikeli süreçle alakalıdır. Evet, liderimizin beyan ettiği vakit tamamdır; vakit, el ele verme, omuz omuza durma vaktidir; vakit, kardeşliği büyütme, ihaneti yok etme vaktidir, vakit, Türk milletinin ardında, Türk askerinin yanında sıra dağlar gibi dimdik durma vaktidir.

Sayın Bakanım, ben Millî Savunma Bakanlığının bütçesinin devletimize, milletimize hayırlara vesile olmasını diliyor, kahraman gazilerimize selamlarımı gönderiyorum, şehitlerimizi bir kez daha Allah'tan rahmet, gazilerimize ise ömürlerinin geri kalanında huzur temenni ediyor, bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Halil Öztürk...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri ve kıymetli bürokratlar; destek verdiğimiz Millî Savunma Bakanlığı bütçesinin öncelikle hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakanım, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin "Hudut, namustur." anlayışıyla hudutlarımızın güvenliğini sağladığını yurt içinde ve sınır ötesinde PKK, PYD/YPG, DEAŞ gibi terör örgütlerine karşı başarılı bir operasyon gerçekleştirdiğini büyük bir gururla takip etmekteyiz. Bu mücadelede egemenlik ve bağımsızlık haklarımızdan taviz vermeden kararlılıkla ilerlediğimizi görmek bizler için motivasyon kaynağı oluşturmaktadır. Denizlerimizde ve hava sahamızda mavi ve gök vatan olarak adlandırdığımız bölgelerdeki hak ve menfaatlerimizi koruma kararlılığımız da çok şükür devam ediyor. Bu hususta Türk Silahlı Kuvvetlerimiz uluslararası hukuk çerçevesinde Türkiye'nin bölgesinde ve dünyada bir güç unsuru olduğunu bir kez daha göstermiştir.

Yine, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin Azerbaycan'dan Libya'ya, Katar'dan Somali, Kosova ve Bosna Hersek'e kadar geniş bir coğrafyada barış ve huzurun temin edilmesi için özveriyle yürüttüğü çalışmalar hem bölgesel hem de küresel barışa katkı sağlar niteliktedir.

Sayın Başkanım, Değerli Bakanım; modern bir savunma sanayisi, savunma yapısının olmazsa olmazı yerli ve millî teknolojilerdir. 2023 yılında Millî Teknoloji Hamlesi doğrultusunda savunma sanayimizi geliştirme çalışmalarının hızlandığını büyük bir gururla görmekteyiz. Yapay zekâ, otonom sistemler, kuantum teknolojisi ve siber güvenlik gibi çığır açan teknolojilere yatırımlar yapılması ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaçlarını en etkin şekilde karşılamak amacıyla yerli üretim savunma sanayii ürünlerinin geliştirilmesi Türkiye Cumhuriyeti'nin askerî prestijini artırmıştır. Bu başarıda emeği geçen tüm kahraman personelimize ve savunma sanayimizin değerli çalışanlarına aziz Türk milleti adına gönülden teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli üyeler; günümüz dünyasında bölgesel ve küresel güvenlik dengelerinde yaşanan hızlı değişim savunma alanındaki gereksinimlerin stratejik bir öncelik olarak ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin etkinliğinin artırılması ve savunma sanayimizin güçlü bir yapıya kavuşturulması hepimizin öncelikli hedefidir. Bu hedef doğrultusunda ülkemizin savunma gücüne önemli katkılar sağlayan Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi yaklaşık 1 milyar dolarlık bir yatırım programını hayata geçirme kararlılığıyla çalışmalarına devam etmektedir. Planlanan bu yatırımlar Makine Kimyanın Türk Silahlı Kuvvetlerimizin ihtiyaçlarını karşılamakla sınırlı kalmayıp savunma sanayimizin küresel rekabet gücünü artırmasına da hizmet edecektir. Dünyadaki gelişmeleri yakından takip eden Makine ve Kimya Endüstrisinin kurumsal kimliğinin güçlenmesi hususunda liyakatli atamaları dolayısıyla Sayın Bakanımız Yaşar Güler'in katkısı ve önemini de bu vesileyle belirtmek isterim. Makine ve Kimyanın yatırım projeleri kapsamında havan, tank, topçu, mühimmat ve roket gruplarının üretim kapasitelerinin önemli ölçüde artırılması hedeflenmektedir. Ayrıca, silah grubu yatırımları için kritik malzemeler konusunda büyük ilerleme kaydedilmiş, ağır silah namı üretiminde kullanılan modern teknolojilerin birleştirilmesiyle ülkemiz bu yeteneğe sahip dünyadaki sayılı ülkelerden biri olma ayrıcalığını elde etmiştir. Bu gurur verici başarıda emeği geçen tüm çalışanlarımızı yürekten tebrik ediyorum. Yeri gelmişken Makine ve Kimya Endüstrisi özelinde belirtmek gereken bir husus da Sayın Bakanım, özel şirketler aracılığıyla Makine Kimya bünyesinde çalışan yemekhane, temizlik, güvenlik ve benzeri alandaki işçilerin Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumunun kendi kadrosuna geçirilmesinin bir gereklilik olarak görmekteyiz.

Yine, Sayın Bakanımın destekleriyle Kırıkkale'de başlatılan patlayıcı ve kimyasal yatırımı savunma sanayimiz açısından hayati bir adımı temsil etmektedir. Yaklaşık 5 milyon metrekaarelik bir arazi üzerine kurulacak bu fabrikalar kompleksi ülkemizde yetersiz olan stratejik kimyasalların kapasitesini artıracak, üretimi yapılmayan kritik kimyasal ve patlayıcıların millileştirilmesini sağlayacaktır. Bu yatırımlar yalnız savunma sanayimizin kapasitesini güçlendirmekle kalmayacak, aynı zamanda Kırıkkale ekonomisinin de kalkınmasına katkı sunacaktır.

İfade etmeye çalıştığım projelerin hayata geçirilmesinde gösterdiği vizyoner yaklaşım ve üstün gayretlerinden dolayı Kırıkkaleli hemşehrilerim ve ülkem adına Sayın Yaşar Paşa'mıza en derin teşekkürlerimi sunuyor, hepinizi saygıyla selamlıyor, bütçemizin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Burak Akburak...

BURAK AKBURAK (İstanbul) - Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'nin jeopolitik konumunu, bulunduğu coğrafyadaki zorlukları ve uluslararası ilişkilerdeki tehdidi göz önüne aldığımızda Millî Savunma Bakanlığımızın bütçesini tartışmaya çok gerek duymuyorum çünkü zaten bu bütçe bizim açımızdan her kuruluşuna kadar onaylanacaktır ve partimizin de oyu bu yöndedir. Ama tabii, şunu açıkça ifade etmeliyim ki Millî Savunma için harcadığımız her kuruluş helaldir ama bu harcanılan bütçenin de uygun yerlerde, uygun şekilde harcanması gerektiğini de düşünüyoruz. Böyle bir ortamda savunma bütçesinin büyüklüğünden ziyade, dediğim gibi, bütçenin iyi kullanılması gerektiğini düşünüyoruz Sayın Bakanım.

Millî Savunma Bakanlığı bütçesinin ordumuzun modernizasyonu, savunma sanayimizin geliştirilmesi ve askerlerimizin en iyi şartlarda görev yapması için kullanılması gerekiyor. Ülkemizin güvenliği, milletimizin huzuru ve sınırlarımızın korunması için yapılan her yatırım geleceğimize yapılan bir yatırımdır. Bu sözler bir tehdidi değil, milletimizin bağımsızlık mücadelesinin ve egemenlik iradesinin simgesini ifade ediyor. Türk ordusunun temel ilkeleri belli; bağımsızlık, vatan sevgisi ve cumhuriyetin kurucu değerlerine bağlılık. Bu ilkeler, ordumuzun kurucusu Mustafa Kemal Atatürk tarafından şekillendirildi. Güçlü ordu, güçlü Türkiye hepimizin ortak hedefi ancak bu gücü yalnızca bütçenin büyüklüğünde değil ordumuzun kurumsal yapısında, personelimizin moral ve motivasyonunda, savunma sanayimizin bağımsızlığında aramalıyız.

“Savunma sanayisi” demişken bize gelen birçok konu var, bunlardan bir tanesi de hem F-16 hem Eurofighter alımından bahsediyoruz. Her iki uçağı Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesine katmak için bir bütçemiz var mı, onu merak ediyorum.

F-16 1990'larda başlatılmış ve geliştirilip bugünlere kadar gelmiş. Ben bu projeyi başlatanlara, bu projede emeği olanlara, TUSAŞ'a ve bu uygulamaya öncülük edenlere sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Ancak bu uygulamaya başlayan TUSAŞ dâhil birçok kurumda yetkili eleman sıkıntısı yaşandığı söyleniyor Sayın Bakanım. F-16 uçakları ülkemizde yapılabiliyorken bu konuda uzman olan donanımlı kişilerin, ilgili firmaların da atıl durumda bırakılmış olmasıyla ilgili bazı bilgiler bize geliyor. Bu durumla alakalı bilgi almak isteriz, gerçekten bu böyle mi? Özellikle bu sebeplerle TUSAŞ gibi TAI, TEI, ASELSAN gibi kurumlarda büyük bir eleman kaybı yaşandığını üzüntüyle duyuyoruz. Bu kurumların liyakatli kadrolar tarafından yönetilmesinin şart olduğunu düşünüyorum. Yetmişmiş elemanların yaşı bahane edilerek tasfiye edilmesinin veya atıl bırakılmasının programlara zarar getireceğini düşünüyorum. F-16'ları daha önce ülkemizde üretebilirken tecrübeli eleman eksikliği nedeniyle sıfırdan düzen kurulmasının bütçe açısından daha fazla yük taşıyacağını düşünüyorum. Yerli ve millî savunma sanayi hedeflenirken maalesef ki bu politikalar sonucunda dışa bağımlılığımız devam ediyor. Türk milletinin savunma gücü siyasi çıkarlar uğruna zayıflatılmayacak kadar önemli; kadrolaşma politikasına, ideolojik saplantılara kurban edilmemeli diye düşünüyorum.

Son olarak, Türk ordusunun Mustafa Kemal Atatürk'ün ilkeleri doğrultusunda bir ordu olduğunu bir kez daha kamuoyuyla ve sizinle paylaşmak istiyorum. Bu gerçek hiçbir siyasi iktidarın değiştiremeyeceği kadar derin bir temele sahip.

Millî Savunma Bakanlığının bütçesinin savunmamızın güçlenmesi, ordumuzun liyakatli subaylarla ve şeffaf yönetimde daha da ileri taşınması için kullanılması gerektiğini vurguluyor, hepimize saygılarımı sunuyorum.

Teşekkürler Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ömer Fethi Gürer? Yok, ilk defa.

Sayın Metin İlhan, buyurun lütfen.

METİN İLHAN (Kırşehir) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; binlerce yıldır birçok devlet ve imparatorluk kurmuş milletimizin kahraman orduları tarih boyunca dünyanın en güçlü orduları olmuştur. Bu sebeptendir ki Türk Silahlı Kuvvetleri her daim milletimizin en güçlü ve güvenilir kurumlarından biri olarak varlığını devam ettirmektedir. Ordumuz, bu başarısını temel olarak kendi kurumsal yapısını siyaset başta olmak üzere diğer dış müdahalelerden uzak tutarak sağlayabilmiştir. Ancak son yıllarda TSK içinde yaşanan çeşitli olaylar ve sorunlar sürekli olarak ülke kamuoyunda yer almaktadır. Henüz geçen sene 10 Kasım'da Tuzla Piyade Okulu'nda Atatürk rozeti takmayı reddeden bir teğmen meselesi gündemdeki yerini korurken teğmenlerimizin yemin töreni sonrası yaşanan yeni bir krizle karşı karşıya kaldık. Teğmenlerimize teşekkür edileceği, alkışlanacağı yerde maalesef kendilerine soruşturma açılmıştır. Teğmenlerimiz, pirüpahtır ve Silahlı Kuvvetlerimize zarar verecek hiçbir tavır ve davranış içinde olmamışlardır. Bakanlığın “Kasıtlı ve organize disiplinsizlik yapmaktadır.” yönündeki açıklamasının ciddiye alınacak bir tarafı da yoktur. Teğmenlerimizi bu şekilde itham etmek ve kasıt aramak beyhude bir çabadır. Ayrıca, Millî Savunma Bakanlığının, Yüksek Disiplin Kurulu toplantısından önce üstü örtülü şekilde görüş belirtmesi adil yargılamayı etkileyecek ve Yüksek Disiplin Kurulunun vereceği kararlar hakkında bir şüphe oluşmasına yol açabilecektir. Bu durum hukuken de vicdanen de kabul edilebilir değildir. Aziz milletimize şunu ifade etmek isteriz ki biz teğmenlerimizle gurur duyuyoruz ve her zaman yanlarında olacağız.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; askerî personelin ve sivil memurların süregelen sorunları ne yazık ki hâlâ çözülebilmiş değildir. Yıllardır Hükümet kadrolarınca defaatle sözler verilmesine karşın tazminat haklarını alamayan emekli astsubaylarla ilgili vermiş olduğumuz kanun teklifi reddedildi. Bir milletvekili olarak, kamuda iş hakkı verilmeyen uzman çavuş ve sözleşmeli erler için kanunun uygulanamıyor olmasını şahsıma gelen, belediyelere atanma talebinde bulunan sözleşmeli erlere ve uzman erbaşlara açıklamakta inanılmaz zorluk çekmekteyim. Daha önce de dile getirdiğim; 2000, 2001 ve 2002 yılları arasında nasbedilen astsubay ve astsubaylıktan subaylığa geçiş yapan yaklaşık 1.500 kişinin sivil okul borçlanma sorunu sebebiyle hem emeklilikte hem de fiilî hizmet zammında yaşadıkları haksızlık ve eşitsizlik hâlâ devam etmektedir. Emekli maaşları yetersiz olan askerler ve sivil personellerin sorunları için de herhangi bir adım atılmamıştır. Bizler sürekli olarak mağdur olan askerlerimizle bir araya gelmekte ve sorunlarımızı uzun uzadıya konuşmaktayız. Takdir edersiniz ki hepsi çok ama çok dertli ve sizlerden de çok şikâyetçiler. Sorunlar o kadar çok ki bu ülkede Terörle Mücadele Sırasında Yaralanıp Gazi Sayılmayanlar Derneği var. Yanlış duymadınız, Terörle Mücadele Sırasında Yaralanıp Gazi Sayılmayanlar Derneği, herhâlde keyfiyetten açılmadı bu dernek. Bunu söylemek bile bana zül geliyor ama böyle bir derneğin varlığı hepimizin utancı olsa gerek. Hükümet duyarsız kalabilir ama biz yine de Cumhuriyet Halk Partisi olarak emekli astsubaylar, emekli subaylar, kamuya atanamayan uzman çavuşlar

ve sözleşmeli erler, gazi sayılmayan kahraman vatan evlatları, muvazzaf personeller, şehit aileleri ve gazilerimizin sorunları için mücadele etmeye devam edeceğiz.

Bir diğer önemli konu ise askerî sağlık sistemi. Önceden GATA en gelişmiş eğitim ve tedavi merkeziydi. GATA bünyesinde eğitim okulları ve üniversite hastanesi düzeyinde 2 eğitim ve araştırma hastanesi vardı. Deniz ve Hava Kuvvetlerinin özelliklerine göre uzmanlaşmış deniz ve hava hastaneleri de vardı. Ayrıca, tüm bu askerî sağlık sistemini destekleyen ikmal, bakım, onarım teşkilatı ve tıp etiği konularında uzmanlaşan birimler vardı. Personel ve ikmal tedarik konuları da tek elden yürütülürdü. Tedavi süreçlerinde karşılaşılan sorunlar, uygulanan tedaviler kayıt altına alınır ve yaygınlaştırılırdı. Askerî sağlık sistemi tasfiye edilinceye kadar önemli bir arşiv, kuşaktan kuşağa geçen çok önemli birikim de vardı. Ancak gelinen noktada kapatılan okullar ve askeriyedeki yapısal işleyişin siyasetin bir şekilde etkisine açılmasıyla milletimizin göz bebeği Türk Silahlı Kuvvetlerimizin kurallar, temayüller ve geleneklerle şekillenmiş kurumsallığı da zarar görmüştür. Dolayısıyla, iktidar şunu bilmelidir ki askerî sağlık sisteminin yeniden tesisi bir tercih değil bir zorunluluktur diyor, tüm Komisyona saygılarımı, selamlarımı sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Ali Gökçek'e söz vereceğim, sonrasında Sayın Orhan Sümer, Sayın Şamil Ayrım diye gideceğiz.

Sayın Gökçek, buyurun.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Teğmenlerimiz yıllardır süregelen bir geleneği gerçekleştirerek bir yemin ettiler. Başta iktidar partisi kanadından da bir tepki almadığı hâlde ne hikmetse bir grubun hedef göstermesiyle nasıl yapsak da teğmenleri suçlu göstersek diye düşünüp disiplinsizlik argümanına sığınmaya çalıştınız. Diyorsunuz ki: "Teğmenlerin okudukları yemin metni 2023'te kaldırıldı, teğmenler kaldırılmış metni okumak için ısrarlı bir şekilde başvuruda bulundu ancak kabul edilmedi. Buna rağmen organize olarak yemin metnini okudular; bu, disiplinsizliktir." 15 Temmuz darbe girişiminde siz Genelkurmay 2. Başkanıydınız Sayın Bakanım, öncesinde de ciddi görevlerde bulundunuz. FETÖ konusunda siyasiler uyardı, gazeteciler uyardı, MGK toplantılarında FETÖ'den bir tehdit olarak bahsedildi; bu hainler darbe girişimi yapacak kadar büyürken hiçbir disiplinsizlik tespit edemediniz ama mevzu Atatürkçü teğmenlerin "Mustafa Kemal'in askeriyiz." diye yemin etmesine gelince birden disiplin sağlamaya çalışmaya başladınız. Bu yemine sizi ne rahatsız etti de kaldırıldı, kim rahatsız olup kaldırdı? Bunu merak ediyoruz, size buradan direkt soruyorum. "Metnin içeriğiyle ilgili bir sorunuz yok, konu disiplinsizlik." diyorsunuz, o zaman soruyorum size: Madem metnin içeriğiyle ilgili sorunuz yok, neden bunu kaldırma ihtiyacı hissettiniz? Sizi bu kadar irite eden, bu kadar korkutan, öfkeli eden nedir diye dönüp tekrar tekrar okudum, yemine geçen birkaç ifadeyi buradan tekrar vurgulamak istiyorum: "Laik, demokratik Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığı, ülkenin bölünmez bütünlüğü, yüce Türk ulusunun namus ve şerefi, aziz vatanın bir karış toprağına uzanacak eller karşısında bizi bulacak." Vallahi, bu cumhuriyetin bir evladı olarak ben bu yeminden duysam duysam gurur duyuyorum ki gencecik bir kadın teğmenin böylesi zorlu bir eğitimi 1'incilikle bitirmesi, cumhuriyetin kadına sağladığı özgürlüğün de ayrı bir göstergesidir. Bir kez daha hep birlikte "İyi ki cumhuriyet var, yaşasın cumhuriyet!" dememiz gerekirken siz Ebru Teğmen'i hedef gösterip ateşe attınız. Bizzat partinizin sözcüsü Ömer Çelik "Bunlar milletin evlatlarıdır." diyerek bu teğmenlere sahip çıkmışken sizin evladınız olarak görmeniz gereken, aynı zamanda da silah arkadaşınız olan Ebru Teğmen için bir sosyal medya kullanıcısının ettiği ve burada söylemeye dahi ar ettiğim küfürler ve "Kemalist olduğu için tecavüz edebilirim buna." sözüne karşı bir şey söylemiyor olmanız bizim için kabul edilebilir bir şey değil. En azından disiplinsizliği dile getirdiğiniz ses tonunda bu ahlaksızlara, bu kendini bilmez sapıklara da bir cevap vermeniz, bizim beklentimizden ziyade sizin giyindiğiniz üniformaya, görev yaptığınız şanlı Türk ordusuna bir görevdir.

Değerli arkadaşlar, üzerinde konuşmamız gereken çok önemli bir konu da askerî hastaneler. Bu neyin inadır, neyin ısrarıdır, bir türlü anlayamıyoruz. Bir gecede iki yüz yıllık bir geleneği yok ettiniz. Ordusu ve askeri olan her ülkenin askerî sağlık sistemi vardır. Bizim de büyük gururla bahsettiğimiz GATA'mız vardı, askerî hastanelerimiz vardı; bu alanda uzmanlaşmış hekimlerimiz, cerrahlarımız, sağlık personellerimiz vardı. Hekimlerimiz harp cerrahisinde dünyada örnek gösterilen bir noktadaydı. Peki, şimdi? Şimdi askerî sağlık sistemi olmayan nadir ülkelerden biriyiz. Bu hastaneleri 15 Temmuz sonrasında kapattınız. Neden kapattığınızı hâlâ daha kamuoyu anlayabilmiş değilse de eğer ki içinde FETÖ'cülerin olduğunu düşündüyseniz şu anda içeride hâlâ FETÖ'cüler var da mı açmıyorsunuz? Eğer öyle değilse de terörle mücadelede bu kadar şehit vermiş, gazisi olan bir ülkenin, Cumhurbaşkanının söylemiyle de dış mihrakı çok olan bir ülkenin askerî hastanesinin olmamasının sebebi nedir? Bu konudaki inadınızdan, ısrarınızdan bir an evvel vazgeçmenizi temenni ediyorum.

Bütçemizin vatanımıza, vatandaşlarımıza ve tek bağlılığı vatanımız, milletimiz, bayrağımız olan askerlerimize, şanlı ordumuza hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Orhan Sümer...

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemiz jeopolitik konumu itibarıyla önemli bir coğrafyada yer almakta ve kara sınırlarının uzunluğu nedeniyle sınır güvenliği konularında ciddi zorluklarla karşılaşmaktadır; bunda hemfikiriz. Özellikle komşu ülkelerdeki iç karışıklıklar, terör örgütlerinin sınır hattındaki faaliyetleri, kaçakçılık ve düzensiz göç hareketleri sınır güvenliğini daha kritik bir hâle getirmiştir; buna da katılıyoruz. İktidarın uyguladığı yanlış mülteci ve sığınmacı politikalarının sonuçlarını da hepimiz biliyoruz. Ancak Sayın Bakan, her ciddi devlet "Sınır namustur." der, sınır güvenliğini her şeyden önce tutar. Ülkeye sızabilecek terör unsurlarını, kaçakçılığı, uyuşturucuyu önlemek sınır güvenliğiyle başlar. Ne yazık ki ülkemizde, baktığımızda, elini kolunu sallaya sallaya sınırlarımızdan geçildiğini görüyoruz, metropol şehirlerimizde bile insanların kamyonet kasalarında bırakıldığına şahitlik ediyoruz. Buradan sormak istiyorum; Türk Silahlı Kuvvetlerimizin sınırlarımızda bu durumu engelleyecek gücü yok mu? Yoksa iktidar politikaları gereği göz yumacaksınız mı diyorlar? Bakın, bir sene önce

Hakkâri, Van, Şırnak bölgesinde illerimize geziye gitmiştik, 10 kilometrede bir askerlerin bizi durdurup arama yaptığı noktaları... Bu da mutlu ediyor bizi ama sınırdan elini kolunu sallaya sallaya 18 ve 25 yaş arasındaki erkekler ip gibi dizilmiş sıraya, sınırlarımızdan elini kolunu sallayarak geçiyor. Orada bir teğmene sorduğumda “Bizim yapacak bir şeyimiz yok, devlete sorun.” diye cevap vermişti; bu durumun kabul edilebilir yanı yoktur. Türk vatandaşları Avrupa’nın en ufak ülkesine turist olarak gitmek istese dahi başvurduklarında vize alamazken canı isteyen sınırlarımızdan güle eğlene geçip ülkemize girebilmesi her şeyden önce güvenlik sorunudur.

Sayın Bakan, bakın, memleketim Adana’dan örnek vermek istiyorum. Adana mülteci ve sığınmacı nüfusunun en yoğun olduğu 5’inci şehrimiz. Her hafta bir uyuşturucu operasyonu, hırsızlık, gasp, silahla yaralama, cinayet ve adli vaka haberini alıyoruz. Hatta ve hatta bazı sığınmacılar ilimize geldikten sonra -buradan ismini söylemek istemem ama- “cam buz” diye bir illet bizim orada musallat oldu. Tamamı sığınmacılar eliyle geliyor, Emniyet kayıtlarında da var. Bakıyoruz ki ne yazık ki mağdurların tamamı yabancı kökenli, kaçak olarak ülkemize giriş yapan şahıslardır. Siz sınır güvenliğini sağlamadığımız zaman bazen canıyla, bazen malıyla, çoğunlukla huzurumuzla tüm hemşehrilerimiz bunun faturasını ödüyor.

Yine, birçok arkadaşımız da değindi fakat tekrar ben de belirtmek isterim. Çok hassas bir konu, toplumun her kesiminden yükselen bir ses var “disiplin hükümleri gereği” diyerek, çeşitli bahaneler üreterek gencecik teğmenlerimizi “Mustafa Kemal’in askeriyiz.” diye ordudan ihraç edemezsiniz. Şunu da unutmayınız: Böyle bir hata göz göre göre yapılırsa bu kararlara dâhil olanların, bu karara ses çıkarmayanların, bu kararı haklı göstermeye çalışanların iki bin yıllık devlet geleneği, Metehan’dan bugüne ordu geleneği olan Türk milletinin vicdanında kara bir leke olarak tarihe geçeceğini de asla unutmayınız.

Ayrıca, Türkiye’nin mevcut savunma stratejisi bölgesel tehditlere karşı nasıl şekillenmektedir? Bu stratejide son beş yılda hangi güncellemeler ordumuz tarafından yapılmıştır? 2016 yılından bu yana Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde cemaat bağlantılı olan subay tespiti yapılmış mıdır, sayıları kaçtır? Türk Silahlı Kuvvetleri personeline yapay zekâ, siber güvenlik gibi yeni alanlarda hangi eğitimler verilmektedir? Ayrıca, Türkiye’nin NATO üyeliği bağlamında üstlendiği görevler ve taahhütler nelerdir? Bu çerçevede, Türkiye hangi katkılarda bulunmuştur, Türkiye’ye getirileri ne olmuştur? Ayrıca, Ege adalarımızdaki işgalle ilgili Bakanlığınız hangi stratejiler geliştirmektedir? Tapusu bize ait olan adalara başka bir ülkenin yerleşmesi konusunda Savunma Bakanlığının tavrı ve düşüncesi nedir? Ayrıca, Türkiye’nin siber savunma kapasitesini geliştirmek için hangi teknolojik yatırımlar yapılmaktadır? Bu konuda uluslararası iş birliği var mıdır?

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Sümer, teşekkür ederim.

Sayın Şamil Ayrım, buyurun.

ŞAMİL AYRIM (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Milli Savunma Bakanlığının bütçemizin de hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Bugün hem ülkemiz için hem de bölgemiz için hem de dünya için önemli bir bakanlık, kutsal bir bütçeyi görüşüyoruz çünkü “Peygamber ocağı” dediğimiz askerimizin bütçesini görüşüyoruz. Ülkemiz hem jeopolitik hem de jeostratejik açıdan çok önemli bir noktada bulunuyor. Dünyadaki çatışmaların, siyasi krizlerin, çekişmelerin ve gerginliklerin en yoğun yaşandığı coğrafyadayız. Türkiye, etrafındaki ateş çemberinin içinde, bölgesel barış ve istikrarı tesis için çaba göstermektedir. Bu çabalarımız da “Yurtta barış, dünyada barış.” ilkesini inşallah bir kere daha dünyaya gösterme gayretidir. Bizler yaşamış olduğumuz bu coğrafyanın tarihi ve kültürel sorumluluklarını taşıyoruz. Binlerce yıldan beri bu alanda çok ağır bedeller ödedik. Coğrafi konumun bizlere yüklemiş olduğu sorumlulukların en önemlileri binlerce yıllık şanlı tarihiyle kahraman ordumuzun savaş yeteneğinin her zamanki güçlü, yüksek oranda yerli ve milli sanayiye dayanan, ileri teknoloji silah sistemiyle donatılmış, her türlü koşul ve şartlarda kesintisiz görev yapabilecek bir yapıya sahip olmasıdır. Türk ordusu Kore Savaşı’nda şimal yıldızı, Kıbrıs’ta soydaşlarımızın kurtarıcısı, can Azerbaycan’ın Dağlık Karabağ Savaşı’nda en büyük destekçisi olmuştur. Bunu bizzat Azerbaycan’a yaptığımız ziyaretlerde Sayın Aliyev’in ağızından duymaktan son derece memnun olduğumuzu da ifade etmek isterim. Türkiye daima bölgesel barış ve istikrarın tesisi için çaba göstermektedir. Savunma ve güvenlikle ilgili her türlü tedbirleri almaya ve içinde bulunduğumuz dönemin şartlarına kendimizi hazırlamaya büyük gayret gösteriyoruz; bunun için de güçlü bir orduya sahip olmamız gerekir. Güçlü bir orduya sahip olmadan güçlü bir Türkiye’nin inşa edilemeyeceği açıktır. Askerî gücümüzün caydırıcılığının artırılması ülkemiz için zorunluluk teşkil etmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımız da bu husustaki görüşlerini “Türk milleti olarak şayet bu topraklarda hür, onurlu ve huzurlu bir şekilde yaşamak istiyorsak güçlü olmak mecburiyetindeyiz; askerî gücüyle, güvenliğiyle her alanda güçlü olmazsak bizi bu topraklarda yaşatmazlar.” sözleriyle ifade etmiştir.

Sayın Başkanım, değerli üyeler; iktidarımız süresince ordumuzu güçlendirecek birçok adımlar atılmıştır, askerî imkân ve yetenekler bakımından büyük ilerlemeler kaydedilmiştir. Her geçen gün savunma sanayisi alanında gurur verici yeni haberler gelmeye devam etmektedir. Savunma sanayimizin son dönemlerde önemli üretim hamleleri gerçekleşmiş olduğu bir gerçektir. Ayrıca, özellikle 15 Temmuz darbe girişiminin ardından Milli Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığımız yetkililerinden Yüksek Askerî Şûranın yapısına, Türk Silahlı Kuvvetlerinin personel alımından askerî okulların durumuna kadar birçok alanda önemli yapısal reformlar gerçekleştirilmiştir. Savunma sanayisi alanında yerlilik oranımız yüzde 20’lerden yüzde 80’lere çıkarılmış, savunma sanayisi ihracatımız 66 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. Savunma sanayisinde kendi ihtiyacımızı karşılamamın ötesinde, İHA’lar, SIHA’lar, Akıncılar, kara araçları, deniz platformları başta olmak üzere 170 ülkeye savunma sanayisi ürünlerini ihraç edebilmenin bugün gururunu yaşıyoruz.

Vatanımızın müdafaaası, milletimizin dirliği, ülkemizin bütünlüğü, devletimizin bekası uğruna gözlerini kırpmadan canlarını feda eden tüm şehitlerimizi ve gazilerimizi rahmetle, minnetle anıyorum. Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarını, aziz şehitlerimizi, ebediyete irtihal eden kahraman gazilerimizi rahmet ve minnetle yâd ediyorum. Ülkemizin ve milletimizin istiklal ve istikbali, güvenliği için vazife icra eden Türk Silahlı Kuvvetlerinin kahraman personeline şükranlarımı arz ediyorum. Milli

Savunma Bakanlığı bütçemizin milletimize, ülkemize hayırlı olmasını temenni ediyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ayrım, teşekkür ederim.

Sayın Hüseyin Olan...

HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - Teşekkürler Başkan.

AKP iktidarıyla birlikte Türkiye, Orta Doğu ve bölgede yayılcı bir strateji izlemektedir. Neredeyse 10'dan fazla ülkede askerî birlikler bulunmaktadır. Bu da Türkiye halklarına ekonomik olarak çok pahalıya mal olmaktadır. Başta Kürt sorunu olmak üzere tüm bölgesel sorunları savaş mantığı üzerinden çözüme kavuŐturma yönteminin kırk yıllık maliyeti 3 trilyon doların üzerindedir. Güvenlik ve savunma harcamaları her yıl artış göstermektedir. Bu yıl da bütçeden 1,5 trilyonun üzerinde, güvenlik ve savunmaya ayrılmış durumdadır. 2024 yılındaki 40 milyar dolarlık bütçe bu yıl 47 milyar dolara yükselmiş bulunuyor. Türkiye, NATO üyesi ülkeleri içinde en fazla askerî harcama yapan 6'ncı ülke konumuna gelmiştir. Sadece bir yıl bu bütçeyi farklı sorunların çözümlüne kullanırsak ne olur? Binlerce fabrikayla işsizlik sorununu çözüme kavuŐturmuş olurduk. Atanamayan öğretmenlerin atamasını yapabiliriz. Asgari ücretlilerin ve emeklilerin insanca yaşayacak maaŐlara kavuşması sağlanabilirdi. Binlerce köye okul inşa edilebilirdi. 85 milyon insanın kredi kartı borçları kapatılabilirdi. Kısaca, bu bir yıllık bütçeyle ülkenin birçok kronik sorunu çözülebilirdi.

Kürt sorununa sadece ekonomik değil, tüm kök salmış sorunların çözümleri noktasından yaklaşmak gerekir. Bunun için diyalog ve müzakere çağrılarımıza rağmen çatıŐmacı ve güvenlikçi yöntemlerde ısrar devam ediyor. Sonuçta, Türkiye'de yoksulluk ve açlık her geçen gün artmaya devam etmektedir. Mesele, tamamen öncelikler meselesidir. Bunları yapmak yerine bölgesel istikrarsızlığı ve güvensizlik ortamını derinleŐtirerek savaş bütçesinin katlanarak artması sağlandı. Bugün Kürt illerinde hâlâ OHAL mantığıyla operasyonlar, sokağa çıkma yasakları, işkence ve sayamayacağımız kadar hukuksuzluklar ve hak ihlalleri yaşanmaya devam ediyor. Kayyımla en temel demokratik haklardan olan seçme ve seçilme hakkı gasbedilerek Kürt halkı meşru siyasetin uzağına itilmek isteniyor. Bütün bu baskıcı uygulamalara rağmen Kürt halkı yıllardır onurlu bir barışta ısrar etti ve bundan sonra da ısrar etmeye devam edecektir.

Bakınız, güvenlikçi politikalarınız, toplumsal iradeye ket vurmanın yanı sıra toplumsal yaşam alanlarını da daraltmaktan başka bir şey yapmadı. Örneğin, vekili olduğum ilde, birbirine mesafesi 40 kilometre olan iki ilçe arasında tam 4 tane ayrı güvenlik noktasını geçmek zorundasınız. Bölgeyi âdeta bir açık cezaevi hâline getirdiniz. Bu uygulama, savaşın hüküm sürdüğü Ukrayna'da bile yoktur. "Güvenlik istiyorsan özgürlükten vazgeçmek zorundasın." mantığıyla hareket ediliyor.

Sayın Bakan, siz hiç terörist ağaç gördünüz mü? Bölgemizde filizlenen her bir fidanın terörist potansiyeli var. Bu yüzden ağaçlar ya kesilir ya toprağa gömülür ya da yakılır. Bir dalın yaprak açmasına dahi izin yoktur. Bugün, bölgede bir ağacın gölgesinde oturmak bile bu güvenlikçi politikalarınız sayesinde hayal oldu. Kürtler tarım yapmasın, ağaç dikmesin, su içmesin, bir araya gelmesin, seçime girmesin; işte, sömürü de darbe de böyle bir şeydir. 90'larda "Bir çakıl taşı vermeyiz." diyenler, bugün ülkenin en büyük bir kesimini bu savaş mantığı nedeniyle Arap sermayesine sattılar. Kürt halkının demokratik taleplerini karşılamamak ve bu savaş sarmalını derinleŐtirmek adına Trakya yarımadasını, Kanal İstanbul'la 2'ye bölmeyi hedefleyerek yabancı sermayedarlara peŐkeŐ çektiniz. Elde edilen parayı da savunma ve güvenlik adı altında Kürt coğrafyasına bomba olarak yağdırıyorsunuz. Kürt sorununu bir çakıl taşına indirgeyerek ülkeyi bu hâle getirdiniz. Yüz yıllık bir çatışma ve ölümler tarihinin sizlere bir şey öğretmesi gerekirdi. Dünyanın her yerinde barış elçiliği görevine soyunup kendi halkına yönelik savaş pratiği sergilemek, en basit tabiriyle samimiyetsizliktir. En iyi ve en etkili savunma modeli de en etkili güvenlik yöntemi de barışın ta kendisidir. En iyi çelik kubbe, toplumsal uzlaŐı ve diyalogdur diyerek bitiriyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

7.- Oturum Başkanı Orhan Erdem'in, Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Olan "Kürt illeri" "Kürt coğrafyası" ifadeleri... Anayasa'mızın 123'üncü maddesi "İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir." der. Yine, 126'ncı maddesi "Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılır." diye ifade eder. Anayasa'mızın 3'üncü maddesi de devletin, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ifade eder. KonuŐmalarınızı bu çerçevede yapmanızı rica ediyorum.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Sayın Başkan...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun Sayın Oluç.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

9.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Oturum Başkanı Orhan Erdem'in Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerindeki konuşmasıyla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de tutanaklara geçmesi için kısaca iki noktaya değinmek istiyorum. Birincisi, daha evvel de söylediğimiz gibi, Anayasa'nın 3'üncü maddesiyle ilgili herhangi bir sorunumuz yok; 3'üncü madde tartıŐması yapmıyoruz. Türkiye'nin idari yapısıyla ilgili idari bir tartışma da yapmıyoruz. Biz "kürdistan coğrafyası" ya da "Kürt coğrafyası" gibi kavramları esas itibarıyla tarihsel, sosyolojik ve coğrafî gerçekliği anlatmak amacıyla kullanıyoruz ve böyle de yaptık bugüne kadar, bundan sonra da böyle yapacağız. Yani "Kürt ili" kavramı da aslında böyle bir bağlamda kullanılıyor. Mesela, İstanbul'da 4 milyondan fazla Kürt yaşıyor biliyorsunuz, İzmir'de de 1 milyona yakın Kürt yaşıyor. Biz İstanbul ya da İzmir için Kürt ili demiyoruz çünkü öyle bir tarihsel, sosyolojik gerçekliği yok, bir coğrafî gerçekliği yok. Dolayısıyla, gerçekten o coğrafyaya atıfta bulunmak amacıyla bunu yaptık ve yapmaya da devam edeceğiz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Orada biraz politik bir ısrar var.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Politik ısrar yok efendim, bu halkın doğallığı içinde kullandığı bir şey, bizim değil sadece. Gitseniz bölgeye, dolaştığınızda sokaklardaki birçok insan yapıyor. Sorduğunuzda “Burası neresi?” diye, bizim yurdumuz anlamında “kürdistan” derler. Burada politik bir ısrardan çok bir alışkanlık...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Orada grubunuzun siyasal tanım olarak bir ısrarı var.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Yo yo, siyasal değil, bir gerçeklikle ilgili Orhan Bey; gerçekten böyle. Özellikle halk açısından baktığımızda, insanlar bunu bütün doğallığı içinde kullanırlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Toparlıyorum efendim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim.

Sayın Bakan da bölgeye...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yani oralardan AK PARTİ’den, Cumhuriyet Halk Partisinden milletvekilleri var ama onlar ısrarla o kavramı kullanmayı tercih etmiyorlar.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - O, onların bileceği iş.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Vallahi onlara soracaksınız, o bizim konumuz değil, biz kendimiz için konuşuyoruz.

Sayın Bakan da bölgeye defalarca gitmiş birisidir ve o da sokaklarda eminim hani rahat bir şekilde halkla görüştüğünde bu kavramın doğallığı içinde kullanıldığını bilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A.- Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkereleleri (Devam)

a) Millî Savunma Bakanlığı (Devam)

b) Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı (Devam)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Onur Düşünmez...

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün Millî Savunma Bakanlığının bütçesi üzerine görüşmelerimizi gerçekleştiriyoruz. Ancak bu bütçe, yalnızca mali bir tabloyu değil, aynı zamanda ülkenin askerî ve siyasal politikalarının ahlaki, hukuki ve insani bir değerlendirmesini yapmamızı gerektiren bir vesikadır. Bu vesileyle Rojava’daki durumu, bölge halkının karşı karşıya olduğu insani trajedileri ve uluslararası hukukun ihlallerini ele almak bir zorunluluktur. Suriye’nin kuzeyi yani Rojava, yalnızca coğrafi bir alan değil, aynı zamanda uzun yıllardır baskıya, çatışmalara ve demografik değişim politikalarına direnen bir halkın vatanıdır. Rojava halkı, kendi kaderini tayin hakkını uluslararası hukuk çerçevesinde savunurken bölge, sistematik hak ihlallerinin, zorunlu yerinden etmelerin ve kültürel kimliğin yok edilmesi girişimlerinin hedefi hâline gelmiştir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’nin 2016 yılından bu yana gerçekleştirdiği sınır ötesi askerî operasyonlar sırasında yaşanan ihlaller, artık uluslararası raporlarla kanıtlanmış bir gerçekliktir. İnsan Hakları İzleme Örgütünün ve diğer uluslararası kuruluşların yayınladığı raporlar, askerî harekâtların yalnızca askerî hedeflere odaklanmadığını, aynı zamanda bölge halkının demografik, kültürel ve toplumsal varlığını hedef aldığını açıkça ortaya koymaktadır. Bu harekâtlar sırasında Afrin, Grisipi, Serekani gibi bölgelerde sistematik şekilde mülklere el konulmuş, zorla yerinden etme politikaları uygulanmış ve siviller uluslararası hukuka aykırı şekilde cezalandırılmıştır. Afrin örneği bu politikanın en çarpıcı tezahürlerinden biridir. Kürt halkının çoğunlukta olduğu bu bölge 2018 yılındaki Zeytin Dalı Harekâtı sonrasında zorunlu demografik değişim politikalarının merkezine dönüşmüştür. Bölgedeki Kürt nüfusunun önemli bir kısmı yerinden edilirken evlerine başka yerlerden getirilen gruplar yerleştirilmiş ve bu yerleştirme Kürtlerin tarihsel haklarına ve aidiyetine açık bir saldırı niteliği taşımıştır. Bu politikaların hedefinde yalnızca Kürt halkı değil, bölgedeki diğer azınlıklar, Ezidiler ve Hristiyan topluluklar da bulunmaktadır. Bu durum yalnızca insan hakları ihlali değil, aynı zamanda bölgede barışın ve istikrarın sağlanmasını da imkânsız hâle getirmektedir.

Değerli Komisyon üyeleri, savunma bütçesini tartışırken savunduğumuz değerlerin ve hakikatin ne olduğunu da tartışmak zorundayız. Rojava’ya yapılan operasyonların insani maliyeti büyüktür. Bu maliyet yalnızca harcanan paralarla değil, kaybolan hayatlarla, yok edilen evlerle ve parçalanan ailelerle ölçülmektedir. Türkiye’nin bu bölgelerdeki askerî varlığı ne güvenlik ne de istikrar sağlamış, aksine çatışmayı ve insani krizi derinleştirmiştir. Uluslararası hukuk, egemen bir gücün kontrol ettiği topraklarda yaşayan insanların güvenliğini, mülkiyet haklarını ve temel insan haklarını koruma yükümlülüğünü açıkça ifade etmektedir.

Sayın milletvekilleri, bu süreçte Kürt halkının kazanımları hedef alınmaktadır. Kürt halkı kuzey Suriye’de kendi kaderini tayin hakkı çerçevesinde inşa ettiği demokratik yönetim yapıları ve toplumsal düzenle bir umut ışığı yaratmıştır ancak bu kazanımlar Türkiye’nin askerî politikaları ve bölgedeki demografik mühendislik girişimleriyle ortadan kaldırılmaya çalışılmaktadır. Oysa, kuzey Suriye’de barış ve istikrarın tesisi Kürt halkının ve diğer yerel toplulukların kendi yönetimlerini oluşturma hakkına saygı göstermekten geçmektedir. Bölgede bir güvenlik politikası inşa etmek istiyorsak bunun temelinde insan haklarına, yerel halkların kültürel kimliğine ve tarihi haklara saygı bulunmalıdır. Bu vesileyle, Meclisin bu meseleye dair daha aktif bir tavır alması gerektiğini belirtmek istiyorum. Uluslararası toplumu

Türkiye'nin varlığını sürdürdüğü bölgelerdeki faaliyetlerini denetlemeye çağırmak ve bölgedeki ihlallerin sona ermesi için gerekli diplomatik adımları atmak bir zorunluluktur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; savunma bütçesi üzerinde konuşurken gerçek güvenliğin yalnızca askerî harcamalarla sağlanamayacağını unutmamalıyız. Gerçek güvenlik insan haklarının korunduğu, adaletin sağlandığı ve halkların eşit bir şekilde yaşamlarını sürdürebildiği bir düzenin inşasıyla mümkündür. Rojava'da Kürt halkının ve diğer yerel toplulukların kazanımlarını hedef alan her girişim yalnızca bölgeyi değil, Türkiye'nin de geleceğini tehlikeye atmaktadır. Bizler burada sadece bütçe rakamlarını değil, aynı zamanda insan onurunu ve geleceğimizi savunuyoruz. Gelin, bu bütçe görüşmeleri vesilesiyle halkların barış içinde bir arada yaşayabileceği bir düzenin temellerinin atıldığı bir yol haritasına dönüşmesini sağlayacak adımlar atalım. Gelin, insanlık değerlerini savunan, eşitlik ve özgürlüğü sağlayacak bir Türkiye hayali için birlikte çalışalım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Kürşad Zorlu, buyurun.

KÜRŞAD ZORLU (Ankara) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, böyle bir giriş yapmak istemezdim ama Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında hepimiz Türk milletinin yetkilendirdiği, seçtiği milletvekilleriyiz, dolayısıyla başta terörle mücadelenin konuşulduğu böyle bir komisyon toplantısında, verdiğimiz mücadelenin bir ayağının da kavramlar dünyasındaki mücadele olduğunun altını çizmek istiyorum. Bakınız, Suriye'nin kuzeyi denilen bölge, zaman zaman konuşmacılar tarafından "Kuzeydoğu Suriye" "Kuzey Suriye" gibi adlandırılmakta. Oysaki literatürde, resmî ve kabul görmüş uluslararası literatürde bu coğrafi terimler yoktur. Örneğin, bir Rojava yoktur. Biz bugün Türkiye sınırları içerisinde Doğu Anadolu Bölgesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi; bu bölgelerimizin isimlerini kullanarak bir coğrafi tanımlama ve işaret yapmaktayız ama bu, bizim kanunlarımızda, mevcut uluslararası literatürde kabul görmüş meşru tanımlama biçimlerimizdir. Bir defa bu tanımlamalar ve bu söylemler üzerinden ortak bir terör mutabakatı, mücadele mutabakatı, bir millî birlik oluşturmak da mümkün değildir. Bunun altını bir kez daha huzurlarınızda çizmek istiyorum.

Tabii, Türk Silahlı Kuvvetlerimiz şu anda Suriye ve Irak başta olmak üzere dünyanın farklı bölgelerinde, yerlerinde farklı gerekçelerle askerî unsurlarımızı bulundurmakta. Bu vesileyle, orada görev yapan tüm askerlerimizi şahsınızda saygıyla buradan selamlıyorum.

Ve şüphesiz, Türkiye'nin yakın geçmişinde yaşadığı tecrübeler ve yakın gelecekte inşa etmek istediği birtakım ihtimalleri dikkate alarak Suriye'deki gelişmeler üzerinde Sayın Bakanımıza bir hususu hatırlatıp birkaç soru sormak istiyorum. O da terörle mücadele yani 3 harekât bölgemizde yer alan askerî varlığımızın durumuyla eş zamanlı olarak Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı sığınmacı sorunudur çünkü bu 2 sorun bugün iç içe geçmiş pozisyonadadır. Milletimiz büyük ölçüde sığınmacıların geri dönüşünün artık zamanının geldiğini bizlere işaret etmekte. Şu an içinde bulunduğumuz koşullar, elimizdeki veriler, bu demografik değişimin hızlandığı bir evrede bizlerin de sığınmacı sorununu artık geri dönüş olarak kabul etmemiz gerektiğini ortaya koymaktadır. Ben de bu konuda Avrupa Birliğine eğer öykünüyorsak, buradaki müktesebatı incelediğimde, Avrupa Birliği ülkelerinin geçici koruma yönergelerinde bir yıllık bir sınırlama getirdiğini ve ek altışar aylık süreyle iki yıla kadar ancak uzatabildiklerini fark ettim. Dolayısıyla, bizden sığınmacıları en fazla yüksek oranda ülkemizde bulundurmamız için bize destek ve yardım sağlayan bir birliğin daha ötesinde mi biz bir konuma ve imkâna sahibiz ki bu geçici korumayı sınırlandırmadan ucu açık bir biçimde toplumumuzun karşısına sunuyoruz. Ben bir kanun teklifi verdim. Burada, yasal süreyi bir yıldan üç yıla kadar tamamlayabilecek ve olası bir göç hareketliliğinde sığınmacıların ancak sınırlarımızdaki bölgelerde ve mümkünse ilk altı aylık dönemde kamplarda yaşayabileceğine yönelik bir sınırlama getirdim. Bu, tabii, Türkiye'nin sığınmacı sorununa olan yaklaşımını, ciddiyetini ve kararlılığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, bu geri dönüşlerin eş zamanlı olarak mevcut harekât bölgemizde son dönemde özellikle aldığımız bazı bilgilere göre aylık oranda ciddi geri dönüşlerin bu bölgelere, güvenli bölgelere yapılmakta olduğu yönündedir. Sayın Bakanım, şu ana kadar, bir yıl içerisinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin kontrol ettiği bölgelere ne kadar sığınmacı geri dönüşü sağlanmıştır ve şu anda mevcut kapasite nedir? Çünkü en azından Suriye'deki özellikle Esad'la görüşmeler ve bunların meydana getirebileceği neticeleri dikkate aldığımızda kısa vadede bu harekât bölgelerimizde daha ne kadar sığınmacıyı geri gönderebiliriz? Bu da bence Türk milletinin merak ettiği ve cidden takip edeceği hususlardan bir tanesidir.

Son olarak, 2 toplumsal kesimimizin sorunlarını dile getirmek istiyorum; biraz önce bir konuşmacı ifade etti, terörle mücadelede yaralanıp gazi sayılmayanlar. Gerçekten bu arkadaşlarımızın sorunlarına eğilmemiz lazım. 23 bin personel, ben bununla ilgili Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ve Bakanlığınıza birer soru önergesi vermiştim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KÜRŞAD ZORLU (Ankara) - Sayın Bakanım, hemen tamamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayın.

Buyurun.

KÜRŞAD ZORLU (Ankara) - Aile Bakanlığının bize verdiği cevap bir kanun değişikliği yapılması yönündedir dolayısıyla buna öncülük edeceğinizi öngörüyorum, bekliyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Mustafa Gürban.

MEHMET MUSTAFA GÜRBAN (Gaziantep) - Sayın hazırım, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, yemin metni, yanılmıyorsa bir yıl önce kaldırıldı. Madem bu kadar sakıncalıydı, neden bu zamana kadar bu yemin metni kullanıldı? Bu kadar yıl yemin edilirken sıkıntı yoktu da yeni mi problem olmaya başladı? “Disiplinsizlik” deyip ihraçlarını istiyorsunuz. Sayın Bakana sormak istiyorum: Mustafa Kemal’in askerlerine gelinceye kadar, yıllarca FETÖ TSK’de barındı, FETÖ mensuplarında hiçbir disiplinsizlik görmediniz mi? 15 Temmuz darbe girişiminde siz de Genelkurmay İkinci Başkanıydınız. Ayrıca, disiplinsizlik dediğimiz şey birden fazla tekrar hâlinin almasıdır lakin burada sadece bir kere yapılan bir eylemden bahsediyoruz, dolayısıyla bir disiplinsizlik süreci de bulunmamaktadır. Bu öğrencileri birincilikle mezun eden siz değil misiniz? Birinci olan öğrenci askeriyede disiplinsizlik yapabilir mi ya da disiplinsiz olabilir mi? Birincilikle mezun olan teğmenlere komutanları “Asla böyle bir şey yapılamaz.” diye emretse hiçbir teğmen böyle bir şeye cesaret edemez. Bu meselede de çok ciddi soru işaretleri vardır. Mevcut soru işaretleri giderilerek kamuoyu vicdanını yaralamadan şeffaf şekilde bilgilendirmeniz gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakan; dağda, tepede, karda, kışta en zor şartlarda terörle mücadele eden uzman erbaşlarımız yedi yıllık görevleri sonrasında çeşitli sebeplerden dolayı meslekten ayrılırsa memur kadrolarına atanma hakları var. Atanabiliyorlar mı? Hayır. Mevzuatın sağladığı bu hakkın uygulanması kamu kurum ve kuruluşlarının takdir yetkisine bırakılmış durumda. Aslanlarımız terörle mücadele ederken takdir yetkisi mi kullanılıyor? Vatanımızı emanet ettiğimiz aslanlarımıza memuriyet sözü verdiysek bu tutulmalı, bu işin lâmi cimi yok. Bir an evvel bu problem çözülmeli. Uzman erbaşlar atanmak için her yerde referans arıyorlar. Vatanı müdafaa ederken biz mi referans olduk da kahramanlarımızı bu duruma düşürüyoruz? Uzman erbaşların atanması takdir yetkisinde değil, tebşir yetkisinde olmalıdır.

Değerli hazırım, şehitlerimizin aileleriyle alakalı atama süreçlerinde maalesef koordinasyon sağlanamamıştır. Jandarma Genel Komutanlığı Atama Yönetmeliği ile Millî Savunma Bakanlığı ve Kara Kuvvetleri Komutanlığı Atama Yönergeleri farklıdır. Jandarma Genel Komutanlığı Atama Yönetmeliği’nde gaziler ile şehit kardeşi, şehit babası, şehit annesi ve şehit çocuğunun istediği yere 2 defa atanma hakkı olup kendi isteğiyle atandığı hizmet yerlerinde süre sınırı yoktur. Millî Savunma Bakanlığı ve Kara Kuvvetleri Komutanlığında ise gaziler ile şehit eşleri istediği yere atanabilirken şehit kardeşleri ise sadece 1 defa atanma isteğinde bulunabilmekte ve garnizon süresi kadar kalabilmektedir. Bu ikircikli uygulama şehit yakınları arasında uygulama farklılıkları yaratmaktadır. Bu husus, ikiliği ortadan kaldıracak bir yönetmelikle çözüme kavuşturulmalıdır.

Sayın Bakan, “Hudutlarımızdan girmek mümkün değil.” dediniz. TUSAŞ’a yönelik olarak gerçekleştirilen alçak terör saldırısında teröristlerin ülkemize paramotorla girdikleri anlaşıldı ve PKK’nın Kamışlı’daki sözde kamplarından geldikleri ifade edildi. Bu kişiler paramotorla sınırdan nasıl geçti? Teröristlerin dijital keşif yaptığı doğru mudur? Kamışlı’daki sözde PKK kamplarına yönelik operasyonlarımız var mıdır?

Sayın Bakan, Yunanistan’ın, Türkiye’nin egemenlik alanında olan ada, adacık ve kayalıkları da işgal ettiği iddia edilmektedir. Aydın, İzmir ve Muğla il sınırlarımız içerisinde yer alan 20 ada ve 2 kayalığın Yunanistan tarafından işgal edildiği, bu adaların silahlandırıldığı, yerel yönetimler ve yerleşim merkezlerinin kurulduğu basına yansıdı ancak bu konu hakkında Hükümet tarafından herhangi bir açıklama yapılmadı. Bu durumun Aydın, İzmir, Muğla’nın işgalinden hiçbir farkı yoktur. Sayın Bakan, en yetkili kişi olarak bu konuya şimdi burada açıklık getirmenizi bekliyorum. Türk vatanının bir karış toprağı için bütün millet bir vücut olarak ayağa kalkar. Onurunun bir zerresine, vatanının bir avuç toprağına olacak saldırının bütün varlığına vurulmuş darbe olacağını artık Türk milletinin fark etmediğini sanmak hatadır. Rabb’im ordumuzu daim kılsın ve muzaffer eylesin.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Gürban, teşekkür ederiz.

Sayın izzet Akbulut...

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, çok Saygıdeğer Bakan, şerefli Türk ordumuzun şerefli subayları, Kıymetli Bakan; öncelikle bu teğmenlerin disipline sevk edilmesiyle alakalı konu gündeme geldiğinden beri sizler ısrarla emre itaatsizlikle alakalı olduğunu söylüyorsunuz ama hiçbir şekilde kamuoyu tatmin olmadığı gibi sizleri de inandırıcı bulmuyor. Nasıl oldu da şerefli Türk ordusu bu duruma düştü? Nasıl oldu da Mustafa Kemal’le alakalı bir derdinizin olup olmadığı sorgulanır hâle geldi?

Sayın Bakan, çok açık konuşacağız. Son zamanlarda orduya alınan subaylarla alakalı, bizim gençliğimizdeki, çocukluğumuzdaki gibi artık değil, önceden alınıyorken bir Maltepe Askeri Lisesine, bir Kuleli Askeri Lisesine bir genç kardeşimiz başvuru yaptığında yedi sülalesini araştırıyorlardı, diyorlardı ki: “Bu adam Atatürkçü mü, değil mi? Ailesinde, akrabalarında, sülalesinde Atatürkçü olmayan birisi var mı?” diye araştırma yapıyordu.

Şimdi hangi tarikata üye, hangi cemaate üye diye mi araştırma yapılıyor? Daha açığı, Menzil cemaatine üye mi, değil mi diye sorgulanıyor mu? Subaylar artık bu şekilde mi kategorize ediliyor, yoksa emre itaatsizlikle alakalı bir durum olsa olsa... Bu anttan niye rahatsız olunsun ki? Ne demişler? “Ant içeriz ki laik, demokratik Türkiye Cumhuriyeti’nin bağımsızlığına...” Rahatsızlık uyandıracak bir durum var mı? Yok. “Ülkenin bölünmez bütünlüğüne yüce, Türk ulusunun namus ve şerefine...” Var mı bir sıkıntı? Yine yok. “Aziz vatanın bir karış toprağına uzanacak eller karşısında bizi bulacak ve kılıçlarımız daima keskin ve hazır olacaktır.” diyor. Kılıçların kime doğru keskin olacağı gayet net bir şekilde ifade edilmiş. Burada bir rahatsızlık var mı? Bizce, yüce Türk milletince, bence yok. “Bizler Türk istikbalinin evlatlarıyız.” diyor. “Şerefimizle doğduk, şerefimizle yaşayacağız. Ne mutlu Türk’üm diyene!” diye bitiyor. Andımız da kaldırılmıştı bu iktidar döneminde, çocuklarımız okullarında, sabahları gözleri dolarak okuyordu, biz de öyle büyüdük ama “Ne mutlu Türk’üm diyene!” diye bitmesinden bir rahatsızlık oldu. Acaba 2023’te kaldırılan bu metin yine aynı sebepten dolayı mı bir rahatsızlık uyandırdı da kaldırıldı?

Sayın Bakan, siz de yıllarca bu şerefli Türk ordusuna hizmet ettiniz, hizmetlerde bulundunuz, yeri geldi teröristlerle çarpıştınız. Sizlerden ricamız, sakın ha o çocuklara dokunmayın. “Mustafa Kemal’in askerleriyiz.” diye yemin ettiler diye dokunursanız, inanın, az önce söylediğim gibi, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün ordusuna bir şüphe uyandırılacaktır bu Türk milletinin üzerinde, her zaman bir şüpheyle bakılacaktır, “Artık Atatürkçü olmak sanki bir kabahattir.” anlayışı ortaya çıkacaktır. Sizlerden ricamız, genç kardeşlerimize dokunmayınız.

İlimizle alakalı söyleyeceğim birkaç kelime vardı ama teğmenlerin konusu ilimizden de çok ötededir, çok önemlidir, onları söyleyemeyeceğim. Ben Cumhuriyet Halk Partisinin Burdur Milletvekiliyim, “İlimizle alakalı bir sorun var mı, yok mu?” sorusunu zaten sizler iyi araştırıcaksınızdır ama yine söylüyoruz: Atatürkçü subaylarımıza dokunmayın, bu ülke onlara emanet, Türk ordusu onlara emanet.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Barış Bektaş...

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, vatan için yaşamını ortaya koyan, yüksek riskli görev ifa eden Türk Silahlı Kuvvetleri personelimizin, gazilerimizin ve şehit ailelerimizin sorunları hepimizin hassas bir şekilde üzerinde durmak zorunda olduğu konular ve mağduriyetler hızla artıyor, bu sorunları bir kez de zatinıza dile getirerek çözüm için adım atılmasını talep ediyoruz.

Sayın Bakanım, astsubaylarımız ve uzman çavuşlarımız ordumuzun bel kemiğini oluşturan, sahada en ağır yükü taşıyan personelimiz ancak bu kahramanlar özlük haklarında yıllardır bir adaletsizliğe maruz kalıyor. Astsubayların görev tazminatından yoksun çalışması ve emekli olduklarında da ek gösterge üzerinden mağdur edilmesi gibi ciddi bir durumları söz konusu. Uzman çavuşlarımız da kadro güvencesinden yoksunlar, yüksek riskli görevlerde genç yaşta çalıştırılıp görevleri bittikten sonra güvencesiz bir hayata itilmekteler; ekonomik bir zorluğa itilmektedirler. Onlarla ilgili, psikolojik olduğunu daha çok düşündüğüm bir orduvi sorunu var, ondan faydalanamıyorlar, şehit olduklarında aileleri faydalanamıyor. Bunun bizim Silahlı Kuvvetler geleneğimize uygun olmadığını düşünüyor ve takdirlerinize sunuyorum.

Gazilerimizin sorunları ise vicdanları yaralar bir durumda. Şöyle ki merkezleştirilmiş birtakım usulsüzlükler nedeniyle ama... Hadi ben Konya Milletvekiliyim, Konya'dan daha kolay ulaşım, Türkiye'nin her yerinden gaziler, ortez, protez gibi uzuvlarıyla ilgili ciddi bir zorluk yaşıyorlar. Altı ay, bir yıl beklemek zorundalar ve Ankara'ya gidip gelmek zorundalar. Bunlarla ilgili belirli bölgelerde bu sayının artırılması medeni bir memlekete yakışır bir husus diye düşünüyorum. Bu gecikmeler onların ruhsal sağlığını da olumsuz etkilemekte.

Şimdi, yine, Sayın Bakanım, gazilik ve şehitlik ünvanları... Zaten bu 15 Temmuz ile normal, Güneydoğu'daki şehit ve gazilerimiz arasında ciddi bir tenakuz var ama bunun dışında mevzuatın ciddi manada insanları mağdur ettiğini ve bürokratik engellerin sıkıntı yarattığını düşünüyorum ben çünkü çok fazla şehit cenazesine katılıyorum. Başta, bu, normal bir ölüm gibi geldiği zaman, daha sonra mahkeme kanalıyla şehitliği hak ettiği zaman, o kasabaya, o köye bir şehit töreni düzenlenmediği zaman... Bu, sonradan telafi edilebilir bir şey değil. Burada mevzuatta ve mevzuatı uygulayanların sekte yaklaşımalarında biraz esneme zattalinizin tavsiyesiyle mümkün olacaktır diye düşünüyorum çünkü bu aileler evlatlarını kaybediyorlar.

Yine, gazilik ünvanıyla ilgili de çok ciddi sıkıntılar var. Yani burada, yaralanan insanların nasıl yaralandığı, yararlanma biçimleri, nedenleri gerekçe sunularak... Türkiye'nin kaynakları gazilere ve şehitlere harcanmakla tükenecek bir durumda değil. Buradaki sekte yaklaşımın, hatalı yaklaşımın sona erdirilmesini talep ediyoruz.

Yine, Sayın Bakanım, askerî mahkemelere değinmek istiyorum askerî hâkimlik yapmış bir milletvekili olarak. Askerî mahkemelerin, askerî personelin duygusunu anlamak için gerekli olduğunu... Emre itaatsizlikte ısrar, izin tecavüzü, firar, üste fiilî taarruz gibi kavramları sivil yargıların anlaması çok mümkün gözüküyor. Yani uygulamada da bu sıkıntılar size yansıyor.

Yine, askerî doktor olan arkadaşlarımızın beklentileri, talepleri var. Yani o GATA'larda hâlen sivil doktor konumunda olmasına rağmen çocukluğunu geçirdiği üniformaya kavuşmak isteyen insanlar var. Bu insanların taleplerinin de karşılanması ve mikrocerrahi başta olmak üzere... Geçmişte bu hendek olaylarında da sivil doktorların hepsi rapor almıştı, kurşun sesinin altında dikiş dikebilmek ancak askerî doktorların yetkinliğinde diye düşünüyorum.

Sayın Bakanım, teğmenlerle ilgili çok şey söylendi yani tekrara düşmek istemem ama -zattalinizin de ciddi bir müktesebatı var- şöyle: Siz bir cumhuriyet askerisiniz yani bu konuları size öğretecek haddimiz yok elbette ama emin olun -ben Konya Milletvekiliyim- muhafazakâr yurttaşlarımızı dahi bir grup azınlığın tazyikiyle yapılan bu tahkikat incitmiş durumdadır. Yani sadece bazı çevreleri değil, muhafazakâr yurttaşlarımızı da incitti.

Saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Mahmut Tanal? Yok.

Sayın Seyit Torun, buyurun.

SEYİT TORUN (Ordu) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, Bakan Yardımcıları, Türk Millî Savunma Bakanlığının değerli mensupları; öncelikle saygıyla selamlıyorum.

Kara Harp Okulu mezuniyet töreninde “Mustafa Kemal’in askerleriyiz.” sloganı atan ve aralarında Kara Harp Okulu birincisi hemşehrim Ebru Eroğlu'un da bulunduğu 5 teğmen ve mezuniyet töreninde görev alan alay komutan yardımcısı, tabur komutanı ve bölük komutanı da tören öncesinde gerekli tedbirleri almadıkları ve eylem esnasında müdahalede bulunmadıkları gerekçesiyle Yüksek Disiplin Kuruluna sevk edilmiştir. Teğmenlere atfedilen suçun planlı emre itaatsizlik olduğu açıklanmıştır. Mezun olmanın verdiği coşkuyu ebedî Önder'imiz Mustafa Kemal Atatürk'ü anarak kutlayan teğmenlerimiz ve komutanları soruşturma geçirmektedir. Emre itaatsizlik ediminin işlenmiş olması için ortada bir emir olması gerekliliğinden hareketle soruyorum: “Mustafa Kemal Atatürk'e bağlılık yemini edilmeyecek.” emri, Türk Silahlı Kuvvetleri sorumluluk alanının tamamında geçerli bir emir olarak uygulanmakta mıdır? Teğmenler hakkında MİT raporu istendiğine ilişkin iddialar doğru mudur? Eğer doğruysa sormak isteriz: Birisi Harp Okulu birincisi olan teğmenimiz kaç yıldır TSK

bünyesinde eğitim almaktadırlar? Söz konusu teğmenlerin eğitim aldıkları süre boyunca geçirdikleri güvenlik soruşturmalarının sayısı ve soruşturmaların tarihlerini açıklar mısınız? Teğmenlerin topçu okulundaki tabur komutanının yıllardır atama yapılmayan bir göreve atanarak -halk arasındaki deyimle- sürgün edildiğine dair basında çıkan haberler gerçeği yansıtmakta mıdır? Sözü geçen binbaşının böyle bir atamaya maruz kalmasının sebeplerini açıklar mısınız?

Mustafa Kemal Atatürk'e bağlılık yemini eden teğmenlerin devletimizin kozmik odasına giren ve Genelkurmay Başkanımıza yaver olmayı başaran terör örgütü üyelerinden daha büyük bir güvenlik tehdidi olarak görülmesinin sebeplerini açıklar mısınız?

Sayın Bakan, güçlü bir ordusu olup da askerî sağlık sistemi olmayan Türkiye'den başka bir ülke bulunmamaktadır. Türk ordusu bu yeteneğini 2016 yılında kaybetmiştir. GATA ve asker hastanelerimiz bu alanda dünya ölçeğinde sayılı ve saygın kurumlarken menfur darbe girişimi sonrasında, 17 Ağustos 2016 tarihli ve 669 sayılı OHAL KHK'siyle kapatılmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan geçtiğimiz temmuz ayında yaptığı bir açıklamada "Maalesef Batı'da üçüncü dünya savaşının önünü açacak bir yaklaşımı destekleyen ülke ve unsurlar var." ifadesini kullanmıştır. Bugün partisinin grup toplantısında konuşan Devlet Bahçeli "Putin'in savaşın küresel boyut kazandığına dair söylemi üçüncü dünya savaşı ihtimalini gün ışığına taşımıştır." şeklinde bir açıklama yapmıştır. İktidar koalisyonunun ortakları böyle bir savaş riskini öngördükleri hâlde askerî hastanelerin yeniden yapılandırılarak açılmasına yönelik herhangi bir çalışma yürütülmekte midir? Allah korusun, ortaya çıkacak bir çatışmada en çok ihtiyaç duyulacak hizmetlerin başında askerî sağlık hizmetleri gelmektedir. Sınırlarımızı korumak için gözünü kırpmadan ateşin içerisine koşan kahramanlarımızın hiç kıymeti yok mudur? Sözünü ettiğimiz askerî hastaneler barış zamanlarında da hem askerimize hem de sivil vatandaşlarımıza hizmet veren, varlıklarıyla güven veren kurumlardır. Düşmanla göğüs göğüse çarpışan kahramanlarımızın hayatları darbe paranoyalarından ve ekonomik tasarruf söylemlerinden daha değerlidir.

Son olarak, geçtiğimiz ekim ayında Akdeniz'de yaşanan askerî hareketlilik ve Yunanistan askerlerinin deyim yerindeyse bir sızma girişimiyle Ege kıyılarımıza ayak basmasına ilişkin bir yazılı soru önergesi vermiştim. Ancak tarafıma gönderilen cevap metninde sadece gereken önlemlerin alındığını ifade ettiniz. Bu sefer net cevap vermeniz dileğiyle hayati gördüğüm sorularımı tekrar sormak istiyorum: Yunanistan Silahlı Kuvvetlerine mensup askerlerin Ege Denizi üzerinden rahatlıkla topraklarımıza ayak basabiliyor olmasının sebeplerini açıklar mısınız? Mülteci çiftliğine dönüşen kara sınırlarımızın ve Yunan tacizlerine maruz kalan mavi vatanın güvenliğinin sağlanması için hangi önlemlerin alınması düşünülmektedir? Gerekli önlemlerin alındığını yazılı olarak ifade etmenize rağmen, bu önlemlerin işe yaramadığı yaşadığımız olaylar vasıtasıyla görülmüştür. İşe yaramayan tedbirlerinizi açıklar mısınız? İşe yaramadığı hâlde tedbir alma tarzınızı değiştirmemekte kararlı mısınız? Hamasi bir söylem malzemesi olarak iktidar temsilcilerinin sıklıkla kullandığı mavi vatan tezinden vaz mı geçilmiştir?

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin İsrail ve dünya süper güçleri tarafından kuşatılmasına göz yumulmasının Güney Kıbrıs Rum Yönetimi tarafından olumlu karşılandığı ve Kıbrıs Adası'na ilişkin Yunan-Rum tezlerini güçlendirdiği açıktır. Böylesine hayati bir konuda her mecrada Türkiye'nin Kıbrıs tezlerinin savunulması gerekirken sessiz kalınmasının sebepleri nelerdir? Kıbrıs davası bizim millî davamızdır. Acaba bu davamızda bir zafiyet mi vardır, bir eksiklik mi vardır?

Teşekkür ederim.

2025 bütçeniz hayırlı uğurlu olsun.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Aşkın Genç...

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün milletimizin güvenliğini ve ülkemizin savunma gücünü doğrudan etkileyen 2025 yılı Millî Savunma Bakanlığı bütçesini görüşüyoruz. Ancak bu bütçe sadece rakamlardan ibaret değildir; bu rakamların arkasında Mehmetçik'in geleceği, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kurumsal itibarı ve halkımızın güvenliği yatmaktadır. Bu nedenle bütçeyi değerlendirirken yalnızca rakamlarla sınırlı kalamayız; gerçek ihtiyaçları, mevcut sorunları ve göz ardı edilen konuların tamamını ele almak durumundayız. Öncelikle bütçedeki artış oranları dikkate alındığında görünürdeki büyüklüklerin halkımıza yanıltıcı bir tablo sunduğunu görüyoruz. Döviz kurlarındaki yükseliş ve enflasyon oranları karşısında savunma harcamalarının alım gücü ne yazık ki düşmüştür. Merkez Bankasının yüzde 44 olarak revize ettiği 2024 yılı enflasyon hedefi dahi dikkate alındığında, bu bütçe artışı enflasyon karşısında değer kaybetmektedir. Hele ki dolar kuru üzerinden yapılan hesaplamalarda savunma bütçesinin geçen yıla göre daha az bir alım gücüne sahip olduğu ortadadır. Bu tablo, stratejik savunma hedeflerimizin tehlikeye girdiğini, göstermektedir.

Savunma harcamalarının planlanmasında israfın önlenmesi ve etkinliğin sağlanması elzemdir. Bugün, askerî fabrikalarda çalışan HARB-İŞ işçileri yoksulluk sınırının altında bir gelirle çalışmakta, genç ve vasıflı işçiler başka sektörlere, hatta başka ülkelere yönelmeyi düşünmektedir. Eğer bu eğilim devam ederse askerî fabrikalarımızın kabiliyetleri ciddi şekilde zayıflayacak ve yerli savunma sanayimizin temel taşlarından biri olan bu fabrikalar yetkin iş gücünü kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır. Bu durum ülkemizin savunma kapasitesini doğrudan etkiler.

Bir diğer önemli meseleyse gazilerimiz ve şehit ailelerimizin karşılaştığı adaletsizliklerdir. Malul sayılmayan gazilerimiz, vücutlarında mermi ve şarapnel parçaları taşıyan, ağır ameliyatlar geçiren ancak gazilik ünvanı ve buna bağlı haklardan mahrum bırakılan kahramanlarımızdır. Yaklaşık 20 bin kişiyi bulan bu mağduriyet yalnızca bir hukuki sorun değil, aynı zamanda vicdani de bir sorumluluktur. Onların hak ettikleri onur nişanesine kavuşması için gerekli düzenlemelerin bir an önce yapılması zorunludur.

Sayın Bakan, Türk Silahlı Kuvvetlerinin temel taşı olan Mehmetçik'in moralini ve millî ruhunu zayıflatmak yalnızca orduyu değil, Türkiye'nin geleceğini de zayıflatmaktır. Kara Harp Okulu mezuniyet töreninde "Mustafa Kemal'in askerleriyiz." diyerek tarihî bir yemine imza atan genç teğmenlerimiz hakkında başlatılan soruşturma milletimizin ortak vicdanında derin yaralar açmıştır. Teğmenlerimizin okuduğu metin, cumhuriyetimizin kurucu değerlerine bağlılık ve vatan sevgisinin bir ifadesiyken bazı çevreler tarafından itibarsızlaştırılmış ve siyaset malzemesi hâline ne yazık ki getirilmiştir. Türk Silahlı Kuvvetleri için Atatürkçü değerlere bağlılığını dile getiren personelin baskı

ve mobbinge uğradığı, siyasi etkilerle tasfiye edilmeye çalışıldığı açıkça ortadadır. Orduda millî şuuru yok ederseniz o orduyu zayıflatırız. Yeri geldiğinde gözünü kırpmadan canını vatan için feda eden Mehmetçik'imizin ruhunu besleyen en büyük kaynak, Atatürk'ün çizdiği yoldan sapmadan, cumhuriyetin temel değerlerine olan inancıdır. Genç teğmenlerimizin millî şuuru disiplinsizlikle suçlanmak yerine tebrik edilmelidir çünkü bu şuur, bu azim ve kararlılık Türk Silahlı Kuvvetlerinin en güçlü silahıdır.

Savunma bütçesi kadar bu bütçenin nereye harcandığı ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin stratejik kapasitesinin nasıl korunduğu da kritik bir öneme sahiptir. Özellikle sınır ötesi operasyonlarda görev yapan birliklerimizin barınma, iaşe ve kış koşullarına hazırlık gibi konularda tam anlamıyla desteklenmesi gerekmektedir.

Son olarak GATA ve askerî hastanelerin kapatılmasının yarattığı tahribat ortadadır Sayın Bakanım. Askerî sağlık sistemi Türk Silahlı Kuvvetlerinin en önemli unsurlarından biridir ve yeniden yapılandırılması şarttır. Bu sistemin olmaması harekât bölgelerine Mehmetçik'in sağlık desteği almasını zorlaştırmakta, hatta hayatına mal olmaktadır. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak halkımızın vergilerinin şeffaf ve etkin bir şekilde kullanılmasını, Mehmetçik'in haklarının korunmasını ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin kurumsal yapısının güçlendirilmesini savunuyoruz. Genç teğmenlerimizin haklarının korunması, gazilerimizin hak ettikleri onura kavuşması, Atatürkçü değerlere sahip çıkan personelin desteklenmesi ve millî savunma hedeflerimizin başarıya ulaşması için mücadelemizi sürdüreceğiz.

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Sayın Genç, teşekkür ederiz.

Sayın Mahmut Dindar? Yok.

Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu, buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Komisyon üyeleri, Sayın Bakan, kıymeti bürokratlar, komutanlar; millî savunma, bir ülkenin hem barışta hem de savaşta ihtiyaç duyduğu son derece hayati önemi haiz bir asgari güvence organizasyonudur. Şu anda bütçesi görüşülmekte olan Bakanlığımız da gerek personel gerek silah, her türlü araç gereç temini ve lojistik faaliyetlerini en rantabl biçimde yürütmekle yükümlüdür. Bu noktada vurgulamak gerekir ki millî savunma politikalarında askerî savunma, araç gereç ve silahların önemi kadar bunları kullanacak personelin niteliği ve moral, motivasyonu da önemlidir. Dünyanın en iyi silahları ve dünyanın en güçlü ordusuna da sahip olsanız, askerî insan kaynağımızı savaş kabiliyeti açısından en üst düzeye getirmek ve moralini de yüksek tutmak zorundasınız. İşte tam da bu noktada milletimizin her daim göz bebeği olan genç teğmenlerimizin yine kaygı verici tartışmaların içine çekildiğini görüyoruz. Sayın Bakanım, bu konuda yaptığınız son talihsiz açıklamanızda maalesef kötü niyetli bir algı operasyonunun deşirmesine su taşınmıştır. Yüksek Disiplin Kuruluna sevk edilen teğmenlerimizi ön yargılı yorumunuzla peşinen mahkûm etmiş olmanız askerine âşık milletimizi de üzümüştür. Hukukta ihlası olarak bilinen tanımlamayla tarafınızı belli etmeniz taşıdığınız sorumluluğa da bizzat uygun düşmemiştir. Siz "Amirlerin ikazlarına rağmen kasıtlı, organize ve planlı bir disiplinsizlik yapılmıştır." şeklindeki açıklamanızla daha Yüksek Disiplin Kurulunuz toplanmadan kalemi kırdınız, belli ki kararı da verdiniz.

Sayın Bakanım, siz, önce bu teğmen andının tören yönergesinden kim tarafından ve neden çıkarıldığını açıklamak durumundasınız. Sizin, önce Türk milletine teğmenlerini koruyamayan bir ordu komutanının ülkeyi nasıl koruyacağını anlatmanız gerekmektedir. Yine, aynı açıklamanızda Atatürk'ün "Disiplin olmazsa ordular sevk edilmez." sözüne de atıfta bulduğunuz ancak bizzat siz karar sürecinde müdahil oldunuz. Ben şimdi milletin Meclisinden soruyorum: Siz asıl bu yaptığınız hukuki disiplinsizliğin bence hesabını vermelisiniz. Daha önce de söyledim ve yine vurguluyorum: Bu saatten sonra bu teğmenler Türk milletinin kalbinde karargâh kurmuşlardır. Ordudan atsanız da oradan asla atamayacaksınız.

Sayın Bakan, yine açıklamanızda "Sınırlarımızdan kuş uçmuyor." dediniz. Keşke yüreğimize su serpmiş olabilseydiniz. Bununla alakalı, geçtiğimiz yıl ağustos ayında -mesele defaaten gündeme geldi, ben de yazılı birkaç kez soru önergesi verdiğim hâlde hâlen cevap alamadım- sınırlarımızın güvenliği ne durumdadır diye bizzat ben Van'a gittim, Van'da ilçeleri gezdim. Başkale'den bir defa İran'a geçiş yaptım, hiç kimse yoktu, kaçak. Ondan sonra döndüm, Saray ilçesi Yukarıtulgalı köyünün üst taraflarında, duvarın olduğu yerlerde, duvar inşaatları yer yer bitmemişti -zaten o duvar da 4 metrelik bir duvar, üzerinde de 1-1,5 buçuk metre bir tel örgü var, rahatlıkla geçiliyor; orada o yörenin insanları da defaaten 100 binlerce insanın geçtiğini söylüyor- ben oradan geçtim, hem de gündüz saat 14.00'te. Bununla alakalı -açıklama- orada video çektim, bunu yayınladım, Dezenformasyon Merkezi bizi yalanladı. Yani Dezenformasyon Merkezinin dezenformasyonu bu ülkede kim mücadele edecek?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Tel örgüden mi geçtiniz?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Efendim, Google arama motoruna yazın, bütün haberler ve görüntüler var. Geçtim efendim.

Şimdi, buradan kastımız ve merakımız şudur: Sınırlarımız güvensiz. Güvenli olsa, sayısını kimsenin, İçişleri Bakanının bile bilemediği milyonlarca kaçak nasıl girdi?

Son olarak da yine bir soru önergesi olarak verdim ve hâlen cevap alamadım: Milletvekillerimiz neden orduvelelerinde bir çay bile içemiyor, orduvelelerine giremiyor?

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Hasan Öztürkmen, buyurun.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; Doğu Akdeniz'de dikkat çeken bir süreç yaşanıyor. Üç yıldır Akdeniz'de yaprak kıvıldamıyor. Sondaj ve sismik araştırma gemilerimiz Akdeniz'den çıktı. Türkiye âdeta mavi vatandan geri çekilirken iç savaş sarmalındaki Somali'ye 2 fırkateyn korumasında sismik araştırma gemisi yolluyoruz. Âdeta görünmez bir el "Akdeniz petrol ve gazından uzak durun, Somali'ye gidin." demektedir. Mavi vatanda somutlaşan deniz çıkarlarından taviz verme yetkisi ve hakkı hiçbir

iktidarda yoktur. Jeopolitik kayıpların telafisi çok zordur. Doğu Akdeniz’de bize milli menfaatlerimizden geri adım attıran nedenler nelerdir?

Ege’de de ilginç bir sürecin içerisindeyiz. Yunanistan Dışişleri Bakanı, Ankara ile Atina arasında on beş aydır sonuç odaklı çalışma yürütüldüğünü, adım adım güven ortamını oluşturduklarını iddia ediyor. Türk savaş uçaklarının hava sahası ihlallerine son verildiğini söylüyor. Yunanistan deniz yetki alanlarımızı tanımazken, Yunan Sahil Güvenliği tacizlerini sürdürürken, hatta Datça’da karamıza kadar çıkarken, Ege’de de ada ve adacıkları yasa dışı şekilde silahlandırmaya ve askerileştirmeye devam ederken Yunanistan’la nasıl bir yumuşama süreci yaşıyoruz? Ege’de de jeopolitik çıkarlarımızdan geri adım mı atıyoruz?

Son yıllarda Türkiye’yi çevreleyen yabancı askerî konuşlanmanın boyutu dikkat çekecek seviyelere ulaşmıştır. ABD, Yunanistan’daki üslerinin sayısını artırmıştır. Sınırımızın dibindeki Dedeoğaç, ABD’nin silah deposu hâline getirilmiştir. ABD, Güney Kıbrıs Rum kesimine de büyük askerî yığınak yapmaktadır. İsrail’e destek için bölgeye gönderdiği savaş gemileriyle donanma varlığını artırmıştır. Bu durum karşısında yeni bir güvenlik çerçevesine ihtiyaç yok mudur? Bakanlığımız ne yapmayı planlamaktadır? Montrö’yü savundukları için yargılanan ve beraat eden 103 emekli generalin ve amiralin davasına Millî Savunma Bakanlığının “mağdur ve suçtan zarar gören” sıfatıyla müdahil olma başvurusu yaptığı belirtilmektedir. Yargıtayda bekleyen dava için Millî Savunma Bakanlığının bu ısrarının nedeni nedir? Davaya müdahil olması durumunda Millî Savunma Bakanlığı hangi taleplerde bulunacaktır? Montrö’yü savunan amirallerin orduvine giriş yasaklarının 2021’den beri devam ettiğini öğrendik. Beraat eden amirallerimiz için bu yasağı kaldırmayı düşünüyor musunuz?

Türkiye’deki ünlü bir otelde orijinal tümamiral üniformasıyla poz veren bir kişinin basına düşen fotoğrafını göstermiş ve Sayın Millî Savunma Bakanına sorular yönelmişim. O poz veren kişi Botir Rahimov’dur, Türk vatandaşı olduktan sonraki ismiyle Bahtiyar İkramoğlu’dur. Kendisi şu an kırmızı bültenle aranıyor, kara para aklayıcısı olduğu ileri sürülüyor, Soylu döneminde Türk vatandaşlığı alan yabancıardan birisi. Türk subayının üniforması şerefidir diyerek, Sayın Bakana “Botir Rahimov’un giydiği üniforma, rütbe, sırma ve şapka orijinal midir? Hangi tümamirale ait olduğu tespit edilmiş midir?” diye sormuştum. Sayın Millî Savunma Bakanımız soru önergemize “Bakanlığımızdaki tüm iş ve işlemler mevzuat esaslarına göre yürütülmektedir, arz ederim.” diye yanıt vermiştir. Biz bu yanıtın ne anlamalıyız Sayın Bakan? Türk vatandaşı olan bu kişi bu tümamiral üniformasını nasıl giymiştir, kime aittir? Siz bu soruya böyle yanıt verdiniz, yoksa Türkiye Büyük Millet Meclisini ciddiye mi almıyorsunuz?

Tuğamiral Mehmet Sarı, namıdğer “Sarıklı Amiral”; üzerinde üniforması, altında makam aracıyla bir tarikat evine giden bu amiral 2021’de emekli edildi. Dikkatinizi çekerim, ihraç edilmedi, emekli edildi, hatta görevdeyken disiplin soruşturması yürütmesi gereken kurul hiç toplanmadı. Sarıklı amiral için disiplin soruşturması neden yapılmamıştır, heyet neden toplanmamıştır? “Mustafa Kemal’in askerleriyiz.” dedikleri için teğmenlerimiz ve okul komutanları TSK’nin itibarını zedelemek suçlamasıyla ihraç edilmek istenirken aynı süreç bu sarıklı amirale neden uygulanmamıştır? Bugün teğmenlerin ihracına neden gösterilen yemin metni 16 Ağustos 2024’te Özel Kuvvetler Komutanlığı mezuniyet töreninde de okunmuştur, Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler ile Genelkurmay Başkanı Orgeneral Metin Gürak tarafından ayakta alkışlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Sayın Bakan, disiplin soruşturması başlatmayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Serkan Sarı...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, sabah saatlerinde Komisyon görüşmelerinde de vurguladığımız gibi, sizden bu konu hakkında bir cevap bekliyoruz. Teğmenimize yönelik olarak açılan bu soruşturmanın mahiyetinin ve yarattığı algının sokaktaki karşılığı açıkça ortadadır. Bu, bugünün konusu da değil, orduya karşı bir güvensizlik durumu kademeli olarak teşkil ediliyor; daha geçen sene “10 Kasım’da yakasına Atatürk resmi takmadı.” diye teğmenlere tepki gösteren teğmenlerimiz de ihraç edildi. Atatürk’e karşı bir sorunuz mu var? Bunu açıkça ifade ederseniz Türk milletinin önünde hepimiz sağlıklı bir cevap almış olacağız.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Türk ordusunun şerefli bir komutanına bunu diyemezsin.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Evet, sizden konuşmanızda da... Biz Mustafa Kemal Atatürk’ün askeriyiz diyoruz, Türk milletinin her bir ferdi de bunu demekten mutluluk ve onur duyuyor. Biz askerimizle, ordumuzla, polisimizle, jandarmamızla, güvenlik güçlerimizle ve yaptıkları mücadeleyle gurur duyuyoruz. Gazi ve şehitlerimizi rahmetle anıyoruz, amma velakin geldiğimiz noktada bu ayrımcılığın sebebinin ne olduğunu da sizden öğrenmek istiyorum. Bugün bakıyoruz, ak trollerin sosyal medyada yaratmış olduğu algıya kapılan milletvekilleri de var karşımızda, hâlâ daha manipüle etmeye çalışsan. Şu süreçte birlik olup, beraber olup Türk milletinin birliğinin ve beraberliğinin arkasında duracağımız yerde bu yapılan soruşturmayı -ki sebebi açıkça sosyal medyada tarikat ve cemaatlerin yaratmış olduğu algıdır- bu algının peşine takılarak tartışır olmamız da bizleri derinden yaralıyor ne yazık ki.

Bugün, komutanlarımız, ordu subaylarımız ekonomik olarak zorluklar içerisinde, emekli askerlerimiz ekonomik sıkıntılar içerisinde. Bu anlamda sizlerden askerlerimizin ekonomik sıkıntılarında da destek çıkacak adımlar atmanızı bekliyoruz. Gün geçmiyor ki bir tarikatın yaratmış olduğu algı ordumuzdaki subaylarımızı rahatsız etmesin; üzerine cübbe giyip törene katılan subayları gördü bu millet bu devletin unsuru olarak. Sorulacak daha çok soru var, amma velakin bugün esasen birkaç konuya da değinmek istiyorum.

TUSAŞ’ın AKSUNGUR İHA’sı -kırk dokuz saat havada kalabilen- şu anda Türkiye’de en uzun süre havada kalma başarısına ve en yüksekte uçuşa başarısına sahipken Bayraktar ailesinin İHA’ları sanki büyük bir başarıymışçasına anlatılıyor. Peki, devletimizin unsuru olan TUSAŞ’ın bu anlamdaki başarılarından niçin bahsedilmiyor? Ki TUSAŞ, bugün, terör örgütlerinin hedefi hâline gelmiştir bu başarılarıyla. Biz bunlarla gururlanacakken bir özel sektörün başarısıyla gururlanmamız, bilmiyorum -bakış açınız- beni anlamsız kılıyor.

Bugün, terörle mücadele eden 23 binin üzerinde askerın gazi sayılması beklentisi var sizlerden. Mecliste kapımızı aşındırıyorlar, geliyorlar, gidiyorlar, derterini duyurmaya, sorunlarına çözüm üretmeye çalışıyorlar ama bugün, bakıyoruz ki 15 Temmuzda ayağı taşa takılanlar gazi, vücudunda mermi, şarapnel olan, uzuv kaybı yaşamış olan vatandaşlarımız, askerlerimiz ne yazık ki hak etikleri değeri bulamıyorlar. Bununla ilgili mevzuatlar gerekçe gösteriliyor ama bu mevzuatları düzeltmek de bu yüce Meclisin elinde; bunu hep birlikte aşabiliriz. Gazimize, şehidimize, geçmişimize, ecdadımıza ve bu mücadeleye, onurlu mücadeleye hep birlikte sahip çıkabiliriz.

“Sınır güvenliği” dediniz, ülkenin kayıtlı 5 milyonun üzerinde göçmeni var, kayıt dışıyla birleştirdiğimizde neredeyse 10 milyon; bu sınırlar nasıl bir güvenlik altında, gerçekten merak ediyorum. Bugün, Somali’de, Katar’da, Libya’da birçok başarı hikâyesinden bahsettiniz, amma velakin ülkenin içinde bulunduğu durum ortada. Daha geçtiğimiz aylarda Bodrum’da Yunan botu sahile kadar girip sahilden bir botu bağlayarak çıkıyor ve biz bu konuda ne yaptık, çok merak ediyorum. Bu kadar rahatça sınırlarımıza giren, hem hava sahamızı hem kara sahamızı hem deniz sahamızı ihlal eden, kara sularımızı ihlal eden bu anlayışa karşı tedbir alınmıyor, vatandaşın yaptığı ihbarla bu konu tespit edilebiliyor; bu bir acziyettir. Sınırlarımızın güvenliğinde, keşke Somali’ye, Katar’a, Libya’ya verdiğiniz önem kadar Yunan sınırlarına da Ege Denizi’ne de Akdeniz’e de aynı özeni göstermiş olsaydınız.

Merak ediyorum, Akdeniz’de doğal gaz, petrol arıyorduk, burada sismik araştırma gemilerimiz vardı. Şu anda ne oldu, nerede araştırma yapıyor veya yapmıyorsa sebebi nedir? Sizlerden bir açıklama bekliyorum.

Bir de Super Cobra, F-35; paraları ödendi. Para nerede? Para yok. Uçaklar nerede? Uçak yok. S-400 aldınız. Sistem kuruldu mu? Yok. Parayı verdiniz mi? Evet.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERKAN SARI (Balıkesir) - Peki, bunun hakkını, hukukunu savunacak kimdir? Çok merak ediyorum. Ülkemizin kaynaklarının bu şekilde harcanmasını da doğru bulmuyorum.

Son olarak da 2000 yılında bütçeden yüzde 3,7 ayrılırken bugün ayrılan pay yüzde 1,8’e düşmüştür. Güvenliğimiz bu kadar tehlike altındayken bütçeden ayrılan payın daha fazla olmasını, sizin de bu konuda talepkâr olmanızı bekliyorum.

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Mehmet Tahtasız...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, kıymetli basın mensupları, Sayın Bakan; “Ant içeriz ki laik, demokratik Türkiye Cumhuriyeti’nin bağımsızlığına, ülkenin bölünmez bütünlüğüne, yüce Türk ulusunun namus ve şerefine, aziz vatanın bir karış toprağına uzanacak eller, karşısında bizi bulacak ve kılıçlarımız daima keskin ve hazır olacaktır. Bizler, Türk istikbalinin evlatlarıyız, şerefimizle doğduk, şerefimizle yaşayacağız, şerefimizle öleceğiz. Ne mutlu Türk’üm diyene!” Sayın Bakan, siz bu sözlerin hangisine katılmıyorsunuz? Bu yeminde ifade edilen hangi söz sizleri ve birilerini rahatsız etti? Yüce Türk ordusuna yıllarca her kademedede hizmet vermiş bir asker ve şimdi bir Bakan olarak bu koltuklarda oturuyorsunuz. Bu yeminin neresini yanlış buldunuz? Eğitimlerini birincilikle tamamlayan ve Türk Silahlı Kuvvetleri tarihinde bir ilke imza atarak bizleri gururlandıran Türk kadınlarının, Kara Harp Okulundan Teğmen Ebru Eroğlu’nun, Hava Harp Okulundan Teğmen Şeyda Yıldırım’ın ve Mustafa Kemal’in tüm askerlerinin yanındayız; İkra Kuyumcu Teğmenimizi de unutmayalım. Ortada bir disiplinsizlik varsa bu ülkenin kozmik odasına girilmesine göz yumulmasıdır. Asıl disiplinsizlik, bu ülkenin Genelkurmay Başkanının “vatan haini” diyerek hapse atılmasıdır. Asıl disiplinsizlik, ülkenin namuslu, şerefli askerleri hapiste yatarken, intihar ederken, ses çıkarmamak silah arkadaşlarını savunmamaktır. Asıl disiplinsizlik, emekli askerler 70 yaşından sonra hapse atılırken susmaktır. Asıl disiplinsizlik, önceki Bakanın, yaverinin FETÖ’cü olduğunu bilmemesidir. Asıl disiplinsizlik, ordunun her kademesine FETÖ’cülerini doldurmaktır. Asıl disiplinsizlik, tarikatçı tuğamiralın -ceza almadan- ihraç edilmemesidir, hiçbir şey olmamış gibi emekli olmasıdır. Asıl disiplinsizlik, “Mustafa Kemal’in askerleriyiz.” diyen teğmenlere soruşturma açmaktır.

Sayın Bakan, büyük Türk ordusunun her bir ferdi bizim için değerlidir, kıymetlidir. Mehmetçik hepimizin ortak gururudur. Vatan savunmasında ayrımcılık olmaz. Kurşun gelirken rütbe sormaz. Uzman çavuşlar otuz sekiz yıldır kadro ve özlük hakları konusunda haklı bir mücadele veriyor. Asıl Türk milletinin cesaret timsali, yiğit evlatları, evleri kerpiç, yürekleri vatan sevdasıyla atan Silahlı Kuvvetlerimizin en fazla şehit ve gazi vermiş camiası olan uzman çavuşlarımızın endişe duymayacak şekilde görevlerini yapmasını sağlayın. Onları, komutanlarının iki dudağı arasında bırakmayın. Hastalanınca görevden atmayın, askerlerimizi intihara sürüklemeyin.

Astsubaylar emekli olana kadar yaklaşık otuz altı-otuz yedi yıl görev yapmakta, en az dördü şark görevi olmak üzere toplamda 15-16 atama görmekte. Yıllarca süren bu zor şartlarda görev yapıp emekli olduktan sonra ise emekliliğin sefasını değil yoksulluğun cefasını çekmekte, birçoğu emekli olduktan sonra da çalışmak zorunda kalmaktadır. Astsubayların özlük haklarını düzelterek misiniz?

Sayın Bakan siz bir askersiniz, tıpkı sizden önceki Bakan Sayın Hulusi Akar gibi Genelkurmay Başkanlığı yaptınız. Memleketim Çorum’da 2018 seçimleri öncesi bir söz verildi, bu söze göre Çorum’a acemi birliği yapılacak, yıllık 36 bin asker Çorum’a gelecekti. Bu resimdeki AKP’liler Çorum’a bu birliğin yapılması için, Çorum ekonomisinin canlanması için, Çorum esnafının mutlu olması için Çorum’da oy avcılığına soyundu, 2018 seçimlerinde söz verdi ama bu sözü yerine getirmedi. Daha sonra ne yaptı? Asıl -bu resimde soldan sağa- dönemin belediye başkan adayı Halil İbrahim Aşgın, İl Başkanı Yusuf Ahlatcı, Milletvekili Sami Ceylan, Bakan Hulusi Akar, Vali Mustafa Çiftçi, Milletvekili Oğuzhan Kaya, Milletvekili Erol Kavuncu; yerel seçimlerden önce Çorum halkını bir daha kandırdı, dediler ki: “Recep Tayyip Erdoğan’ın onayıyla bedelli acemi birliği Çorum’a gelecek.” ama maalesef, yıllardır gelmedi. Acemi birliğinin yeri hazır, yatılı bölge okulumuz Çeşmeören bu iş için ayrıldı ama bekliyor, altı yıldır bu söz yerine getirilmedi. Bizim bildiğimiz, askerın sözü yerde kalmaz. Selefiniz Hulusi Akar’ın yerde bıraktığı sözü sizin alıp hayata geçirmenizi ve sözünüzü tutmanızı bekliyoruz.

Bakanlığımızın 2025 bütçesi hayırlı olsun. Başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere tüm şehitlerimize Allah’tan rahmet, gazilerimize sağlık, sıhhat diliyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Utku Çakırözer, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Başkan, diğer sırayı alabilir miyim lütfen?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET AKALIN (Edirne) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, çok değerli hazırım; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Bu akşamki konuşmamda üç konu üzerinden değerlendirmeler yapmak ve sorularımı sizlere yöneltmek istiyorum. Birincisi, ordumuzun göz bebeği teğmenlerimiz, ikincisi, askerî savunma sanayisi yatırımlarımız ve son olarak da kapanan askerî okullar ve askerî hastanelerle ilgili sorularım olacaktır ve son olarak da kapanan askerî okullar ve askerî hastanelerle ilgili sorularım olacak.

Bildiğiniz gibi, Türk milleti, 15 Temmuz 2016'daki hain darbe girişimine kadar Türk Silahlı Kuvvetlerine her zaman büyük bir güven duymuştur. Ancak 15 Temmuz'a gelen süreçte askeriyenin yapısındaki bozulmalar, bazı cemaat ve tarikatlarla olan ilişkiler toplumsal güveni sarsmış, Millî Savunma Üniversitesinin kurulmasıyla ilk önce bu durum daha alevlenmiş ve Türk halkı, Türk askerini sorgulamaya ve orduyu "cemaatçı" ve "tarikatçı" gibi kelimelerle yaftalamaya başlamıştır. Teğmenlerimiz, bu şartlar ve ön yargılar altında eğitimlerini tamamlamışlardır. Genç teğmenlerimizin, kılıçlarını çekerek "Mustafa Kemal'in askerleriyiz." şeklinde yaptıkları bu yemin, aslında toplumda oluşan bu şüpheleri ortadan kaldırmaya yönelik bir adımdır. Sayın Bakanım, aslında sizin bundan gurur duymanız gerekirdi. Onlar sadece askeriye içindeki disiplini ve sadakati değil, aynı zamanda Türk milletine olan bağlılıklarını da vurgulamışlardır. Bu yemin, bir yandan cumhuriyetin değerlerine ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin onuruna olan derin bağlılıklarını gösterirken diğer yandan halkın güvenini yeniden kazanmaya yönelik bir çıkıştır. Bu hareketin hiçbir art niyet taşımadığını düşünüyorum. Genç subaylarımız Türk milletinin güvenini tekrar kazanma çabasıyla bu yemini içtenlikle yapmışlardır. Bu, sadece bir askerî bağlılık yemini değil, aynı zamanda vatanlarına ve milletlerine olan derin sadakatlerinin bir göstergesidir ve Bakanlığımız, bu durumları göz önüne alarak teğmenlerimiz üzerinden ordumuzu yıpratmamalıdır.

Savunma sanayimizdeyse kaynak tahsisi ve yönetim konuları büyük bir sorun teşkil etmektedir. Özel bir kuruluşun projelerine bu denli öncelik tanınması, devletin kendi kaynaklarını heba etmesine ve kurumlarımızın bilgi birikiminin atıl kalmasına sebep olmaktadır. Millî savunma stratejimiz şahısların değil, halkın güvenliğini ve çıkarlarını önceliktir. Bununla birlikte burada bir kez daha vurgulamak isterim ki şehitlerimiz bizim onurumuzdur, şehit aileleriye bizlere bırakılan kutsal emanetlerdir. Onların acısını hafifletmek ve karşılaştıkları her türlü sorunu çözmek için devletin tüm imkânlarını seferber edeceğiz ve bu yolda var gücümüzle çalışacağız.

Son olarak, geçen yıl bu kürsüde Millî Savunma Bakanlığına yönelttiğim ve maalesef tatmin edici cevaplar alamadığım bazı soruları burada bir kez daha sormak istiyorum: Askerî hastaneler askerlerin ailelerine de sağlık hizmeti sunardı, bu da askerlerimizin moralleri açısından çok önemliydi. Şimdi, bir Savunma Üniversitemiz var, neden bu üniversite bünyesinde askerî tıp akademisi oluşturmuyorsunuz? Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olan askerî hastaneleri yeniden açmayı niye düşünmüyorsunuz? Askerî okulların yeniden açılması gündeminizde var mı? Bu konuda herhangi bir çalışma yürütülmekte midir? Bu sorular hem ordumuzun geleceği hem de savunma politikalarımız açısından büyük önem arz etmektedir. Millî Savunma Bakanlığında bu konuda net ve tatmin edici cevaplar beklediğimizi tekrar vurgulamak istiyorum. Savunma projelerinde şeffaflık, hesap verilebilirlik ve cumhuriyet değerlerine sadakat bizim en temel önceliğimiz olmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Çakırözer, buyurun lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, vatanımızın korunması, halkımızın güvenliği için canını ortaya koyarak görev yapan Türk Silahlı Kuvvetlerimizin ihtiyaçlarını karşılayacak bütçe için bir arayız. Şimdiden hayırlı olsun.

Aziz şehitlerimizi, kahraman gazilerimizi minnetle saygıyla anıyoruz. Burada biz hangi eleştiriyi, tavsiyeyi yapıyorsak aslında göz bebeğimiz Silahlı Kuvvetlerimizin itibarına, caydırıcılığına gölge düşmemesi içindir. Tam bu noktada "Mustafa Kemal'in askerleriyiz." dediler diye Ebru Teğmen ve diğer başarılı teğmenlerimizin ordudan ihraç edilmek istenmesi, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin moral, motivasyonuna katkı sağlamamış, tam tersine hasar vermiştir; 86 milyonu üzmüş, vicdanları yaralamıştır. Cumhuriyetimizin kurucusu Atatürk'e ve cumhuriyetimize bağlılık ifade etmek suç değildir ve olmamalıdır. Bu teğmenlerin her şeyden çok sevdikleri askerlik mesleğiyle ilişkilerinin kesilmemesini milletimizin talebi olarak bir kez daha talep ediyoruz.

İkinci bir mesele, aralarında Eskişehir'deki 1'inci Hava İkmal Bakım Komutanlığı tesislerindeki emekçilerin de olduğu askerî fabrika çalışanlarımızın çektikleri sıkıntılardır. Bakın, ne diyorsunuz sunumunuzda: "Askerî fabrikalarımız bakım ve onarımı en iyi şekilde yaparlar, gurur vesilesidirler." diyorsunuz. Peki, o zaman neden haklarını vermiyorsunuz bu emekçilerin? O milyarlık uçakların, tankların çalışmasını sağlayan, yerli füzelerin sistemlerinin entegrasyonunu yapan onlar; onlar olmasa ne uçak uçar ne tank gider; ne kadar gurur duysak azdır. Ama işte aylardır haykırıyorlar; yaptığı işe emeğini, yüreğini koyan bakım fabrikalarımızın işçilerinin sesini duyun. Geçinemediği için araba yıkayan mı, kuryelik, garsonluk yapan mı dersiniz? İstemeye istemeye ayrılıyor, yurt dışına özel sektöre gidiyor ya da erkenden emeklilik istiyorlar. Bu fabrikalardan ayrılan her emekçi, aslında yerli ve millî savunma sanayii iddiamıza vurulan bir darbedir. Bunu durdurmanın yolu o emekçilerin hakkını vermektir. Onlara savunma sanayisi desteği verilmeli, gelir vergisi adaletsizliği, toplu sözleşmelerden doğan eşitsizlik giderilmeli, kamu çerçeve protokolü ocak ayına çekilmelidir.

Sayın Bakan, emekli astsubaylarımız da yaşam mücadelesi veriyor. Geçen ay, özlük hakları ve tazminat taleplerini duyurabilmek için Bakanlığınız önünde nöbetteydiler. Bu ülkeye her türlü zorluk ve riske rağmen gözünü kırpmadan otuz, kırk yıl hizmet veren astsubay

emeklilerimizin açlık sınırına yakın maaşlarla yaşamaya zorlanması büyük ayıptır, bir an önce talepleri yerine getirilmelidir; onların hakkını, hukukunu koruyacak olan kurum başkası değil siz olmalısınız.

Yine, bir başka mağduriyet sözleşmeli erbaşların, sözleşmeli erlerin durumudur, en fazla yedi yıl görev yapabiliyor, sonrasında sözleşmeleri feshediliyor. Sınır güvenliği, ülke savunması için fedakâr ve cefakâr biçimde hizmet eden bu gençler süreleri bittiğinde işsiz, güvencesiz kalmakta; birçoğunun yuvaları dağılıyor, sıkıntılar her gün derinleşiyor, onlara verilen kadro sözü bir an önce yerine gelmelidir.

Sayın Bakan, Kıbrıs'tan bahsediyorsunuz, en iyi bilenlerdensiniz, ABD ve diğer müttefiklerimizin Kıbrıs Rum kesimiyle yaptıkları anlaşmalar, Rum kesiminde kurdukları tesisler kaygı vericidir, bu konuda neden bir şey yapmıyorsunuz? Ege'de Türk-Yunan dengesini, adada 2 halkın varlığını ABD'ye kabul ettiren cumhuriyet hükümetlerinin kararlılığıydı ve arkasında Türk Silahlı Kuvvetlerinin caydırıcılığı vardı. Şimdi ise Türkiye'nin, Kıbrıs Türkünün sesinin hiç dinlenmiyor olması, Girit'te, Rum kesiminde en stratejik anlaşmaların yapılıyor olması kaygı vericidir. Bu girişimlere karşı hangi adımlar atılmaktadır?

Sayın Bakan, sunumunuzda var, uluslararası yükümlülüklerimizin dışında ikili anlaşmalarla Katar'da, Libya'da, Somali'de askerlerimiz var, Meclis tezkereleriyle gönderildiler. Bu vesileyle, Somali'yle sunumunuzda bahsettiğiniz şubat ayındaki anlaşmanın hâlâ Meclisimize gönderilmediğini hatırlatmak isterim. Buradan tezkere çıkardınız ama hâlâ anlaşmanın içeriğini milletin buradaki vekilleri olan bizler bilmiyoruz.

89 ülkeyle askerî yardım iş birliği, 65 ülkeyle askerî eğitim iş birliği, 32 ülkeyle mali iş birliği konusunda anlaşmalardan bahsediyorsunuz. İyi, güzel; bu iş birliklerinin Türkiye'nin millî davaları dediğimiz Kıbrıs konusunda, Ermeni soykırımı iddialarının geçersizliğinin dünyaya ilanı konusunda hangi olumlu sonuçları olmuştur? Katar, Libya, Somali mesela; korumak için Mehmetçik'imizin canını riske atıyoruz, bu ülkeler KKTC'yi neden tanımıyorlar? Bu konuda soykırım iddialarının aksine neden açıklamalar yapmıyorlar? Bu konudaki çalışmalarınız nelerdir?

Son bir şey de -süre bitiyor ama- NATO Parlamenter Asamblesi üyesi olarak yaptığımız ziyaretlerde NATO ittifakı çerçevesindeki yapılarda üst düzeydeki subaylarımızın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Eylem Ertuğ Ertuğrul, buyurun.

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, Türk Silahlı Kuvvetlerinin değerli mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, 15 Temmuz sonrası yapılan askerî sağlık sistemindeki değişikliklere FETÖ gerekçe olarak gösterildi ve bütün askerî sağlık sistemi lağvedildi. FETÖ sadece GATA'ya mı sızmıştı? Diğer hiçbir devlet kurumu kapatılmadı fakat Gülhane Askerî Tıp Akademisi hastaneleri ve asker hastaneleri kapatıldı ve kadrolar Sağlık Bakanlığına devredildi ve bu pek çok problemi beraberinde getirdi. Geçtiğimiz günlerde Mecliste Genel Kurulda bir öneri verdik mevcut sistemin Silahlı Kuvvetlerin askerî sağlık ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığını değerlendirelim diye, "Hayır." dendi iktidarın oylarıyla, "Her şey çok güzel, bunu araştırmaya gerek yok." dendi fakat bizim sahadan aldığımız bilgiler böyle değil. Bir kere, öncelikli olarak heyet işlemlerinde çok ciddi sıkıntılar yaşanıyor. Özellikle askerliğe elverişli olup olmaması konusundaki heyet raporlarında, "sınıfı görevini yapar" "sınıfı görevini yapamaz." heyet raporlarında ciddi sıkıntılar olmakta, çok kolay bir şekilde "sınıfı görevini yapamaz" raporları verilmekte ve bu da personel zafiyetine neden olmakta, bunu görmek lazım. Yapılan çalışmalarda özellikle muharebe alanında yapılan müdahalelerle kayıpların çok büyük bölümünün önlenilebileceği, hem hayat kaybının hem de organ, uzuv kayıplarının önlenilebileceği ispatlanmış bir durumda. Bu noktada, ilk müdahale edecek ekibin çok yetkin olması gerekiyor ama biz ne yapıyoruz? Biz, sağlıkla hiç ilgisi olmayan uzman çavuşları "muharip sıhhiye" adı altında bir kursa alıyoruz, bu kurslarda belli bir süre sivil hastanelerde, daha sonrasında da Sıhhiye Simülasyon Merkezinde eğitim verip dört yıllık bir belge veriyoruz "Al kardeşim, sen bunlarla bu yaralılara müdahale et." diyoruz. Bu kişilerin çoğu o staj yaptıkları sivil hastanelerde angarya görülüp yeterli eğitimi alamıyorlar. Ayrıyeten, kanunen hastaya dokunma hakları da yok. E, bunlar ne kadar yetiyecek ve ne kadar faydalı olacak? Biz, tekrar sağlık astsubaylarını mutlaka yetiştirmeliyiz, yoksa bu sistem iyiye gitmiyor. Kitadaki eksiklikleri de sivil doktorları oralara tayin ederek yenmeye çalışıyoruz fakat burada da çok ciddi bir sıkıntı var, sivil doktorların bir bölümü rapor alıyorlar, bu görev yerlerine katılmıyorlar. Katılanların da fiziki yeterlilikleri ne kadar, tartışılır; kıta tababetini ne kadar biliyorlar, tartışılır, bu noktada çok eksiklikler var. Ayrıyeten, bu sivil hekim arkadaşlar da mağdur oluyorlar hem gerekli yeterli tazminatlarını alamıyorlar, Tıpta Uzmanlık Sınavı'na girmek için izin alamıyorlar, bir yere tayin oluyorlar, bakıyorlar ki tayin oldukları birlik operasyonda, haydi, öbür tarafa gidiyorlar, çok sıkıntılı bir süreç devam ediyor. Mutlaka ve mutlaka bu sistemin değişmesi gerekiyor yani askerlerin kurumuna özgü bir sağlık sistemine ihtiyacı olduğu bu kadar net ortadayken neden sadece yamalar yaparak bu sistemi düzeltmeye ve yürütmeye çalışıyoruz, neden bu yanıfta ısrar ediyoruz? Bunu anlamak gerçekten mümkün değil.

Bir diğer problem: Gazilerimizde orte ve protez konusunda çok ciddi problemler var, çok uzun sürelerde randevular veriliyor, tekrar heyet raporları çıkarmaları gerekiyor ve bakıyoruz, aldıkları orte, protezler de maalesef aynı şekilde eski kalitesinde değil, bunların mutlaka düzeltilmesi gerekiyor.

Mutlaka teğmenler hakkında da konuşmak isterim. Burada, genç teğmenler üzerinden süren bir tartışma var. Burada, olay bize göre çok net; ortada disiplinsizlik olarak değerlendirilecek bir durum yok çünkü orada "Tören bitmiştir, arz ederim." komutundan sonra artık hizmet hâli sona ermiş oluyor. Burada TSK'nin itibarına zeval getirecek bir durum da yok ama ben size geçmişten bazı disiplinsizlik ve itibarsızlaşma örnekleri verebilirim. Mesela, Kara Kuvvetleri Komutanlığında tuğgeneralliğe terfi edilip İstihbarat Başkanı yapılan ama rütbelerini FETÖ elebaşının verdiği anlaşılan tuğgeneral konusu veya hakkında Millî Savunma Bakanlığının Yüksek Disiplin Kurulu

sürecinin bir türlü sonuçlandırılmadığı cübbeli amiral gibi. Teğmenleri önce iktidar destekledi, sonra “Biz bunları barındırmayız.” şeklinde açıklamalar gelmeye başladı, “Bu kılıçlar kime çekildi?” diye sorulmaya başlandı. Şimdi, biz bunu anlamakta zorluk çekiyoruz çünkü kılıç ilk olarak Diyanet İşleri Başkanı tarafından çekildi, isim vermeden hutbede elinde kılıçla Atatürk’ü ima ederek lanet okudu, buna hiçbir tepki gösterilmedi. 30 Ağustosta “Anayasa’nın ilk 4 maddesi tartışılabilir, bunda bizim açımızdan bir sıkıntı yok. Biz PKK’ya ‘terör örgütü’ diyemeyiz, kürdistan kurulabilir.” diyen kişiyle eller kaldırıldı. Ertesi gün, generaller bu siyasiyle fotoğraflar çekildi, bunlara hiçbir tepki konulmadı ortaya, hatta bunu anlamakta zorlanıyoruz. Sayın Cumhurbaşkanını diyor ki “Gazi Mustafa Kemal Atatürk on yıl daha yaşasaydı Türkiye çok daha ileri bir pozisyonda olacaktı.” ama şimdi “Mustafa Kemal’in askerleriyiz.” diyen teğmenler cezalandırılmaya çalışılıyor. Bakın, burada teğmenlerin, Türk askerlerinin “Mustafa Kemal’in askerleriyiz.” deme özgürlüğünü almaya hakkınız yok...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ertuğrul, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, böylece soru kısmına geldik. On beş dakika soru; maşallah, bayağı bir soru talebi var.

Değerli arkadaşlar, bütün milletvekillerimizin sorularının kayıtlara...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Hepsinin cevabı...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şöyle: Önce bir soralım da sonra alacağız cevapları.

Sizden istirhamım süreyi verimli kullanmak ve otuz saniyede soruyu sormak. Ben, sizin adınıza topluca Sayın Bakanımızı selamlıyorum ve teşekkür ediyorum. Topluca yaptım, siz direkt soruya geçin, yoruma gerek yok değerli arkadaşlar, otuz saniyede bitiriyoruz.

Buyurun, önce Komisyon üyelerimizden Sayın Altınsoy...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Sayın Bakanım, Türk Silahlı Kuvvetleri bizim göz bebeğimizdir. Askerliğin temeli disiplindir, disiplin de binlerce yıllık şanlı tarihimizden süzülüp gelen millî, manevi ve mesleki değerlerden oluşan kurallardır, Türk Silahlı Kuvvetleri mensubu tüm personel dönem 1’incileri dâhil bu kuralları uygulamakla yükümlü müdürler? Bunu öğrenmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Türkeş Taş..

AYYÜCE TÜRKİŞ TAŞ (Adana) - Sayın Bakanım, ben de konuşmamda da söylemişim bu uyardığınız ya da devamlı altı çizilen üçüncü dünya savaşıyla ilgili aldığımız tedbirler konusunda bizi bilgilendirebilir misiniz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Sayyigit...

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - 2024 yılında Bakanlığınıza bağlı kaç askerî ve sivil personel taciz ve tecavüz davalarında yargılanmıştır? Bu yargılamaların akıbeti nedir? Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi’nde Türkiye’nin kaç adet askerî üssü bulunmaktadır? Bu üslerin yıllık toplam gideri nedir? Suriye’de Türkiye’nin kaç adet askerî üssü bulunmaktadır? Bu üslerin yıllık toplam gideri nedir?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Ay Yıldız Karargâhı binasının planlanan tarihi olan 29 Ekim 2023 tarihi üzerinden bir sene geçmiş olmasına rağmen hâlen açılışı yapılamamıştır. Binanın tamamlanması ve açılışı için öngörülen bir tarih var mıdır yani bitmesi için, açılışı için öngörülen bir tarih var mıdır? Bahse konu inşaatın ekonomik kısıtlar ve tasarruf tedbirleri kapsamında durdurulduğuna ilişkin çıkan haberler doğru mudur?

Bir de bahse konu binanın tamamlanması sonrasında Ankara Bakanlıklar bölgesinde bulunan Millî Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlığı karargâhlarının da tüm unsurlarıyla birlikte yeni binaya taşınması öngörülmekte midir? Eğer öyleyse anılan karargâhların eski binaları ve arazileri hakkında nasıl bir tasarrufta bulunulacaktır?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Açıkkapı...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Sayın Bakanım, Kandil’de çocuk istismarı ve çocuk tacizi konusunda elimizde bir veri var mıdır, bu konuda bilgi verebilir misiniz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu...

ERSAN AKSU (Samsun) - Sayın Bakanım, kahraman Türk Silahlı Kuvvetlerimiz mavi, gök ve siber vatanda hak ve menfaatlerimizin korunması noktasında -sabahki sunumunuzda ifade ettiğiniz üzere- İstiklal Harbi’imizden bu yana en kapsamlı ve en etkin faaliyetlerini ifa etmektedir, bundan dolayı gurur duyuyoruz.

Özellikle, Suriye hududundaki güvenlik önlemleri noktasında bilgi verebilir misiniz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Erdem...

ORHAN ERDEM (Konya) - Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, Konya Akşehir Büyük Taarruz’a giden yolda önemli bir görev yapıyor; dokuz ay, on gün Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarına karargâh olarak hizmet veriyor. Sizin de katıldığımız 100’üncü yılı çok görkemli bir program oldu. Büyük zafere giden

yolda daha etkin programlar yapılması noktasında katkınızı rica ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakan, bu sarıklı amiral konusunu size tekrar soruyorum. Bu amiralle ilgili disiplin soruşturması açıldı mı? Sonuçlanmadan emekliye sevk edildiğine dair iddialar doğru mu? Eğer bu doğruysa sizin vicdanınızı hiç sızlattı mı böyle bir durum; onu sormak istiyorum.

Bir de her terör olayından sonra Irak'ta ve Suriye'de bazı yerler bombalanır ve belli sayıda terörist etkisiz hâle getirilir; yurt içerisindeki her terör olayından sonra bu istisnasız yapılır. Terör olayı gerçekleşmeden benzeri operasyon yapılamaz mı Sayın Bakan; bunu soruyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, süreyi etkili kullanalım.

Buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakanım, tabii ki gazi ve şehitlerimizin hakkını asla ödeyemeyiz. Tabii, özellikle gazilerimizin kullandığı ortez ve protezlerde şimdiye kadar problem yokken son bir yılda problemler yaşamaktayız. Özellikle, istedikleri protezleri alma konusunda katılım ücreti önceden çıkmazken katılım ücreti gibi ücretler çıktığını ifade ettiler. Bu sorununun çözülmesi tabii ki onlar ve bizim için çok önemli.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Temurci...

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Çelik kubbe, ülkemizin hava sahasının tümünü koruyacak bir güvenlik şemsiyesi oluşturacak. Burada kullanılacak yazılım da dâhil ekipman, silahlar, hepsi millî ve yerli mi olacak? S-400'ün burayla entegrasyonu söz konusu mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin aşırı derecede borçlanma ve ekonomik sorunlarının olduğunu biliyoruz. Özellikle, Silahlı Kuvvetler personelimiz başta olmak üzere bahis ve kumar sitelerinde oyun oynandığı iddia ediliyor, hatta yasa dışı bahis nedeniyle intiharların olduğu söyleniyor. Bununla ilgili bir veriniz var mıdır veya bilimsel bir çalışma yapılmış mıdır, akademilerle ilgili ortak yürütülen herhangi bir çalışma var mıdır? Personel sayısındaki intiharın kaç olduğu konusunda da bilgilenmek isteriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Çorabatır...

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Sayın Bakan, çok değerli Silahlı Kuvvetlerimizin mensupları; ben, 62 mezunu bir emekli albay oğluyum. Hatırladığım kadarıyla, Sayın Bakan da Kuleli Askerî Lisesinden babamın hocasıydı.

Ben babamı kapatılan Gülhane Askerî Akademisinde kaybettim; oradaki hizmetleri biliyorum, Haydarpaşa Askerî Hastanesini, Gülhane Askerî Hastanesini. Şu anda babamın devre arkadaşları ve onun yaşında olan herkes bu hastane sorunundan dolayı çok büyük problemler yaşamaktadır, bunu arz etmek istedim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Olan...

HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - Yurttaşların geçim faaliyetlerine büyük zarar veren, gündelik hayatlarını zora sokan geçici askerî güvenlik bölgeleri ve yayla, mera kaynakları hangi gerekçelerle ilan edilmektedir? Yurttaşların bu yasak kararlarından kaynaklı zararlarının giderilmesi için herhangi bir çalışma var mıdır?

İkinci bir soru: Kamuoyuna yansıyan bilgilere göre, askerî operasyon gerekçesiyle askerî personellerin gerçekleştirdiği ağaç kesme ve yangına sebebiyet verme olaylarıyla ilgili ne düşünüyorsunuz? Bu eylemlerden dolayı herhangi bir askerî personelle ilgili soruşturma yapılmış mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ceylan...

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - Sayın Bakan, OYAK ne kadar denetlenmektedir? OYAK tarafından belirlenen nema oranı hangi esaslara göre tespit edilmiştir? OYAK yönetiminin 205 sayılı Kanun'da tanımlanan yetkilerinin dışına çıkarak OYAK sermayesini başka amaçlara tahsis ettiği yönündeki iddialar doğru mudur?

Hava savunma sistemimiz TF-2000 projesi hangi aşamadır?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türelî...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, sözleşmeli subaylık ve sözleşmeli astsubaylık gibi uygulamalardan vazgeçilmesine, subay ve astsubayların tamamının muvazzaf olmasına yönelik bir çalışmanız var mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ertuğrul...

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Sayın Bakanım, 2018-2024 yılları arasındaki 7 Yüksek Askerî Şûra'da isteği dışında ve

süresi öncesinde resen emekliliğe sevk edilen albay sayısı kaçtır ve bu rakamlar kamuoyuyla neden paylaşılmamaktadır? Personel, bilgisayarına gelen bir mesajdan emekliye sevk edildiğini öğrenmektedir; bu, sizce doğru bir uygulama mıdır?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Karagöz...

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Sayın Bakan, Harp Okulları mezuniyet törenlerinde Kara Harp Okulundan 1'inci olarak mezun olan Teğmenimiz Ebru Eroğlu bir yemin okumuş ve dönem arkadaşları teğmenler hep bir ağızdan bu yemine eşlik etmiştir.

Sayın Bakan, bu yemine rahatsız olunan ve disiplin soruşturması açılma gerekçesi olarak gösterilen tek bir cümle veya kelimeyi bize gösterebilir misiniz? Atatürk'ten mi, cumhuriyetten mi, laiklikten mi, Türklükten mi rahatsız oldunuz?

Türkiye, NATO'nun en büyük 2'nci ordusuna sahip olmasına rağmen NATO'da askerî hastanesi bulunmayan tek ülke konumundadır. 15 Temmuz bahanesiyle kapattığımız askerî hastaneleri açmayı düşünüyor musunuz?

Astsubaylara, uzman çavuşlara ve sivil memurlara özlük haklarını verecek misiniz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türkoğlu...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Sayın Bakan "Kapımızda bekleyen bir savaş tehlikesi var." diyorsunuz. Peki, mevcut hudut güvenliğimiz İran, Suriye ve özellikle İdlib'den gelebilecek büyük göç dalgalarını durdurabilecek mi?

İki: Olası bir savaş durumunda Türk Silahlı Kuvvetleri olarak sığınmacılar konusunda nasıl bir düşünceniz var? Mesela, sığınmacılardan askerî alım yapacak mısınız yoksa bizim evlatlarımız savaşırken onlar Milli Mücadele'yle kazanılan topraklarda hiçbir aidiyet duygusu olmadan yaşayacaklar mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Sarı...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Sayın Bakan, Kürecik Radar Üssü'nde uzaktan füze tespit bilgileri NATO müttefiki ülkelere veriliyor yani dolaylı olarak Amerika'ya da ulaştırılmakta. Netanyahu'yu Mecliste ayakta alkışlatan Amerika'nın en yakın müttefiki olan İsrail'e bu bilgilerin aktarıldığı yönünde bir iddia var.

Kürecik Üssü'nden tespit edilen ve İsrail tarafından atılan füzelerin imha edilmesi konusunda aktardığınız bilgiler kaç tane füzenin imha edilmesine sebebiyet vermiştir? Bu çalışma, bu bilgi aktarımı daha devam edecek midir yoksa herhangi bir tedbir alınması düşünülüyor mu?

Ayrıca, İran-Suriye sınırında 384 kilometre sınırimız var, burada bir çalışma yapıldığı söylendi. Bu sınırdaki yapılan çalışmanın miktarı nedir, ne kadar sürede bitirilmesi planlanmaktadır?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Gergerlioğlu...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Bakan, Abidin Ünal tarafından darbeyi bastırmak için Akıncılar'a gönderilen Akın Öztürk'ün sizi bağlı bulunduğunuz yerden, darbecilerin elinden kurtardığını kamera görüntüleri gösteriyor; ifadelerinizde de bunu kabul ediyorsunuz. Peki, Akın Öztürk nasıl darbeci oluyor?

Darbeci olmadığı hâlde darbeci ilan edilen erler, askerî öğrenciler, astsubaylar, kursiyer teğmenler, subaylar için hatalı kararlar verildiğini düşünüyor musunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmelere 20.20'ye kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.09

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 20.27

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 20'nci Birleşimin Beşinci Oturumunu açıyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi Sayın Bakana görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermesi için söz vereceğim.

Sayın Bakanım, süreniz otuz dakikadır.

Buyurun lütfen.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun sayın üyeleri, değerli basın mensupları; gün boyunca sizler tarafından yöneltilmiş olan soru ve eleştirilere yönelik cevapları bana ayrılan süre içerisinde cevaplamaya çalışacağım. Kalan soru ve eleştirilere yönelik cevaplarımız ise daha sonra yazılı olarak sizlere ulaştırılacaktır.

Teğmenler konusuyla ilgili olarak, öncelikle teğmenlerle ilgili konunun anlaşılması için sürecin doğru değerlendirilmesi gerekiyor. Bu kapsamda ortaya çıkan durum, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ve onun bıraktığı manevi mirası göz ardı eden bir tutumdan ziyade vuku bulan disiplin suçunun incelenmesidir. İsnat edilen suç kılıç çatmak, andı okumak veya "Mustafa Kemal'in askerleriyiz." demek değil defaaten yapılan ikaz ve emirlere rağmen kasıtlı, organize ve planlı bir disiplinsizlik hareketidir. Özellikle vurgulamak isterim ki hakkında disiplin soruşturması yürütülen teğmenlerin hiçbirine "Neden kılıç çattı?" "Andı neden okudu?" veya "'Mustafa Kemal'in askerleriyiz.' diye neden söyledi?" diye herhangi bir soru sorulmamıştır. Söz konusu eylem, amirlerin izni olmadan grup hâlinde organize edilmiş, basın davet edilerek eylemin bilinmesi istenmiş ve kasten emir komuta zinciri devre dışı bırakılmıştır. Bu, askerî hiyerarşi için kabul edilemez bir durumdur, bunun görmezden gelinmesi de mümkün değildir. Ayrıca, teğmenlerle ilgili gündem, bizim normal günlük gündemimizin ana maddesi de değildir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ülkenin öyle ama.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Evet, ülkenin olabilir, bizim değil çünkü her gün 30 bin evladımız yirmi dört saat üç yüz altmış beş gün operasyonda, onları takip ediyoruz.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Disiplinsizliğin cezası ihraç mı Bakanım, uyarı veya başka bir yaptırım değil mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Sarı...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Disiplin mahkemesi karar verecek. Evet, Disiplin Kurulu bunun kararını verecek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Lütfen dinleyelim arkadaşlar, soruları sordunuz, cevabı veriyor Sayın Bakan.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Burada önemli olan, suç mahiyeti ne olursa olsun, disiplin süreci aynı şekilde işletilecek ve disiplinden asla taviz verilmeyecektir. Disiplinsizliğin amacı, lakini, fakatı olamaz ve olmamalıdır. Olaya karışanların genç olmaları, daha önce disiplin cezası almamış olmaları, başarılı olmaları, okunan metnin daha önce yürürlükte olması gibi gerekçeler disiplinsizliğin gerekçesini değiştirmez. Türk Silahlı Kuvvetlerinin millî, manevi ve mesleki değerleri bir bütündür. Ortak değerimiz olan Atatürk üzerinden bir ayrışma algısı yaratacak tavır ve davranışlar kabul edilemez. Yapılan bu disiplinsizlikle Türk Silahlı Kuvvetlerine mesnetsiz iftiralar atılmasına, kamuoyunda gereksiz şekilde Türk Silahlı Kuvvetlerinin tartışılmasına ve yıpratılmasına zemin yaratılmıştır. Türk Silahlı Kuvvetlerinde müesses disiplinin muhafazası ve idamesi olmazsa olmazımızdır. Ordumuzun yıpratılmaması konusunda herkesin daha duyarlı ve dikkatli olması, olayı bağlamından koparma çabaları ve dezenformasyona itibar edilmemesi önem taşımaktadır.

Askerî hastanelerin durumu... Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç duyduğu ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmet desteği Bakanlığımızla koordineli bir şekilde Sağlık Bakanlığınca yürütülmektedir. Sağlık Bakanlığınca devredilen Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesiyle S1 statüsünde yani yalnız Türk Silahlı Kuvvetleri personeline hizmet veren 5 hastane -ki onlar Diyarbakır, Şırnak, Marmaris Aksaz, Van Eğitim Araştırma Hastanesinin İskele Ek Binası ve Hakkâri Devlet Hastanesinin Mehmetçik Ek Binası- Türk Silahlı Kuvvetlerine tahsis edilmiştir. S2 statüsünde, sivil hastalara hizmet verirken ihtiyaç olması hâlinde tam izolasyonu sağlanmış kat veya blokları Türk Silahlı Kuvvetleri personeline hizmet veren 10 tane daha hastane de -Erzurum, Ağrı, Gaziantep, Hakkâri, Şanlıurfa, Kilis, Hatay, İskenderun, Reyhanlı ve Elâzığ- Bakanlık personeline hizmet vermektedir.

Askerî okulların kapatılması hususuyla ilgili olarak... 6756 sayılı MSÜ Kuruluş Kanunu ile 669 sayılı KHK kapsamında harp akademileri kapatılarak MSÜ Rektörlüğü bünyesinde harp enstitüleri kurulmuştur. İlgili mevzuat hükümleri uyarınca, harp okulları ile astsubay meslek yüksek okullarının da üniversitemize bağlanmasıyla askerî okullar MSÜ rektörlüğü çatısı altında toplanmıştır. MSÜ'deki eğitim öğretim faaliyetleri Türk Silahlı Kuvvetlerimizimizin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde ve mevzuata uygun olarak başarıyla yürütülmektedir.

Doğu Akdeniz'deki gelişmelerle ilgili olarak... Doğu Akdeniz'de, Yunanistan ve GKRY'nin maksimalist ve hukuk dışı talepleri sebebiyle yaşadığımız birtakım deniz yetki alanları anlaşmazlıkları mevcuttur. Ülkemiz, Doğu Akdeniz'deki hak, alaka ve menfaatleri korumak amacıyla hem sahada hem de diplomatik olarak çeşitli girişimler yürütmektedir. KKTC'yle 2011 yılında, Libya'yla 2019 yılında yaptığımız deniz yetki alanları anlaşmaları ve 18 Mart 2020 tarihinde Birleşmiş Milletlere deklare ettiğimiz kıta sahanlığımızla Doğu

Akdeniz'deki en önemli aktörlerden biri olduğumuza ilişkin kararlı duruşumuzu gösterdik. Bu kararlı duruşumuzu kıta sahanlığımıza yönelen izinsiz faaliyetleri engelleyerek sahada da gösteriyoruz. En son, bu temmuz ayında İtalyan IEVOLİ RELUME gemisiyle kıta sahanlığımıza yapılmak istenen kablo döşeme maksatlı araştırma faaliyeti bölgedeki unsurlarımızın duruşuyla bertaraf edilmiştir ve sonunda İtalyan gemisi "Evet, sizin sorumluluk alanınızı kabul ediyorum; bana müsaade eder misiniz?" dedikten sonra faaliyetlerini yürütmüştür. Bununla birlikte Doğu Akdeniz'de ülkemizin izni olmadan hiçbir proje ve faaliyetin yaşayamayacağını göstermiş olduk. Bildiğiniz üzere, EastMed Projesi kâğıt üstünde kalmış bir projedir, ülkemizin kararlı duruşunu gösteren en önemli kanıtlardan biridir.

Ege'deki hak ve menfaatlerimizin korunması ve Dedeagaç... Millî Savunma Bakanlığı, Ege Denizi özelindeki konularda, diğer konularda da olduğu gibi, başta Cumhurbaşkanımız ve Dışişleri Bakanlığı olmak üzere ilgili tüm bakanlık ve kurumlarımızla yakın koordine içerisinde millî hak ve menfaatlerimizi gözeterek çalışmakta ve üzerine düşen görevleri eksiksiz yerine getirmektedir. Yunanistan'ın öncelikle ülkelerimiz arasındaki uluslararası hukuka uygun olarak ve hakkaniyet prensibiyle çözümlenmesi gereken Ege Denizi'ndeki sorun alanlarını suistimal ederek gerçekleştirmeye çalıştığı oldubittilere diplomasi alanında Dışişleri Bakanlığımızca, sahada ise Millî Savunma Bakanlığınca vakit kaybetmeksizin gerekli cevaplar verilmektedir. Son dönemde Yunanistan tarafının iki ülke arasında 1976 yılında imzalanan Bern Mutabakatı'na ve uluslararası hukuka aykırı olarak Ege Denizi müstahkem kıta sahanlığımız içerisinde izinsiz gerçekleştirmeye çalıştığı araştırma faaliyetlerine yönelik Dışişleri Bakanlığımızca Yunan makamlarına yönelik gerekli diplomatik girişimlerde bulunulmuş, sahada ise Deniz Kuvvetleri Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı unsurlarınca gerekli cevaplar verilmiştir.

Öte yandan, ABD'nin Dedeagaç'taki askerî varlığı dâhil olmak üzere bölgemizde yaşanan her türlü gelişmeyi ülkemizin savunma ve güvenliği açısından yakından takip ediyor ve ülkemize etkileri bakımından değerlendiriyoruz. Bu kapsamda ABD'nin Yunanistan'daki varlığı ile Yunanistan'da hangi üsleri kullandığı tarafımızca bilinmektedir. ABD'nin Dedeagaç'a askerî unsurlar konuşlandırması bölgedeki stratejik dengeleri etkilemekte ve Türkiye'nin güvenlik politikalarını doğrudan ilgilendirmektedir. Bu gelişmeleri yakından takip etmekte ve ulusal güvenlik çıkarlarımızı korumak adına gerekli diplomatik ve askerî adımları atmaktayız.

Diğer yandan, Yunanistan'ın Türkiye'yle Ege ve Doğu Akdeniz'deki anlaşmazlıklara ABD, Avrupa Birliği, bölge ülkeleri ve üçüncü ülkeleri dâhil etme gayretleri devam etmektedir. Biz öncelikle millî güvenliğimize, vatandaşlarımızın can ve mal emniyetini sağlama almaya, ardından da bölgemizin ve coğrafyamızın istikrar, huzur ve iç barışına katkı sunmaya çalışıyoruz. Yunanistan dâhil tüm bölge ülkelerinin yaptığı her hareketin, bölgedeki gerginliğin artmasına değil, barış ve istikrarın gelişmesine katkıda bulunması gerektiğine inanıyor ve bunu bekliyoruz.

Bizimle çok ilgisi olmamasına rağmen Suriye'ye dönen mülteci sayısını sormuştunuz. İçişleri Göç İdaresi Başkanlığıyla yapılan koordine neticesinde 2016-2024 tarihleri arasında 730 bin, 2024 yılı içerisinde ise 115 bin olmak üzere toplam 845 bin göçmen Suriye'ye döndü. Bildiğiniz üzere, şu anda Suriye'de 1 milyon briket ev yapılması faaliyeti devam ediyor; bunlardan 116 bin tane briket ev yapıldı, bu giden göçmenler de bu evlere bitikçe yerleşecekler.

Bilal Çokay'la ilgili bir soru gelmişti. Bilal Çokay bir tuğgeneral, bir disiplinsizliği nedeniyle önce disiplin kuruluna sevk ettik. Disiplin kurulunda rütbeleri geri alındı ve bundan sonra da kendisini normal cezasıyla ilgili olarak mahkemeye verdik ve mahkeme incelemeleri sonucunda 1 subay ve 4 uzman erbaşla birlikte kendisi ayrı ayrı on bir yıl sekiz ay hapis cezasına çarptırılmıştır.

Savunma sanayisi konularıyla ilgili... Siper ve Çelik Kubbe konusunda hava savunma sistemimizle ilgili olarak biz, şu anda hava savunma sistemlerimizin hepsini tamamlamış, bitirmiş durumda değiliz. Hava savunma sistemi, Çelik Kubbe bir sistem. Bunun içinde 4-5 tane ayrı sistem var, HİSAR-O Sistemi, HİSAR-A Sistemi, SİPER Sistemi ve bunlarla beraber KORKUT Alçak Hava Savunma Sistemi; bu yazılımların hepsinin ayrı ayrı bir yazılımla birleştirilerek kullanıldığı bir sistemin adı da Çelik Kubbe. Dolayısıyla, ülkemizin hava savunmasını sağlayabilmemiz için bir tane Çelik Kubbe değil, birden fazla Çelik Kubbelere ihtiyacımız olacak ve bunlar da üretilmeye başlandı. SİPER 1 üretildi, bu 100 kilometre menziliyle envantere girdi; şimdi hemen ikinci ve üçüncü SİPER'ler gelecek, SİPER 2; 150 kilometre ve SİPER 3 de 180 kilometre. Şu anda üretimle ilgili çalışmaları devam ediyor.

F-16 modern tedariki projesiyle ilgili olarak, Hava Kuvvetlerimizin ihtiyaçları doğrultusunda eğitim ve muharip kullanacağımız HÜRJET ve 5'inci nesil millî uçağımız KAAN hizmete girinceye kadar gelişmiş teknolojiyle donatılmış modern savaş uçaklarının envantere alınması ve envanterin çeşitlendirilmesi çalışmalarımız devam ediyor. F-16 Block 70 tedariki kapsamında başlangıç ödemesi yapılmıştır; 1,4 milyar dolarlık bir parayı yatırdık, bununla 40 tane F-16 Block 70 Viper uçağı alacağız ve 70 tane de modernize edecek idik...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - 79.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - 79 tane modernize edecek idik. Bu 79 taneden vazgeçtik, şunun için vazgeçtik: Bu modernizasyonu, F-16 modernizasyonu TUSAŞ tesislerimiz, kendisi yapabilecek durumda şu anda, dolayısıyla onları oraya devrettik. 40 tane uçak alacağız, bir de özellikli mühimmatlar var, onları alacağız, toplam yaklaşık 6,5-7 milyar dolar olacak tamamı.

Eurofighter konusunda da sizlerin de tahmin ettiği gibi bir çeşitlik olsun istedik; hep Amerika, onları değiştirmek istedik ve Eurofighter da bir Avrupa konsorsiyumu; İngiltere, İtalya, İspanya ve Fransa'dan oluşuyor, 4'lü. 3'ü; İngiltere, İtalya ve İspanya "Evet." dediği hâlde Almanya bu koalisyon nedeniyle tam cevabı çıkaramıyor idi ama şimdi onunla ilgili izinleri çıkardıklarını ifade ettiler, bununla ilgili çalışmalarımız devam ediyor, geliştikçe bildiririz.

F-35'lerle ilgili sizin ifade ettiklerinizin hepsi doğru tabii. Şimdi, F-35'lerle ilgili, 6 tane uçağımız var orada. Şimdi, Amerikalılar da bu F-35 konusunda... Tabii, bizim KAAN uçağını şimdi yapacağımızı, yapabileceğimizi de uçtuğunu da görünce düşünceleri de biraz değişti. Onlar şimdi kendileri de F-35'i verebileceklerini ifade ediyorlar. Bu konuda da daha henüz öyle bir gelişme olmadı, oldukça...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Satın alma mı, üretim mi Sayın Bakan?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Efendim?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Üretim aşamasına mı katılacağız yeniden, satın alma mı?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Şimdi, biz hem üretim payımızın tekrar bize verilmesinde ısrar ediyoruz hem de toplam 40 tane de F-35'i almak için isteğimizi bildirdik.

S-400, sayın milletvekilleri, S-400'lerle ilgili, hava savunma sistemleriyle ilgili, biz, 1991 yılından itibaren dünyadaki hava sistemi olan her ülkeye müracaat ettik. Amerika... "Patriot verin kardeşim bize." 1, 2, 3, 5, 8; yok. Fransa ve İtalya, SAMP-T'ler var. "SAMP-T'leri verin." Onda da bir şey yok. Ama aşağıda, Orta Doğu'da durum ha bire geliyor -o zamanki komuta kademesiyle ilgili söylüyorum- ve insanlar... Çin, vermedi. Mecbur kalarak S-400'ü aldık.

CAVİT ARI (Antalya) - Geldi mi tam anlamıyla?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Evet, geldi S-400.

Şimdi, bu Amerikalılarla son görüşmelerimizde S-400'le ilgili de işte "Şunu yapacaksınız, bunu yapacaksınız..." Hepsini reddettik. Şu anda, hâlen, bizim kabul ettiğimiz merkezde olmak kaydıyla Amerikalıların da herhangi bir itirazı kalmadı S-400'lerle ilgili.

Tank mevcutlarımızı sordunuz, bizim...

ERHAN USTA (Samsun) - Kurulmadı değil mi S-400?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Efendim, S-400'lerle ilgili bizim durumumuz şu: S-400'leri kuracağımız, kullanacağımız her yer belli. Bunların, oraya yerleşeceği bütün yerler, altındaki mahzenler dâhil hepsi yapıldı, hazır. Sadece biz, bir emir verdiğimiz anda herkes hangi bölgeye emir verdiysek o bölgeye hareket edecek, yaklaşık on iki saat sonra bütün sistem kurulmuş olacak. Bildiğiniz üzere, bu bir hava savunma sistemidir. Yani bizde bir taarruz tehlikesi çok üst düzeyde bir şeye çıkacak ki, hava taarruzu, biz de S-400'ü kullanalım. Tanklarla ilgili, şu anda, 3 binin üzerinde tankımız var ve bu önümüzdeki 2025'in sonunda da biz normal ALTAY tankını seri üretimde almaya başlayacağız.

Makine Kimya Endüstrisinin özelleştirilmesiyle ilgili, böyle bir şey söz konusu değil, asla ve kata olamaz zaten. Makine Kimya sürekli olarak devletimizin emrinde, orada çalışmaya devam edecek. Tam tersine -bir sayın milletvekilimizin de açıkladığı gibi- çok önemli, ciddi yatırımlara girdik, inşallah, orada kendi ülkemizin ihtiyaçlarının tamamını karşılayacak şekilde, çok kısa zamanda üretime başlayacağız.

Efendim, Genelkurmay Başkanımız ve kuvvet komutanlıklarıyla ilgili, yetkililerle ilgili sorular soruldu. Bizim şu anda Genelkurmay Başkanımız tüm Türk Silahlı Kuvvetlerinin... Bildiğiniz gibi, 4 tane ana unsurumuz var: Personel, istihbarat, harekât ve lojistik. Bunlardan hayati olan istihbarat ve harekât, tamamen Genelkurmay Başkanına aittir. Personel ve lojistik zaten ta eskiden beri Millî Savunma Bakanlığı tarafından yapılan iki faaliyet idi, aynı şekilde devam ediyoruz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Değişen bir şey yok.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Evet, evet.

Bu, ASELSAN'la ilgili... Yani üzerimize vazife değil aslında ama sorulduğu için hemen öğrendim, şöyle, şimdi, önce bir rakamları vereyim müsaade ederseniz: ASELSAN, TUSAŞ, ROKETSAN ve HAVELSAN'dan toplam olarak 2022 yılında 624 mühendisimiz gitmiş, 2023'te 261 -624'ten 261'e düşmüş- 2024'te de 217'ye düşmüş, giden, bizden gidenler; toplam 1.102 kişi. Gelenleri de arz ediyorum: 2022'de 45 kişi geri dönmüş, 2023'te 81 kişi geri dönmüş, 2024'te 211 kişi geri dönmüş. Geri dönme sebepleri de şunlar: Ailelerin oradaki uyumu, yüksek teknoloji işlerde çalışmadıkları... Gider gitmez orada, tabii, onların beklentisi hani oraya gidecek, en üstün teknoloji yerlere hemen bunları oturtacaklar zannediyorlar. Dolayısıyla kendilerinde teknolojik olarak bir gelişim yok, kariyerinde özellikle yönetici pozisyonuna yükselmek konusunda sınırlılıklar ve engeller -tabii, kendi yerli çocuklarına veriyorlar muhtemelen- ve oralarda artan milliyetçi akımlar nedeniyle yabancı düşmanlığı; bunlarla gider gitmez orada karşılaşıyorlar ve işte, biraz önce size de arz ettiğim gibi, en son, bu yıl 211 mühendisimiz geri dönmüş.

Bu, "İdlip'de 33 şehit verdikten sonra hiçbir şey yapılmadı." diye soruldu bir sayın milletvekilimiz tarafından. İdlip'de, evet, 33 şehit verdik çünkü Suriye uçakları o gün yanlış bir hedefe ateş ettiler, 50 kere de pişman oldular ama biz de onun ertesi günü şunları yaptık: Suriye rejimine ait 3 uçak, 8 helikopter, 3 tane insansız hava aracı, 151 tank, 47 top obüs, 52 ÇNRA, 8 hava savunma sistemi, 12 tanksavar silahı, 4 havan, 24 zırhlı araç, 27 zırhlı muharebe aracı, 34 silahlı pikap, 60 askerî araç ve 10 mühimmat deposunu vurduk.

ALTAY tankını arz etmiştim, 2025'in sonunda inşallah almaya başlayacağız.

Anıtkabir'deki sloganlarla ilgili... "Efendim, orada çok slogan yapılıyor."

CAVİT ARI (Antalya) - Çok rahatsızsınız.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Sayın milletvekilleri, Anıtkabir'e girişlerde biz oraya girmek için gelene "Kardeşim, sen slogan atacak mısın? Tezahürat yapacak mısın?" diye bir sorgu yetkimiz yok. Geliyor insanlar ve oradan içeri giriyorlar.

CAVİT ARI (Antalya) - Belli bir siyasi partinin yöneticisi, gençlik kolları gibi gelenler Sayın Bakan.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Anıtkabir herkesin ya!

CAVİT ARI (Antalya) - Kimler olduğu belli ya!

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Bakın, müsaade edin, müsaade edin Sayın Vekilim. Yaptığımız incelemede diğer siyasi partilerin liderlerine de bundan daha fazla tezahürat yapılan canlı videolar var, arzu ederseniz istediğiniz zaman size izletebiliriz.

CAVİT ARI (Antalya) - 10 Kasım'da mı mesela Sayın Bakan?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Ben ona bir şey diyemiyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - 10 Kasım'da, 29 Ekim'de olanları söylüyorsunuz Sayın Bakan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan cevaplarınızı versin.

CAVİT ARI (Antalya) - Adrese teslim getirilip o törenleri sabote edenleri söylüyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ari, lütfen...

Videoları gönderirsiniz Sayın Bakanım, izler arkadaşlarımız.

Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - 10 Kasım, 29 Ekim gibi törenler için söylüyoruz Sayın Bakanım. Normalde...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Cumhurbaşkanımız oraya gidiyor, oraya gelen vatandaş Cumhurbaşkanımızı görünce...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Sayın milletvekilleri, şehit yakını ve gaziler programının sorumlusu sizlerin de çok iyi bildiği gibi Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ancak biz Silahlı Kuvvetler olarak şehitlerimizin ailelerinin ve gazilerimizin her türlü sorununu a'dan z'ye kadar takip ediyoruz. Bunlarla ilgili bizde daire var, Genelkurmayda şube var, kuvvet komutanlıklarında şubeler var; bütün yurttan her biri takip ediliyor ve sık sık ziyaret ediliyor. Bu program için toplam 14,5 milyar lira bizim ödeneğimiz var, 2025 yılı için de 263 milyon lira. Bunları da şehit ve gazilerimize...

ERHAN USTA (Samsun) - 14,5 toplam Türkiye ödeneği, 263 sadece sizinki...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Evet. Biz de bunu gazilerimize ve onların yakınlarına harcıyoruz.

Bu ortez ve protezlerle ilgili Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında öğrendiğimi, bildiğimi arz etmek istiyorum. Şimdi, bu ortez ve protezler aslında bütün gazilerimize bedava şu anda, Türkiye'de bedava fakat, efendim, bunun Avrupa'sı var, Amerika'sı var diye bazı şirketler gazilerimize ulaşıyor -normal bir ortez ve protezin şu andaki fiyatını tam şu anda bilemiyorum ama 50-60 bin lira civarında- diyorlar ki: "Kardeşim, ben sana Amerika'dan getirdiğimizi verebilirim. Bunun fiyatı 130 bin lira." Şimdi, bunu bizim gazimize veriyor. Aslında 130 bin lira falan yok, mevcut protezin aynısı, gazimize 10-15 bin lira da para veriyor peşin, gazimiz de onu alıyor, garibim. Öbür şirketin sahibi de 60-70 bin lirayı cebine koyuyor 30 bin liralık protezle ilgili olarak. Bu, tabii, Aile Bakanlığının müfettişleri tarafından bizzat takip edilip yakalanıyorlar, biliyorlar ve gazilerimiz de bunları söyleyemiyor tabii, o insancıklar da söyleyemiyorlar ve böyle bir ikilem arasındalar; Aile Bakanlığı bunlarla ilgili çalışıyor.

Bu, yurt dışına yapılan transferler için 2025 yılında 9,5 milyar lira bütçe tahsis edilmiş olup söz konusu bütçeyle Bakanlığımızın üye olduğu 55 adet uluslararası kuruluşun katkı payı ve üyelik aidatları, dost ve müttefik ülkelere yapılacak yardımlara ilişkin ödemeler gerçekleştirilecektir.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan yardımlarla ilgili olarak 2025 yılında 97,3 milyon TL ödenek planlanmıştır. Sınırların mayınlardan temizlenmesi amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yönetilen Ulusal Fona aktararak emekli askeri personel, subay, astsubay, uzman erbaş, muharip ve malul gaziler tarafından kurulan 5 derneğe de ödenek olarak verilecektir.

Lojman misafirhane ve vardiya yatakhaneleriyle ilgili olarak... Kamu kurumları yönetmeliğinin Bakanlığımıza tanıdığı olduğu takdir yetkisi çerçevesinde subaylara yüzde 42, astsubaylara yüzde 38, devlet memurları ve uzman erbaşlara yüzde 20 oranında lojman verilmesi uygulanmaktadır. Lojman ve misafirhane konusunda yoğun girişimlerimiz bulunmaktadır. Personelin faydasını ön planda tutan yaklaşımımız her alanda devam etmektedir. Kara Kuvvetleri 135, Deniz Kuvvetleri 176 ve Hava Kuvvetleri 171 olmak üzere 482 çelik konstrüksiyon bina planlanmıştır. Şurada bir tane örneği var, eğer arzu ederseniz, şöyle; böyle 50 tane çelik konstrüksiyon evden oluşan adacıklar yapıyoruz, 56 metrekare. Bu, aynı zamanda deprem bölgesine yapılanların aynısı hemen hemen. Bunu biz kendimiz üretiyoruz ve şu anda 5-6 şehrimizde bunları kuruyoruz. Bu bir tanesi, Bandırma'daki bu. Vardiya yatakhanelerinde ise yatırım programı kapsamında toplam 704 üniteli vardiya yatakhane yapım aşamasındadır. 480 üniteli vardiya yataxhanesinin ise projesi hazırlanmaktadır. Yeni lojmanlara -sadece deprem bölgesinde yapabiliyoruz bu lojmanları- yatırım programı kapsamında toplam 332 dairesel lojman yapım aşamasına başlamak üzereyiz.

"Terörle mücadele bölgemizdeki bu kışla ilgili olarak yapılan hazırlıklar nelerdir?" diye sorulmuştu. Bu, tabii, hazırlıklar sürekli olarak devam ediyor ancak bu kapsamda birliklerimizin ikmalinin kesintisiz şekilde sürdürülebilmesi amacıyla bölgeye 688 kilometre yol yaptık. Toplamda 89 tane betonarme prefabrik ve modüler karakol tamamlanarak bitirilmiştir. Ayrıca, birliklerimize malzeme desteğine de büyük önem verdiğimiz ifade etmek isterim. Bu yıl içerisinde 552 yaşam konteyneri, 80 banyo konteyneri, 80 tuvalet konteyneri, 104 depolama konteyneri, 39 revir konteyneri, 33 mühimmat konteyneri, 141 soğuk iklim çadırı, 1.631 klima, ısıtıcı, soba, 137 termal kamera, 22 kara gözetleme radarı birliklerimize ulaştırılmıştır.

Meis Adası'yla ilgili olarak... Türkiye'ye çok yakın bir konumda bulunan Meis Adası -1.900 metre aramız- uluslararası anlaşmalar uyarınca gayriaskerî statüde bulunması gereken 23 adadan biridir. Buna karşın, Yunanistan altına imza attığı anlaşmalara hilafına Meis Adası dâhil olmak üzere bu adaların çoğunun statüsünü ihlal etmeye devam etmektedir. Türkiye'nin gayriaskerî statüsündeki adalar konusundaki tavrı nettir. Bu adaların silahlandırılmasına ve statülerinin ihlal edilmesine göz yummamız mümkün değildir. Bu adaların gayriaskerî statülerinin bozulması konusunda Türkiye'nin uluslararası anlaşmaların kendine tanıdığı hakları kullanmaktan geri durmayacağını geçmişten bu yana dile getirdik. Bugün de duruşumuz bundan farklı değildir. Yapıcı bir...

KADİM DURMAZ (Tokat) - Ne yaptık, o anlamda yapılan bir şey var mı?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Efendim, şimdi, uluslararası çabalarımızı sürdürüyoruz. Yani sizin söylediğinizden anladığım "Hemen gidelim, savaş yapalım, işgal edelim." diyorsunuz herhalde.

KADİM DURMAZ (Tokat) - Yok, yok; öyle bir niyetimiz yok.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - İyi o zaman, bunların hepsini yapıyoruz çünkü de.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, Sayın Cumhurbaşkanı "Bir gece ansızın gelebiliriz." dedi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, süreniz dolmuştur.

ERHAN USTA (Samsun) - Bekliyoruz, ansızın...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Yapılıyor merak etme, merak etmeyin gerekenler yapılıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, sükûneti tesis edelim.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Merak etmeyin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, lütfen...

Sayın Bakanım, süreniz doldu, ilave üç dakika vereceğim. Bu süre zarfında lütfen toparlayın, gerisini, cevaplarınızı yazılı olarak arkadaşlarımıza iletin lütfen.

Buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Geçen sene Tuzla Piyade Okulunda yaşanan olayla ilgili olarak da sayın milletvekilleri, aslında bizim tutumumuzda o günden bugüne hiçbir şey değişmedi. Geçen sene de kabul edilemez bir şekilde biri "Atatürk'ün resmini takmayacağım." dedi, daha sonra bölük komutanının emriyle onu taktı ama tabii, bir şey ifade etmedi; bunlar 3 kişiydiler. Öğleden sonra diğer 4 teğmenimiz gidiyorlar, bunların hepsinin ağzını burnunu kırıyorlar, aynen böyle. Bu 7'sinin de hepsinin disiplin kurulu kararıyla ilişkileri kesilmiştir; olay budur.

CAVİT ARI (Antalya) - Yani orada ihracı gerektirir bir madde yok ki, adam dövmek... Kanun açık. Bakın, 20'nci madde açık yani "Diğerini dövdü." diye ihraç yok 20'nci maddede.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, lütfen devam edelim.

Sayın Arı, teşekkür ediyorum.

KADİM DURMAZ (Tokat) - Sayın Bakanım, Türkiye'de sayısı tartışılıyor ama uzmanların, sözleşmeli askerlerin, astsubayların 60 bine dayandığı söyleniyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Onlar soruldu zaten.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Durmaz, siz geç kaldınız herhalde, bir soru daha yok.

KADİM DURMAZ (Tokat) - Bununla ilgili bir pilot çalışmanız var mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kadim Bey, siz niye gelmediniz soru sormaya.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Korsan soru sordu efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Korsan sorulara cevap vermiyoruz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Efendim, çalışmamız var, onu size arz edebiliriz, hayhay.

Sayın milletvekilleri, sabahtan beri siz de bizi dinlediniz çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, teşekkür ediyoruz.

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - Astsubaylarla ilgili...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Onlarla ilgili cevap... Bakın, evvelki sene, depremin olduğu zaman, bu Meclisimizdeydi, her yıl bunu gönderiyoruz, her yıl gönderiyoruz. Meclisimizdeydi, kadük oldu, kaldı öyle. Şimdi, yine gönderdik, bilmiyorum şu anda nerede.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyoruz.

Böylece gündemimizdeki kurum bütçesi, kesin hesap ve Sayıştay raporları üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi oylamalara geçiyorum, sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutacağım.

Millî Savunma Bakanlığı bütçesini okutuyorum:

(Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(Millî Savunma Bakanlığının 2023 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, böylece gündemimizde yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir; hayırlı uğurlu olsun.

Gündemimizdeki kamu kurumlarının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporlarını görüşmek üzere 27 Kasım Çarşamba günü saat 10.00'da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati:21.02